

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

Навчальний посібник

За загальною редакцією професора С. С. Вітвіцького

Київ

2023

УДК 351.745.08(075.8)

О-64

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Донецького державного університету внутрішніх справ,
протокол № 18 від 28 червня 2023 року*

Рецензенти:

Андрій Олексійович Собакарь — завідувач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції.

Юрій Степанович Кіцул — заступник начальника управління — начальник відділу конвойної служби управління організації діяльності підрозділів конвойної служби Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України, кандидат юридичних наук, підполковник поліції.

О-64 Організація діяльності дільничних офіцерів поліції : навчальний посібник /
С. С. Вітвіцький, О. М. Мердова, О. М. Головков та ін. За заг. ред. С. С. Вітвіцького.
Київ: ВД Дакор, 2023. 284 с.

ISBN 978-617-8066-58-1

Навчальний посібник укладено з урахуванням програми навчальної дисципліни «Організація діяльності дільничних офіцерів поліції» відповідно до вимог до такого виду навчальної літератури. Посібник складається з трьох частин: теоретичної, схематичної та практичної.

Навчальний посібник призначено для здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, науково-педагогічних працівників, практичних працівників Національної поліції України, а також усіх, хто цікавиться питаннями діяльності дільничних офіцерів поліції.

Навчальний посібник підготовлено на підставі чинного законодавства України та структури Національної поліції України станом на 01 червня 2023 року.

УДК 351.745.08(075.8)

© Вітвіцький С. С., Мердова О. М.,
Головков О. М. та ін., 2023

© ДонДУВС, 2023

© ТОВ «ВД «Дакор», 2023

ISBN 978-617-8066-58-1

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА	9
РОЗДІЛ 1. Загальнотеоретичні положення діяльності служби дільничних офіцерів поліції	10
§ 1.1. Поняття підрозділів дільничних офіцерів поліції, правова основа, система та структура їх діяльності	10
§ 1.2. Особливості діяльності поліцейських офіцерів громад	12
§ 1.3. Адміністративно-правовий статус дільничного офіцера поліції та поліцейського офіцера громади	16
§ 1.4. Організація роботи дільничного офіцера поліції та поліцейського офіцера громади	23
§ 1.5. Керівництво службою дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад	27
РОЗДІЛ 2. Зміст адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції	30
§ 2.1. Поняття та ознаки адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції	30
§ 2.2. Завдання, принципи та напрями адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції	34
§ 2.3. Форми адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції	41
§ 2.4. Методи адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції	45

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

§ 2.5. Особливості діяльності дільничних офіцерів поліції в умовах дії правового режиму воєнного стану, у тому числі на деокупованих територіях	50
РОЗДІЛ 3. Превентивна (профілактична) діяльність дільничного офіцера поліції	57
§ 3.1. Поняття превентивної (профілактичної) діяльності дільничного офіцера поліції та її види	57
§ 3.2. Поняття превентивного обліку, порядок постановки на профілактичних облік осіб	62
§ 3.3. Особливості реалізації поліцейського піклування в діяльності дільничного офіцера поліції	68
§ 3.4. Участь дільничних офіцерів поліції в організації та проведенні профілактичних заходів	70
РОЗДІЛ 4. Контрольно-наглядова діяльність дільничного офіцера поліції	73
§ 4.1. Поняття, особливості та види контрольно-наглядової діяльності дільничного офіцера поліції	73
§ 4.2. Адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі	75
§ 4.3. Особливості організації діяльності дільничного офіцера поліції щодо здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі	82
§ 4.4. Взаємодія дільничних офіцерів поліції з іншими суб'єктами в питаннях здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі	87
§ 4.5. Реалізація дільничними офіцерами поліції заходів з контролю у сфері дозвільної системи	95

§ 4.6. Реалізація дільничними офіцерами поліції заходів з контролю за виконанням підозрюваним, обвинуваченим, який перебуває під домашнім арештом, обов'язків, покладених на нього ухвалою судді, суду	99
РОЗДІЛ 5. Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничного офіцера поліції	106
§ 5.1. Поняття та зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничного офіцера поліції	106
§ 5.2. Характеристика адміністративних правопорушень, підвідомчих дільничному офіцеру поліції	108
§ 5.3. Особливості діяльності дільничного офіцера поліції щодо здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення	110
§ 5.4. Особливості роботи дільничного офіцера поліції із зверненнями громадян	116
РОЗДІЛ 6. Публічно-сервісна діяльність дільничних офіцерів поліції	123
§ 6.1. Поняття та зміст публічно-сервісної діяльності дільничного офіцера поліції	123
§ 6.2. Особливості реалізації концепції «Community Policing» в діяльності дільничного офіцера поліції	126
§ 6.3. Особливості реалізації форм публічно-сервісної діяльності дільничних офіцерів поліції	129
§ 6.4. Сучасні методи вирішення місцевих проблем як інструмент взаємодії дільничного офіцера поліції і громадськості	133

СХЕМАТИЧНА ЧАСТИНА	139
Схеми до розділу 1. Загальнотеоретичні положення діяльності служби дільничних офіцерів поліції	140
Схеми до розділу 2. Зміст адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції	152
Схеми до розділу 3. Превентивна (профілактична) діяльність дільничного офіцера поліції	159
Схеми до розділу 4. Контрольно-наглядова діяльність дільничного офіцера поліції	169
Схеми до розділу 5. Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничного офіцера поліції	186
Схеми до розділу 6. Публічно-сервісна діяльність дільничних офіцерів поліції	197
ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	203
Практичні завдання до розділу 1. Загальнотеоретичні положення діяльності служби дільничних офіцерів поліції	204
Практичні завдання до розділу 2. Зміст адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції	214
Практичні завдання до розділу 3. Превентивна (профілактична) діяльність дільничного офіцера поліції	228
Практичні завдання до розділу 4. Контрольно-наглядова діяльність дільничного офіцера поліції	239
Практичні завдання до розділу 5. Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничного офіцера поліції	251
Практичні завдання до розділу 6. Публічно-сервісна діяльність дільничних офіцерів поліції	263
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК	274
ЛІТЕРАТУРА	277
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	282

ПЕРЕДМОВА

Процеси реформування, що відбулися в системі Міністерства внутрішніх справ України, створення Національної поліції України замість міліції, організаційно-штатні зміни, удосконалення чинного законодавства й прийняття низки нових нормативно-правових актів, безумовно, вплинули на діяльність усіх структурних підрозділів. Не є винятком у цьому процесі й підрозділи дільничних офіцерів поліції та новостворені підрозділи поліцейських офіцерів громад, які на сьогодні в структурі Національної поліції України є одним із головних, найбільш наближених до населення підрозділів з питань забезпечення публічної безпеки, надання поліцейських послуг, на підставі оцінки діяльності яких визначається ефективність діяльності поліції в цілому.

Також суттєвих змін зазнали й інституційні засади адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції і поліцейських офіцерів громад, які передбачили оптимізацію їх завдань, зміну принципів в організації роботи, підходів до реалізації напрямів адміністративної діяльності, упровадження нових форм і методів діяльності зазначених суб'єктів.

Кінцевим результатом удосконалення адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції і поліцейських офіцерів громад повинна стати побудова нової ідеології й методології діяльності зазначених підрозділів та їх формування як інституту європейського зразка, спроможного своєчасно та ефективно реагувати на потреби суспільства та реалізовувати завдання, що постають перед Національною поліцією України на сучасному етапі державотворення.

На сьогоднішній день всі заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, забезпечують підготовку висококваліфікованих фахівців для підрозділів дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад за освітньо-професійною програмою Правоохоронна діяльність (поліцейські) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність», програмні результати навчання якої досягаються шляхом опанування обов'язкових освітніх компонентів, а також вибіркового освітнього компоненту, які вводяться закладами вищої освіти для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних вимог здобувачів вищої освіти для потреб Національної поліції України. До таких освітніх компонентів по праву відноситься навчальна дисципліна «Організація діяльності дільничних офіцерів поліції», яка є дисципліною професійно-практичного спрямування, що викладається у всіх закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, що вивчає організацію та особливості діяльності найбільш чисельних підрозділів поліції — дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад.

У запропонованому навчальному посібнику «Організація діяльності дільничних офіцерів поліції» на підставі положень чинного законодавства системно викладено інформацію, що стосується сучасної діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад. Він призначений для здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, науково-педагогічних працівників, практичних працівників Національної поліції України, а також усіх, хто цікавиться питаннями діяльності названих підрозділів поліції.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

РОЗДІЛ 1.

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

§ 1.1. Поняття підрозділів дільничних офіцерів поліції, правова основа, система та структура їх діяльності

Служба дільничних офіцерів поліції на всіх етапах розвитку Української державності займала і займає важливе місце в структурі Національної поліції України (раніше — органів внутрішніх справ). У структурі підрозділів превентивної діяльності вона є одним з провідних і багаточисленних підрозділів. Крім того, специфіка адміністративної діяльності служби дільничних офіцерів поліції полягає в її багатофункціональності.

Підрозділи дільничних офіцерів поліції — це спеціально створені підрозділи поліції у структурі підрозділів превентивної діяльності, основним призначенням яких є надання поліцейських послуг і представлення Національної поліції на визначеній території — поліцейській дільниці.

Нормативно-правові акти, що регламентують діяльність підрозділів дільничних офіцерів поліції. Основним і базовим нормативно-правовим актом, що визначає діяльність підрозділів дільничних офіцерів поліції, є Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затверджена наказом МВС України від 28.07.2017 № 650, яка визначає завдання, напрями та особливості організації діяльності дільничних офіцерів поліції.

Інструкція містить 7 розділів, серед яких:

I. Загальні положення.

- II. Завдання, основні напрями діяльності та повноваження ДОП та ПОГ.
- III. Взаємодія з населенням.
- IV. Особливості організації роботи ДОП та ПОГ на поліцейській дільниці.
- V. Організація роботи ДОП та ПОГ з особами, які перебувають на превентивному (профілактичному) обліку.
- VI. Управління та координація роботи ДОП та ПОГ в системі Національної поліції України.
- VII. Матеріально-технічне забезпечення ДОП та ПОГ.

Окрім вищеназваного базового нормативно-правового акта, можна назвати численні нормативно-правові акти, які регламентують різні аспекти діяльності підрозділів дільничних офіцерів поліції, наприклад:

- Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07 грудня 2017 року № 2229-VIII;
- Закон України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» від 01 грудня 1994 року № 264-94-ВР;
- Закон України «Про звернення громадян» від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР;
- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» від 22 серпня 2018 року № 658;
- наказ Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства» від 13 березня 2019 року № 369/180;
- наказ МВС України «Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України» від 25 лютого 2019 року № 124;
- наказ МВС України «Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника» від 01 серпня 2018 року № 654;

- наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії дільничних інспекторів прикордонної служби Державної прикордонної служби України та дільничних офіцерів поліції Національної поліції України» від 04 серпня 2017 року № 689;
- наказ МВС України та ДДУПВП «Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» від 04 листопада 2003 року № 1303/203 та інші.

Система підрозділів дільничних офіцерів поліції складається з трьох ланок:

Перша ланка — підрозділ ДОП центрального органу управління поліцією — Управління дільничних офіцерів поліції Департаменту превентивної діяльності Національної поліції;

Друга ланка — підрозділи ДОП головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві — відділи (сектори) дільничних офіцерів поліції;

Третя ланка — підрозділи ДОП територіальних (відокремлених) підрозділів ГУНП — сектори дільничних офіцерів поліції чи дільничні офіцери поліції у складі секторів превентивної діяльності.

До структури Управління дільничних офіцерів поліції Департаменту превентивної діяльності входить:

- начальник управління;
- два заступники начальника управління;
- відділ контрольно-методичної роботи;
- відділ координації;
- відділ превентивних заходів та протидії домашньому насильству.

§ 1.2. Особливості діяльності поліцейських офіцерів громад

В постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України» від 29 вересня 2019 року № 849, схваленої постановою Верховної Ради України від 4 жовтня 2019 року «Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України» визначено, що одним із головних пріоритетів діяльності Міністерства внутрішніх справ

та Національної поліції є реалізація принципу «Community Policing» шляхом поширення проекту «Поліцейський офіцер громади».

Проект «Поліцейський офіцер громади» направлений на впровадження нового формату роботи дільничних офіцерів поліції, головною метою якого є поліцейська діяльність, орієнтована на громаду. Метою роботи поліцейських офіцерів громади, в першу чергу, є попередження правопорушень в інтересах громади. Офіцери поліції більш самостійні у своїй діяльності та виконувати основні завдання поліції у партнерстві з керівництвом територіальної громади¹.

Організаційна структура підрозділів в рамках діяльності проекту «Поліцейський офіцер громади»:

- 1) на рівні Департаменту превентивної діяльності НПУ створено Управління по взаємодії з громадами, яке координує діяльність поліцейських офіцерів громади;
- 2) на рівні головних управлінь Національної поліції в областях у структурі Управлінь превентивної діяльності створено сектори по взаємодії з громадами. Залежно від чисельності ПОГів у регіоні, сектор налічує 2–3 співробітників (керівник, заступник та інспектори).

Відповідальним особами та координаторами з питань організації роботи поліцейського офіцера громади є керівництво Головного управління Національної поліції (далі — ГУНП). В ГУНП у межах області поліцейських офіцерів громади організують та супроводжують визначені особи з управління превентивної діяльності (далі — УПД). Кількість працівників визначається в залежності від кількості поліцейських та громад, які вони обслуговують.

Вказані особи УПД систематично спілкуються з керівництвом ОТГ для надання відповідних рекомендацій, отримання інформації про особливості взаємодії поліцейськими або можливі проблемні питання.

Про стан взаємодії поліцейських офіцерів громади з об'єднаними територіальними громадами, їх результати роботи та проблемні питання та позитивні напрацювання інформується Департамент превентивної діяльності Національної поліції України, як основного координатора їх діяльності в межах держави.

¹ Поліцейський офіцер громади / Офіційний сайт Національної поліції. URL. <https://www.npu.gov.ua/ya-tut.html>

У разі необхідності керівництво ГУНП та/або УПД приймають участь в офіційних заходах, нарадах, флешмобах, медіа-ефірах тощо в об'єднаних територіальних громадах, що пов'язані з діяльністю поліцейських офіцерів громади, у тому числі і за ініціативою останніх.

На рівні територіального (відокремленого) органу поліції відповідальним за організацію роботи поліцейських офіцерів громади є начальник сектору превенції та особисто начальник територіального (відокремленого) органу поліції (далі — орган поліції).

Поліцейський офіцер громади здійснює свої повноваження виключно в межах об'єднаної територіальної громади на закріпленій поліцейській дільниці. Керівництву органу поліції категорично забороняється залучати поліцейських офіцерів громади до функцій, що не пов'язані з їх безпосередніми обов'язками, або за межами ОТГ, яку вони обслуговують.

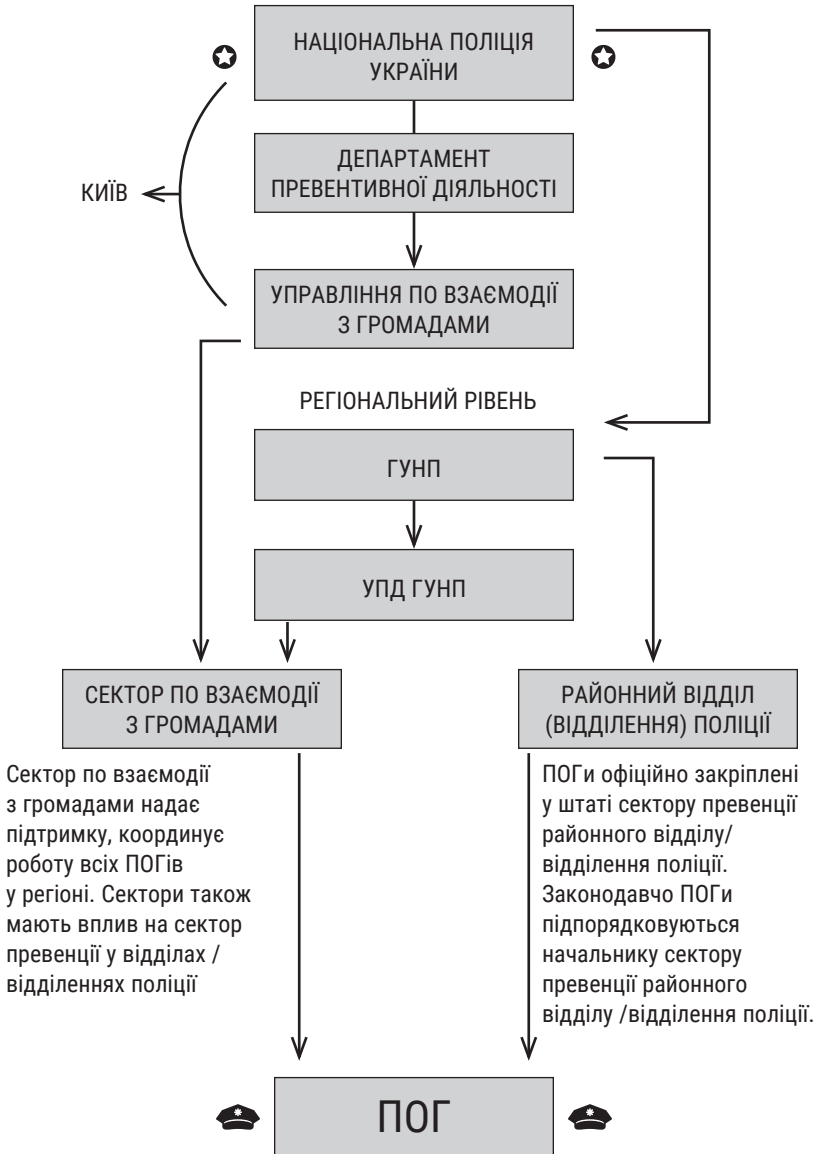
Поліцейські офіцери громади безпосередньо залучаються до забезпечення публічної безпеки та порядку на заходах, що відбуваються в межах об'єднаної територіальної громади, яку вони обслуговують.

Контроль за діяльністю поліцейських офіцерів громади здійснює начальник сектору превенції органу поліції, або особа яка тимчасово виконує його обов'язки, виключно лише дистанційно та/або шляхом перевірки реалізації поліцейським офіцером громади плану роботи на два тижні, що ведеться в електронному форматі в інформаційній підсистемі «Паспорт поліцейської дільниці».

Зазначимо, що стосується адміністративно-правового статусу поліцейського офіцера громади, то він є такий самий як і дільничного офіцера поліції і характеризується правами, обов'язками, відповідальністю та гарантіями, які були нами розглянуті в попередньому питанні лекції. Різниця між поліцейським офіцером громади та дільничним офіцером поліції полягає в особливостях організації їх діяльності.

Специфіка діяльності поліцейського офіцера громади обумовлюється особливостями несення служби у сільській місцевості і визначається:

- 3) віддаленістю дільниці від поліцейських відділків;
- 4) відсутністю патрульної поліції та інших підрозділів поліції;
- 5) необхідністю виконання поліцейським офіцером громади функцій інших підрозділів поліції (охорони публічного порядку і безпеки, нагляду за дорожнім рухом та інших);

- 6) необхідністю тісної взаємодії з виконавчими органами сільських, селищних рад і громадськими формуваннями;
- 7) співпрацею з органами місцевого самоврядування, представниками територіальних громад, населенням, керівниками підприємств, соціальних, навчальних та культурних закладів, закладів захисту дітей з метою реалізації принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства, обмін інформацією для подальшого її використання під час виконання службових обов'язків;
- 8) визначення спільних пріоритетних напрямів роботи та її оцінювання з урахуванням думки і потреб громадськості.

§ 1.3. Адміністративно-правовий статус дільничного офіцера поліції та поліцейського офіцера громади

Дільничного офіцера поліції і поліцейського офіцера громади як суб'єкта адміністративної діяльності визначає, перш за все, його адміністративно-правовий статус.

Будучи одним з різновидів адміністративно-правового статусу індивіда, адміністративно-правовий статус дільничного офіцера поліції/поліцейського офіцера громади характеризується низкою особливостей, через що в науці його кваліфікують як спеціальний адміністративно-правовий статус.

Однією з особливостей адміністративно-правового статусу дільничного офіцера поліції/поліцейського офіцера громади є те, що він закріплений у спеціалізованих нормативно-правових актах законодавчого рівня й більш деталізований у відомчих нормативно-правових актах, які встановлюють комплекс спеціальних завдань та повноважень зазначених суб'єктів, що зумовлюють специфіку їхнього адміністративно-правового статусу.

Крім того, специфіка адміністративно-правового статусу дільничних офіцерів поліції/поліцейських офіцерів громад характеризується їх участю в публічних відносинах, що виникають у зв'язку з наданням на чітко визначеній території поліцейських послуг у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних

ситуацій потребують такої допомоги у взаємодії з органами публічного адміністрування та громадськими інституціями, а також у межах внутрішньоорганізаційної адміністративної діяльності поліції.

Цілком погоджуємося з позицією, відповідно до якої специфічний адміністративно-правовий статус суб'єктів характеризує особливий порядок його набуття². Так, дільничний офіцер поліції/поліцейський офіцер громади повинен бути не тільки призначений на конкретну посаду, а з обов'язковим закріпленням за ним організаційно-розпорядчим актом керівника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції поліцейської дільниці.

За загальним правилом структурі адміністративно-правового статусу дільничного офіцера поліції/поліцейського офіцера громади виділяють такі елементи:

- права;
- обов'язки;
- відповідальність;
- гарантії.

Дотримуючись запропонованої конструкції, розглянемо більш докладно кожен із запропонованих компонентів.

Ураховуючи панівну в юридичній науці позицію³, відповідно до якої права та обов'язки суб'єкта адміністративного права іменуються узагальненим терміном «повноваження», зазначимо, що для того, щоб суб'єкт був визнаний суб'єктом адміністративної діяльності, він повинен бути наділений владно-публічними повноваженнями.

Представляючи офіційно Національну поліцію України і виконуючи покладені на неї завдання, дільничні офіцери поліції та поліцейські офіцери громад мають право:

² Орловська І.Г. Адміністративно-правовий статус суддів, прокурорів, адвокатів і нотаріусів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2013. Випуск 22. Частина І. Том 2. С. 207.

³ Голосніченко І.П., Голосніченко Д.І. Теорія повноважень, їх легітимність та врахування потреб і інтересів при встановленні на законодавчому рівні. URL: http://afgp.kpi.ua/sites/default/files/11%20-%201_9_%20-%202025.pdf; Великий енциклопедичний юридичний словник / за редакцією акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. К. : ТОВ «Вид-во «Юридична думка», 2007. С. 639; Солонар А. В. Окремі аспекти розкриття змісту поняття «повноваження». *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 2. С. 254.

- 1) вимагати від осіб пред'явлення документів, що посвідчують їх особу, та інших документів у випадках, визначених статтею 32 Закону України «Про Національну поліцію»;
- 2) опитувати осіб у випадках, визначених статтею 33 Закону України «Про Національну поліцію»;
- 3) застосовувати заходи, передбачені статтями 30, 31 Закону України «Про Національну поліцію»;
- 4) затримувати підозрюваних у вчиненні кримінального або адміністративного правопорушення, доставляти таких осіб до поліцейської станції або органу (підрозділу) поліції;
- 5) у випадках, визначених законодавством, здійснювати провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймати рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечувати їх виконання;
- 6) відповідно до статті 38 Закону України «Про Національну поліцію» проникати до житла чи іншого володіння особи без вмотивованого рішення суду в невідкладних випадках;
- 7) здійснювати заходи з контролю за дотриманням обмежень, установлених Законом України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»;
- 8) здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами порядку та правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, вибухових речовин та матеріалів, боєприпасів, на які поширюється дозвільна система, а також безпосередньо оглядати місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведінки з ними та правил використання;
- 9) здійснювати в межах, визначених Законом України «Про Національну поліцію», поліцейське піклування;
- 10) застосовувати поліцейські заходи примусу у випадках та порядку, визначених Законом України «Про Національну поліцію»;
- 11) залучати ГРПП для надання допомоги під час затримання та доставляння осіб, які вчинили правопорушення, виконання ухвал суду та слідчого судді про привід свідків та підозрюваних до суду та в інших необхідних випадках за погодженням із керівництвом підрозділу превенції територіального (відокремленого) підрозділу головного управління Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві (далі — ГУНП);

- 12) проводити перевірку прибуття особи, звільненої з установи виконання покарань, до місця проживання в порядку, установленому законодавством;
- 13) готувати матеріали про анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боеприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, надсилати їх до уповноваженого підрозділу з контролю за обігом зброї та дозвільної системи з метою прийняття рішення щодо анулювання дозволів у порядку, визначеному законодавством, а також вилучати зброю та боеприпаси;
- 14) вживати у взаємодії зі службою у справах дітей обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій заходів щодо встановлення особи дитини, місця її проживання, відомостей про батьків або осіб, які їх замінюють, інших родичів, місця їх проживання (перебування) у разі надходження повідомлення про дитину, яка залишилася без батьківського піклування.⁴

Аналіз зазначених владно-публічних повноважень (прав) дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, дає змогу об'єднати їх у такі групи:

- 1) повноваження з реалізації заходів адміністративного примусу;
- 2) адміністративно-юрисдикційні повноваження;
- 3) контрольно-наглядові повноваження;
- 4) координаційні повноваження.

Загальновідомо, що адміністративно-правовими обов'язками в юридичній літературі визнається покладена державою й закріплена в адміністративно-правових нормах міра належної поведінки в правовідносинах, їх реалізація забезпечена можливістю державного примусу⁵. Це цілком стосується й дільничних офіцерів поліції і поліцейських офіцерів громад.

⁴ Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад: наказ МВС України від 28 липня 2017 року № 650. Офіційний вісник України. 2017. № 70. Ст. 2136 (у редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України від 18 травня 2022 року № 301)

⁵ Колпаков В.К. Адміністративне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 1999. С. 99

До обов'язків дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, безумовно, належать основні обов'язки поліцейських, які закріплені в Законі України «Про Національну поліцію», зокрема:

- 1) неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та Присяги поліцейського;
- 2) професійно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов'язків, наказів керівництва;
- 3) поважати й не порушувати прав і свобод людини;
- 4) надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я;
- 5) зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків;
- 6) інформувати безпосереднього керівника про обставини, що унеможливають його подальшу службу в поліції або перебування на займаній посаді,
а також:
 - вживати необхідних заходів з метою рятування людей, надавати допомогу особам, які її потребують, і повідомляти про це найближчий орган поліції в разі звернення до поліцейського будь-якої особи із заявою чи повідомленням про події, що загрожують особистій чи публічній безпеці, або в разі безпосереднього виявлення таких подій;
 - називати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'являти на вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук, у випадку звертання до особи або в разі звернення особи до поліцейського⁶.

Аналіз нормативно-правових актів, на підставі яких дільничні офіцери поліції та поліцейські офіцери громад здійснюють свою діяльність, і, зокрема, обов'язків, які безпосередньо визначені Інструкцією з орга-

⁶ Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.

нізації діяльності дільничних офіцерів поліції і поліцейських офіцерів громад як спеціальні обов'язки зазначених суб'єктів, дає нам право розподілити їх на дві основні групи, урахувавши сферу їх реалізації:

1. Функціональні обов'язки, до яких зарахувати:
 - здійснення превентивної (профілактичної) роботи (розділ V Інструкції; ст. 10, 26-27 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Закон України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» тощо);
 - здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення (пп. 5 п. 2 розділу 2 Інструкції, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції тощо);
 - реагування на звернення громадян і посадових осіб та вжиття необхідних заходів щодо виконання вимог законодавства (пп. 4 п. 2 розділу 2 Інструкції розділ II Закону України «Про звернення громадян», Порядок розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України тощо);
 - здійснення взаємодії з іншими органами та підрозділами Національної поліції України, а також державними органами (п. 4 розділу I, п. 7 розділу IV Інструкції; п. 11 розділу 2 Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні; розділ IV Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини тощо);
 - реалізація заходів взаємодії з населенням (розділ III Інструкції, ст. 3 Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону»);
 - надання допомоги громадянам (пп. 7 п. 2 розділу 2 Інструкції).
2. Організаційні обов'язки, які передбачають:
 - планування своєї діяльності з урахуванням пріоритетів громади у сфері публічної безпеки та порядку й оперативної обстановки (п. 5, 7 розділу IV Інструкції);

- управління наявними силами (помічниками, громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону, ГРПП) (пп. 7 п. 1, п. 10 розділу 3 Інструкції тощо);
- виконання службових функцій на закріпленій за ДОП поліцейській дільниці в однострої з табельною вогнепальною зброєю, засобами зв'язку та спецзасобами (п. 5 розділу I Інструкції);
- передавання табельної вогнепальної зброї та боеприпасів до органу (підрозділу) поліції після закінчення несення служби (п. 5 розділу I Інструкції);
- ведення службової документації ДОП: контрольно-наглядової справи, облікових справ тощо (п. 4 розділу IV Інструкції, п. 7 розділу V Інструкції).

Безпосередньо до прав та обов'язків дільничних офіцерів поліції поліцейських офіцерів громад долучається **відповідальність** як невід'ємний елемент їх адміністративно-правового статусу.

Зазначимо, що для дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад не передбачено будь-яких особливостей їх відповідальності, цей елемент адміністративно-правового статусу є узагальненим для всіх працівників поліції й чітко врегульованим на законодавчому рівні, де передбачено, що «У разі вчинення протиправних діянь поліцейські несуть кримінальну, адміністративну, цивільно-правову, матеріальну та дисциплінарну відповідальність відповідно до закону»⁷.

Аналіз положень чинного законодавства дає змогу згрупувати **гарантії діяльності дільничного офіцера поліції та поліцейського офіцера громади** в три основні групи:

- 1) гарантії професійної діяльності поліцейського, до яких нами зараховано гарантії, що закріплені як у Законі України «Про Національну поліцію», так і в інших нормативно-правових актах, наприклад, Кримінальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів»;
- 2) гарантії у сфері виконання дільничним офіцером поліції та поліцейського офіцера громади повноважень безпосередньо у зв'язку із займаною ним посадою (так звані «посадові гарантії»), які

⁷ Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.

- передбачені Інструкцією з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад;
- 3) соціальні гарантії.

§ 1.4. Організація роботи дільничного офіцера поліції та поліцейського офіцера громади

Організація діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад здійснюється за територіальним принципом шляхом розподілу території, що обслуговується на поліцейські дільниці.

Поліцейська дільниця — територія, що обслуговується ДОП та ПОГ, із чисельністю населення, що не перевищує 6 тис. осіб у сільській місцевості та 7 тис. осіб — у містах.

Територія поліцейської дільниці (її розміри та межі) визначаються з урахуванням площі території та специфіки регіону в організаційно-розпорядчому акті керівника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції ГУНП за поданням заступника керівника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції, який відповідно до розподілу обов'язків координує діяльність ДОП та ПОГ за погодженням з начальником підрозділу превенції та/або підрозділу взаємодії з громадами.

За ДОП та ПОГ наказом керівника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції закріплюється поліцейська дільниця, якій присвоюється відповідний порядковий номер.

За необхідності територія поліцейської дільниці (її розміри та межі) змінюється керівником територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції за поданням заступника керівника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції, який відповідно до розподілу обов'язків координує діяльність ДОП та ПОГ за погодженням з начальником підрозділу превенції та/або підрозділу взаємодії з громадами.

Інформація про призначення ДОП/ПОГ і закріплення за ним певної поліцейської дільниці надається керівникам виконавчих органів місцевого самоврядування. За це відповідає заступник начальника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції.

На період тривалої відсутності ДОП/ПОГ (відпустки, навчання, хвороба, відрядження) його обов'язки покладаються на іншого ДОП (чи помічника ДОП) або ПОГ з обов'язковим інформуванням відповідних

виконавчих органів місцевого самоврядування населених пунктів на території поліцейської дільниці. (Відповідне призначення відбувається на підставі наказу територіальних відділів та відділень поліції).

Для належного виконання службових обов'язків ДОП/ПОГ (у разі необхідності) надаються службові приміщення (поліцейська станція) в межах визначеної поліцейської дільниці.

При розгляді питання про виділення службового приміщення під поліцейську станцію враховується можливість розміщення в ньому для спільної роботи ДОП, його помічника, працівників ГРПП та представників громадськості, забезпечення належними умовами для виконання покладених на них завдань.

При розгляді питання про виділення службового приміщення під поліцейську станцію для ПОГ враховується можливість розміщення службових приміщень, кімнати для відпочинку, санвузла та кімнати дружньої до опитування дітей на першому поверсі адміністративної будівлі з окремою вхідною зоною, яка обов'язково обладнується пандусом та лавами для очікування громадян. Розглядається можливість облаштування майданчика для службового автотранспорту на прибудинковій території поряд із поліцейською станцією та кнопки виклику поліцейського, розміщеної біля входу до адміністративної будівлі.

Приміщення поліцейської станції забезпечується:

- 1) необхідною оргтехнікою та витратними матеріалами до неї, можливістю формувати та користуватися базами даних, що входять до ЄІС МВС, та мережею «Інтернет», металевою шафою (сейфом) для зберігання службової документації, стаціонарними засобами зв'язку та спеціальними засобами індивідуального захисту;
- 2) табличкою з підсвічуванням із написом «Поліцейська станція» та із зазначеними на ній телефонами ДОП і ПОГ та чергового територіального (відокремленого) ;
- 3) меблями (столи, стільці, шафи для одягу та паперів) та інвентарем (інформаційні стенди, сейфи, вогнегасники, індивідуальні аптечки);
- 4) службовою документацією (настінний план поліцейської дільниці, контрольно-наглядова справа поліцейської дільниці, Журнал обліку доставлених осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, нормативно-правові

- акти МВС, які регулюють діяльність поліції, організаційно-розпорядчі акти Національної поліції України);
- 5) спеціальною юридичною літературою.

Для виконання покладених на ДОП завдань відповідно до законодавства ДОП забезпечуються автомобільним транспортом, логістичними пристроями (планшетними комп'ютерами), індивідуальними цифровими нагрудними відеокамерами, спеціальними технічними пристроями для друку постанови по справі про адміністративне правопорушення в електронній формі у вигляді стрічки.

ПОГ забезпечуються логістичним пристроєм (планшетним комп'ютером), термопринтером, газоаналізатором (алкотестер), індивідуальною цифровою нагрудною відеокамерою, бронежилетом, жезлом, службовим автомобілем, облаштованим металевим сейфом для перевезення помпової рушниць, спеціальним тримачем для помпової рушниць, аналого-цифровою радіостанцією, світлодіодною панель-балкою із сигнально-гучномовним пристроєм, кольорографічним оформленням, антивандальними чохлами задніх сидінь, відеореєстратором, пошуковим ліхтарем, бензопилою, набором інструментів, тросом для буксиру, дорожнім знаком «оформлення ДТП», конусами, огорожувальною стрічкою червоного кольору та іншим технічним обладнанням.

ДОП (ПОГ) веде контрольно-наглядову справу, у якій містяться відомості щодо:

- 1) особливостей території обслуговування, розташування й режиму роботи підприємств, установ та організацій, об'єктів дозвільної системи, об'єктів критичної інфраструктури, контактів відповідальних осіб органів місцевого самоврядування, інших довідкових та інформаційних матеріалів щодо території обслуговування;
- 2) кількості населених пунктів та кількості населення на їх території;
- 3) кількості вчинених на поліцейській ділянці адміністративних та кримінальних правопорушень, обставин, що до них призводять;
- 4) прикмет осіб, які підозрюються в учиненні кримінального правопорушення або вчинили його;
- 5) викрадених та втрачених речей, транспортних засобів, плавзасобів, мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї, холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними

за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, нагородної короткоствольної вогнепальної зброї, які перебувають у розшуку;

- 6) місць концентрації осіб, схильних до вчинення правопорушень;
- 7) сил та засобів, які залучаються до охорони публічного порядку на поліцейській дільниці.

Наразі Департаментом превентивної діяльності та Департаментом інформаційно-аналітичної підтримки на базі інформаційно — телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» розроблено інформаційну підсистему «Паспорт поліцейської дільниці», де вся ця інформація буде зосереджуватись в електронній підсистемі з відображенням геолокаційних даних.

ОП та ПОГ працюють за двотижневим планом, який складається з урахуванням оперативної обстановки на поліцейській дільниці та пріоритетів громади у сфері публічної безпеки і порядку. План затверджується керівником територіального (відокремленого) підрозділу поліції, на території обслуговування якого розташована відповідна територіальна громада, або заступником керівника, який відповідно до розподілу обов'язків координує діяльність ДОП та ПОГ.

У плані в обов'язковому порядку зазначаються конкретні заходи для виконання, зокрема:

- 1) проведення на території обслуговування превентивних заходів із метою запобігання вчиненню правопорушень, забезпечення публічної безпеки та порядку;
- 2) перевірка місць масового скупчення людей із метою отримання інформації про проблемні питання, які хвилюють громадян, а також отримання відомостей про осіб, які можуть бути причетними до вчинення правопорушень;
- 3) здійснення превентивної роботи з особами, які перебувають на обліках Національної поліції України;
- 4) здійснення перевірок за місцем проживання громадян — власників мисливської вогнепальної зброї, спеціальних засобів із метою забезпечення дотримання ними встановлених правил її зберігання та використання;
- 5) забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів;

- б) відвідування закладів освіти з метою профілактики вчинення дітьми кримінальних та адміністративних правопорушень.

У плані ПОГ додатково зазначаються заходи, направлені на запобігання дорожньо-транспортних пригод та виявлення інших правопорушень шляхом патрулювання території обслуговування. У разі погіршення або ускладнення криміногенної ситуації (оперативної обстановки) на території обслуговування, необхідності проведення додаткових превентивних заходів із метою її стабілізації ПОГ може здійснювати патрулювання у вечірній, нічний час доби та у вихідні дні за рапортом, погодженим із заступником керівника територіального (відокремленого) підрозділу поліції.

Перелік запланованих заходів не є вичерпним. До плану можуть вноситися коригування у залежності від особливостей стану оперативної обстановки на території поліцейської дільниці.

Враховуючи особливу організацію діяльності ПОГ — віддаленість від територіального органу поліції, для участі у нарадах, інструктажах, отримання матеріалів тощо, ПОГ відвідує орган поліції не частіше одного разу на тиждень. ПОГ отримує на виконання матеріали безпосередньо, перебуваючи в органі поліції, шляхом пересилання електронними засобами зв'язку або передаванням екіпажем групи реагування поліції.

§ 1.5. Керівництво службою дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад

Управління та координацію роботи ДОП та ПОГ здійснюється з урахуванням триланкової системи організації діяльності зазначених підрозділів:

- 1) у центральному органі управління поліцією управління та координацію роботи ДОП здійснює Управління дільничних офіцерів поліції Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України, а ПОГ — Управління взаємодії з громадами Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України;
- 2) у територіальному органі поліції управління та координацію роботи ДОП здійснюють відділи (сектори) дільничних офіцерів поліції управлінь превентивної діяльності головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим, областях,

містах Києві та Севастополі, а ПОГ — підрозділів взаємодії з громадами управлінь превентивної діяльності ГУНП;

- 3) на рівні територіального (відокремленого) підрозділу поліції управління та координацію роботи ДОП здійснює відповідний відділ, сектор превенції цього підрозділу, а ПОГ відповідний підрозділ взаємодії з громадами цього територіального (відокремленого) підрозділу.

Організація та контроль за роботою ДОП та ПОГ покладається на заступника начальника територіального (відокремленого) підрозділу ГУНП, який відповідно до розподілу обов'язків координує діяльність ДОП та ПОГ та начальника підрозділу превенції та/або підрозділу взаємодії з громадами ТВП.

Зазначені уповноважені особи:

- систематично контролюють, аналізують і оцінюють результати діяльності ДОП/ПОГ та старших ДОП, уживають заходів щодо усунення виявлених недоліків, а також вносять керівництву відділу/відділення пропозиції щодо вдосконалення діяльності, зміцнення взаємодії з іншими підрозділами Національної поліції, органами державної влади та виконавчими комітетами об'єднаних територіальних громад, громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону;
- аналізують і готують пропозиції органам місцевого самоврядування про стан матеріально-технічного забезпечення дільничних офіцерів, потребу в наданні житла, службових приміщень, забезпечення їх меблями і засобами зв'язку;
- вносять пропозиції про призначення на посаду, переміщення та звільнення з посади дільничних (старших) офіцерів поліції, заохочення і притягнення у встановленому порядку до дисциплінарної відповідальності, а також про заохочення громадян, членів громадських формувань з охорони громадського порядку;
- проводять за фактами вчинення тяжких і особливо тяжких злочинів особами, які перебувають на превентивному обліку в поліції, службові розслідування щодо виконання дільничними офіцерами поліції обов'язків з превентивних заходів стосовно осіб цієї категорії;
- враховують думку населення з питань безпеки та на підставі цієї інформації формують місцеві програми із підвищення безпеки;

- контролюють дотримання дільничними дисципліни та законності.

Питання для самоконтролю

1. Правова основа діяльності служби дільничних офіцерів поліції.
2. Поняття підрозділів дільничних офіцерів поліції, її особливості та сучасне призначення.
3. Система та структура підрозділів дільничних офіцерів поліції.
4. Особливості діяльності поліцейських офіцерів громад.
5. Адміністративно-правовий статус дільничного офіцера поліції/ поліцейського офіцера громади.
6. Особливості організації роботи дільничних офіцерів поліції/ поліцейських офіцерів громад на поліцейській дільниці.
7. Управління та координація роботи службою дільничних офіцерів поліції в системі Національної поліції України.
8. Матеріально-технічне забезпечення ДОП.

РОЗДІЛ 2.

ЗМІСТ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

§ 2.1. Поняття та ознаки адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції

Поняття «адміністративної діяльності» є центральною категорією, що стосується діяльності поліції, особливо підрозділів дільничних офіцерів поліції, для яких ця функція є провідною під час виконання покладених на них повноважень.

Незважаючи на наявні дослідження адміністративної діяльності різних органів виконавчої влади, у прикладному аспекті поняття адміністративної діяльності частіше за все розглядається з позиції діяльності Національної поліції (а до 2015 року — міліції чи органів внутрішніх справ).

Узагальнюючи зазначені підходи щодо визначення адміністративної діяльності поліції, зазначимо, що в сучасних дослідженнях склалося два підходи щодо розуміння її змісту:

- «вузький», який відображає зовнішньоорганізаційну діяльність поліції, яка проявляється в правозастосовній діяльності працівників поліції. На нашу думку, переважання в сучасній науці зазначеного підходу зумовлене тим, що здійснення внутрішньої адміністративної діяльності поліції не є самоціллю, а умовою успішного вирішення покладених на неї соціально-значущих завдань;
- «широкий», який поряд із зовнішньоорганізаційною діяльністю поліції охоплює також і її внутрішньоорганізаційну діяльність,

спрямовану на організаційно-функціональне забезпечення органів і підрозділів Національної поліції.

Узагальнюючи наукові доробки вчених, екстраполюючи ознаки адміністративної діяльності поліції до діяльності дільничного офіцера поліції, проектуючи зміст завдань поліції, в межах нашої навчальної дисципліни під **адміністративною діяльністю дільничного офіцера поліції** пропонуємо розуміти врегульовану нормами адміністративного права, засновану на законі державно-владну, виконавчо-розпорядчу, превентивно спрямовану, публічно-сервісну, територіально визначену, безперервну діяльність, спрямовану на забезпечення публічної безпеки і порядку, охорону прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидію злочинності та надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Розроблені сучасною юридичною наукою підходи до визначення адміністративної діяльності поліції базуються на виокремленні низки характерних типових її ознак:

- державно-владний характер;
- виконавчо-розпорядчий (організаційно-розпорядчий) характер;
- підзаконність.

Зазначені характерні ознаки (риси) властиві адміністративній діяльності всіх підрозділів поліції, зокрема й дільничних офіцерів.

Синтезуючи названі особливості та зважаючи на те, що адміністративна діяльність дільничних офіцерів поліції характеризується також специфічними ознаками, до яких, на наш погляд, варто зарахувати превентивну спрямованість, територіальну визначеність, безперервність, а також публічно-сервісний характер їхньої діяльності, проведемо їх аналіз у сукупності.

Державно-владний характер адміністративної діяльності поліції, зокрема й дільничних офіцерів поліції, як її працівників, проявляється в тому, що вона здійснюється від імені держави через реалізацію обсягу державно-владних повноважень у чітко визначеній сфері. Як справедливо зазначає О.Ф. Кобзар, поліцейська влада внутрішньо реалізується субординаційними зв'язками, які передбачають виключну компетенцію вищого за організаційно-правовим статусом органу

щодо органу, нижчого за статусом, відповідно, підпорядкування, підконтрольність, підзвітність, а зовні поширюється на організаційно невіддільних суб'єктів: громадян і юридичних осіб⁸. Отже, реалізуючи свої державно-владні повноваження на певній території, дільничні офіцери поліції виступають від імені держави, у її інтересах, реалізуючи один із напрямів виконавчої влади — правоохоронну функцію. Крім того, існує небезпідставна думка⁹ про те, що державно-владний характер адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції проявляється також у зв'язку з можливістю реалізації ними заходів державного примусу, зокрема адміністративного.

Виконавчо-розпорядчий характер адміністративної діяльності є рисою, яка одноставно визнається всіма науковцями в характеристиці її змісту. На нашу думку, це пояснюється особливістю діяльності як поліції в цілому, так і дільничних офіцерів зокрема, які, реалізуючи свою повсякденну діяльність, керуються нормативно-правовими актами, виконуючи їх приписи, одночасно здійснюють розпорядчу діяльність відносно організаційно невіддільних суб'єктів у визначених законом адміністративно-правових формах.

Що стосується такої ознаки як «**підзаконність**», то в науковій доктрині сталою є позиція, відповідно до якої підзаконність адміністративної діяльності розкривається через необхідність діяти лише на підставі закону та підзаконних нормативно-правових актів¹⁰. Водночас така вимога визначається законодавцем як законність діяльності. Враховуючи те, що підзаконність походить від прикметника підзаконний, той що доповнює закон уточненнями, посиланнями, умовами, очевидно, що вважати адміністративну діяльність виключно підзаконною є не зовсім точно, правильніше, на нашу думку, цю характерну рису називати «діяльність, заснована на законі», оскільки дільничні офіцери

⁸ Кобзар О.Ф. Поліцейська діяльність в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія. Харків ; Дніпропетровськ : Панов, 2015. С. 83.

⁹ Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник / кер. авт. кол. к.ю.н., засл. юрист України В.А. Глуховець. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 11.

¹⁰ Бесчастний В.М., Мердова О.М., Тулінов В.С., Сахно А.П. Адміністративна діяльність Національної поліції : загальна частина : навчальний посібник. К. : Видавництво «Дакор», 2017. С. 13-14; Адміністративна діяльність ОВС на транспорті: підручник / А.А. Аносенков, О.А. Антоненко, С.О. Баранов та ін.. Одеса: Фенікс, 2011. С. 102; 95. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник / за заг. ред. В.В Сокуренка. Х.: ХНУВС, 2017. С. 18; Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: навчальний посібник / за ред. В.В. Середи. Львів: ЛьвДУВС, 2015. С. 15

поліції здійснюють свою діяльність відповідно до Конституції України, Законів України «Про Національну поліцію», «Про попередження насильства в сім'ї», «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі», «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк», «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», інших актів законодавства України, нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України.

Деякі автори вказують на ознаку специфічності адміністративної діяльності¹¹. Що стосується адміністративної діяльності, дільничного офіцера поліції, то її специфічність розкривається в змісті і формах здійснення такої діяльності, особливості завдань, що покладаються на цю службу, чіткій територіальній визначеність, превентивній спрямованості, підзвітності населенню тощо, що розглядається нами як окремі її ознаки. На нашу думку, в цілому адміністративну діяльність поліції, зокрема й дільничних офіцерів, можна вважати специфічною, на що вказують її характерні риси, саме тому вказана ознака нами не виділена.

Із запровадженням Концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ, ліквідацією міліції і створенням Національної поліції, переорієнтацією адміністративної діяльності з карального до превентивного та сервісного напрямку, характерними ознаками сучасної адміністративної діяльності поліції виправдано визнано її превентивну спрямованість та публічно-сервісність. Що стосується адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції, то ці суб'єкти в структурі поліції безпосередньо реалізують превентивні та публічно-сервісні повноваження, про що нами вже зазначалося в попередньому підрозділі.

Превентивна спрямованість діяльності дільничних офіцерів поліції проявляється в максимально випереджальному впливі як на осіб, які перебувають у них на превентивному обліку, так і на населення в цілому в межах поліцейської дільниці.

Національна поліція України, виконуючи свої основні завдання з надання поліцейських послуг у різних сферах суспільного життя,

¹¹ Бесчастний В.М., Мердова О.М., Тулінов В.С., Сахно А.П. Адміністративна діяльність Національної поліції : загальна частина : навчальний посібник. К. : Видавництво «Дакор», 2017. С. 13

повинна у своїй діяльності активно застосовувати принцип взаємодії з населенням на засадах партнерства, оскільки, як показує міжнародний досвід, лише співпраця з населенням та місцевими громадами передбачає створення сервісної моделі діяльності поліції, орієнтованої на вирішення проблем населення в рамках загальновизнаного у світі підходу Community Policing¹². Дільничні офіцери поліції, як найбільш наближені до населення представники поліції безпосередньо втілюють зазначений принцип адміністративної діяльності через систему публічно-сервісних повноважень.

Однією з найголовніших ознак адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції, яка власне й відрізняє цю службу від інших, є **територіальна визначеність їх діяльності**, яка характеризувала цих суб'єктів впродовж усього їх історичного розвитку і залишається визначальною й сьогодні. Так, відповідно до положень чинного законодавства організація діяльності дільничних офіцерів поліції побудована за територіальним принципом у межах поліцейських дільниць — територій, що обслуговується ДОП, із чисельністю населення, що не перевищує 6 тис. осіб у сільській місцевості та 7 тис. осіб — у містах.

§ 2.2. Завдання, принципи та напрями адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції

Характеризуючи адміністративну діяльність поліції (а раніше міліції) та окремих її структурних підрозділів, учені переважно виходять з визначення трьох базових складників: завдання — принципи — напрями, проте не завжди комплексно. Для характеристики адміністративної діяльності дільничного офіцера поліції нами будуть досліджені всі три названі складники, адже саме такий підхід забезпечить комплексне уявлення про специфіку адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції.

На сьогодні **завдання адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції** сформульовані в Інструкції крізь призму завдань діяльності поліції, якими є:

¹² Кобзар О.Ф. Поліцейська діяльність в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія. Харків ; Дніпропетровськ : Панов, 2015. С. 198.

- 1) діяльність, що ґрунтується на принципі взаємодії з населенням на засадах партнерства та має на меті співпрацю з громадянами, громадськими організаціями, установами, підприємствами різних форм власності;
- 2) взаємодія з органами державної влади та місцевого самоврядування, населенням й утвореними відповідно до чинного законодавства громадськими формуваннями з охорони громадського порядку;
- 3) виконання завдань, спрямованих на дотримання прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 4) вжиття заходів для взяття на превентивний (профілактичний) облік осіб, щодо яких здійснюється превентивна (профілактична) діяльність та внесення відповідної інформації до ЄІС МВС;
- 5) співпраця з групами реагування патрульної поліції (далі — ГРПП) щодо застосування превентивних (профілактичних) заходів стосовно осіб, які схильні до вчинення правопорушень та/або перебувають на превентивних (профілактичних) обліках поліції;
- 6) інформування чергової частини органу (підрозділу) поліції в разі отримання від населення відомостей про осіб, які мають наміри вчинити кримінальні правопорушення або їх учинили, розшукуваних злочинців, осіб, які зникли безвісти;
- 7) організація та контроль діяльності помічника ДОП, що полягає в плануванні роботи, наданні відповідних доручень та навчанні методиці й тактиці роботи на поліцейській дільниці, перевірці якості, повноти та об'єктивності складених ним матеріалів;
- 8) підтримання професійного рівня шляхом навчання в системі службової підготовки та самопідготовки;
- 9) здійснення досудового розслідування кримінальних проступків у формі дізнання.

Як бачимо, цілком справедливо визначити те, що головним завданням дільничного офіцера поліції є взаємодія з громадськістю, від ефективності якої багато в чому залежить ефективність виконання інших завдань.

Будь-яка діяльність, зокрема й адміністративна діяльність дільничних офіцерів поліції, повинна базуватися на певних принципах, які

формують юридичну конструкцію, у межах якої їй повинні реалізуватися завдання їх повсякденної діяльності.

Законом України «Про Національну поліцію» в діяльність поліції були запроваджені нові принципи, що не могло не відобразитися на принципах діяльності її структурних підрозділів.

В основу принципів діяльності дільничних офіцерів поліції покладено принципи діяльності поліції в цілому, які містяться у ст. 6-11 Закону України «Про Національну поліцію».

Основа **принципу верховенства права** складають найвищі соціальні цінності — людина, її права та свободи, що їй визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Принцип верховенства права застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини¹³, що, на нашу думку, цілком пояснюється особливим статусом людини, визначеним Конституцією України, саме тому він зазначається як першочерговий для всіх органів державної влади.

Ураховуючи специфіку діяльності як поліції, так і дільничних офіцерів поліції, пов'язану із застосуванням примусу, заходи якого певним чином обмежують права і свободи людини, особливого значення набуває **принцип дотримання прав і свобод людини**. Підкреслимо, що будь-яка діяльність дільничного офіцера поліції, пов'язана із заходами, що обмежують права та свободи людини, має бути негайно припинена, якщо мета її застосування досягнута або немає необхідності подальшого її здійснення.

Дільничний офіцер поліції відповідно до положень нормативно-правових актів здійснює свою діяльність на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України, тим самим реалізуючи загальноправовий **принцип законності**.

Важливою особливістю перших трьох принципів є те, що вони всі відповідають конституційним приписам.

Діяльність дільничних офіцерів поліції повинна бути **відкритою та прозорою для населення**. Суттєвим кроком у реалізації принципу відкритості та прозорості діяльності поліції стало законодавче закріплення положення про те, що поліція забезпечує постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту

¹³ Солонар, А.В. Принципи діяльності поліції в Україні та за кордоном. *Правові горизонти*. 2017. Вип. 4(17). С. 62

прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку, однак адміністративній діяльності дільничних офіцерів поліції цей принцип був притаманний і раніше у формі звітів перед населенням. Відзначимо, що в положеннях нової Інструкції однією з форм адміністративної діяльності дільничного офіцера поліції, яка передбачає реалізацію принципу відкритості й прозорості, також визначено його звіт, проте вже не як інформування населення, а як інформування виконавчого органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади. Ще однією формою реалізації зазначеного принципу в діяльності є проведення відкритих зустрічей з представниками органів місцевого самоврядування областей, районів, міст та сіл з метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і населенням. Зазначимо, що належна реалізація зазначеного принципу діяльності забезпечує підвищення довіри до діяльності дільничного офіцера поліції і його підтримку населенням адміністративної дільниці.

Принцип політичної нейтральності в адміністративній діяльності дільничних офіцерів поліції проявляється у відсутності впливу будь-яких політичних структур, політичних процесів та власних політичних поглядів на його діяльність. ДОП, які і будь-якому працівникові поліції заборонено перебувати в складі партій, а також будь-яким чином підтримувати їх діяльність.

Принцип взаємодії з населенням на засадах партнерства є чи не найголовнішим принципом, який розкриває адміністративну діяльність дільничного офіцера поліції, на що вказує визначення такого головного завдання зазначеного суб'єкта: «діяльність, що ґрунтується на принципі взаємодії з населенням на засадах партнерства та має на меті співпрацю з громадянами, громадськими організаціями, установами, підприємствами різних форм власності». І хоча діяльність дільничних офіцерів поліції (прим. раніше — дільничних інспекторів міліції) завжди була спрямована на налагодження тісної співпраці та взаємодії з населенням території обслуговування, на сьогодні вона набула нового вектору свого розвитку: реальне втілення заходів і форм взаємодії в практичну діяльність ДОП.

Принцип безперервності в тому значенні, у якому він закріплений у ст. 12 Закону України «Про Національну поліцію», безумовно, не може бути застосований до діяльності дільничного офіцера поліції, адже він розкривається через безперервне та цілодобове виконання завдань

поліцією та наданні кожній особі права в будь-який час звернутися по допомогу до поліції або поліцейського, що неможливо пристосувати до діяльності дільничних офіцерів. На нашу думку, **принцип безперервності діяльності дільничного офіцера поліції** може розглядатися в іншому значенні, як безперервна взаємодія з населенням на території обслуговування, безперервність здійснення заходів профілактики відносно підоблікових осіб тощо. На безперервність діяльності дільничного офіцера поліції вказує й той факт, що у випадку тривалої відсутності ДОП (відпустка, навчання, хвороба, відрядження) його обов'язки покладаються на іншого ДОП або помічника ДОП, отже, поліцейська діяльність на території обслуговування зазначених суб'єктів є безперервною.

Необхідно відзначити, що нормативно закріплені принципи діяльності поліції: верховенство права, дотримання прав і свобод людини, законності, відкритості та прозорості, політичної нейтральності, взаємодії з населенням на засадах партнерства, безперервність — є керівними й стосуються всіх видів поліцейської діяльності (не тільки адміністративної), а також усіх структурних підрозділів поліції. Водночас, принципи адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції мають специфічний характер, що пов'язано з їх адміністративно-правовим статусом. До того ж і в юридичній літературі обґрунтовується застосування принципів, відмінних від нормативно закріплених, саме для адміністративної діяльності поліції¹⁴, а також для дільничних офіцерів поліції¹⁵.

У юридичній літературі неодноразово наголошувалося на запровадженні **принципу толерантності** в діяльності поліції взагалі¹⁶ та дільничних офіцерів зокрема. До того ж, зазначений принцип визнаний і на міжнародному рівні в Декларації принципів толерантності, у якій толерантність означає повагу, прийняття й правильне розуміння

¹⁴ Батраченко О.В. Адміністративно-правові засади діяльності національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і порядку: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Сумський державний університет. Суми, 2017. С. 46; Бесчастний В.М., Мердова О.М., Тулінов В.С., Сахно А.П. Адміністративна діяльність Національної поліції : загальна частина : навчальний посібник. К. : Видавництво «Дакор», 2017. С. 17-19

¹⁵ Галуцько А.В. Адміністративно-правове регулювання служби дільничних інспекторів в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». Київ, 2018. С. 70-76

¹⁶ Солонар, А.В. Принципи діяльності поліції в Україні та за кордоном. *Правові горизонти*. 2017. Вип. 4(17). С. 66

значного різноманіття культур нашого світу, наших форм самовираження і способів проявів людської індивідуальності¹⁷. Ми вважаємо, що дільничний офіцер поліції, виконуючи повноваження в межах адміністративної дільниці, повинен виявляти повагу до національних звичаїв та традицій (за умов, якщо вони не суперечать і не порушують національне законодавство), урахувати особливості різних соціальних, етнічних груп, сприяти налагодженню міжкультурної та міжнаціональної взаємодії.

Висловлюючи міркування щодо принципу толерантності, не можна не відзначити те, що останнім часом особливої уваги в діяльності не тільки дільничного офіцера поліції, а й в діяльності інших підрозділів, набуває принцип «нульової толерантності до домашнього насильства». Ураховуючи те, що дільничні офіцери поліції покликані безпосередньо реалізовувати заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, цей принцип набуває особливої важливості в їх діяльності, оскільки вони повинні не тільки забезпечувати своєчасне реагування на такі правопорушення, але й вживати всіх заходів щодо попередження та виявлення таких фактів.

Зауважимо, що ми не підтримуємо позицію вчених щодо закріплення специфічних принципів діяльності окремих підрозділів поліції у базовому законодавстві, а вважаємо, що їх визначення повинно здійснюватися на рівні відомчих нормативно-правових актів, що визначають адміністративно-правовий статус певних підрозділів поліції.

Зазначені нами принципи, попри їх формальну нормативну невіднесеність, на нашу думку, виражаються в адміністративній діяльності поліції, зокрема й дільничних офіцерів поліції, і в майбутньому можуть отримати нормативно-правове закріплення в Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції як спеціальних принципів діяльності зазначених суб'єктів, що й відобразатиме специфіку їхнього адміністративно-правового статусу і адміністративної діяльності.

Традиційно, розглядаючи адміністративну діяльність поліції, вчені розрізняють два її види: внутрішньоорганізаційну та зовнішньоорганізаційну, причому зазначимо, що остання розкривається в напрямках адміністративної діяльності, які можуть бути загальні (тобто характерні

¹⁷ Декларация принципов терпимости, утверждена резолюцией 5.61 Генеральной конференцией ЮНЕСКО от 16 ноября 1995 года. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_503

для всіх підрозділів Національної поліції) і спеціальні (властиві конкретним підрозділам поліції).

Необхідно відзначити, що розуміння категорії «напрями адміністративної діяльності» в сучасній науковій доктрині є неоднозначним. Так, одні вчені розглядають їх, не надаючи визначення¹⁸, інші¹⁹ поняття напрями адміністративної діяльності ототожнюють з функціями. На нашу думку, це пояснюється тим, що функції адміністративної діяльності поліції як органу виконавчої влади є похідними від функцій держави, які в теорії держави та права визначаються як основні напрями діяльності держави, у яких відображаються та конкретизуються її завдання і цілі, виявляється сутність та соціальне призначення держави в суспільстві²⁰.

Напрями адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції – це узагальнені види їх адміністративної діяльності, що мають певну специфіку, яка розкривається через особливі повноваження, адміністративно-правові засоби та організацію їх діяльності.

У сучасній адміністративно-правовій науці немає одностайності серед учених щодо визначення конкретних напрямів адміністративної діяльності як поліції в цілому, так і її окремих підрозділів, зокрема й дільничних офіцерів поліції.

В Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції в п. 2 розділу II визначено основні напрями діяльності ДОП.

Узагальнюючи наведені п. 2 розділу II Інструкції повноваження ДОП, можна виділити такі напрями їх адміністративної діяльності:

- адміністративно-юрисдикційна діяльність ДОП;
- превентивна (профілактична) діяльність ДОП;

¹⁸ Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник / кер. авт. кол. к.ю.н., засл. юрист України В.А. Глуховець. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 18-19; Бесчастний В.М., Мердова О.М., Тулінов В.С., Сахно А.П. Адміністративна діяльність Національної поліції : загальна частина : навчальний посібник. К. : Видавництво «Дакор», 2017. С. 16-17; Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ (Загальна частина): Підручник / за ред. Ю.І. Римаренко, Є.М. Моїсеєва, В.І. Олефіра. К.: КНТ, 2008. С. 273.

¹⁹ Хольвінська О. Я Місце і роль поліції у механізмі забезпечення права людини і громадянина в Україні. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки.* 2016. № 845. С. 440; Лавренова О.І. Загальна характеристика функцій державної служби як центрального органу виконавчої влади. *Наше право.* 2014. № 6. С. 35.

²⁰ Загальна теорія держави і права / За редакцією проф. М. В. Цвіка, доц. В. Д. Ткаченка, проф. О. В. Петришина. Харків: «Право», 2002. С. 244.

- контрольно-наглядова діяльність ДОП.
- публічно-сервісна діяльність ДОП.

Що стосується такого напряму адміністративної діяльності як забезпечення публічної безпеки і порядку (прим. раніше — охорона громадського порядку), то ми вважаємо недоцільним його виділення, оскільки забезпечення публічної безпеки і порядку, як раз таки й досягається реалізацією заходів у межах адміністративно-юрисдикційної, превентивної (профілактичної), контрольно-наглядової, публічно-сервісної діяльності дільничних офіцерів поліції.

§ 2.3. Форми адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції

Традиційно адміністративна діяльність будь-яких підрозділів Національної поліції України розглядається крізь призму реалізації їх форм і методів. Не є винятком і підрозділи дільничних офіцерів поліції, які серед інших служб Національної поліції України безпосередньо відповідальні за здійснення адміністративної діяльності, урахувавши специфіку їх компетенції. Варто відзначити, що прийняття нових нормативно-правових актів та вдосконалення чинного законодавства, організаційно-штатні зміни в Національній поліції України, що провадяться в умовах реформування Міністерства внутрішніх справ України, не могли не позначитися на формах і методах адміністративної діяльності як дільничних офіцерів поліції, так і інших підрозділів Національної поліції України, у зв'язку з чим вони зазнали певного оновлення. Як справедливо зазначається в юридичній літературі, «сьогодення вимагає від поліції використання якісно нових форм діяльності, заснованих на поєднанні більш ефективних методів та принципів організації і управління силами та засобами поліції. В основу трансформації форм та методів діяльності поліції повинно бути покладено безумовний пріоритет прав і свобод людини»²¹.

Формами адміністративної діяльності дільничного офіцера є зовнішнє вираження його дій, які реалізуються в межах наданих йому

²¹ Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник / кер. авт. кол. к.ю.н., засл. юрист України В.А. Глуховець. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 71.

повноважень для виконання поставлених перед ним завдань у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави, протидії злочинності, надання поліцейських послуг, які спричиняють наслідки правового та неправового характеру.

Щодо дослідження питання форм адміністративної діяльності поліції, зокрема й дільничних офіцерів, питання їх класифікації відзначаються однотайністю думок учених. Так, форми адміністративної діяльності розподіляють на:

- правові;
- неправові.

Зазначимо, що розмежування правових і неправових форм здійснюється не за критерієм підстави реалізації дії (неправові форми в багатьох випадках прямо передбачаються нормативно-правовими актами), а за критерієм наявності або відсутності юридичних наслідків таких адміністративних дій. Дії, вчинені в правовій формі, завжди спричиняють правові наслідки, тобто настання суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, іншими словами, правова форма безпосередньо пов'язана з правовідносинами. У неправовій формі вчиняються адміністративні дії, які не тягнуть жодних правових наслідків.

Перейдемо безпосередньо до розгляду правових і неправових форм в діяльності дільничного офіцера поліції.

Нагадаємо, що загальноприйнятим є *розподіл правових форм адміністративної діяльності на:*

- видання актів управління (нормативних та індивідуальних);
- укладення адміністративних договорів;
- здійснення юридично значущих дій²².

Одразу зазначимо, що, на нашу думку, для дільничних офіцерів поліції не є характерною така форма адміністративної діяльності, як укладення адміністративних договорів.

²² Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навчальний посібник / Авт. кол. К. : Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. С. 10; Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник / кер. авт. кол. к.ю.н., засл. юрист України В.А. Глуховець. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 73; Бесчастний В.М., Мердова О.М., Тулінов В.С., Сахно А.П. Адміністративна діяльність Національної поліції : загальна частина : навчальний посібник. К. : Видавництво «Дакор», 2017. С. 94

До того ж, аналізуючи повноваження й практичну адміністративну діяльність дільничних офіцерів поліції, зазначимо, що **видання нормативних та індивідуальних актів управління** є формою, яка забезпечує керівництво структурними підрозділами служби дільничних офіцерів поліції, а отже, властива тільки для керівної ланки. Підтримуємо позицію вчених про те, що саме у виданні актів управління знаходить своє юридичне вираження та закріплення значна частина організаційної роботи поліції, що передбачає оперативне та самостійне вирішення численних питань, які постійно виникають у процесі керівництва поліцією, організації діяльності поліцейських, забезпечення реалізації поліцейськими своїх повноважень²³.

Зауважимо, що така **форма, як вчинення інших юридично значущих дій є найбільш поширеною формою адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції**.

Аналізуючи їх, можна з упевненістю сказати, що юридично значущі дії треба розглядати залежно від сфери їх застосування. Так, одні застосовуються тільки в реалізації внутрішньоорганізаційної адміністративної діяльності, вони, як правило, пов'язані з проходженням служби дільничним офіцером поліції, водночас, у юридично значущих діях зовнішньоорганізаційної діяльності, якраз і проявляється специфіка адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції.

Законодавством передбачена доволі розгалужена система юридично значущих дій, на вчинення яких уповноважені дільничні офіцери поліції: Це і постановка осіб на превентивний облік, дії пов'язані із реалізацією адміністративно-юрисдикційних повноважень (прийом звернень громадян, складання протоколу про адміністративне правопорушення, застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, застосування поліцейських заходів, документування певних фактів, наприклад підготовка висновків за фактами повідомлення про кримінальні злочини та інші події). Аналіз вищезгаданих юридично значущих дій дає нам право стверджувати, що по суті вони є нічим іншим, як правозастосовною діяльністю.

Ми вважаємо, що особливістю реалізації зазначеної правової форми є те, що не завжди виражається письмовим правовим актом або

²³ Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник / кер. авт. кол. к.ю.н., засл. юрист України В.А. Глуховець. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 75

документом, проте породжує правові наслідки. Наприклад, вимога дільничного офіцера поліції припинити протиправну поведінку є усним індивідуальним актом, який спричиняє правові наслідки, оскільки відразу після того, як така вимога прозвучить, у адресата виникає юридичний обов'язок виконати його, а в дільничного — суб'єктивне право очікувати виконання такої вимоги. Це, на нашу думку, є особливістю адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції.

Що ж стосується керівної ланки служби дільничних офіцерів поліції, оскільки вона має більш управлінський характер, то тут навпаки її правовим формам притаманне видання актів управління, як індивідуальних, так і нормативних.

Як уже було зазначено раніше, неправові форми не спричиняють юридичних наслідків і передбачають проведення організаційних заходів та здійснення матеріально-технічних дій (операцій).

У формі організаційних заходів дільничний офіцер поліції здійснює різноманітні дії: поквартирний (побудинковий) обхід поліцейської дільниці, спостереження, здійснюване як у процесі виконання службових обов'язків, так і в інший час; надання поліцейських послуг, проведення серед населення поліцейської дільниці роз'яснювальної роботи, інформування населення про свою діяльність, реалізує повноваження щодо взаємодії з органами місцевого самоврядування, звітування перед ними. До організаційних дій також можуть бути віднесені: організація статистичної роботи і організація аналітичної роботи.

Матеріально-технічні дії мають, як правило, допоміжний, суто технічний характер і спрямовані в основному на підтримання в належному стані матеріальних об'єктів: устаткування поліцейської станції, документів, технічних засобів, службових матеріалів тощо.

Резюмуючи викладене, зазначимо, що форми діяльності дільничних офіцерів поліції є невід'ємною частиною їхньої адміністративної діяльності, яка служить проявом їх сутності щодо створення безпечного середовища поліцейської дільниці. Керуючись обраною формою адміністративної діяльності, дільничні офіцери поліції виконують завдання з використанням цілої низки адміністративно-правових заходів та засобів, які утворюють методи їх діяльності.

§ 2.4. Методи адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції

Поняття методів адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції є похідним (приватним) від традиційно визнаного в адміністративно-правовій доктрині поняття методів адміністративної діяльності Національної поліції України, а отже, його аналіз необхідно здійснювати в контексті досліджень загального розуміння методів поліцейської діяльності крізь призму особливостей діяльності дільничних офіцерів поліції на сучасному етапі розвитку цієї служби.

Методами адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції є сукупність заходів, закріплених законодавством і вироблених правозастосовною практикою, які реалізуються засобами адміністративно-правового впливу й застосовуються дільничними офіцерами поліції з метою реалізації завдань і основних напрямів їхньої адміністративної діяльності.

Універсальними методами адміністративної діяльності як поліції, так і дільничних офіцерів поліції, безумовно, є переконання та адміністративний примус, адже, як справедливо зазначає М.В. Ковалів, саме «вони характеризуються відносинами типу «влада — підпорядкування». У них найяскравіше виражається управлінсько-розпорядча природа адміністративної діяльності»²⁴ поліції.

Як уже було зазначено, поняття методів адміністративної діяльності поліції достатньо повно досліджено в сучасній адміністративно-правовій науці й в узагальненому вигляді вони є сукупністю способів і засобів, що застосовуються підрозділами Національної поліції України з метою практичної реалізації покладених на них завдань та функцій.

Вивчаючи специфіку методів адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції, ми доходимо до висновку про те, що застосування як заходів переконання, так і заходів адміністративного примусу визначено в положеннях різних нормативно-правових актів, проте заходи примусу мають більше врегулювання, на відміну від заходів переконання, ураховуючи їх примусовість та особливі підстави застосування.

²⁴ Ковалів М.В. Методи Адміністративної діяльності дільничних інспекторів міліції. *Науковий вісник*. 2009. № 2. URL: http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsvy/02_2009/09kmvdim.pdf

Щодо **заходів переконання**, то вони безпосередньо не регламентовані, а обов'язок їх реалізації закладено в завданнях чи напрямках діяльності дільничних офіцерів поліції, водночас у положеннях нормативно-правових актів частіше закріплено конкретні форми їх реалізації, які до того ж можуть бути вироблені і практикою. Наприклад, здійснення заходів переконання дільничним офіцером поліції зумовлене реалізацією основних напрямів його діяльності таких як: проведення профілактичної роботи, спрямованої на запобігання вчиненню кримінальних та інших правопорушень; виявлення причин та умов, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень, ужиття у межах компетенції заходів для їх усунення. Реалізація зазначених напрямів можлива шляхом використання різних засобів переконання, як то інформування, правове виховання, моральне стимулювання тощо. Як приклад реалізації конкретної форми переконання, що застосовується дільничними офіцерами поліції і чітко регламентована законодавством, можна навести їх звіт, який є періодичним (не рідше ніж двічі на рік) інформуванням виконавчого органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади про стан дотримання правопорядку на поліцейській дільниці, ужиті заходи із запобігання правопорушенням, підвищення довіри населення до поліції, а також проведення серед населення роз'яснювальної роботи щодо способів захисту і самооборони від злочинних посягань у межах поліцейської дільниці, формування в населення правової культури, негативного ставлення до суспільно небезпечних явищ з метою підняття іміджу поліції. Ще одним прикладом реалізації заходів переконання в Національній поліції України є закріплення у відомчій інструкції прямого обов'язку розміщення друкованої продукції з інформацією про права осіб на захист та безоплатну вторинну правову допомогу в органах і підрозділах Національної поліції України²⁵.

М.В. Ковалів, міркуючи про застосування методу переконання в адміністративній діяльності суб'єктів, що нами розглядаються, зазначає, що він використовується при здійсненні нагляду за виконанням грома-

²⁵ Про затвердження Порядку розміщення друкованої продукції з інформацією про права осіб на захист та безоплатну вторинну правову допомогу в органах і підрозділах Національної поліції України : наказ Міністерства юстиції України та Міністерства внутрішніх справ України від 20 лютого 2018 року № 433/5/133. *Офіційний вісник України*. 2018 р. № 18. Ст. 624

дянами і посадовими особами рішень і розпоряджень органів державної влади й місцевого самоврядування з питань охорони громадського порядку на адміністративній дільниці. Поінформованість дільничних інспекторів (прим. авт. наразі — дільничних офіцерів) про стан справ на дільниці, яка обслуговується, тісні контакти з населенням, знання осіб, від яких можна очікувати вчинення правопорушень, дає змогу ефективно застосовувати переконання для запобігання антигромадських проявів²⁶.

Незважаючи на вищезазначене, частіше за все заходи переконання є виробленими та апробованими практикою адміністративної діяльності поліцейських і застосовуються залежно від обізнаності останніх у формах та порядку їх реалізації.

Щодо **заходів адміністративного примусу**, які застосовуються дільничними офіцерами поліції, то вони містяться не тільки в Законі України «Про Національну поліцію» та Кодексі України про адміністративні правопорушення, а й в інших нормативно-правових актах, таких, як Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Закон України «Про адміністративний нагляд за особами звільненими з місць позбавлення волі», Закон України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» тощо та в низці відомчих нормативно-правових актів.

На відміну від заходів переконання, у спеціалізованій літературі поширеною є позиція класифікації заходів адміністративного примусу. Варто відзначити, що в адміністративно-правовій науці автори по-різному підходять як до класифікації заходів адміністративного примусу, так і до їх назви.

Узагальнюючи позиції провідних науковців з питань адміністративної діяльності Національної поліції України, а також положення Закону України «Про Національну поліцію», Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших нормативно-правових актів, пропонуємо **заходи адміністративного примусу в діяльності дільничних офіцерів поліції розподіляти на:**

1. Адміністративно-попереджувальні (запобіжні) заходи.

²⁶ Ковалів М.В. Методи Адміністративної діяльності дільничних інспекторів міліції. *Науковий вісник*. 2009. № 2. URL: http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsvy/02_2009/09kmvdim.pdf

2. Заходи адміністративного припинення:
 - заходи адміністративного припинення загального призначення;
 - поліцейські заходи примусу;
 - заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення;
3. Заходи адміністративної відповідальності.

Перейдемо безпосередньо до з'ясування заходів адміністративного примусу в діяльності дільничних офіцерів поліції.

Щодо адміністративно-попереджувальних (запобіжних) заходів, то дільничні офіцери поліції реалізують такі з них:

- застосування окремих превентивних поліцейських заходів (ст. 32-34, пп. 3,5-8 ст. 35, ст. 39, ст. 40, п. 1-3 ст. 41 Закону України «Про адміністративні правопорушення»);
- здійснення превентивного обліку щодо певної категорії осіб (розділ V Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад);
- проведення перевірок дотримання обмежень особами, що знаходяться під адміністративним наглядом (пп. 7 п. 3 Розділу II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад);
- здійснення перевірки прибуття звільнених осіб до місця проживання в порядку, встановленому законодавством та визначеному статтею 20 Закону України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк»;
- формування пропозицій щодо усунення причин та умов, які призводять до вчинення правопорушень (пп. 1 п. 5 Розділу III Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад)
- інші заходи, визначені законодавством України.

Серед заходів адміністративного припинення загального призначення, що застосовуються дільничними офіцерами поліції, ураховуючи їх повноваження, можна виділити такі:

- вимагання припинення протиправної поведінки (пп. 3 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію»);

- застосування окремих превентивних поліцейських заходів, спрямованих на примусове припинення діянь, які мають ознаки правопорушень (пп. 1,2,4,9 ст. 35, ст. 37-38, ч. 3 ст. 39, п. 4 ст. 41 Закону України «Про Національну поліцію»);
- застосування спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству (ст. 24 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»).

До поліцейських заходів примусу або, як їх ще називають в спеціалізованій літературі, заходів адміністративного припинення спеціального призначення зараховують застосування фізичного впливу (сили), спеціальних засобів та вогнепальної зброї (ст. 42-46 Закону України «Про Національну поліцію»).

Аналіз положень Кодексу України про адміністративні правопорушення дає змогу стверджувати, що юридично дільничні офіцери поліції як уповноважені на те посадові особи органів Національної поліції можуть застосовувати всі заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 259-266, 268 КУпАП.

Варто відзначити, що аналогічна ситуація склалася щодо юридичного та фактичного застосування заходів адміністративної відповідальності. Відповідно до ч. 2 статті 222 КУпАП від імені органів Національної поліції розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право працівники органів і підрозділів Національної поліції, які мають спеціальні звання, відповідно до покладених на них повноважень.

Також у пп. 5 п. 2 розділу II Інструкції зазначено, що дільничні офіцери поліції уповноважені у випадках, визначених законом, на здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, прийняття рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечення їх виконання. Ураховуючи це, цілком очевидно, що дільничні офіцери поліції мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення, хоча про це безпосередньо не зазначено в положеннях адміністративно-деліктного законодавства.

Практична діяльність дільничних офіцерів поліції свідчить про те, що на сьогоднішній день вони є уповноваженими підрозділами Національної поліції України на розгляд справ про адміністративні

правопорушення і накладення адміністративних стягнень у вигляді попередження та штрафів.

Тож зазначимо, що дільничні офіцери поліції в процесі реалізації професійної діяльності наділені відповідно до чинного законодавства й практики його реалізації повноваженнями щодо застосування двох універсальних методів адміністративної діяльності: переконання та адміністративного примусу, які утворюються широким арсеналом заходів адміністративно-правового впливу.

Отже, як бачимо, форми та методи адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції є доволі різноманітними, вибір певної форми та методу зумовлюється видами та певними напрямками їх діяльності, наявними можливостями. Незважаючи на це, перспективним напрямком адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції, враховуючи превентивну спрямованість їх діяльності, та наукових досліджень у цій сфері повинен стати пошук нових інноваційних форм і методів адміністративної діяльності, спрямованих на підвищення ефективності взаємодії дільничних офіцерів поліції з територіальними громадами з метою виконання завдань, що покладені на ці підрозділи поліції, та створення безпечного середовища на території поліцейської дільниці.

§ 2.5. Особливості діяльності дільничних офіцерів поліції в умовах дії правового режиму воєнного стану, у тому числі на деокупованих територіях

Повномасштабні військові дії російської федерації проти України, які розпочалися з 24 лютого 2022 року, обумовили консолідацію зусиль всіх без виключення органів державної влади щодо збереження державної незалежності та територіальної цілісності України, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки. Наслідком такої ситуації стало введення правового режиму воєнного стану в Україні, що спричинило зміни в діяльності органів публічного адміністрування, у тому числі і Національної поліції України, та обумовило запровадження та забезпечення специфічних заходів в їх діяльності, наділення їх додатковими повноваженнями, виконання неспецифічних для певних

органів функцій тощо²⁷. Особливих змін зазнала діяльність органів і підрозділів Національної поліції України на деокупованих територіях та територіях найбільш наближених до зони бойових дій, яка обумовлена виконанням спеціальних службових завдань, не виключенням є і підрозділи дільничних офіцерів поліції, діяльність яких є найбільш наближеною до населення і спрямована на створення безпечового середовища на території обслуговування.

Відповідно до п. 24 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція відповідно до покладених на неї завдань бере участь відповідно до повноважень у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану. Відповідно до ч. 2 ст. 24 Закону України «Про Національну поліцію» у разі виникнення загрози державному суверенітету України та її територіальній цілісності, а також у ході відсічі збройної агресії проти України органи та підрозділи, що входять до системи поліції, відповідно до законодавства України беруть участь у виконанні завдань територіальної оборони, забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану у разі його оголошення на всій території України або в окремі місцевості.

Відповідно до п. 34 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція здійснює у взаємодії зі Збройними Силами України, Національною гвардією України, Державною прикордонною службою України, Державною спеціальною службою транспорту, Службою безпеки України боротьбу з диверсійно-розвідувальними силами агресора (противника) та не передбаченими законами України воєнізованими або збройними формуваннями.

Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» Національна поліція України зобов'язана:

- звітувати перед військовими адміністраціями населених пунктів на відповідній території про стан законності, боротьби із злочинністю, охорони громадської безпеки і порядку та результати діяльності на відповідній території (п. 30 ч. 2 ст. 15), а також звітувати щодо означених питань перед районними, обласними військовими адміністраціями (п. 9 ч. 3 ст. 15);

²⁷ Мердова О.М., Мердов С.П. Участь Національної поліції України у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану. *Правовий часопис Донбасу*. 2022. № 4(81). Ч. 2. С. 200

- сприяти діяльності військового командування та військових адміністрацій у запровадженні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану на відповідній території (ст. 17).

Реалізація зазначених повноважень цілком стосується і діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад.

Зазначимо, що чинне законодавство під терміном «**спеціальні службові завдання**» визначає завдання, що виконуються територіальними (у тому числі — міжрегіональними) органами Національної поліції України, їх структурними і відокремленими підрозділами при реагуванні на надзвичайні ситуації, проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, відпрацюванні та уведенні в дію планів реагування на надзвичайні ситуації та/або при виконанні визначених законодавством України службових завдань у випадку уведення правового режиму воєнного чи надзвичайного стану, а також виконанні завдань територіальної оборони та цивільного захисту в особливий період²⁸. Однак, на жаль, жоден нормативно-правовий акт на сьогодні не розкриває змісту таких завдань, у тому числі і з урахуванням специфіки діяльності конкретного підрозділу поліції та територій, на яких реалізується поліцейська діяльність (деокуповані території чи території найбільш наближені до зони бойових дій).

За словами міністра внутрішніх справ України Ігоря Клименка «МВС напрацювало ефективний алгоритм роботи на деокупованих територіях». Що стосується діяльності поліції на деокупованих територіях, то за його словами працівниками поліції здійснюється оперативне і гуманітарне розмінування, стабілізаційні заходи і підсилена робота правоохоронних структур системи МВС²⁹.

Слід відзначити, що на сьогоднішній день термін «стабілізаційні дії» чи «стабілізаційні заходи» не є законодавчо визначеним, хоча

²⁸ Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії територіальних органів поліції та міжрегіональних територіальних органів Національної поліції України під час реагування на надзвичайні ситуації, у випадку уведення правового режиму воєнного чи надзвичайного стану: наказ МВС України від 31 жовтня 2016 року № 1129. *Офіційний вісник України*. 2017. № 14. С. 400.

²⁹ Гор Клименко: МВС напрацювало ефективний алгоритм роботи на деокупованих територіях / Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ihor-klymenko-mvs-napratsiuvalo-efektyvnyi-alhorytm-roboty-na-deokupovanykh-terytoriakh> (дата звернення 06.12.2022)

активно використовується для визначення завдань діяльності поліції на деокупованих територіях.

Як зазначається в офіційних джерелах «Ключова мета стабілізаційних заходів — відновлення правопорядку та гуманітарної логістики в населених пунктах, звільнених від російських військ. Завдання поліцейських спільно зі Збройними Силами України та іншими правоохоронцями сил оборони — повернути місцевому населенню, яке перебувало під тимчасовою окупацією рф, відчуття безпеки та стабільності»³⁰.

З огляду на це, ми пропонуємо **стабілізаційні заходи поліції на деокупованих територіях** визначати як форму поліцейської діяльності, яка являє собою сукупність узгоджених та взаємозв'язаних за метою, завданнями, місцем і часом одночасних або послідовних заходів, які реалізуються органами і підрозділами поліції в межах визначеного функціоналу у взаємодії з органами публічного адміністрування, зокрема, військовими адміністраціями населених пунктів, та іншими правоохоронними органами для стабілізації оперативної обстановки на деокупованій території.

Діяльність дільничних офіцерів поліції на деокупованих територіях є різноплановою і працівники зазначених підрозділів можуть залучатися до проведення таких заходів:

- виявлення осіб, що є військовослужбовцями російської федерації та перебувають на території деокупованих територій, колаборантів та осіб, які вчиняли чи продовжують вчиняти різного роду правопорушення;
- документування воєнних та інших злочинів у складі слідчо-оперативних груп та спеціальних поліцейських мобільних груп;
- відновлення й забезпечення публічної безпеки та порядку шляхом демонстрації поліцейської присутності на таких територіях;
- участь в інших заходах, визначених керівництвом територіальних органів поліції.

Окремо слід зупинитися на особливостях діяльності дільничних офіцерів поліції на деокупованих територіях при реалізації ними заходів із відпрацювання житлового сектору у складі спільних груп

³⁰ Поліція збільшила кількість нарядів на вулицях, — Ігор Клименко / Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/politsiia-zbilshyla-kilkist-nariadiv-na-vulytsiakh-ihor-klymenko> (дата звернення 06.12.2022)

з працівниками кримінального розшуку та представниками Служби безпеки України у формі поквартирного та подворового обходу, який є головним робочим інструментом, який дозволяє виявити значну частину воєнних злочинів, отримати необхідну оперативну інформацію, яка має значення для реалізації поліцейських завдань та функцій.

Під час реалізації зазначеного заходу дільничні офіцери поліції в обов'язковому порядку здійснюють такі дії:

- забезпечують здійснення верифікації населення, яке залишилося проживати на деокупованій території, визначають їх потреби в наданні необхідної допомоги;
- проводять перевірку документів у населення, що посвідчують їх особу, встановлюють осіб, документи яких втрачено чи знищено;
- проводять опитування осіб з метою з'ясування їх життєдіяльності під час окупації, життєдіяльності сусідів, знайомих, отримання інформації про колабораційну діяльність таких осіб, а також інформації про розташування у населеному пункті військово-службовців країни агресора з метою подальшого встановлення доказів їх воєнних злочинів тощо;
- за добровільною згодою осіб здійснюють перевірку їх мобільних пристроїв на предмет наявності в них інформації, що може свідчити про наявність колабораційної діяльності.

Окремим напрямком діяльності дільничних офіцерів поліції, на нашу думку, є встановлення місця перебування/проживання осіб, відносно яких дільничними офіцерами поліції до окупації територій здійснювався превентивний (профілактичний) облік та адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Це пояснюється тим, що у випадку залишення таких осіб на деокупованих територіях дільничні офіцери поліції у найкоротші терміни повинні відновити реалізацію комплексу організаційно-практичних заходів із запобігання, фіксації та припинення правопорушень, контролю за поведінкою осіб із метою недопущення повторного вчинення ними правопорушень, дотриманням установлених законодавством тимчасових обмежень та виконанням покладених зобов'язань; у випадку відсутності таких осіб, вживаються заходи щодо встановлення місця їх перебування, оскільки відповідно до положень чинних нормативно-правових актів «У разі зміни постійного місця проживання особи, стосовно якої працівниками поліції проводяться превентивні заходи, до підрозділу

поліції за територіальністю у стислі строки надсилається відповідна інформація. Забороняється зняття з обліку особи, яка перебуває на превентивному (профілактичному) обліку та переїхала на нове місце проживання, без надходження з відповідного ТВП підтвердної інформації про поставлення її на профілактичний облік у зазначеному місці»³¹ [5].

На деокупованих територіях реалізацію передбачених законодавством повноважень дільничні офіцери поліції здійснюють у тісній співпраці з працівниками інших підрозділів, як приклад, участь в організації заходів із добровільної здачі зброї та боеприпасів, участь у чергуваннях на стаціонарних та мобільних блокпостах тощо.

Функціонал підрозділів дільничних офіцерів поліції та пріоритети їх діяльності значно змінилися, і такий напрямок їх діяльності як профілактика правопорушень відійшли на вторинний план, що обумовлено необхідністю реагування на безпекові виклики обумовлені правовим режимом воєнного стану.

Питання для самоконтролю

1. Поняття та ознаки адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції.
2. Завдання діяльності дільничних офіцерів поліції.
3. Принципи діяльності дільничних офіцерів поліції.
4. Напрями діяльності дільничних офіцерів поліції.
5. Характеристика правових форм діяльності дільничних офіцерів поліції.
6. Характеристика неправових форм діяльності дільничних офіцерів поліції.
7. Поняття і види методів адміністративної поліцейської діяльності дільничних офіцерів поліції.
8. Характеристика заходів переконання, що застосовуються дільничних офіцерів поліції.

³¹ Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад: наказ МВС України від 28 липня 2017 року № 650. *Офіційний вісник України*. 2017. № 70. С. 2136 (у редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України від 18 травня 2022 року № 301)

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

9. Адміністративно-попереджувальні (запобіжні) заходи, які застосовують у своїй діяльності дільничних офіцерів поліції.
10. Заходи адміністративного припинення, які застосовують у своїй діяльності дільничних офіцерів поліції.
11. Особливості застосування заходів адміністративної відповідальності в діяльності дільничних офіцерів поліції.

РОЗДІЛ 3.

ПРЕВЕНТИВНА (ПРОФІЛАКТИЧНА) ДІЯЛЬНІСТЬ ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ

§ 3.1. Поняття превентивної (профілактичної) діяльності дільничного офіцера поліції та її види

Превентивна (профілактична) діяльність дільничних офіцерів поліції — це один з напрямів їх адміністративної діяльності, що передбачає комплексне застосування заходів з урахуванням потреб, наявних можливостей та обізнаності дільничного офіцера поліції в особливостях їх реалізації, спрямоване на запобігання вчиненню правопорушень.

Відповідно до ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція відповідно до покладених на неї завдань:

- 1) здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень;
- 2) виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживає у межах своєї компетенції заходів для їх усунення;
- 3) вживає заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення.
- 4) вживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей;
- 5) вживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі.

Зазначені повноваження відносяться до превентивної діяльності і розповсюджуються також і на дільничних офіцерів поліції, які безпосередньо конкретизовані в Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад.

Превентивна (профілактична) робота ДОП/ПОГ — заходи, що застосовуються ДОП та ПОГ у межах компетенції, спрямовані на запобігання кримінальним та іншим правопорушенням, перевірку дотримання обмежень, установлених законодавством щодо осіб, які перебувають на профілактичному обліку, здійснення поліцейського піклування.

Аналіз положень Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад дає нам право зазначити, що **превентивна (профілактична) діяльність дільничного офіцера поліції охоплює три різновиди:**

- загальну превенцію — комплекс заходів, що реалізуються дільничним офіцером поліції, спрямований на попередження кримінальних та інших правопорушень;
- індивідуальну превенцію — комплекс заходів, що реалізуються дільничним офіцером поліції відносно осіб, які перебувають на превентивному обліку;
- поліцейське піклування.

Що стосується **загальної превенції**, то цей різновид превентивної (профілактичної) діяльності дільничних офіцерів поліції реалізується переважно із застосуванням заходів переконання й тісно пов'язаний з публічно-сервісною діяльністю зазначених суб'єктів. Як приклад, реалізація в межах публічно-сервісної діяльності проекту «Безпечний будинок» поряд зі своїм основним призначенням — створення безпечного середовища для певної частини населення, виступає превентивним заходом переконання для населення поліцейської дільниці.

Серед повноважень дільничного офіцера поліції, які реалізуються в межах загальної превенції, можна розглянути такі:

- здійснення профілактичної роботи, спрямованої на запобігання вчиненню кримінальних та інших правопорушень;
- виявлення причин та умов, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень, ужиття в межах компетенції заходів для їх усунення;
- ужиття заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок

учинення кримінального, адміністративного правопорушення;

- ужиття заходів для запобігання вчиненню домашнього насильства та його припинення;
- взаємодія відповідно до законодавства в межах контрольованих прикордонних районів з дільничними інспекторами прикордонної служби щодо проведення превентивних заходів з протидії нелегальній міграції та іншій протиправній діяльності на державному кордоні, отримання інформації про шляхи проникнення та накопичення контрабандних товарів, а також мешканців населених пунктів, розташованих поблизу державного кордону, які здійснюють незаконні операції з переміщення товарів.

Застосування заходів загальної превенції є переважно результатом реалізації такої форми, як особисте спостереження, що здійснюється в процесі виконання посадових обов'язків дільничними офіцерами поліції, на підставі якого роблять висновок про необхідність, доцільність застосування тих чи інших заходів впливу превентивного характеру.

Наголосимо, що важливим аспектом у реалізації заходів загальної превенції дільничними офіцерами поліції є налагодження тісної співпраці з іншими суб'єктами, що можуть бути залучені до таких заходів, наприклад, місцевими органами самоврядування, медичними, освітніми закладами, засобами масової інформації місцевого значення тощо.

Дільничний офіцер поліції проводить відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування областей, районів, міст та сіл з метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і населенням. Інформує про стан законності, боротьби із злочинністю, охорони громадського порядку та результати діяльності на відповідній території.

Дільничний офіцер поліції у межах поліцейської дільниці проводить серед населення роз'яснювальну роботу для формування у населення правової культури, негативного ставлення до суспільно небезпечних явищ з метою підняття іміджу поліції та про способи захисту і самооборони від злочинних посягань.

Дільничний офіцер поліції у взаємодії з органами соціального захисту населення місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, службами у справах дітей, благодійними, громадськими

організаціями, представниками територіальних громад, спеціалізованими установами для осіб, які відбули покарання, здійснює роботу із запобігання вчиненню правопорушень, у тому числі стосовно осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Дільничний офіцер поліції в межах реалізації загальної превенції повинен:

1. Систематично вивчати оперативний стан, що склався на поліцейській дільниці.
2. Добре знати людей, які мешкають на дільниці, систему доріг і ліній зв'язку, руху транзитного і місцевого транспорту (особливо це стосується сільської місцевості)
3. Вивчати поведінку та спосіб життя осіб, що перебувають на превентивних обліках в поліції.
4. Знати місця масового відпочинку громадян, а також місця проведення релігійних обрядів.
5. Знати дислокацію об'єктів торгівлі, місць зберігання товарно-матеріальних цінностей в сільській раді та інших підприємств та організацій, що розташовані на дільниці, їх технічну оснащеність і систему охорони, дні видачі заробітної плати.
6. Власників авто-, мото-транспорту з числа осіб, що проживають на дільниці.

Заходи загальної превенції спрямовуються на усунення загальних причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушень. До цих заходів відносяться:

- профілактичні обходи поліцейської дільниці;
- профілактичні перевірки місць можливого вчинення правопорушень (ринки, школи, заклади відпочинку, розважальні заклади тощо);
- роз'яснення серед населення, окремих його категорій, посадових осіб підприємств, організацій чи установ положень законодавства України з питань профілактики правопорушень (адміністративних і кримінальних), щодо усунення причин і умов, які сприяють їх вчиненню, відповідальності за протиправні діяння. Проводиться під час зустрічей з населенням, обходу поліцейської дільниці, через засоби масової інформації;
- інформування населення, яке мешкає на поліцейській дільниці, про стан правопорядку, засоби та методи захисту громадян

і власності від правопорушень. Проводиться під час зустрічей з населенням, обходу адміністративної дільниці, через засоби масової інформації;

- інформування органів державної влади, заінтересованих міністерств та інших органів виконавчої влади про наявні обставини, що можуть сприяти вчиненню правопорушень, для вжиття заходів щодо усунення цих обставин.

Щодо **індивідуальної превенції**, то її механізм і заходи є більш нормативно визначеними.

Метою здійснення індивідуальної превенції дільничним офіцером є недопущення вчинення правопорушень (кримінальних чи адміністративних) особами, які схильні до їх вчинення та виховання таких осіб у дусі поваги до закону, зміни їх антисоціальних поглядів. Індивідуальна профілактична робота полягає не лише в тому, щоб максимально обмежити дії особи, яка стала об'єктом профілактичного впливу, і цим самим за допомогою усіх можливих та доступних за даних умов способів і засобів позбавити її можливості вчинити злочин чи адміністративне правопорушення, але й у тому, щоб повернути її до нормального, суспільно вигідного способу життя.

Завдання, які виконує дільничний офіцер при здійсненні індивідуально-профілактичної роботи:

- усунення факторів, які негативно впливають на особу і можуть призвести до формування в неї антисоціальної спрямованості та протиправної поведінки;
- зміни в особі антисоціальних поглядів, звичок, інтересів, що може попередити вчинення особою не тільки адміністративних проступків, але й кримінальних правопорушень;
- застосування невідкладних заходів з попередження підготовлених правопорушень та припинення спроб їх вчинення.

До **заходів індивідуальної превенції** відносяться:

- роз'яснення особі наслідків її суспільної небезпечної поведінки;
- попередження особи, стосовно якої може бути встановлено адміністративний нагляд;
- соціальна реабілітація;
- взяття на превентивний (профілактичний) облік;
- адміністративний нагляд.

§ 3.2. Поняття превентивного обліку, порядок постановки на профілактичних облік осіб

Превентивний (профілактичний) облік — комплекс організаційно-практичних заходів у діяльності ДОП та ПОГ із запобігання, фіксації та припинення правопорушень, контролю за поведінкою осіб із метою недопущення повторного вчинення ними правопорушень, дотриманням установлених законодавством тимчасових обмежень та виконанням покладених зобов'язань.

На сьогодні дільничні офіцери поліції здійснюють заходи індивідуальної превенції відносно двох категорій осіб:

- осіб, звільнених з місць позбавлення волі, які відбували покарання за умисний злочин і в яких судимість не знято або не погашено в установленому законом порядку;
- осіб, які вчинили домашнє насильство.

Превентивний облік включає у себе ряд послідовних, взаємопов'язаних стадій:

- 1) виявлення осіб, які підпадають під категорію осіб, які підлягають постановки на превентивний облік;
- 2) постановка осіб на превентивний облік;
- 3) ведення профілактичного обліку, що передбачає реалізацію заходів індивідуальної превенції, спостереження за такими особами, здійснення на них профілактичного впливу;
- 4) зняття осіб з профілактичного обліку.

1. Виявлення осіб, які підпадають під категорію осіб, які підлягають постановки на превентивний облік.

Про осіб, звільнених з місць позбавлення волі, які відбували покарання за умисний злочин і в яких судимість не знято або не погашено в установленому законом порядку, територіальні органи поліції безпосередньо інформуються установами виконання покарань.

Що стосується осіб, які вчинили домашнє насильство, то відповідно до законодавства уповноважений підрозділ поліції бере на профілактичний облік кривдника з моменту виявлення факту вчинення

ним домашнього насильства на встановлений законодавством строк і проводить з ним профілактичну роботу. Підставами для поставлення кривдника на профілактичний облік є:

- складений адміністративний протокол про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173-2 КУпАП;
- терміновий заборонний припис стосовно кривдника, винесений працівником уповноваженого підрозділу поліції;
- отримання уповноваженим підрозділом поліції в установленому законом порядку інформації про видачу судом обмежувального припису кривднику;
- рішення суду про накладення адміністративного стягнення за адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173-2 КУпАП;
- відкриття кримінального провадження стосовно кривдника у зв'язку з вчиненням ним домашнього насильства чи насильства за ознакою статі;
- повідомлення установи виконання покарань про звільнення від відбування покарання кривдника, засудженого за вчинення домашнього насильства чи насильства за ознакою статі.

2. Постанова осіб на превентивний облік.

Постановка на профілактичний облік вищенаведеної категорії осіб, проводиться на підставі мотивованого рапорту дільничного офіцера поліції. Рапорт складається в довільній формі на ім'я керівника територіального органу поліції, в якому в обов'язковому випадку повинна бути викладена така інформація:

- дані, які характеризують особу, відносно якої ініціюється постанова на профілактичний облік: прізвище, ім'я та по батькові, вік, місце проживання, місце роботи (навчання), посада;
- підстава для постановки на профілактичний облік;
- інформація про ДОП, що ініціює постановку на профілактичний облік.

Рішення про постановку на профілактичний облік приймає керівник територіального органу поліції.

3. Ведення профілактичного обліку.

Після прийняття рішення про постановку будь якої із двох категорій осіб на профілактичний облік, інформація про них заноситься до інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» покладається на начальника сектору превенції територіального (відокремленого) підрозділу поліції або працівника цього сектору, до обов'язків якого входить організація роботи з особами, які перебувають на профілактичному обліку.

У ДОП зберігаються відомості про осіб, які перебувають на профілактичному обліку та проживають на території, закріпленій за відповідною поліцейською дільницею.

Крім того, осіб, звільнених з місць позбавлення волі, які відбували покарання за умисний злочин і в яких судимість не знято або не погашено в установленому законом порядку, заводяться облікові справи, які реєструються ДОП в підрозділі документального забезпечення територіального (відокремленого) підрозділу поліції та зберігаються у начальника сектору превенції територіального (відокремленого) підрозділу поліції або працівника цього сектору. З моменту закінчення строку перебування на обліку особи вказаної категорії облікова справа передається на архівне зберігання в передбачені законодавством строки.

В Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад безпосередньо не зазначено строків ведення профілактичного обліку відносно визначених категорій осіб, але аналіз інших нормативно-правових актів дозволяє нам виокремити такі часові межі здійснення профілактичного обліку:

Категорія особи	Строки ведення профілактичного обліку
особи, звільнені з місць позбавлення волі, які відбували покарання за умисний злочин і в яких судимість не знято або не погашено в установленому законом порядку	до зняття або погашення судимості в установленому порядку
	до ініціювання встановлення адміністративного нагляду, якщо незважаючи на попередження органів Національної поліції, вони систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення

Категорія особи	Строки ведення профілактичного обліку
особи, які вчинили домашнє насильство	вiдповiдно до строкiв застосування заходiв тимчасового обмеження прав кривдника або покладення на нього обов'язкiв, передбачених обмежувальним приписом стосовно кривдника, а в разi продовження припису – на встановлений судом строк
	упродовж одного року з дня виявлення останнього факту вчинення домашнього насильства у випадку, коли обмежувальний припис стосовно кривдника судом не виносився
	упродовж одного року з дня накладення судом адмiнiстративного стягнення за вчинення домашнього насильства чи насильства за ознакою статi
	до набрання законної сили вирокoм суду у кримiнальному провадженнi, вiдкритoму стосовно кривдника у зв'язку з вчиненням ним домашнього насильства чи насильства за ознакою статi
	до погашення або зняття судимостi за кримiнальне правопорушення, пов'язане з учиненням домашнього насильства

На вiдмiну вiд загальної превенцiї, яка реалiзується iз застосуванням заходiв переконання, iндивiдуальна превенцiя поряд з ними використовує й заходи примусу, а також надання допомоги.

Особи, звiльненi з мiсць позбавлення волi, якi вiдбували покарання за умисний злочин i в яких судимiсть не знято або не погашено в установленому законом порядку, формально пiдпадають пiд дiю Закону України «Про адмiнiстративний нагляд за особами, звiльненими з мiсць позбавлення волi» i саме тому потребують особливої уваги з боку дiльничного офiцера полiцiї/полiцейського офiцера громади та вжиття вiдповiдно до них комплексу превентивних заходiв.

Варто зауважити, що головним завданням превентивної дiяльностi вiдносно зазначеної категорiї осiб є попередження ними вчинення злочинiв, а також адмiнiстративних правопорушень.

Що стосується профілактичної роботи з кривдниками, які перебувають на профілактичному обліку, дільничний офіцер поліції/поліцейський офіцер громади повинен:

- забезпечувати контроль за поведінкою кривдника за місцем проживання/перебування та проведення з ним профілактичної роботи з метою недопущення скоєння повторних фактів домашнього насильства;
- здійснювати контроль за дотриманням вимог заходів тимчасового обмеження прав кривдника або покладенням на нього обов'язків шляхом щотижневого спілкування з кривдником, а у разі необхідності з постраждалою особою за місцем проживання/перебування, навчання та/або місцем роботи, іншими місцями, які часто відвідують ці особи.

У разі зміни постійного місця проживання особи, стосовно якої працівниками поліції проводяться превентивні заходи, до підрозділу поліції за територіальністю в стислі строки надсилається відповідна інформація.

Забороняється зняття з обліку особи, яка перебуває на профілактичному обліку та переїхала на нове місце проживання, без надходження з відповідного територіального (відокремленого) підрозділу поліції підтвердної інформації про поставлення її на облік в зазначеному місці.

4. Зняття осіб з профілактичного обліку.

Зняття особи з профілактичного обліку, так само як і її постановка здійснюється за мотивованим рапортом дільничного офіцера поліції/поліцейського офіцера громади. Рішення про зняття особи з профілактичного обліку приймається керівником територіального органу поліції.

Підставами для зняття осіб, звільнених з місць позбавлення волі, які відбували покарання за умисний злочин і в яких судимість не знято або не погашено в установленому законом порядку, з профілактичного обліку є:

- погашення або зняття судимості з особи;
- встановлення особі, що перебувала на профілактичному обліку, адміністративного нагляду;

- засудження особи, яка перебувала на профілактичному обліку до позбавлення волі і направлення його до місця відбування покарання;
- рішення суду про оголошення особи померлою чи визнання безвісно відсутньою або отримання свідоцтва про її смерть.

Підставами для зняття кривдника з профілактичного обліку є:

- відсутність повторних випадків учинення кривдником домашнього насильства впродовж одного року з дня взяття на профілактичний облік;
- закінчення строку дії обмежувального припису стосовно кривдника;
- закриття справи про адміністративне правопорушення стосовно кривдника;
- закриття кримінального провадження за відсутністю в діянні складу кримінального правопорушення, розпочатого у зв'язку з вчиненням кривдником домашнього насильства чи насильства за ознакою статі;
- погашення або зняття судимості за кримінальне правопорушення, пов'язане з учиненням домашнього насильства;
- набрання законної сили виправдувальним вироком суду, вироком суду щодо призначення покарання у вигляді позбавлення волі за кримінальне правопорушення, пов'язане з учиненням домашнього насильства;
- рішення суду про оголошення особи померлою чи визнання безвісно відсутньою або отримання свідоцтва про її смерть.

Працівник уповноваженого підрозділу поліції, відповідальний за організацію роботи з особами, які перебувають на профілактичному обліку, після завершення встановленого строку, але не пізніше трьох днів з дати виникнення підстав для зняття особи з профілактичного обліку за рішенням керівника уповноваженого підрозділу поліції вносить відповідні зміни до системи інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України».

Строк зберігання відомостей про кривдника, який перебуває на профілактичному обліку, становить три роки з дня зняття його з такого обліку, після чого відомості про нього та постраждалу особу автоматично

знеособлюються. Знеособлені відомості в подальшому використовуються в статистичних та наукових цілях.

Наголосимо, що дільничний офіцер поліції/поліцейський офіцер громади має виявляти та спостерігати за способом життя окремої категорії осіб, які, хоча й не перебувають на профілактичних обліках, але можуть вчиняти адміністративні і кримінальні правопорушення, а саме:

- особами, які зловживають спиртними напоями;
- особами, які без призначення лікаря вживають наркотичні речовини;
- особами, які мають ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі;
- особи, які мають інші соціально небезпечні захворювання (туберкульоз, СНІД);
- особи, які ведуть соціально небезпечний спосіб життя (займаються звідництвом, торгують самогоном, тримають міста розпусти тощо);
- батьками, або іншими особами, які втягують дітей у протиправну діяльність (розпивати спиртні напої, жебракувати, красти тощо).

§ 3.3. Особливості реалізації поліцейського піклування в діяльності дільничного офіцера поліції

З прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» вперше з'явилося поняття поліцейських заходів, а у практичну діяльність запроваджено ряд новел, серед яких є і поліцейське піклування.

В статті 41 Закону України «Про Національну поліцію» чітко не зазначені підстави застосування поліцейського піклування, а перелічені випадки реалізації таких заходів і суб'єкти, щодо яких вони здійснюються. Водночас в Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад міститься пряма вказівка про можливість здійснення в межах, визначених Законом України «Про Національну поліцію», поліцейського піклування.

Поліцейське піклування — це превентивний поліцейський захід, який полягає у тимчасовому нагляді і короткочасному обмеженні права на свободу пересування та особисту недоторканість особи, яка потребує

допомоги, через її передачу до спеціально визначених законом закладів, місць чи законним представникам дитини віком до 16 років.

Поліцейське піклування дільничним офіцером поліції може здійснюватися щодо:

- 1) неповнолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду;
- 2) особи, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вона утримувалася на підставі судового рішення;
- 3) особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі;
- 4) особи, яка перебуває у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі.

Що стосується виявлення осіб, щодо яких може бути здійснено поліцейське піклування, то частіше за все це відбувається у випадках безпосереднього їх виявлення під час виконання повноважень дільничними офіцерами поліції, а також у процесі реагування на повідомлення громадян та певних державних органів.

У ч. 1 ст. 41 Закону України «Про Національну поліцію» визначені місця, куди передається особа, щодо якої здійснюється поліцейське піклування. Так:

- діти віком до 16 років передаються батькам або усиновителям, опікунам, піклувальникам, органам опіки та піклування;
- особи, які підозрюються у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вони утримувалися на підставі судового рішення — до відповідного закладу;
- особи, які мають виражені симптоми психічного розладу й створюють реальну небезпеку оточуючим або собі — до відповідного закладу охорони здоров'я;
- особи, які перебувають у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратили здатність самостійно пересуватися чи створюють реальну небезпеку оточуючим або собі — у спеціальний лікувальний заклад чи до місця проживання.

Зазначимо, що в Наказі Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про застосування

поліцейського піклування» від 12 жовтня 2020 року № 724 було визначено порядок оформлення поліцейськими матеріалів про застосування зазначеного превентивного поліцейського заходу. Зокрема визначено форму протоколу про застосування поліцейського піклування та порядок його заповнення.

§ 3.4. Участь дільничних офіцерів поліції в організації та проведенні профілактичних заходів

Основні організаційні напрями діяльності поліції щодо проведення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень визначені в Порядку організації та проведення профілактичних заходів, який затверджений наказом Національної поліції України 27 грудня 2016 року № 1377.

Профілактичні заходи — це дії поліції, спрямовані на недопущення правопорушень та запобігання їх учиненню, ліквідацію причин та умов, що їх викликають. Такі заходи проводяться протягом *10 діб*, якщо інше не передбачено законодавчими актами та організаційно-розпорядчими документами або специфікою запланованого заходу.

Ініціаторами профілактичних заходів можуть бути:

- на регіональному та місцевому рівнях (на території міст Києва та Севастополя, області чи окремого району області), з урахуванням криміногенної ситуації, специфіки району та проблем територіальних громад — ГУНП;
- на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях на всій території України або окремої її місцевості — структурні підрозділи апарату центрального органу управління поліцією, міжрегіональні територіальні органи Національної поліції України.

Профілактичні заходи здійснюються на підставі типового плану, який розробляється ініціатором їх проведення і в ньому зазначаються:

- дати початку та строки проведення підготовчого і практичного етапів (кількість діб), періодичність надання звітів та підбиття підсумків;
- конкретизовані завдання виконавцям на кожному окремому етапі проведення профілактичного заходу зі сторонами їх виконання;

- порядок обміну інформацією між ініціатором проведення заходів та ГУНП;
- способи координації дій органів і підрозділів поліції, що взаємодіють із заінтересованими центральними органами виконавчої влади та їх територіальними органами.

Дільничні офіцери поліції постійно залучаються до проведення різних профілактичних заходів у якості співвиконавців. Найбільш розповсюдженими профілактичними заходами є такі:

- «Візит» — комплекс організаційних та практичних заходів, які здійснюються працівниками поліції, та спрямовані на профілактики вчинення правопорушень та покращення взаємодії між поліцією і населенням.
- «Нагляд» — комплекс організаційних та практичних заходів, які здійснюються працівниками поліції, та спрямовані на зменшення злочинності шляхом профілактичного впливу на раніше судимих осіб.
- «Мігрант» — комплекс організаційних та практичних заходів, які здійснюються працівниками поліції, та спрямовані на виявлення іноземців, які своїми діями впливають на криміногенну ситуацію в країні.
- «Безпечне літо» — комплекс організаційних та практичних заходів, які здійснюються працівниками поліції, та спрямовані на забезпечення правового захисту дітей, попередження злочинів з боку дітей і відносно них, виявлення осіб, які втягують дітей у злочинну діяльність, проституцію, жебрацтво, наркоманію, профілактика бездоглядності та інших негативних явищ.
- «Нерест» — комплекс організаційних та практичних заходів, які здійснюються працівниками поліції, та спрямовані на охорону відтворення рибних та інших водних живих ресурсів у нерестовий період.

Питання для самоконтролю

1. Поняття превентивної (профілактичної) діяльності дільничного офіцера поліції та її види.
2. Характеристика особливостей реалізації загальної превенції.
3. Характеристика особливостей реалізації індивідуальної превенції.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

4. Поняття превентивного (профілактичного) обліку.
5. Порядок постановки на превентивний облік осіб.
6. Порядок ведення превентивного (профілактичного) обліку.
7. Підстави для зняття осіб з превентивного (профілактичного) обліку.
8. Поліцейське піклування в діяльності дільничного офіцера поліції.
9. Поняття профілактичних заходів, порядок їх організації і проведення.
10. Характеристика профілактичних заходів, що реалізуються дільничними офіцерами поліції.

РОЗДІЛ 4.

КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ

§ 4.1. Поняття, особливості та види контрольно-наглядової діяльності дільничного офіцера поліції

Контрольно-наглядова діяльність дільничних офіцерів поліції — це врегульований нормами адміністративного права напрям адміністративної діяльності, здійснюваний у межах повноважень, визначених чинним законодавством, у зв'язку з виконанням покладених на них повноважень, що пов'язані зі спостереженням за дотриманням законності визначеними категоріями громадян з метою попередження, виявлення і припинення правопорушень.

Особливостями контрольно-наглядової діяльності дільничного офіцера поліції є:

- цей напрям адміністративної діяльності здійснюється виключно на підставі закону й відповідно до закону в межах сукупності процедур, визначених переважно відомчими нормативно-правовими актами;
- зазначена діяльність полягає в спостереженні і перевірці дотримання загальнообов'язкових правил у сферах дотримання правил дозвільної системи, адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, та виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту;
- застосовується щодо чітко визначеної категорії осіб;

- у процесі здійснення можуть застосовуватись заходи адміністративного примусу;
- спрямована на попередження, виявлення і припинення правопорушень і тягне юридичні наслідки;
- вона не пов'язана з притягненням винних до відповідальності, є «проміжним» результатом адміністративної діяльності, на підставі якого винні притягуються до відповідальності.

Аналіз повноважень дільничних офіцерів поліції³² дає нам право стверджувати, що їх контрольна-наглядова діяльність реалізується в трьох випадках:

1. Упродовж реалізації адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.
2. Упродовж реалізації заходів з контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами порядку та правил зберігання й використання зброї, спеціальних засобів, вибухових речовин та матеріалів, боєприпасів, на які поширюється дозвільна система, а також безпосередньо огляду місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведінки з ними та правил використання.
3. Упродовж здійснення контролю за виконанням підозрюваним, обвинуваченим, який перебуває під домашнім арештом, обов'язків, покладених на нього ухвалою судді, суду.

Зауважимо, що в цьому випадку необхідно розрізнати контрольна-наглядові повноваження, що здійснюються в межах реалізації адміністративної діяльності та управлінської діяльності. Адже, в межах управлінської діяльності контрольні повноваження реалізуються внутрішньосистемно між підпорядкованими між собою суб'єктами.

³² Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28 липня 2017 року № 650. *Офіційний вісник України*. 2017. № 70. Ст. 2136.; Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Наказ МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 року № 1303/203. *Офіційний вісник України*. 2004. № 2. Ст. 103. Про затвердження Інструкції про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13 липня 2016 року № 654. *Офіційний вісник України*. 2016. № 65. Ст. 2211

Так, заступник начальника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції здійснює контроль за роботою ДОП, координуючи відповідно до розподілу функціональних обов'язків їхню діяльність та діяльність начальника відділу (сектору) превенції територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції. Своєю чергою дільничні офіцери поліції реалізують контрольні повноваження в межах управлінської діяльності щодо помічників ДОП³³. Зазначена діяльність є суто управлінською і не належить до адміністративної діяльності зазначених суб'єктів. Враховуючи це, у межах цього підрозділу нами буде розглянуто саме контрольню-наглядову діяльність дільничного офіцера поліції як напрям його адміністративної діяльності.

§ 4.2. Адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі

У ст. 1 Закону України «Про адміністративний нагляд, за особами звільненими з місць позбавлення волі» наведено легальне визначення цього терміна, тобто адміністративний нагляд — це система тимчасових примусових профілактичних заходів спостереження і контролю за поведінкою окремих осіб, звільнених з місць позбавлення волі, що здійснюються органами Національної поліції³⁴.

Адміністративний нагляд встановлюється з **метою** запобігання вчиненню кримінальних правопорушень окремими особами, звільненими з місць позбавлення волі, і здійснення виховного впливу на них.

Правовою основою здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі є:

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 року № 580-VIII, в якому визначено загальні засади здійснення превентивного поліцейського заходу — перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб (п. 10 ч. 1 ст. 32);

³³ Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28 липня 2017 року № 650. Офіційний вісник України. 2017. № 70. Ст. 2136.

³⁴ Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01 грудня 1994 року № 264/94-ВР. *Відомості Верховної Ради*. 1994. № 52. Ст. 455.

2. Закону України «Про адміністративний нагляд, за особами звільненими з місць позбавлення волі» від 01.12.1994 № 264/94-ВР, який визначає умови і порядок встановлення та здійснення адміністративного нагляду за окремими категоріями раніше судимих осіб та їх обов'язки.
3. Закон України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» від 17.03.2011 № 3160-VI, який визначає повноваження органів Національної поліції щодо здійснення соціального патронажу
4. Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затверджена наказом МВС України від 28 липня 2017 року № 650, в якій на дільничних офіцерів поліції покладено обов'язок здійснювати заходи з контролю за дотриманням обмежень, установлених Законом України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» та конкретизовано окремі його положення.
5. Інструкція про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, затверджена наказом МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 року № 1303/203, яка є спеціалізованим нормативно-правовим актом, що визначає порядок організації здійснення адміністративного нагляду за окремими особами, звільненими з місць позбавлення волі.
6. Порядок взаємодії установ виконання покарань, уповноважених органів з питань пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, затверджений наказом Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України від 03.04.2018 року № 974/5/467/609/280, який визначає повноваження поліції щодо підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк.
7. Порядок взаємодії суб'єктів соціального патронажу звільнених осіб, затверджений наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України міністерство юстиції України від 07 листопада 2011 року № 429/831/769/3279/5, в якому визначено пов-

новаження органів поліції з метою впровадження ефективного механізму взаємодії суб'єктів соціального патронажу осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, чіткого визначення дій центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, закладів тощо, причетних до надання послуг звільненим особам, покращення якості надання послуг, створення умов для подальшої соціальної адаптації таких громадян та інтеграції їх в суспільство.

В законодавстві визначено **4 категорії повнолітніх осіб, відносно яких здійснюється адміністративний нагляд:**

- 1) засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо під час відбування покарання їх поведінка свідчила, що вони вперто не бажають стати на шлях виправлення і залишаються небезпечними для суспільства;
- 2) засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо вони після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження органів Національної поліції, систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення;
- 3) засуджених до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- 4) засуджених до позбавлення волі за злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

Термін застосування адміністративного нагляду встановлюється від одного до двох років, але він не повинен перевищувати термін зняття або погашення судимості. Для осіб, засуджених до позбавлення волі за злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи адміністративний нагляд встановлюється на строк до погашення судимості.

В науці виділяють два **види підстав встановлення адміністративного нагляду:**

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

- *автоматичні*, тобто це ті підстави, які не залежать від поведінки особи, відносно якої встановлюється адміністративний нагляд. Наприклад, особа, яка засуджена до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів або за злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи не залежно від того, що під час відбування покарання її поведінка свідчила, що вона встала на шлях виправлення і не є небезпечною для суспільства, автоматично підлягає встановленню їй адміністративного нагляду;
- *ініціативні*, тобто це ті підстави, які залежать від поведінки особи, відносно якої встановлюється адміністративний нагляд.

Підстава встановлення адміннагляду	Ініціатор встановлення адміннагляду	Рішення про встановлення адміннагляду
вирок суду, що набрав законної сили, щодо осіб, засуджених до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	подання начальника установи виконання покарань	в судовому засіданні одноособово суддею районного, районного у місті, міського та міськрайонного суду за місцезнаходженням установи виконання покарань
вирок суду, що набрав законної сили, щодо осіб, засуджених до позбавлення волі за злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи		
матеріали від установ виконання покарань про особу, засуджену до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, і яка не стала на шлях виправлення		

Підстава встановлення адміннагляду	Ініціатор встановлення адміннагляду	Рішення про встановлення адміннагляду
матеріали від органів поліції про те, що особа після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження органів поліції, систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення	подання начальника територіального органу поліції	одноособово суддею районного, районного у місті, міського та міськрайонного суду за місцем проживання особи

До осіб, щодо яких встановлено адміністративний нагляд, за постановою суду можуть бути застосовані частково або у повному обсязі такі обмеження:

- а) заборона виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу;
- б) заборона перебування у визначених місцях району (міста);
- в) заборона виїзду чи обмеження часу виїзду в особистих справах за межі району (міста);
- г) реєстрація в поліції від одного до чотирьох разів на місяць.

Перелік обмежень є вичерпним, тому інші види призначатися не можуть.

Розглянемо детальніше особливості кожного обмеження.

Заборона виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу. Це обмеження полягає в тому, що піднаглядний зобов'язаний у встановлений йому час знаходитися у будинку (квартирі) за місцем мешкання.

Час такої заборони повинен вибиратись таким чином, щоб виключити вільне пересування особи в найбільш відповідні для вчинення правопорушення години доби, і навпаки, створити додаткові можливості для позитивного впливу на піднаглядну особу членів сім'ї, рідних, представників громадськості.

Зрозуміло, заборону залишати будинок (квартиру) для піднаглядного слід встановлювати на час, вільний від роботи чи навчання в закладі

освіти, і не включати час, необхідний для поїздки і повернення з роботи чи навчання.

При проживанні особи у багатоквартирному будинку вважається, що в цей час особа повинна знаходитись саме в квартирі, де вона постійно проживає. Якщо піднаглядний проживає у будинку на праві приватної власності, то в поняття «будинок» включається і присадибна ділянка з подвірними побудовами.

При застосуванні цього обмеження особі забороняється вихід з дому (квартири) в більшості випадків з 22.00 до 6.00 години. Разом з тим, час заборони не повинен перевищувати 8 годин на добу, при цьому необхідно враховувати змінність роботи піднаглядного або час навчання.

За підсумками здійснення контролю за дотриманням піднаглядною особою зазначеного обмеження дільничним офіцером поліції складається *рапорт* у довільній формі. Якщо під час здійснення контрольних заходів особа була відсутньою вдома у визначений час, дільничний офіцер поліції залучає свідків для фіксації такого факту (ними можуть бути сусіди, члени сім'ї, від яких відбираються пояснення), а також вживає заходів щодо встановлення місця знаходження піднаглядної особи. Крім того, відмітка про здійснення контрольного заходу робиться у *Листку контролю за дотриманням установлених обмежень дій піднаглядним(ною)*.

Заборона перебування у визначених місцях району (міста). Це обмеження спрямоване на зменшення вірогідності піднаглядного здійснювати негативний вплив на інших схильних до правопорушень громадян, підтримувати старі та встановлювати нові злочинні зв'язки.

Визначення місць обмеження знаходження повинно прийматися з урахуванням особи піднаглядного, особливостей його антигромадської поведінки, характеристики раніше вчинюваних ним злочинів тощо. Наприклад, якщо особа вчиняла злочини будучи в стані алкогольного сп'яніння, до нього доцільно застосовувати заборону відвідування кафе, ресторанів, барів та інших місць, де реалізуються спиртні напої на розлив. Але застосовуване обмеження не повинно порушувати права особи на задоволення власних потреб. Наприклад, до кишенькового крадія не припустимо застосовувати обмеження у вигляді перебування його у громадському транспорті, оскільки це може унеможливити його пересування містом.

У постанові суду про встановлення обмежень повинні бути чітко закріплені місця, у яких забороняється перебувати піднаглядному.

Заборона виїзду чи обмеження часу виїзду в особистих справах за межі району (міста) застосовуються з метою запобігання скоєнню піднаглядним злочинів та інших правопорушень за межами території, яку обслуговує територіальний орган поліції, встановленню злочинних зв'язків з особами, які проживають в інших місцях і полягає в забороні піднаглядному виїжджати в особистих справах без спеціального дозволу за межі району чи міста, де він постійно проживає і перебуває на обліку. Виїзд у відрядження та з поважних причин (смерть або тяжка хвороба близького родича, необхідністю лікування в медичній установі іншого району чи міста і т.ін.) під вплив обмеження не підпадає, але про такий виїзд особа, що перебуває під адміністративним наглядом повинна повідомити дільничного офіцера поліції.

Реєстрація в поліції від одного до чотирьох разів на місяць є ефективним засобом виховного впливу на піднаглядного, формою контролю за його поведінкою, образом життя. Явка піднаглядного в орган поліції для реєстрації дає можливість працівникам поліції періодично перевіряти факт знаходження піднаглядного в межах даного району (міста) і вживати безвідкладних заходів до розшуку у випадку його відсутності; проводити з ним бесіди профілактичного характеру; отримувати в ході таких бесід додаткові відомості, які мають значення для підвищення ефективності нагляду: дає піднаглядному можливість особисто висловити свої прохання та отримати консультації; дисциплінує піднаглядну особу, періодично нагадує їй про нагляд і його попереджувальний характер, зокрема, про обов'язок дотримуватися його правил.

За підсумками здійснення контролю за дотриманням піднаглядною особою зазначеного обмеження дільничним офіцером поліції робиться відмітка в *реєстраційному листі*.

Адміністративний нагляд припиняється постановою судді за поданням начальника територіального органу поліції:

- а) у разі погашення або зняття судимості з особи, яка перебуває під наглядом;
- б) достроково, якщо піднаглядний перестав бути небезпечним для суспільства і позитивно характеризується за місцем роботи і проживання.

Піднаглядний може сам подати клопотання про зняття нагляду у разі погашення або зняття судимості.

В інших випадках **адміністративний нагляд автоматично припиняється:**

- а) після закінчення терміну, на який його встановлено, якщо органом Національної поліції не подано клопотання про продовження нагляду або суддя відмовив у продовженні нагляду;
- б) у разі засудження піднаглядного до позбавлення волі і направлення його до місця відбування покарання;
- в) у разі смерті піднаглядного.

§ 4.3. Особливості організації діяльності дільничного офіцера поліції щодо здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі

Особливості організації діяльності дільничного офіцера поліції щодо здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, які прибули на територію обслуговування із встановленим адміністративним наглядом.

Виконання постанови судді про застосування до осіб адміністративного нагляду покладається на територіальні органи поліції. Працівники поліції зобов'язані систематично контролювати поведінку цих осіб, запобігати порушенням ними громадського порядку та прав інших громадян і припиняти їх, проводити розшук осіб, які уникають адміністративного нагляду.

Зупинимося детальніше на діях дільничного офіцера поліції.

Дільничний офіцер поліції за дорученням начальника територіального органу поліції не пізніше 10 днів з дня надходження запиту щодо пропозицій про обмеження, направляє до установи виконання покарань (далі — УВП) повідомлення з пропозиціями стосовно обмежень дій при встановленні адміністративного нагляду.

Дільничний офіцер поліції отримавши інформацію від начальника територіального органу поліції про особу, щодо якої встановлено адміністративний нагляд, обов'язково:

- проводить з нею бесіду попереджує її про відповідальність за порушення правил адміністративного нагляду,
- оформлює на неї справу адміністративного нагляду, реєструє її в журналі реєстрації справ адміністративного нагляду, який

- зберігається у відділі (відділенні, секторі) дільничних офіцерів поліції,
- фотографує, а в разі необхідності відбирає відбитки пальців.

Особливості організації діяльності дільничного офіцера поліції щодо ініціювання встановлення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, які мешкають на території і незважаючи на попередження органів Національної поліції, систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення.

Якщо особа, незважаючи на письмове попередження органів Національної поліції, продовжує порушувати громадський порядок і права інших громадян, учиняє інші правопорушення, за які чинним законодавством встановлена адміністративна відповідальність, дільничний офіцер поліції доповідає про це рапортом начальнику територіального органу для прийняття рішення про доцільність встановлення за нею адміністративного нагляду³⁵.

До рапорту дільничного офіцера поліції додаються документи і матеріали, що мають значення для правильного розгляду і вирішення справи, і свідчать про вчинення цією особою адміністративних правопорушень.

Перелік таких документів та матеріалів затверджений в Інструкції. Так, до рапорту дільничного офіцера поліції додаються:

- копія вироку суду про попереднє засудження до позбавлення волі;
- довідка про перевірку на наявність судимостей;
- характеристика особи та матеріали, які свідчать про вчинені особою правопорушення і накладені стягнення;
- засвідчені копії протоколів та постанов про притягнення до адміністративної відповідальності;
- письмове попередження, винесене цій особі, стосовно якої може бути встановлено адміністративний нагляд;
- пояснення правопорушника;
- пояснення громадян, що характеризують їх поведінку;

³⁵ Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Наказ МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 року № 1303/203. *Офіційний вісник України*. 2004. № 2. Ст. 103.

- пропозиції щодо застосування обмежень дій піднаглядному;
- інші матеріали³⁶.

На підставі цих документів за підписом керівника територіального органу поліції готується *подання про встановлення адміністративного нагляду* яке направляється до суду для прийняття рішення.

Інструкцією про порядок організації здійснення адміністративного нагляду за особами за дільничними офіцерами поліції закріплено такі повноваження:

- здійснення контролю за прибуттям і реєстрацією піднаглядних та осіб, які підпадають під дію Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»;
- поставлення на профілактичний облік піднаглядних та ведуть справи адміністративного нагляду;
- оформлення за наявності підстав матеріалів про встановлення адміністративного нагляду за особами, які підпадають під дію Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»;
- контролювання дотримання піднаглядними правил адміністративного нагляду;
- залучення до здійснення адміністративного нагляду представників громадських формувань з охорони громадського порядку.
- взаємодія з оперуповноваженими карного розшуку, ГРПП та іншими підрозділами.

При виконанні функцій пов'язаних з адміністративно-наглядовою діяльністю дільничний офіцер поліції має такі права:

- а) запитувати відомості про поведінку піднаглядного від адміністрації підприємства, установи і громадської організації за місцем його роботи і проживання, а також від громадян;
- б) порушувати клопотання перед службою зайнятості населення про трудове влаштування піднаглядного, а також перед державними й іншими підприємства установами і організаціями про встановлення індивідуального або колективного шефства,
- в) викликати піднаглядного для бесіди до територіального відділу поліції, службового приміщення дільничного офіцера поліції, по-

³⁶ Там само.

- ліцейської станції. Такі бесіди можуть проводитися з запрошенням представників адміністрації підприємства, установи, громадської організації, а також родичів піднаглядного за їх згодою;
- в) вимагати від піднаглядного усні та письмові пояснення з питань, пов'язаних з виконанням правил і обмежень адміністративного нагляду,
- г) у будь-який час доби входити безперешкодно в жилі приміщення піднаглядного з метою перевірки.

Кількість перевірок за місцем проживання піднаглядного залежить від особи піднаглядного та інформованості дільничного офіцера поліції про дотримання цією особою правил адміністративного нагляду.

Питання про **короткочасний виїзд піднаглядного з місця постійного проживання за межі району (міста) в особистих справах**, а також інші питання, пов'язані із зміною обмежень, розглядаються начальником територіального органу поліції на підставі *письмової заяви піднаглядного*. Про прийняте рішення робиться відповідний запис у заяві. У такому ж порядку вирішується питання про тривале перебування в лікувальних закладах охорони здоров'я.

Видача піднаглядному дозволу на виїзд в особистих справах здійснюється у виняткових випадках. При цьому враховується причина виїзду, а також дані, що характеризують його поведінку в період перебування під адміністративним наглядом.

Під час надання дозволу піднаглядному на виїзд до іншої місцевості вручається під розпис *маршрутний лист*, в якому вказуються дата дозволу на виїзд до іншого населеного пункту, мета поїздки та її тривалість, обов'язок піднаглядного зареєструватися в територіальному органі поліції, з'явитися за викликом поліції в зазначений термін, повідомити про своє повернення дільничного офіцера поліції, який здійснює за ним нагляд за місцем постійного проживання. Про виїзд піднаглядного дільничний офіцер поліції *письмово повідомляє територіальний орган поліції*, на територію обслуговування якого цей піднаглядний має прибути.

Після прибуття піднаглядного на територію обслуговування іншого територіального органу поліції працівник сектору (відділу) дільничних офіцерів поліції, а за його відсутності — дільничний офіцер поліції або оперуповноважений карного розшуку, чи то черговий по територіальному органу поліції реєструє прибулого, протягом доби інформує про

його прибуття дільничного офіцера поліції, на території обслуговування якого тимчасово проживатиме дана особа, і здійснює відповідні відмітки в маршрутному листі про прибуття і вибуття піднаглядного, після чого засвідчує цей лист печаткою (штампом) територіального органу поліції.

Дільничний офіцер поліції протягом строку тимчасового проживання піднаглядного здійснює контроль за його поведінкою та способом життя і встановлює йому дні явки для проведення профілактичних бесід, а після закінчення цього строку вносить до маршрутного листа запис про його поведінку за місцем тимчасового проживання.

При поверненні піднаглядного на постійне місце проживання дільничний офіцер поліції продовжує здійснювати за ним адміністративний нагляд, а також знайомиться із записами в маршрутному листі, робить у ньому відмітку про прибуття даної особи та приєднує цей лист до справи адміністративного нагляду.

При зміні особою, яка перебуває під адміністративним наглядом, постійного місця проживання дільничний офіцер поліції, який здійснює нагляд, повідомляє про це територіальний орган поліції за новим місцем проживання піднаглядного.

Територіальний орган поліції за новим місцем проживання піднаглядного у *триденний термін* повинен запитати, а територіальний орган поліції за попереднім місцем проживання — надіслати на таку особу справу адміністративного нагляду.

У випадку відсутності більше *десяти днів* запиту на пересилку матеріалів територіальний орган поліції за попереднім місцем проживання піднаглядного вживає заходів щодо встановлення його місцезнаходження.

При виїзді піднаглядного на інше постійне місце проживання йому видається *контрольний листок*, в якому вказуються дата виїзду, адреса нового місця проживання і строк явки на реєстрацію до територіального органу поліції за новим місцем проживання.

У разі погашення або зняття судимості з особи, яка перебуває під наглядом або якщо піднаглядний перестав бути небезпечним для суспільства і позитивно характеризується за місцем роботи і проживання дільничний офіцер поліції за погодженням з оперуповноваженим карного розшуку доповідає *рапортом* начальнику територіального органу поліції, який виносить мотивоване *подання про припинення адміністративного нагляду* і направляє його до суду.

Вирішення завдань адміністративного нагляду забезпечується можливістю притягнення до відповідальності осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, які порушують правила адміннагляду і встановлені до них обмеження, які вони повинні неухильно виконувати. Адміністративна відповідальність за порушення правил та обмежень адміністративного нагляду передбачена ст. 187 КУпАП.

Отже, підсумовуючи зазначимо, що адміністративний нагляд за особами звільненими з місць позбавлення волі:

- носить превентивно-виховний характер;
- встановлює правові обмеження, які не суперечать чинним нормативно-правовим актам;
- тимчасовим обмеженням, яке забезпечує справедливі вимоги моралі, дотримання громадського порядку і пріоритетів демократичного суспільства;
- запобігає вчиненню злочинів;
- соціальна реінтеграція піднаглядних осіб.

§ 4.4. Взаємодія дільничних офіцерів поліції з іншими суб'єктами в питаннях здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі

В спеціалізованій виділяється два види взаємодії в діяльності поліції: *внутрішню та зовнішню*³⁷. Це цілком стосується й процесу взаємодії дільничних офіцерів поліції з іншими суб'єктами у питаннях реалізації адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

Щодо **зовнішньої взаємодії** підрозділів Національної поліції, зокрема й дільничних офіцерів поліції, з іншими суб'єктами в питаннях реалізації адміністративного нагляду за особами звільненими з місць позбавлення волі, то найбільш тісно вона простежується зі структурними підрозділами Державної пенітенціарної служби.

Конкретна діяльність щодо взаємодії зазначених органів публічного адміністрування закріплена в Інструкції про організацію здійс-

³⁷ Долженков О. Ф. Організаційні форми взаємодії органів внутрішніх справ. Вісник Луганської академії внутрішніх справ. Луганськ 2002. № 4. С. 234

нення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі³⁸. У цьому міжвідомчому нормативно-правовому акті встановлено заходи: інформаційного, документального, координуючого (призначення відповідальних осіб), виконавчого характеру, де конкретно містяться повноваження як Національної поліції, так і установ виконання покарань.

Необхідно відзначити, що певні організаційно-правові засади взаємодії підрозділів Національної поліції та установ виконання покарань визначені в Законі України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк»³⁹ та Порядку взаємодії установ виконання покарань, уповноважених органів з питань пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк⁴⁰. Зокрема, у них йдеться про інформаційну взаємодію між цими двома суб'єктами.

Незважаючи на те, що механізм нормативно-правового регулювання, а також інституційної основи взаємодії поліції й установ виконання покарань у сфері адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, вироблений, на практиці залишається чимало проблем, які потребують доопрацювання.

Однією з важливих проблем є відсутність програмно-цільового забезпечення взаємодії між територіальними органами Національної поліції в особі дільничних офіцерів і підрозділами Державної пенітенціарної служби в рамках адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Водночас взаємодія не забезпечує належного рівня соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі.

³⁸ Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Наказ МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 року № 1303/203. *Офіційний вісник України*. 2004. № 2. Ст. 103.

³⁹ Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 № 3160-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 380.

⁴⁰ Про затвердження Порядку взаємодії установ виконання покарань, уповноважених органів з питань пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : наказ Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України від 03.04.2018 року № 974/5/467/609/280. *Офіційний вісник України*. 2018. № 35. Ст. 1252.

Сучасне законодавство про взаємодію не відповідає вимогам ефективності адміністративного нагляду, заходи якого повинні виконувати не тільки функції дотримання особою, яка звільнилася з місць позбавлення волі, заборон і обмежень, але й формування у таких осіб нових ціннісних установок, що в законодавстві й у межах діяльності органів, що здійснюють цей нагляд, не передбачено. Адміністративний нагляд в більшості випадків має формальний характер, чим і зумовлений низький рівень його результативності.

Незважаючи на те, що переважно зовнішня взаємодія дільничних офіцерів поліції здійснюється з установами виконання покарань, варто відзначити, що й з іншими державними органами така взаємодія відбувається.

Безпосередньо повноваження щодо **взаємодії дільничних офіцерів поліції і судів** в положеннях нормативно-правових актів не закріплено, проте, аналіз чинного законодавства дає нам змогу стверджувати, що взаємодія між цими двома суб'єктами відбувається, зокрема:

- під час ініціювання поліцією встановлення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі;
- під час забезпечення доставлення особи, щодо якої ініціюється встановлення адміністративного нагляду, до судового засідання;
- під час отримання копій постанов про притягнення до адміністративної відповідальності особи, щодо якої ініціюється встановлення адміністративного нагляду.

Взаємодія дільничних офіцерів поліції з органами місцевого самоврядування щодо реалізації адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, переважно існує в межах застосування заходів виховного впливу на них та соціальної адаптації.

Так, відповідно до законодавства місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, об'єднаннями громадян створюються спеціалізовані установи для звільнених осіб:

- центри соціальної адаптації — соціальні установи, діяльність яких спрямована на поступове повернення звільнених осіб до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві шляхом надання їм соціальних послуг та сприяння в отриманні іншої допомоги з урахуванням індивідуальних потреб;

- спеціальні будинки-інтернати — соціально-медичні установи, призначені для постійного проживання звільнених осіб — громадян похилого віку, осіб з інвалідністю I і II груп, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, побутового і медичного обслуговування⁴¹.

Необхідно відзначити, що у своїй роботі центри соціальної адаптації повинні взаємодіяти з низкою державних органів, зокрема й з Національною поліцією, з метою: попередження рецидивної злочинності клієнтів; їх соціальної адаптації; сприяння формуванню позитивної громадської думки серед населення про осіб, звільнених з місць позбавлення волі⁴². Зокрема, така взаємодія відбувається у формі обміну інформацією, що характеризує особу, з метою ефективності та покращення роботи щодо визначення основних напрямків індивідуально-виховного впливу на клієнта в центрі.

Ми вважаємо, що незважаючи на те, що безпосередньо органи Національної поліції, зокрема й дільничні офіцери поліції, не здійснюють взаємодії зі спеціальними будинками-інтернатами, оскільки рішення про направлення до них звільнених осіб приймається управліннями праці та соціального захисту населення, проте працівники поліції, зокрема *дільничні офіцери поліції, виявивши на території обслуговування особу, яка потребує поміщення до такого закладу, може клопотати перед управліннями праці та соціального захисту населення про прийняття такого рішення.*

Так, відповідно до п. 2.4. Порядку взаємодії суб'єктів соціального патронажу звільнених осіб органи і підрозділи поліції направляють протягом *десяти днів* після звернення звільненої особи до органів соціального захисту населення повідомлення за встановленою формою про звільнених осіб, які втратили соціально корисні зв'язки з рідними, є особами з інвалідністю або бездомними та самостійно звернулись до них, з метою подальшого їх влаштування до спеціалізованих уста-

⁴¹ Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 № 3160-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 380.

⁴² Про затвердження Типових положень про заклади соціального захисту для бездомних осіб та звільнених осіб: наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 14 лютого 2006 року № 31. *Офіційний вісник України*. 2006. № 17. Ст. 1277.

нов для звільнених, закладів соціального обслуговування чи закладів для бездомних або інших закладів соціальної підтримки (догляду)⁴³.

До того ж, у якості повноважень поліції щодо взаємодії з вищезазначеними спеціалізованими установами законодавчо визначено такі:

- забезпечення публічної безпеки та порядку на території центрів соціальної адаптації, закладів соціального обслуговування, спеціальних будинків-інтернатів та інших закладів соціальної підтримки (догляду) відповідно до Закону України «Про Національну поліцію»;
- проведення превентивної роботи серед засуджених, які є клієнтами центрів соціальної адаптації, закладів соціального обслуговування, спеціальних будинків-інтернатів, реабілітаційних установ для осіб з інвалідністю інших закладів соціальної підтримки (догляду), та здійснюють адміністративний нагляд за особами, щодо яких його встановлено⁴⁴.

Крім того, відповідно до положень чинної інструкції взаємодія Національної поліції з органами місцевого самоврядування реалізується через **взаємодію дільничного офіцера поліції з членами спостережної комісії місцевих рад** для забезпечення ефективного профілактичного впливу на осіб, які перебувають під адміністративним наглядом⁴⁵, що прямо передбачено відомчим нормативно-правовим актом, а також інформаційний обмін з:

- міськими, районними, районними у містах центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- центрами соціальної адаптації звільнених осіб;
- закладами соціального обслуговування, зокрема центрами соціально-психологічної допомоги.

⁴³ Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів соціального патронажу звільнених осіб : наказ Міністерство соціальної політики України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство охорони здоров'я України міністерство юстиції України від 07 листопада 2011 року №429/831/769/3279/5. *Офіційний вісник України*. 2011. №99. Ст. 3651.

⁴⁴ Там само.

⁴⁵ Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Наказ МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 року № 1303/203. *Офіційний вісник України*. 2004. № 2. Ст. 103.

Вважаємо за необхідне відзначити, що на сьогоднішній день відповідно до положень чинного законодавства⁴⁶ до завдань спостережних комісій не належать організація роботи з особами, щодо яких встановлений адміністративний нагляд, та взаємодія з органами поліції щодо проведення виховної роботи з ними.

Відповідно до положень чинного законодавства **дільничні офіцери поліції взаємодіють із закладами охорони здоров'я**, зокрема, з протитуберкульозними закладами у питаннях:

- надання інформації за зверненням протитуберкульозного закладу про прибуття за обраним місцем проживання осіб, які мають хворобу за кодами A15 — A19 за Міжнародною статистичною класифікацією хвороб та проблем, пов'язаних зі здоров'ям, Десятого перегляду і які звільнені з установ виконання покарань (слідчих ізоляторів);
- надання в межах своїх повноважень медичним працівникам допомоги в забезпеченні виконання рішення суду щодо примусової госпіталізації або продовження лікування осіб, хворих на заразну форму туберкульозу у разі їх ухилення від обов'язкової госпіталізації до протитуберкульозного закладу або від продовження лікування особи⁴⁷.

Варто відзначити, що безпосередні повноваження дільничного офіцера поліції у випадку ухилення особи, яка хворіє на заразну форму туберкульозу, від обов'язкової госпіталізації до протитуберкульозного закладу або від продовження лікування особи за рішенням суду, у положеннях законодавства відсутні. Так, відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція відповідно до покладених на неї завдань: розшукує осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визна-

⁴⁶ Про затвердження положень про спостережні комісії та піклувальні ради при спеціальних виховних установах: постанова Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2004 року № 429. *Офіційний вісник України*. 2004. № 13. Ст. 905.

⁴⁷ Про затвердження Порядку взаємодії установ виконання покарань, уповноважених органів з питань пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : наказ Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України від 03.04.2018 року № 974/5/467/609/280. *Офіційний вісник України*. 2018. № 35. Ст. 1252.

чених законом⁴⁸, тобто розшукування таких осіб відноситься до «інших осіб у випадках, визначених законом». Однак у законі не йдеться про примусове доставлення розшуканих осіб до медичних закладів. Крім того, і жоден з поліцейських заходів не забезпечує реалізацію примусового доставлення для примусової госпіталізації або продовження лікування осіб, хворих на заразну форму туберкульозу у разі їх ухилення від обов'язкової госпіталізації до протитуберкульозного закладу або від продовження лікування осіб, яких розшукали працівники поліції.

Не менш важливим аспектом здійснення контрольно-наглядової діяльності дільничним офіцером поліції у питаннях реалізації адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, є налагодження ефективної **внутрішньої взаємодії дільничного офіцера поліції з іншими підрозділами Національної поліції**.

Так, відповідно до положень відомчого нормативно-правового акту контроль за додержанням піднаглядним правил адміністративного нагляду і встановлених судом обмежень дій піднаглядного здійснюється дільничними офіцерами поліції у взаємодії з працівниками карного розшуку, інших служб і підрозділів із суворим дотриманням прав особи на повагу до її приватного та сімейного життя, недоторканості житла і таємниці листування⁴⁹.

Проте, необхідно відзначити, що норми, які містяться в Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, зокрема в розділі 3, і визначають повноваження різних підрозділів Національної поліції щодо організації здійснення адміністративного нагляду, є застарілими й не відповідають потребам сьогодення.

Аналіз пп. 3.1.-3.6 вищезазначеного нормативно-правового акту дають підстави стверджувати, що **внутрішня взаємодія між підрозділами поліції полягає в:**

- обміні інформацією про осіб, що перебувають під адміністративним наглядом;
- виявленні злочинних зв'язків і намірів піднаглядних та осіб, які підпадають під дію Закону України «Про адміністративний

⁴⁸ Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.

⁴⁹ Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Наказ МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 року № 1303/203. *Офіційний вісник України*. 2004. № 2. Ст. 103.

нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі», вжитті заходів для попередження злочинів з їх боку;

- контролі дотримання піднаглядними правил адміністративного нагляду і встановлених судом обмежень;
- проведенні превентивної (профілактичної) роботи з піднаглядним⁵⁰.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що з метою підвищення ефективності взаємодії дільничного офіцера поліції з іншими суб'єктами у питаннях організації і здійснення адміністративного нагляду за особами звільненими з місць позбавлення волі, актуалізуються питання щодо реалізації таких заходів:

- удосконалення чинної правової основи діяльності державних органів, наділених повноваженнями щодо реалізації адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, що дасть змогу більш чітко визначити їх завдання й функції, основні повноваження в питаннях взаємодії в цій сфері;
- підвищення рівня взаємодії органів Національної поліції з Державною пенітенціарною службою з обміну інформацією про осіб, які підлягають адміністративному нагляду, а також з територіальними органами Державної міграційної служби з обміну інформацією, необхідною для здійснення адміністративного нагляду;
- визначення конкретних механізмів на рівні відомчих нормативно-правових актів щодо взаємодії дільничних офіцерів поліції з працівниками інших підрозділів поліції при здійсненні контролю за особами, які перебувають під адміністративним наглядом, з виробленням комплексного підходу до використання сил і засобів поліції в цьому напрямку;
- удосконалення інформаційних ресурсів щодо осіб, яким встановлено адміністративний нагляд, інтегрованої інформаційно-пошукової системи «АРМОП» в частині обліку інформації про встановлені їм обмеження;
- організації міжвідомчої взаємодії в частині, що стосується адміністративного нагляду, з органами місцевого самоврядування і підлеглими до них структурами, центрами зайнятості населення,

⁵⁰ Там само.

органами труда і соціального захисту населення, медичними закладами, центрами реабілітації тощо.

§ 4.5. Реалізація дільничними офіцерами поліції заходів з контролю у сфері дозвільної системи

В п. 21 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» серед основних повноважень поліції визначено здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боеприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів Національної поліції.

Що стосується контролю дільничних офіцерів поліції за дотриманням фізичними та юридичними особами порядку та правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, вибухових речовин та матеріалів, боеприпасів, на які поширюється дозвільна система, а також безпосереднього огляду місць їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведінки з ними та правил використання, то ця діяльність реалізується ним у тісній співпраці з підрозділами з контролю за обігом зброї, на які покладена безпосередня реалізація зазначених повноважень поліції.

Варто відзначити, що безпосередньо в положеннях Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад не роз'яснено засади реалізації вищеназваних повноважень.

В Інструкції дільничним офіцерам поліції лише передбачено повноваження щодо:

- здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боеприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система (пп. 9 п. 2 розділу 2 Інструкції);
- прийняття в громадян необхідних документів, визначених у підпунктах 12.2 та 12.5 пункту 12 розділу II Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної

і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 07 жовтня 1998 року за № 637/3077 (із змінами), для одержання в органах поліції дозволів на придбання, зберігання та носіння зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них або перереєстрації (продовження терміну дії таких дозволів) (пп. 15 п. 2 розділу 2 Інструкції).

Окремі положення щодо реалізації контрольних повноважень дільничними офіцерами поліції у сфері обігу зброї містяться в інших нормативно-правових актах.

Так, в Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів зазначено, такі **контрольні повноваження дільничного офіцера поліції у сфері дозвільної системи:**

- об'єкти дозвільної системи інспекторами дозвільної системи та дільничними офіцерами поліції обстежуються щокварталу, а об'єкти, де зберігається велика кількість зброї (20 чи більше одиниць), і базові склади вибухових матеріалів і речовин — щомісяця;
- перевірка порядку зберігання зброї громадянами проводиться дільничними офіцерами поліції не рідше одного разу на три роки. Про результати перевірки складається рапорт, який підшивається до особової справи власника зброї, пристрою⁵¹.

⁵¹ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв

Також функціональні обов'язки зазначених суб'єктів у сфері дозвільної системи окреслено в Методичних рекомендаціях щодо організації діяльності підрозділів патрульної поліції та моніторингу відокремлених структурних підрозділів (відділів, відділень поліції) територіальних органів Національної поліції України, затверджених наказом Національної поліції України від 22.01.2016 № 53 «Про запровадження нових форм і методів роботи територіальних підрозділів ГУНП у Київській, Львівській та Харківській областях».

Зокрема, старший дільничний (дільничний) офіцер поліції:

1. Здійснює контроль за дотриманням фізичними особами спеціальних правил і порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів до них у сфері забезпечення дозвільної системи.
2. У випадках, передбачених законом, здійснює провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймає рішення про застосування адміністративних стягнень у разі виявлення порушень дозвільної системи⁵².

У спеціалізованій літературі зазначено, що контроль дільничного офіцера поліції у вищезгаданій сфері здійснюється такими формами, як:

1. Систематичні перевірки фізичних осіб-власників зброї за місцем їх проживання.
2. Систематичні перевірки юридичних осіб об'єктів дозвільної системи за місцем їх дислокації.
3. Виявлення фактів порушення шляхом здійснення поліцейських заходів за наявності передбачених законом підстав:
 - перевірки документів, що підтверджують відповідне право особи на зберігання, використання чи перевезення зброї та боєприпасів, спеціальних засобів індивідуального захисту

вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21 серпня 1998 року № 622. *Офіційний вісник України*. 1998. № 42. С. 107.

⁵² Методичних рекомендаціях щодо організації діяльності підрозділів патрульної поліції та моніторингу відокремлених структурних підрозділів (відділів, відділень поліції) територіальних органів Національної поліції України, затверджені наказом Національної поліції України «Про запровадження нових форм і методів роботи територіальних підрозділів ГУНП у Київській, Львівській та Харківській областях» від 22.01.2016 № 53.

- та активної оборони, дозволів, виданих службою дозвільної системи центрального органу Управління чи територіального органу Національної поліції;
- огляду одиниць зброї, боєприпасів до них, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони;
 - огляду приміщень, де виготовляється, реалізується шляхом продажу, зберігається та використовується зброя, спеціальні засоби індивідуального захисту та активної оборони;
4. Проведення комплексних та цільових оперативно-профілактичних заходів із залученням інших підрозділів поліції;
 5. Ведення спеціального обліку об'єктів дозвільної системи на адміністративній дільниці⁵³.

Враховуючи існування в дільничного офіцера поліції контрольних повноважень стосовно фізичних та юридичних осіб у сфері дозвільної системи, вважаємо недоліком чинного законодавства відсутність вказівки про здійснення обліку фізичних осіб-власників зброї. Раніше така інформація містилася в паспорті дільниці⁵⁴, на сьогодні в контрольно-наглядовій справі поліцейської дільниці міститься тільки інформація про розташування об'єктів дозвільної системи.

З огляду на відсутність у ДОП такої інформації його контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами порядку та правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, вибухових речовин та матеріалів, боєприпасів, на які поширюється дозвільна система, буде зводитися тільки до випадків надходження раз на три роки завдань на проведення таких перевірок від працівників підрозділів з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи при перереєстрації зброї та первинному оформленні дозволів. Саме тому вважаємо за необхідне розміщення в контрольно-наглядовій справі поліцейської дільниці відомостей щодо фізичних осіб-власників зброї.

Необхідно відзначити, що дільничний офіцер поліції зобов'язаний порушити перед підрозділами контролю за обігом зброї питання про анулювання виданого дозволу:

⁵³ Підвищення кваліфікації дільничних офіцерів поліції / Національна поліція України, Координатор проєктів ОБСЕ. Київ, 2016. С. 473-474.

⁵⁴ Про затвердження Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20 жовтня 2003 року № 1212. *Офіційний вісник України*. 2003. № 47. Ст.2451.

- у випадку виявлення дільничним офіцером поліції на території обслуговування громадян, які зловживають спиртними напоями, вживають наркотичні засоби без призначення лікаря, інші одурманюючі засоби, хворіють на психічні захворювання;
- на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством.

§ 4.6. Реалізація дільничними офіцерами поліції заходів з контролю за виконанням підозрюваним, обвинуваченим, який перебуває під домашнім арештом, обов'язків, покладених на нього ухвалою судді, суду

Зауважимо, що хоча безпосередньо в повноваженнях дільничного офіцера поліції не зазначено вжиття заходів з виконання ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту, які відповідно до законодавства реалізуються через визначення підпорядкованого структурного підрозділу для реалізації контрольних повноважень начальником органу Національної поліції при їх отриманні щодо підозрюваного, обвинуваченого, який проживає на території його обслуговування, з урахуванням особливостей кримінального провадження, на практиці такий контроль реалізується саме дільничними офіцерами поліції.

Зазначена діяльність ДОП безпосередньо докладно врегульована положеннями Інструкції про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту⁵⁵.

Домашній арешт — вид запобіжного заходу, який застосовується в кримінальному провадженні відповідно до ухвали слідчого судді,

⁵⁵ Про затвердження Інструкції про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13 липня 2016 року № 654. *Офіційний вісник України*. 2016. № 65. Ст. 2211.

суду до підозрюваних або обвинувачених осіб за вчинення ними злочинів, за які законом передбачено покарання у вигляді позбавлення волі, та полягає в забороні залишати їм житло цілодобово або в певний період доби.

Начальник органу Національної поліції при отриманні ухвали слідчого судді, суду щодо підозрюваного, обвинуваченого, який проживає на території його обслуговування, з урахуванням особливостей кримінального провадження визначає підпорядкований структурний підрозділ, яким буде здійснюватися контроль за виконанням підозрюваним, обвинуваченим обов'язків, покладених на нього ухвалою судді, суду, та невідкладно доручає його керівникові поставити на облік підозрюваного, обвинуваченого і забезпечити контроль за його поведінкою. Як правило таким структурним підрозділом є підрозділи дільничних офіцерів поліції.

Дільничний офіцер поліції, якому доручено здійснювати безпосередній контроль за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який знаходиться під домашнім арештом:

- 1) зобов'язаний невідкладно з'явитися за місцем проживання підозрюваного, обвинуваченого з метою фіксації факту початку виконання ним покладених ухвалою слідчого судді, суду обов'язків, постановлення особи на облік і встановлення контролю;
- 2) під час першого відвідування підозрюваного, обвинуваченого роз'яснює йому сутність запобіжного заходу, обмежень і обов'язків, які зазначені в ухвалі слідчого судді, суду, та попереджає, що в разі невиконання покладених обов'язків прокурор, слідчий за погодженням з прокурором відповідно до статті 200 КПК України має право звернутися до слідчого судді, суду із клопотанням про зміну запобіжного заходу, у тому числі про зміну або покладення додаткових обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 КПК України, чи про зміну способу їх виконання, про що складає протокол роз'яснення підозрюваному, обвинуваченому обов'язків, покладених на нього ухвалою слідчого судді, суду. Протокол долучає до контрольно-наглядової справи.

Повідомляє підозрюваного, обвинуваченого про необхідність інформування органу Національної поліції про наміри залишити житло в заборонений час, зокрема при отриманні виклику слідчого, прокурора, судового виклику; відлучення з дозволу слідчого, прокурора або суду; хворобу, виникнення стихійного лиха тощо;

- 3) негайно ставить на облік підозрюваного, обвинуваченого шляхом заповнення та внесення до комп'ютерного обліку бази даних МВС електронної картки на особу, про що робить відмітку в графі 3 журналу обліку контрольно-наглядових справ щодо контролю за особами, які перебувають під домашнім арештом;
- 4) про поставлення на облік підозрюваного, обвинуваченого протягом доби з моменту внесення відомостей до комп'ютерного обліку забезпечує письмове інформування слідчого або суду, якщо запобіжний захід застосовано під час судового провадження, копію листа-повідомлення долучає до контрольно-наглядової справи.
- 5) здійснює фотографування підозрюваного, обвинуваченого, заповнює анкетний лист. Протягом доби оформляє та реєструє контрольно-наглядову справу;
- 6) при покладенні ухвалою слідчого судді, суду на підозрюваного, обвинуваченого обов'язку носити електронний засіб контролю застосовує його в порядку, установленому законом, про що робить відмітку в електронній картці на особу;
- 7) у разі якщо ухвалою слідчого судді, суду на підозрюваного, обвинуваченого не покладено обов'язку носити електронний засіб контролю або під час застосування електронних засобів контролю виникли обставини, що унеможливають їх подальше використання (створення небезпеки для життя та здоров'я особи; технічна несправність системи електронного контролю тощо), перевірку виконання покладених на підозрюваного, обвинуваченого обов'язків здійснює шляхом відвідування місця його проживання, телефонних дзвінків та опитування сусідів і осіб, які проживають разом з ним.
- 8) забезпечує надсилання письмових звернень до підприємств, установ, організацій з проханням про сприяння в здійсненні контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, залучає до здійснення контролю місцеве населення та громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону;
- 9) складає рапорт про результати кожного відвідування житла підозрюваного, обвинуваченого, який після доповіді керівникові органу Національної поліції долучає до контрольно-наглядової справи.

- 10) при надходженні ухвали слідчого судді, суду про продовження строку тримання під домашнім арештом або про заміну запобіжного заходу, у тому числі про скасування, зміну або покладення додаткових обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 КПК України, чи про зміну способу їх виконання, робить відповідну відмітку в електронній картці на особу та в графі 5 журналу обліку контрольно-наглядових справ;
- 11) про припинення контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого доповідає вмотивованим рапортом начальникові органу Національної поліції. З письмового дозволу начальника органу поліції знімає особу з комп'ютерного обліку бази даних МВС шляхом унесення необхідної інформації до електронної картки на особу та закриває контрольно-наглядову справу, про що робить відповідну відмітку в графі 6 журналу обліку контрольно-наглядових справ.

Документи стосовно підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, накопичуються в *контрольно-наглядовій справі щодо контролю за особою, яка перебуває під домашнім арештом* (далі — контрольно-наглядова справа), яка заводиться на підставі резолюції керівника органу Національної поліції, накладеної на ухвалі слідчого суді, суду. Справа обліковується в журналі обліку контрольно-наглядових справ щодо контролю за особами, які перебувають під домашнім арештом (додаток 1) (далі — журнал обліку КНС), реєстрація, збереження та ведення якого, з метою обмеження доступу до відомостей про особу, щодо якої застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, покладаються на керівника підрозділу документального забезпечення (канцелярії) органу Національної поліції або працівника, який виконує його обов'язки.

Після реєстрації контрольно-наглядова справа зберігається у працівника, який здійснює контроль за виконанням підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього обов'язків, у закріпленому за ним сховищі (сейфі, металевій шафі).

До контрольно-наглядової справи долучають:

- примірник ухвали слідчого судді, суду;
- копію листа про повідомлення слідчого або суду, якщо запобіжний захід застосовано під час судового провадження, про поставлення особи на облік;

- протокол роз'яснення підозрюваному, обвинуваченому обов'язків, покладених на нього ухвалою слідчого судді, суду;
- анкетний лист на підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом;
- відомості про здійснення контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом,
- рапорти про результати проведення перевірок поведінки підозрюваного, обвинуваченого з відмітками про внесення зазначеної в них інформації до комп'ютерного обліку;
- копії листів про повідомлення прокурора, слідчого або суду, якщо запобіжний захід застосовано під час судового провадження, про порушення підозрюваним, обвинуваченим покладених обов'язків;
- інші документи, що стосуються здійснення контрольних заходів і листування з цього питання.

У разі встановлення обставин, що свідчать про порушення підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього обов'язків, поліцейський зобов'язаний:

- 1) зафіксувати факт порушення покладених обов'язків шляхом складання мотивованого рапорту. Відібрати письмові пояснення з приводу виявлених порушень у підозрюваного, обвинуваченого, членів його сім'ї, сусідів або інших свідків події за їх згодою. Зміст складеного рапорту та відібраних пояснень доповісти керівникові органу Національної поліції;
- 2) у разі відсутності підозрюваного, обвинуваченого за місцем проживання негайно повідомити про це орган Національної поліції та вжити заходів для встановлення місця його перебування;
- 3) забезпечити невідкладне інформування усно засобами зв'язку, а надалі — письмово про виявлені факти порушень слідчого та прокурора, а якщо кримінальне провадження перебуває на розгляді в суді, — суду і прокурора.

Копії інформаційного листа та рапорту працівника поліції про порушення долучаються до контрольної-наглядової справи.

Дільничний офіцер поліції при здійсненні контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, має право:

- 1) відповідно до частини п'ятої статті 181 КПК України з дотриманням прав і свобод інших осіб, які мешкають разом з підозрюваним, обвинуваченим, що перебуває під домашнім арештом, з'являтися в його житло з метою перевірки дотримання встановлених судом зобов'язань та обмежень;
- 2) вимагати в підозрюваного, обвинуваченого в усній або письмовій формі пояснення з питань, пов'язаних з виконанням покладених на нього обов'язків;
- 3) отримувати від членів сім'ї підозрюваного, обвинуваченого або інших осіб, які мешкають разом з ним, за їх згодою, пояснення з приводу його поведінки.

Контроль за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, здійснюється тільки за місцем його проживання з *періодичністю відвідування визначеного начальником органу Національної поліції, а у випадку заборони такій особі залишати житло цілодобово — не рідше одного разу на сім днів.*

Питання для самоконтролю

1. Поняття, особливості та види контрольно-наглядової діяльності дільничного офіцера поліції.
2. Поняття мета та завдання адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.
3. Категорії осіб, яким може бути встановлений адміністративний нагляд.
4. Характеристика обмежень, що можуть бути встановлені особі, яка знаходиться під адміністративним наглядом.
5. Порядок встановлення адміністративного нагляду та його термін.
6. Особливості організації діяльності дільничного офіцера поліції щодо здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.
7. Взаємодії дільничних офіцерів поліції з іншими суб'єктами в питаннях здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.
8. Повноваження дільничного офіцера поліції щодо контролю у сфері дозвільної системи.

9. Характеристика форм реалізації контрольних повноважень ДОП у сфері дозвільної системи.
10. Реалізація дільничними офіцерами поліції заходів з контролю за виконанням підозрюваним, обвинуваченим, який перебуває під домашнім арештом, обов'язків, покладених на нього ухвалою судді, суду.
11. Обов'язки дільничного офіцера поліції, якому доручено здійснювати безпосередній контроль за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який знаходиться під домашнім арештом.
12. Права дільничного офіцера поліції при здійсненні контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом.
13. Порядок та особливості ведення контрольної-наглядової справи щодо контролю за особою, яка перебуває під домашнім арештом.

РОЗДІЛ 5. АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ

§ 5.1. Поняття та зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничного офіцера поліції

Одним з найбільш змістовних і зовнішньо виражених напрямів адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції по праву можна вважати їх адміністративно-юрисдикційну діяльність, оскільки саме вони мають достатньо широкі повноваження в цій сфері порівняно з іншими підрозділами Національної поліції України. Само тому в спеціалізованій літературі зазначають, що «важливе місце при здійсненні адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Національної поліції відводиться дільничному офіцеру поліції. На сьогоднішній день здійснення дільничними офіцерами поліції адміністративно-юрисдикційної діяльності є закономірним і необхідним. Соціально-корисний результат адміністративної юрисдикції полягає в попередженні рецидиву правопорушень і в загальному профілактичному впливі на інших осіб»⁵⁶.

Аналіз спеціальної юридичної літератури дає змогу стверджувати, що в науковій доктрині склалися два підходи щодо розуміння адміністративно-юрисдикційної діяльності:

⁵⁶ Кубаєнко А.В. Теоретико-прикладні питання адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2017. № 1. С. 77

- «широкий», за якого адміністративно-юрисдикційна діяльність передбачає розгляд і вирішення індивідуальних адміністративних справ у межах різних юрисдикційних проваджень⁵⁷;
- «вузький», який ототожнює розуміння адміністративно-юрисдикційної діяльності з суто виявленням, припиненням правопорушення, порушенням, розслідуванням, розглядом і вирішенням справ про адміністративні правопорушення⁵⁸.

Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничного офіцера поліції — це врегульована нормами матеріального і процесуального адміністративного права виконавчо-розпорядча діяльність з вирішення адміністративно-правових спорів, розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Характерні ознаки адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничного офіцера поліції:

- вона є складником адміністративного процесу, який поєднує як юрисдикційні, так і неюрисдикційні провадження, у межах яких правова оцінка поведінки тієї чи іншої особи є необов'язковою, а може мати місце у якості однієї з умов задоволення звернень і не мати своїм результатом застосування заходів примусу;
- має чітко виражений правовий характер, оскільки регламентується нормами адміністративного права;

⁵⁷ Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник / кер. авт. кол. к.ю.н., засл. юрист України В.А. Глуховеря. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 20; Бесчастний В.М., Мердова О.М., Тулінов В.С., Сахно А.П. Адміністративна діяльність Національної поліції : загальна частина : навчальний посібник. К. : Видавництво «Дакор», 2017. С. 89; Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник / за заг. ред. В.В. Сокурєнка. Х.: ХНУВС, 2017. С. 138; Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції : навчальний посібник / Константінов С.Ф., Братель С.Г., Басс В.О., Білик В.М. та ін. Київ: «Центр учбової літератури». 2016. С. 27.

⁵⁸ Тучак М. О. Адміністративно-правові засади діяльності дільничних інспекторів міліції: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Національний університет внутрішніх справ. Харків, 2002. С. 119; Кубаєнко А.В. Теоретико-прикладні питання адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції. Південноукраїнський правничий часопис. 2017. № 1. С. 77; Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції : навчальний посібник / Константінов С.Ф., Братель С.Г., Басс В.О., Білик В.М. та ін. Київ: «Центр учбової літератури». 2016. С. 8; Панов І.О. Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничного інспектора міліції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2005. С. 15.

- характеризується наявністю конкретного адміністративно-правового спору;
- однією зі сторін завжди виступає дільничний офіцер поліції, уповноважений на розгляд конкретної справи;
- спрямована на повний, всебічний і об'єктивний розгляд адміністративної справи і прийняття обґрунтованого рішення у ній.

Аналіз нормативно-правових актів, теоретико-методологічних розробок вчених зумовлює висновок про те, що **дільничні офіцери поліції адміністративно-юрисдикційну діяльність наразі реалізують у двох формах:**

- 1) у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення, зокрема й при застосуванні в їх межах заходів процесуального примусу,
- 2) у провадженнях за зверненнями громадян.

Причому необхідно наголосити на тому, що юрисдикційні повноваження реалізуються дільничними офіцерами поліції тільки у випадках здійснення провадження в справах про адміністративні правопорушення, розгляд яких віднесено до компетенції Національної поліції.

Наголосимо, що адміністративно-юрисдикційну діяльність дільничних офіцерів поліції на сьогодні можна вважати одним із сталих напрямів їхньої адміністративної діяльності, адже законодавство, що її визначає, і практика його застосування залишається практично незмінною протягом багатьох років.

§ 5.2. Характеристика адміністративних правопорушень, підвідомчих дільничному офіцеру поліції

У п. 1 ч. 1 ст. 255 КУпАП визначено адміністративні правопорушення, за якими складати протоколи мають право уповноважені на те посадові особи органів Національної поліції, але **специфіка діяльності дільничного офіцера поліції дає нам право виділити такі групи адміністративних правопорушень залежно від родового об'єкта, які їм властиві:**

- адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення (ч. 1 ст. 44, 44-1, ч. 1 ст. 44-3 КУпАП);

- адміністративні правопорушення, що посягають на власність (ст. 51 КУпАП);
- адміністративні правопорушення в галузі охорони природи, використання природних ресурсів, охорони пам'яток історії та культури (ст. 89 КУпАП);
- адміністративні правопорушення в сільському господарстві, порушення ветеринарно-санітарних правил (ч. 1 ст. 106-1, 106-2 КУпАП);
- адміністративні правопорушення на транспорті, у галузі шляхового господарства і зв'язку (ч. 4, 7-9 ст. 121, ч. 5, 7 ст. 122, ч. 1 ст. 122-2, ст. 122-2, ч. 2, 3 ст. 123, 124, ч. 3 ст. 126, ч. 4 ст. 127, ст. 127-1, 130, КУпАП) — **УВАГА!** на практиці складання матеріалів про адміністративні правопорушення є характерними лише для поліцейських офіцерів громади;
- адміністративні правопорушення в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою (ст. 152, ст. 154 КУпАП);
- адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфери послуг, в галузі фінансів і підприємницькій діяльності (ст. 156, 160, 162, 164, 164-10 КУпАП);
- адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку (ст. 173, 173-2, 174, 175-1 (за винятком порушень, учинених у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради), 176, 177, 178, 179, 182 КУпАП);
- адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління (ст. 185, 186, 187 КУпАП — характерні для всіх) ст. 190, 191, 192, 193, 194, 195, 195-2, 195-3, 195-4, 195-6, КУпАП — характерні для поліцейських офіцерів громади);
- адміністративні правопорушення, що посягають на здійснення народного волевиявлення та встановлений порядок його забезпечення (ст. 212-7, 212-8, 212-10, 212-13, 212-14, 212-22, 212-23, 212-24 КУпАП) — є характерними для діяльності ДОП у певний період — під час передвиборчої компанії та у день проведення виборів.

§ 5.3. Особливості діяльності дільничного офіцера поліції щодо здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення

Порядок здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, підвідомчі дільничним офіцерам поліції регламентований:

1. Кодексом України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-Х.
2. Інструкцією з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженою наказом МВС України від 06 листопада 2015 року № 1376.
3. Інструкцією з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, затвердженою наказом МВС України від 07 листопада 2015 року № 1395.

Дільничні офіцери поліції на сьогодні є уповноваженими суб'єктами Національної поліції України на здійснення юрисдикційних повноважень у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення, оскільки в положеннях Інструкції прямо зазначено, що у випадках, визначених законом, вони здійснюють провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймають рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечують їх виконання⁵⁹.

Можна виділити основні три види компетенції дільничного офіцера поліції щодо адміністративних правопорушень:

1. Компетенція щодо складення протоколів про адміністративне правопорушення (ст. 255 КУпАП);
2. Компетенція щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення та винесення постанов (ст. 222 КУпАП).
3. Компетенцію щодо забезпечення виконання постанов про накладення адміністративних стягнень (Розділ V КУпАП).

⁵⁹ Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад; наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28 липня 2017 року № 650. *Офіційний вісник України*. 2017. № 70. Ст. 2136.

Іноді, у дільничного офіцера поліції, може бути лише одна з них, наприклад, виключно на складання протоколу, коли розгляд справи, підвідомчий іншому суб'єкту, наприклад суду чи адміністративній комісії.

У загальному вигляді в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення дільничні офіцери поліції можуть реалізовувати такі юридично значущі дії:

- порушувати провадження у справі про адміністративне правопорушення й складати протоколи за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених у п. 1 ч. 1 ст. 255 КУпАП;
- застосовувати заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст. 259-265, ч. 2 ст. 268 КУпАП;
- розглядати справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 222 КУпАП і виносити рішення за ними;
- забезпечувати виконання рішень у справах про адміністративні правопорушення.

Аналіз норм адміністративного законодавства України дає змогу виділити два види провадження у справах про адміністративні проступки:

- **звичайне;**
- **спрощене**, коли протокол не складається у разі вчинення адміністративних правопорушень, розгляд яких віднесено до компетенції Національної поліції (ч. 2 ст. 258 КУпАП), а уповноваженими органами (посадовими особами), на місці вчинення правопорушення виноситься постанова у справі про адміністративне правопорушення відповідно до вимог статті 283 КУпАП (ч. 4 ст. 258 КУпАП).

Враховуючи, це можливі три варіанти алгоритму дій ДОП у провадженні у справі про адміністративні правопорушення

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

Вид адміністративного правопорушення	Дії особи, яка притягається до відповідальності	Дії ДОП
Адміністративне правопорушення, підвідомче органам Національної поліції	особа, яка притягається до адміністративної відповідальності не оспорить допущене порушення і адміністративне стягнення, що накладається	Застосовується спрошене провадження , на місці вчинення адміністративного правопорушення ДОП вноситься постанова у справі про адміністративне правопорушення
	якщо під час складання постанови у справі про адміністративне правопорушення особа оспорить допущене порушення і адміністративне стягнення	Застосовується звичайне провадження , ДОП складається протокол про адміністративне правопорушення та вноситься постанова
Адміністративне правопорушення, підвідомче іншим органам (посадовим особам), уповноваженим розглядати справи про адміністративні правопорушення	незалежно від дій особи, яка притягається до відповідальності	ДОП складається протокол і інші матеріали , що мають значення для розгляду справ, які направляються органу (посадовій особі), уповноваженій розглядати справи про адміністративні правопорушення

Розглянемо алгоритм дій ДОП у випадку здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, підвідомчих іншим органам (посадовим особам), уповноваженим розглядати справи про адміністративні правопорушення

1. Отримання інформації про вчинене адміністративне правопорушення, або безпосереднє виявлення ознак правопорушення дільничним офіцером поліції.
2. Перевірка інформації, а також з'ясування обставин справи.
3. Складання протоколу про адміністративне правопорушення з дотриманням вимог ст. 256 КУпАП та розділу II Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 № 1376.
4. У разі необхідності за наявності підстав застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення (ст. 260-266 КУпАП).
5. Долучення процесуально оформлених доказів: заяви, пояснення, протоколи інші матеріали, що мають значення для подальшого розгляду справи.
6. Направлення матеріалів за підвідомчістю іншим органам (посадовим особам), уповноваженим розглядати конкретну справу про адміністративні правопорушення.
7. Надання відповіді заявнику, якщо такий є.

Розглянемо алгоритм дій ДОП у випадку здійснення спрощеного провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Відповідно до ч. 2 ст. 258 КУпАП у разі вчинення адміністративного правопорушення, яке відповідно до ст. 222 КУпАП підвідомче органам Національної поліції, дільничним офіцером поліції протокол про адміністративне правопорушення не складається, а відповідно до ч. 4 ст. 258 КУпАП на місці вчинення правопорушення виноситься постанова у справі про адміністративне правопорушення відповідно до вимог ст. 283 КУпАП.

УВАГА! Розгляд справи на місці вчинення правопорушення означає, що постанова виноситься безпосередньо на місці, де виявлено правопорушення, а не за місцем знаходження органу поліції.

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції у випадку здійснення спрощеного провадження у справах про адміністративні правопорушення:

1. Отримання інформації про вчинене адміністративне правопорушення, або безпосереднє виявлення ознак правопорушення дільничним офіцером поліції.
2. Перевірка інформації, а також з'ясування обставин справи.
3. Після встановлення особи правопорушника дільничним офіцером поліції при підготовці до розгляду справи про адміністративне правопорушення відповідно до статті 278 КУпАП вирішують такі питання:
 - чи належить до їх компетенції розгляд даної справи;
 - чи правильно складено протокол та інші матеріали справи про адміністративне правопорушення;
 - чи сповіщено осіб, які беруть участь у розгляді справи, про час і місце її розгляду;
 - чи витребувано необхідні додаткові матеріали;
 - чи підлягають задоволенню клопотання особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілого, їх законних представників і адвокатів.На практиці це етап по суті є формальністю за виключенням випадку, коли необхідно задовольняти клопотання.
4. Після з'ясування вищеназваних питань, дільничний офіцер поліції, що розглядає справу оголошує, час, місце розгляду, хто розглядає справу, яка справа підлягає розгляду, хто притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснює особам, які беруть участь у розгляді справи, їх права і обов'язки згідно ст. 268 КУпАП:
 - особа має право знайомитись з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання;
 - при розгляді справи користуватись юридичною допомогою адвоката, іншого спеціаліста в галузі права, який має право на надання правової допомоги особисто чи по дорученню юридичної особи;
 - виступати рідною мовою і користуватись послугами перекладача, якщо не володіє мовою якою ведеться провадження;
 - оскаржити постанову по справі;

5. Під час розгляду відповідно до ст. 279 КУпАП потрібно:
 - вирішити клопотання, якщо вони надходили;
 - заслухати осіб, що беруть участь в розгляді справи. Зокрема правопорушника;
 - дослідити докази.
6. В ході розгляду відповідно до ст. 280 КУпАП ДОП визначає:
 - чи було вчинено адміністративне правопорушення;
 - чи винна дана особа;
 - чи підлягає особа адміністративній відповідальності;
 - чи є обтяжуючі/пом'якшуючі обставини;
 - чи заподіяно матеріальну шкоду;
 - чи є підстави передачі матеріалів на розгляд адміністративній комісії, трудового колективу.
7. Згідно ст. 251 КУпАП ДОП ознайомлює особу з доказами (допустимість доказової бази оцінює ПОСАДОВА особа, а не правопорушник/свідок/перехожий).
8. Після ознайомлення з доказами, згідно ст. 252 КУпАП ДОП оцінює їх ґрунтуючись на всебічному, повному, і об'єктивному дослідженні всіх обставин справи, керуючись законом та правосвідомістю
9. По закінченню дослідження всіх обставин справи, ДОП *обов'язково озвучує*, що розгляд справи завершено складається постановою та оголошує прийняте рішення.

УВАГА! Всі доводи і факти після завершення розгляду справи до уваги не беруться

10. Після винесення постанови, роз'яснюємо особі її права та обов'язки згідно ст. 287, 288, 289, 307, 308 КУпАП:
 - постанову може оскаржити прокурор, особа стосовно якої її винесли, потерпілий (ст. 287 КУпАП);
 - постанову можна оскаржити у вищестоящий орган або в суд (ст. 288 КУпАП);
 - скаргу на постанову можна подати впродовж 10 днів з моменту винесення постанови (ст. 289 КУпАП);
 - штраф повинен бути сплачений не пізніше як через 15 днів з дня вручення постанови (ст. 307 КУпАП);
 - у разі несплати штрафу в строк, постанова направляється до виконавчої служби для примусового стягнення (ст. 308 КУпАП).

Якщо під час складання постанови у справі про адміністративне правопорушення особа осперить допущене порушення і адміністративне стягнення, що на неї накладається, то уповноважена посадова особа зобов'язана скласти протокол про адміністративне правопорушення відповідно до вимог ст. 256 КУпАП і далі діяти за алгоритмом звичайного провадження.

§ 5.4. Особливості роботи дільничного офіцера поліції із зверненнями громадян

Розгляд звернень громадян, безумовно, є одним із основних механізмів побудови партнерських відносин дільничних офіцерів поліції з населенням.

Здійснення прийому громадян і розгляд їх звернень є однією з основних форм роботи дільничного офіцера поліції на закріпленій за ним поліцейській дільниці.

Узагальнення правозастосовної практики свідчить про те, що в компетенції дільничного офіцера поліції є розгляд звернень з будь-яких питань, які надходять від населення, що мешкає на території обслуговування. Умовно їх можна розподілити на такі **групи звернень громадян**:

- звернення за фактами правопорушень, як кримінального, так і адміністративного характеру;
- звернення з сімейно-побутових питань: сімейні сварки, конфлікти між сусідами, повідомлення про осіб, що ведуть антигромадський спосіб життя, сім'ї зі складними життєвими обставинами тощо.
- звернення з питань благоустрою території поліцейської дільниці.

Аналіз статистичної інформації свідчить про те, що переважну більшість заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події направляє на розгляд саме дільничний офіцер поліції. Такий стан справ пояснюється тим, що дільничні офіцери поліції сприймаються населенням як найбільш доступні суб'єкти поліцейської діяльності. З огляду на це, зазначений різновид адміністративно-юрисдикційної діяльності має особливе значення в діяльності дільничних офіцерів поліції.

До основних завдань дільничного офіцера поліції при здійсненні провадження за зверненнями громадян відноситься:

- організація належного прийому звернень громадян;
- забезпечення своєчасного розгляду звернень громадян;
- прийняття за ними рішень відповідно до законодавства;
- направлення заявникам відповідей у встановлений законодавством термін.

Здійснення прийому громадян і розгляд їхніх звернень є однією з основних форм адміністративної діяльності дільничного офіцера поліції, механізм реалізації якої визначений низкою нормативно-правових актів⁶⁰, у яких визначено порядок приймання, реєстрації, розгляду звернень, контроль за станом роботи з ними, здійснення їх узагальнення та аналізу з метою використання результатів в адміністративній та управлінській діяльності, засади взаємодії з іншими суб'єктами публічного адміністрування тощо.

Варто відзначити, що в положеннях чинної Інструкції зазначено, що «ДОП здійснює прийом населення у приміщенні поліцейської станції або іншому місці»⁶¹. На жаль, законодавець не уточнює поняття «іншого місця», тобто фактично це може бути безпосередньо на території адміністративної дільниці. До того ж, у зазначеному положенні не конкретизовано, коли саме здійснюється прийом громадян у приміщенні поліцейської станції.

⁶⁰ *Офіційний вісник України*. 2017. № 70. Ст. 2136; Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року № 396/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256; Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 15 листопада 2017 року № 930. *Офіційний вісник України*. 2018. № 8. Ст. 319; Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події: наказ МВС України від 06 листопада 2015 року № 1377. *Офіційний вісник України*. 2015. № 99. Ст. 3406; Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення: Наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 19 серпня 2014 року № 564/836/945/577. *Офіційний вісник України*. 2014. № 77. Ст. 2214.

⁶¹ Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28 липня 2017 року № 650. *Офіційний вісник України*. 2017. № 70

Загальновідомо, що раніше графік прийому дільничних офіцерів поліції нормативно врегульовувався⁶², що, на нашу думку, забезпечувало поінформованість громадян про можливість реалізації їх права на звернення, а також доступність їх подання безпосередньо дільничному офіцерові поліції, який обслуговує певну територію. Ураховуючи те, що коло повноважень зазначених працівників поліції є вельми широким і передбачає, перш за все, знаходження на території поліцейської дільниці для реалізації заходів щодо взаємодії з населенням, для забезпечення реалізації права на звернення громадян до дільничного офіцера поліції, доречно визначити конкретні графіки прийому населення в приміщенні поліцейської станції.

Інформація про дні та часи прийому ДОП повинна розміщуватися:

- на відповідних веб-сторінках офіційного веб-порталу територіального органу поліції в мережі «Інтернет»;
- на спеціальних інформаційних табличках, що розміщуються на поліцейських станціях.

Дільничний офіцер поліції, визнавши звернення громадянина обґрунтованим або таким, що підлягає задоволенню, зобов'язана забезпечити повноту і своєчасність його розгляду, прийняти рішення відповідно до законодавства і негайно вжити певних заходів залежно від виду звернення.

За загальним правилом звернення розглядають і вирішують у термін не більше *одного місяця* від дня їх надходження, ураховуючи вихідні, святкові та неробочі дні, а ті, які не потребують додаткового вивчення та проведення перевірки за ними, — *невідкладно, але не пізніше 15 днів від дня їх отримання*. За зверненнями громадян, за якими неможливо своєчасно закінчити перевірку та прийняти в установлений термін рішення, виконавець не пізніше ніж за 3 робочі дні до закінчення цього терміну письмово доповідає керівникові органу Національної поліції або його заступникові й порушує питання щодо продовження терміну в межах, установлених законодавством про звернення громадян. *Водночас загальний термін вирішення питань, порушених у зверненні, не може перевищувати 45 днів.*

⁶² Про затвердження Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11 листопада 2010 року № 550. *Офіційний вісник України*. 2010. № 95. Ст. 3386.

За розглядом звернень, які заслуговують на особливу увагу, установлюють контроль. До звернень із особливих питань зараховують такі: звернення з важливих питань діяльності органів Національної поліції; звернення з питань боротьби зі злочинністю і охорони громадського порядку; звернення про недоліки в роботі поліції; звернення про порушення законності працівниками поліції; звернення про негідну поведінку поліцейських, що не вважають порушенням законності; скарги громадян, що надійшли з редакцій газет, журналів, радіо і телебачення.

Юридичну оцінку обставинам, викладеним у зверненні, посадова особа, що її розглянула, дає в прийнятому рішенні, обґрунтованість якого сприяє дотриманню всіх матеріальних та процесуальних норм.

При розгляді звернень громадян дільничний офіцер поліції має такі права:

- направляти в установленому законом порядку запити для отримання необхідних документів і матеріалів в інші державні органи, органи місцевого самоврядування і іншим посадовим особам;
- витребувати в установленому порядку в органах поліції документи і матеріали, що відносяться до предмету перевірки за зверненням;
- знайомитися з документами і матеріалами, що мають значення для розгляду звернення, за необхідності долучати їх копії до матеріалів справи;
- виїжджати на місця для перевірки фактів і обставин, викладених у зверненні;
- користуватися інформаційними підсистемами Єдиної інформаційної системи МВС України.

За результатами розгляду звернень громадян дільничним офіцером поліції готується *висновок*, який складається в довільній формі, проте містить такі частини:

- вступна, в якій зазначається посада, спеціальне звання прізвище, ім'я, по батькові дільничного офіцера поліції, який проводив перевірку за зверненням; прізвище, ім'я, по батькові заявника;
- описова, в якій викладається зміст проведеної перевірки, а саме: об'єктивний аналіз фактів і обставин, встановлених за результатами перевірки, відомості, документи і матеріали,

що підтверджують чи спростовують доводи заявника; інформацію про наявність (відсутність) порушень чинного законодавства за результатами розгляду тощо

- резолютивна, яка містить інформацію про прийняте рішення за результатами розгляду звернення, інформацію щодо подальший хід матеріалів за зверненням.

Про прийняте рішення за результатами розгляду звернення дільничний офіцер поліції зобов'язаний повідомити заявника. Відповідь на звернення оформлюється *листом*, який укладається в довільній формі із дотриманням вимог щодо наявності таких реквізитів: дата, реєстраційний індекс, посилання на реєстраційний індекс і дату документа, на який дається відповідь, адресат, заголовок до тексту, текст, відмітка про наявність додатків (у разі потреби), підпис, відмітка про виконавця. Назва виду документа (ЛИСТ) не проставляється.

Оформлення матеріалів розгляду звернень.

Кожне письмове звернення і всі документи, що мають значення до його розгляду формуються і зшиваються виконавцем в матеріал в такій послідовності:

- титульний аркуш;
- опис документів, що знаходяться в матеріалі за письмовим зверненням;
- лист резолюції до звернення (за наявності);
- письмове звернення, додатки до нього за їх наявності;
- матеріали перевірки за зверненням, а також копії повідомлень сповіщень заявника, рапорт про продовження строків розгляду (за їх наявності);
- висновок про результати розгляду звернення;
- копія відповіді заявникові з датою і номером реєстрації, засвідчена працівником підрозділу документального забезпечення службової діяльності (канцелярії).

Зазначимо, що діяльність дільничного офіцера поліції щодо розгляду звернень підлягає контролю з боку керівництва.

Контроль за розглядом дільничним офіцером поліції звернень — це здійснювана на плановій і позаплановій основі діяльність посадових

осіб органів поліції з метою своєчасного і повного розгляду звернень, що надходять, а також вжиття заходів щодо виявлення і усунення причин порушення прав, свобод і законних інтересів громадян, що обумовлює надходження скарг на дії працівників поліції.

Підсумовуючи зазначимо, що ефективна організація діяльності дільничного офіцера поліції щодо розгляду звернень громадян є одним із пріоритетних напрямів їх діяльності, який безпосередньо впливає на рівень задоволеності населення роботою поліції на певній території. З огляду на це, пропонуємо в основу оцінки рівня довіри населення до дільничних офіцерів поліції й ефективності їх адміністративної діяльності покласти критерій «задоволеності розглядом звернень», заснований на запровадженні механізму зворотного зв'язку із заявником. На нашу думку, такий механізм може бути впроваджений не тільки для дільничних офіцерів поліції, а й для оцінки будь-яких звернень до поліції. Такий механізм може бути заснований на можливості заявником оцінити задоволеність розглядом звернення за допомогою анкет, он-лайн відгуку на відповідних веб-сторінках офіційного веб-порталу територіальних органів поліції в мережі «Інтернет», засобами телефонного зв'язку за спеціально розробленою шкалою оцінювання.

Питання для самоконтролю

1. Поняття та зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції.
2. Характеристика правопорушень, підвідомчих дільничним офіцерам поліції.
3. Загальна характеристика діяльності дільничного офіцера поліції щодо здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення.
4. Алгоритм дій дільничного офіцера поліції у випадку здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, підвідомчих іншим органам (посадовим особам), уповноваженим розглядати справи про адміністративні правопорушення.
5. Алгоритм дій дільничного офіцера поліції у випадку здійснення спрощеного провадження у справах про адміністративні правопорушення.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

6. Загальна характеристика діяльності дільничного офіцера поліції щодо здійснення провадження за зверненнями громадян.
7. Порядок роботи дільничного офіцера поліції із зверненнями громадян.

РОЗДІЛ 6.

ПУБЛІЧНО-СЕРВІСНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

§ 6.1. Поняття та зміст публічно-сервісної діяльності дільничного офіцера поліції

Публічно-сервісна діяльність дільничних офіцерів поліції — це врегульований нормами адміністративного права напрям їхньої адміністративної діяльності, здійснюваний у межах повноважень, визначених чинним законодавством, спрямований на налагодження партнерських відносин між цими суб'єктами та установами, підприємствами, окремими громадянами, некомерційними структурами й засобами масової інформації для розробки й запровадження спільних методів поліцейської діяльності на території обслуговування, а також створення сприятливих умов для реалізації і захисту прав, свобод і законних інтересів населенням.

Аналіз положень Закону України «Про Національну поліцію»⁶³, Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад⁶⁴ дає підстави стверджувати, що до **публічно-сервісних повноважень дільничних офіцерів поліції необхідно зарахувати:**

⁶³ Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.

⁶⁴ Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад; наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28 липня 2017 року № 650. *Офіційний вісник України*. 2017. № 70. Ст. 2136.

- здійснення своєчасного реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події;
- ужиття всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я, а також особам, які постраждали від торгівлі людьми;
- участь у межах повноважень, передбачених законом, у здійсненні заходів, спрямованих на соціальну адаптацію осіб, які звільнилися з місць позбавлення волі;
- здійснення поліцейського піклування;
- співпраця з органами місцевого самоврядування, представниками територіальних громад, населенням, керівниками підприємств, соціальних, навчальних та культурних закладів, закладів захисту дітей з метою реалізації принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства, обмін інформацією для подальшого її використання під час виконання службових обов'язків;
- визначення спільних з територіальною громадою пріоритетних напрямів роботи та її оцінювання з урахуванням думки і потреб громадськості.

ДОП та ПОГ із метою впровадження принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства організують роботу за такими напрямками:

- 1) протидія злочинності, профілактика правопорушень та охорона публічного порядку за участю населення;
- 2) співпраця з органами місцевого самоврядування, представниками територіальних громад, населенням, керівниками підприємств, соціальних, навчальних та культурних закладів, закладів соціального захисту дітей із метою реалізації принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства; обмін інформацією для подальшого її використання під час виконання службових обов'язків;
- 3) визначення спільних пріоритетних напрямів роботи та її оцінювання з урахуванням думки і потреб громадськості;
- 4) вирішення в межах компетенції безпекових питань, що сприятимуть формуванню довіри до поліції;
- 5) налагодження ефективної комунікації з населенням громади, у тому числі із застосуванням інноваційних засобів та інфор-

маційних платформ, проведенням тематичних зустрічей для швидкого обміну інформацією щодо вирішення проблем із безпекою, зосередження уваги на причинах учинення правопорушень із метою їх завчасного запобігання;

- б) співпраця з активними мешканцями громади з метою підвищення рівня їх правової обізнаності щодо повноважень поліції.

Крім того у п. 2-6 Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад передбачено, що:

- з метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і населенням ДОП та ПОГ проводять відкриті зустрічі та гласні виступи щодо стану дотримання законності, боротьби зі злочинністю, охорони громадського порядку та результатів своєї діяльності на відповідній поліцейській дільниці;
- у межах поліцейської дільниці ДОП та ПОГ проводять роз'яснювальну роботу серед населення з метою формування правової культури, негативного ставлення до суспільно небезпечних явищ, про необхідність інформування органів поліції про вчиненні правопорушення та/або готування до їх учинення, а також про способи захисту і самооборони від злочинних посягань;
- ДОП та ПОГ у взаємодії з органами соціального захисту населення місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, службами у справах дітей, благодійними, громадськими організаціями, представниками територіальних громад, спеціалізованими установами для осіб, які відбули покарання, здійснюють роботу із запобігання вчиненню правопорушень, у тому числі стосовно осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах.
- діяльність ДОП та ПОГ базується на партнерській, прозорій та активній співпраці поліції з територіальною громадою та направлена на прийняття конкретних та ефективних заходів, необхідних для вирішення безпекових питань місцевого значення з урахуванням потреб уразливих категорій населення.
- ДОП та ПОГ здійснюють роз'яснення серед населення громади, посадових осіб підприємств, установ та організацій у межах поліцейської дільниці положень законодавства України з питань профілактики правопорушень із метою усунення причин

та умов, що сприяють їх учиненню, та відповідальності за такі діяння⁶⁵.

§ 6.2. Особливості реалізації концепції «Community Policing» в діяльності дільничного офіцера поліції

Як вже зазначалося, новелою прийнятого 02 липня 2015 року Закону України «Про Національну поліцію» є визначення на державному рівні необхідності встановлення виключно партнерських засад взаємодії поліції і населення. Важливість інституту партнерства зумовлена насамперед тими функціями, які поліція виконує у суспільному житті, їх значущістю, а також тим, що поліцейська діяльність здійснюється в реальному соціальному просторі у безпосередньому контакті з громадянами. Щодня поліцейський вирішує складні професійні завдання, розв'язує непрості ситуації та конфлікти й не має права помилятися. Адже Закон визначає Національну поліцію як «орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку». За таких умов, виправдовуючи соціальне призначення поліції як сервісної служби, персонал поліції першочергово має орієнтуватися на реалізацію *стратегії Community Policing* — «партнерство заради спокою» (стратегії, апробованої в країнах англосаксонської правової системи), а також виявленні інноваційних форм діяльності поліції щодо формування безпечного суспільного простору.

Концепція взаємодії поліції та громади на засадах партнерства (Community Policing) — філософія та організаційна стратегія, що базується на прозорій, партнерській та проактивній співпраці поліції та громади, спрямованій на більш ефективне та оперативне виявлення, запобігання і вирішення проблем та стереотипів, пов'язаних із злочинністю, страхом перед злочинністю, завданням фізичної шкоди, порушенням громадського порядку та занепадом територіальної громади, з метою покращення умов життя для всіх її мешканців.

⁶⁵ Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад та поліцейських офіцерів громад: наказ МВС України від 28 липня 2017 року № 650. *Офіційний вісник України*. 2017. № 70. Ст. 2136 (у редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України від 18 травня 2022 року № 301)

Головною метою є створення та підтримування активної та тісної співпраці з громадянами в атмосфері довіри один до одного, що допоможе як краще аналізувати проблеми так і якісно знаходити їх рішення, таким чином втілюючи в життя сервісну функцію поліції.

Огляд джерел, присвячених стратегіям поліцейської діяльності, зорієнтованим на громаду, демонструє *основні моделі реалізації ідеї «community policing»*:

- поліцейське обслуговування, засноване на територіальному принципі (area-basedpolicing);
- товариство багатьох агенцій (multi-agency partnerships);
- попередження злочинів засобами громади (community crime prevention);
- стратегії поліцейсько-громадського контакту (policerpublic contact strategies);
- територіально-базовані піші патрулі (area-based foot patrols);
- залучення громади та консультування з громадами (community involvement and consultation).

Фактично, діяльність Національної поліції здійснюється в тісній співпраці з населенням, територіальними громадами і інститутами громадянського суспільства на засадах партнерства і спрямована на вирішення їхніх потреб. Вочевидь, оптимізація роботи Національної поліції України, що ґрунтується на плідній співпраці з населенням, є актуальною проблемою. Узагальнено основоположну ідею партнерства поліції з населенням можна визначити таким чином: «усвідомлення поліцією необхідності урахування думки і побажань громадськості при визначенні та оцінці своєї роботи, співпраця з населенням з метою виявлення і вирішення місцевих проблем, і яка має бути зорієнтована на превенцію правопорушень». Іншими словами, населення має сприйматися як партнер поліції і повноправний учасник діяльності з покращання роботи поліції. Ефективність діяльності органів поліції, рівень професійної компетентності поліцейських впливають на громадську думку про роботу поліції загалом. Адже у законі прописано, що рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.

Отже, Стратегія «Партнерство заради спокою» розрахована на усвідомлення поліцейськими необхідності налагодження взаємодії з населенням, ґрунтованої на двох основних пріоритетах:

- консультації — вивчення думки населення з метою подальшої оцінки ефективності поліцейської діяльності, обов'язкове урахування потреб територіальних громад;
- співробітництво — співпраця заради досягнення спільних цілей по досягненню правопорядку в країні.

У першому напрямку, зокрема, розділ «Громадський контроль Національної поліції» передбачає: звіт про поліцейську діяльність; прийняття резолюції недовіри керівникам органів поліції; взаємодію між керівниками територіальних органів поліції і представниками органів місцевого самоврядування. Щодо реалізації другого пріоритету поліції треба:

- перейти від декларацій щодо налагодження партнерських стосунків із населенням до реальних кроків у цьому напрямі, утілювати в повсякденній діяльності принцип «Людина — понад усе»;
- постійно підвищувати свій професійний і культурний рівень, поширювати світогляд, формувати повагу до поліцейського всіма засобами (рівень спілкування з громадянами, чесність, професійні навички, охайний зовнішній вигляд тощо);
- зміцнювати взаємодію з органами місцевого самоврядування;
- своїми діями активно здобувати підтримку широких верств населення, повернути загальну повагу до поліції;
- широко інформувати громадськість і засоби масової інформації про роботу поліції, активно залучати громадян та громадські об'єднання до профілактики правопорушень, всебічно сприяти журналістам у виконанні їх місії об'єктивного висвітлення подій.

За умови успішної реалізації концепції «Community Policing», поліція і суспільство отримають ряд переваг, зокрема:

- населення зможе повідомляти про свої проблеми поліції і стати партнерами в процесі пошуку їхніх рішень;
- сучасні форми комунікації сприятимуть більш швидкому та ефективному реагуванню поліції на звернення громадян;
- залучення населення в партнерські відносини з поліцією призведе до зміцнення суспільних зв'язків, консолідації населення, а також посиленню громадського контролю.

§ 6.3. Особливості реалізації форм публічно-сервісної діяльності дільничних офіцерів поліції

Форми взаємодії дільничного офіцера поліції та громадськості — це практичне вираження спільних конкретних дій поліції та населення щодо протидії правопорушенням.

На законодавчому рівні засади такої публічно-сервісної діяльності закріплено в Законі України «Про Національну поліцію»⁶⁶ та Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції⁶⁷.

Так, ст. 89 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено, що: «Поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань. Співпраця між поліцією та громадськістю спрямована на виявлення та усунення проблем, пов'язаних зі здійсненням поліцейської діяльності, і сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності здійснення такої діяльності. Поліція надає підтримку програмам правового виховання, пропагує правові знання в освітніх закладах, засобах масової інформації та у видавничій діяльності»⁶⁸.

Інструкцією з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад визначено, що **завданнями дільничних офіцерів поліції у сфері реалізації публічно-сервісних повноважень є:**

1. Діяльність, що ґрунтується на принципі взаємодії з населенням на засадах партнерства та має на меті співпрацю з громадянами, громадськими організаціями, установами, підприємствами різних форм власності.
2. Взаємодія з органами державної влади та місцевого самоврядування, населенням й утвореними відповідно до чинного законо-

⁶⁶ Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.

⁶⁷ Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28 липня 2017 року № 650. *Офіційний вісник України*. 2017. № 70. Ст. 2136.

⁶⁸ Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.

давства громадськими формуваннями з охорони громадського порядку⁶⁹.

Аналіз чинного законодавства, юридичної літератури дав нам підстави узагальнити позиції вчених і виділити такі **форми взаємодії дільничного офіцера поліції з громадськістю**:

1. Реалізація спільних проєктів.
2. Проведення постійних виступів, зустрічей серед громади адміністративної дільниці.
3. Проведення профілактично-роз'яснювальної роботи серед населення.
4. Вивчення думки громади щодо стану профілактики правопорушень та стану захищеності.
5. Надання громаді звітів про виконану роботу на поліцейській дільниці.
6. Надання допомоги громаді шляхом участі в проведенні організаційних зборів громадян, сходів жителів села тощо.
7. Налагодження співпраці з представниками самоорганізації населення (ОСББ, старші будинків, квартальні).
8. Проведення спільних рейдів з окремими громадянами, волонтерами, представниками органів державної влади чи місцевого самоврядування з метою попередження окремих видів правопорушень на поліцейській дільниці.
9. Спільна з органами місцевого самоврядування розробка і здійснення заходів щодо забезпечення публічної безпеки і порядку.
10. Обмін інформацією, що становить спільний інтерес (інформаційна взаємодія).
11. Надання допомоги дільничними офіцерами поліції громадським формуванням у проведенні заходів щодо забезпечення публічної безпеки і порядку.

Особливо важливим у цьому напрямі діяльності є реалізація спільних проєктів з громадськістю саме в контексті діяльності служби дільничних офіцерів поліції.

⁶⁹ Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28 липня 2017 року № 650. *Офіційний вісник України*. 2017. № 70. Ст. 2136.

Зазначимо, що діяльність дільничних офіцерів поліції, заснована на співпраці з громадою й спрямована на попередження правопорушень і злочинів, є нагальною потребою сьогодення. Удосконалення взаємодії дільничних офіцерів поліції з населенням є запорукою довіри населення до поліції. Впровадження в діяльність поліції, зокрема й дільничних офіцерів поліції, моделей діяльності поліції зарубіжних країн щодо співпраці з населенням у справі охорони публічного порядку — *community policing* — дієвий інструмент покращення співпраці поліції і громадськості, підвищення ефективності роботи поліції⁷⁰. Головними засадами в цій діяльності є взаємна зацікавленість обох сторін, як дільничного офіцера поліції, який забезпечує підтримку започаткованих ініціатив з боку поліції, так і представників територіальної громади, які фінансують зазначені проекти та безпосередньо беруть активну участь у наданні допомоги поліції.

На нашу думку, саме дільничні офіцери поліції повинні ініціювати реалізацію спільних проектів, адже саме вони володіють інформацією про оперативну обстановку, можливості поліції на певній території, а також про сучасні проекти, що були впроваджені поліцією спільно з громадою та довели свою результативність в інших регіонах. До того ж, вкрай важливим є впровадження нових форм взаємодії дільничних офіцерів поліції з громадськістю в межах реалізації концепції «Community policing», наприклад, створення консультативних груп громадян, реалізація проектів «Поліція-Громада-Безпечний простір», «Платформа «Поліція та громада — співпраця, направлена на результат», «Діалог між поліцією та громадою», «Чужі в селі», «Безпечний будинок» тощо, реалізація яких наразі проходить через систему підрозділів дільничних офіцерів поліції й спрямована на зближення правоохоронців та громадян задля ефективної взаємодії, що запроваджені в окремих регіонах нашої країни та вже мають свої позитивні результати.

Основними формами взаємодії дільничних офіцерів поліції з органами державної влади та органами місцевого самоврядування з питань діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку є:

⁷⁰ Мельник В.І. Впровадження *community policing* у діяльність дільничних офіцерів поліції під час охорони публічного порядку в сільській місцевості. *Одеські юридичні читання* : матер. всеукр. наук.-практ. конфер. (м. Одеса, 10–11 листопада 2017 р.). Одеса : Видавничий дім "Тельветика", 2017. С. 299–300.

- 1) проведення нарад за участю керівників громадських формувань з охорони громадського порядку, на яких розробляються та погоджуються спільні заходи із забезпечення правопорядку на територіях обслуговування;
- 2) заслуховування звітів керівників громадських формувань з охорони громадського порядку щодо участі їх членів в охороні громадського порядку, проведенні спільних з органами поліції профілактичних рейдів та інших відпрацювань територій населених пунктів;
- 3) розгляд стану матеріально-технічного забезпечення громадських формувань з охорони громадського порядку;
- 4) заохочення членів громадських формувань з охорони громадського порядку у встановленому законодавством порядку;
- 5) проведення звірок наявної кількості громадських формувань з охорони громадського порядку та їх членів, зареєстрованих відповідно до Закону «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону»;
- 6) вирішення питань щодо відновлення, створення нових та припинення діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку.

Одним з інструментів публічно-сервісної діяльності дільничних офіцерів, що покликаний реалізувати принцип відкритості та прозорості діяльності поліції (ст. 9 Закону України «Про Національну поліцію») та принцип взаємодії з населенням на засадах партнерства (ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію»), цілком справедливо можна вважати *звіт дільничних офіцерів поліції*.

У п. 4 Інструкції визначено, що **звіт дільничних офіцерів поліції** є періодичним (не рідше ніж двічі на рік) інформуванням виконавчого органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади про стан дотримання правопорядку на поліцейській дільниці, ужиті заходи із запобігання правопорушенням, підвищення довіри населення до поліції.

Виділяють два різновиди **звітів**:

- *основні* — на засіданнях сільських, селищних, міських рад та об'єднаних територіальних громад і виступи на зборах трудових колективів та серед населення;

- *додаткові* — через засоби масової інформації та в мережі «Інтернет» на офіційних сайтах та сторінках соціальних мереж, каналах месенджерів).

Звіт повинен містити:

1. Інформацію про стан криміногенної ситуації на території поліцейської дільниці;
2. Ужиті поліцією заходи із запобігання та протидії правопорушенням та підвищення рівня довіри населення до поліції;
3. Поради як не стати жертвою злочину чи нещасного випадку (відповідно до сезону) та іншу тематику, яка належить до компетенції поліції;
4. Діалог з громадянами з обговорення про те, які проблеми в громаді вони вважають найбільш значущими, актуальними та шляхи їх подолання;
5. Надання пропозицій щодо покращення безпеки громади (освітлення вулиць, встановлення у школах відеокамер, облаштування пішохідного переходу, організація чергувань, реалізація пілотних проєктів, направлення коштів на програми з підтримання правопорядку, публічної безпеки тощо.

§ 6.4. Сучасні методи вирішення місцевих проблем як інструмент взаємодії дільничного офіцера поліції і громадськості

На сьогоднішній день поліції всіх країн світу ведуть активний пошук щодо запровадження сучасних методів вирішення місцевих проблем у громадах. Зазначимо, що поняттям «місцева проблема» для дільничного офіцера поліції є будь-яка проблема, яка виникає на території його обслуговування і стосуватися як певної групи громадян, так і конкретної особи, яка мешкає на поліцейській дільниці.

Поліцейській практиці відомі такі два **методи вирішення місцевих проблем для співробітництва дільничного офіцера поліції і громадськості:**

- CAPRA;
- SARA.

Розглянемо особливості їх застосування в діяльності дільничного офіцера поліції.

Назва моделі CAPRA є абрєвіатурою англomовних слів:

C — Client (Клієнт),

A — Acquiring and Analyzing Information (Отримання і аналіз інформації),

P — Partnership (Партнерство),

R — Response (Реагування),

A — Assessment (Оцінка)

і позначає певні етапи, на яких дільничним офіцером поліції вживаються певні дії, спрямовані на вирішення місцевих проблем.

C — Client (Клієнт).

На цьому етапі дільничним офіцером поліції визначаються безпосередні та опосередковані клієнти, тобто ті особи, які зацікавлені у вирішенні місцевої проблеми.

Безпосередні клієнти — це люди, з якими ДОП щодня контактує при наданні послуг або в ситуаціях при вирішенні проблем, включно з окремими громадянами (підозрюваними, потерпілими, свідками, зацікавленими громадянами, тощо), зацікавленими групами громадян, та різними установами і організаціями.

Опосередковані клієнти — це люди, з якими ДОП не обов'язково контактує безпосередньо, але на яких впливає результат вирішення наявної проблеми. Серед цих опосередкованих клієнтів можуть бути бізнес-спільноти (де, наприклад, сталася низка крадіжок); групи за інтересами (наприклад, ОСББ) тощо.

A — Acquiring and Analyzing Information (Отримання і аналіз інформації).

Цей етап безпосередньо пов'язаний із збором та аналізом наявної інформації щодо певної місцевої проблеми.

Дільничний офіцер поліції повинен:

- зрозуміти сутність місцевої проблема, які існують проблемні питання і хто бере участь у справі, де і коли виникла ситуація і як її найкраще вирішити — враховуючи прямі та опосередковані перспективи клієнтів;
- використовувати всю доступну інформацію, таку як записи, звіти, база даних, статистика та інформація, надана клієнтами тощо;

- виявити конкуруючі інтереси (потреби, запити і очікування);
- з'ясувати найкращий спосіб контролю конкуруючих інтересів, щоб усі учасники відчували, що ситуація була вирішена справедливо;
- визначити хто є головним клієнтом місцевої проблеми
- визначити, якими є варіанти її вирішення і яке рішення може бути найкращим.

P — Partnership (Партнерство).

На цьому етапі дільничний офіцер поліції визначається із партнерами, яких можна залучити до вирішення конкретної місцевої проблеми.

Партнери — це приватні особи або групи осіб, які зможуть допомогти ДОП у наданні якісних послуг. Вони можуть бути внутрішніми або зовнішніми партнерами НПУ, а також підрозділу дільничних офіцерів поліції.

R — Response (Реагування).

Цей етап характеризується практичною реалізацією заходів реагування щодо вирішення місцевої проблеми.

Після того, як була визначена потенційна або існуюча проблема і пов'язані з нею питання, та з'ясовано, хто є клієнтами, їх потреби, зібрано і проаналізовано відповідну інформацію з наявних джерел і партнерів, ДОП повинен разом із партнерами, якщо це доречно, реалізовувати заходи, спрямовані на її вирішення.

Існує кілька стратегій, які можна використовувати:

- надання інформації та просвітницька діяльність;
- запровадження превентивних суспільних програм/міжвідомчих підходів до надання послуг/суспільні кодекси;
- мобілізація громади;
- використання альтернативних підходів до вирішення проблем.

Зосередження уваги на доступних варіантах реагування може допомогти прийняти рішення, відмінні від тих, які ви могли б інстинктивно і не продумано обрати. Після того, як ви обрано необхідне рішення, ДОП може знадобитися додаткова інформація для його втілення.

A — Assessment (Оцінка).

Це останній етап вирішення місцевої проблеми, на якому здійснюється вдосконалення і оцінка результатів запроваджених заходів.

Поширені помилки при вирішенні місцевих проблем

- не чітко визначена проблема;
- в робочому процесі занадто рано обираються рішення;
- зібрано недостатньо інформації;
- традиційним рішенням надається перевага, незважаючи на їх недостатню ефективність;
- відсутність пріоритетів проблеми;
- відсутність плану дій;
- брак ресурсів;
- відсутність механізмів моніторингу і оцінки.

Міжнародна модель вирішення проблем **SARA** — корисний інструмент для визначення безпекових проблем у громадах, який допомагає учасникам і учасницям громадських консультативних груп ефективно працювати і розробляти дієві механізми реагування на проблемні ситуації. Вона є доволі схожою із моделлю CAPRA.

Назва моделі SARA є аббревіатурою англomовних слів:

- S — Scanning (Сканування),
- A — Analysis (Аналіз),
- R — Response (Реагування),
- A — Assessment (Оцінка)

S — Scanning (Сканування).

На цьому етапі дільничним офіцером поліції реалізуються такі дії:

- з'ясування проблем, що повторюються і викликають стурбованість з боку населення та поліції;
- виявлення наслідків проблеми для населення та поліції;
- з'ясування пріоритетності наявних проблем;
- визначення мети досягнення;
- підтвердження наявності проблем;
- з'ясування частоти виникнення проблем і тривалості їх існування;
- вибір проблем для більш детального їх вивчення.

A - Analysis (Аналіз).

Цей етап безпосередньо пов'язаний із збором та аналізом наявної інформації щодо певної місцевої проблеми. На цьому етапі дільничним офіцером поліції реалізуються такі дії:

- виявлення і з'ясування змісту подій та умов, які передують чи сприяють проблемі;
- з'ясування даних, які необхідно зібрати для вирішення проблеми;
- вивчення сутності, типу проблеми;
- оцінювання ситуації про те, як проблема вже вирішується, а також сильні і слабкі сторони поточної ситуації вирішення проблеми;
- з'ясування різних ресурсів, які можуть бути використані при вирішення проблеми.

R — Response (Реагування).

Цей етап характеризується практичною реалізацією заходів реагування щодо вирішення місцевої проблеми, на якому:

- складається план реагування і визначення відповідальних сторін;
- визначення конкретних цілей плану реагування;
- проведення запланованих заходів.

A — Assessment (Оцінка).

Це останній етап вирішення місцевої проблеми, на якому здійснюється вдосконалення і оцінка результатів запроваджених заходів. На цьому етапі ДОП здійснюється:

- визначення того, чи був план реалізований (оцінка процесу реалізації);
- збір кількісних і якісних показників до та після втручання;
- з'ясування чи були досягнені загальні цілі і конкретні задачі;
- визначення нових стратегічних цілей для доповнення першого чергового плану;
- здійснення постійної оцінки для забезпечення постійної ефективності.

Питання для самоконтролю

1. Поняття та зміст публічно-сервісної діяльності дільничного офіцера поліції.
2. Особливості реалізації концепції Community Policing в діяльності дільничного офіцера поліції.
3. Поняття форм публічно-сервісної діяльності дільничного офіцера поліції.
4. Особливості реалізації форм публічно-сервісної діяльності дільничних офіцерів поліції.
5. Характеристика звіту дільничного офіцера поліції.
6. Характеристика моделі CAPRA.
7. Характеристика моделі SARA.

СХЕМАТИЧНА ЧАСТИНА

Схеми до розділу 1. Загальнотеоретичні положення діяльності служби дільничних офіцерів поліції

ПІДРОЗДІЛИ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

це спеціально створені підрозділи поліції у структурі підрозділів превентивної діяльності, основним призначенням яких є надання поліцейських послуг і представлення Національної поліції на визначеній території – поліцейській дільниці

Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затверджена наказом МВС України від 28.07.2017 № 650

Основний і базовий нормативно-правовий акт, що визначає діяльність підрозділів дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад
МІСТИТЬ 7 розділів

СТРУКТУРА ІНСТРУКЦІЇ

Розділ I Загальні положення

Розділ II Завдання, основні напрями діяльності та повноваження ДОП та ПОГ

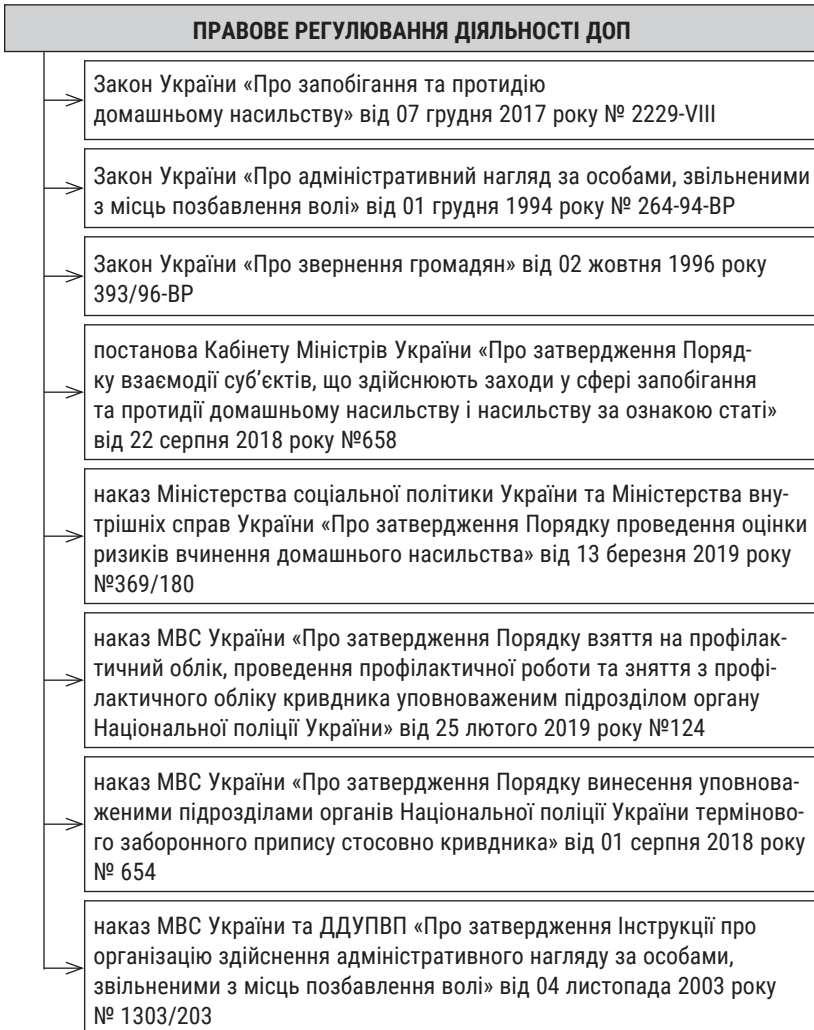
Розділ III Взаємодія з населенням

Розділ IV Особливості організації роботи ДОП та ПОГ на поліцейській дільниці

Розділ V Організація роботи ДОП та ПОГ з особами, які перебувають на превентивному обліку

Розділ VI Управління та координація роботи ДОП та ПОГ в системі Національної поліції України

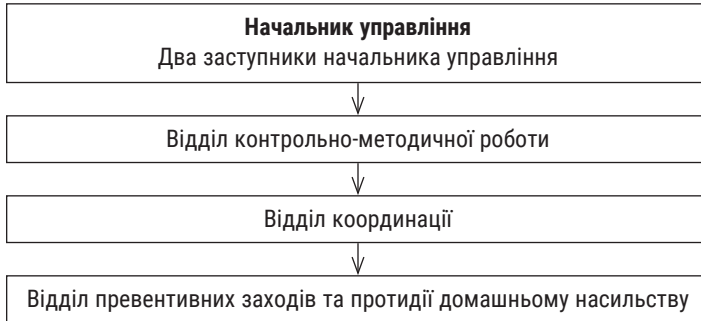
Розділ VII Матеріально-технічне забезпечення ДОП та ПОГ

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

До структури Управління дільничних офіцерів поліції Департаменту превентивної діяльності входить

ПРОЄКТ «ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ОФІЦЕР ГРОМАДИ»

направлений на впровадження нового формату роботи дільничних офіцерів поліції, головною метою якого є поліцейська діяльність, орієнтована на громаду

- поліцейський офіцер громади здійснює свої повноваження виключно в межах об'єднаної територіальної громади на закріпленій поліцейській дільниці; керівництву органу поліції категорично забороняється залучати поліцейських офіцерів громади до функцій, що не пов'язані з їх безпосередніми обов'язками, або за межами ОТГ, яку вони обслуговують;
- поліцейські офіцери громади безпосередньо залучаються до забезпечення публічної безпеки та порядку на заходах, що відбуваються в межах об'єднаної територіальної громади, яку вони обслуговують

Специфіка діяльності поліцейського офіцера громади обумовлюється особливостями несення служби у сільській місцевості і визначається

→ віддаленістю поліцейської дільниці від поліцейських відділків

→ відсутністю патрульної поліції та інших підрозділів поліції

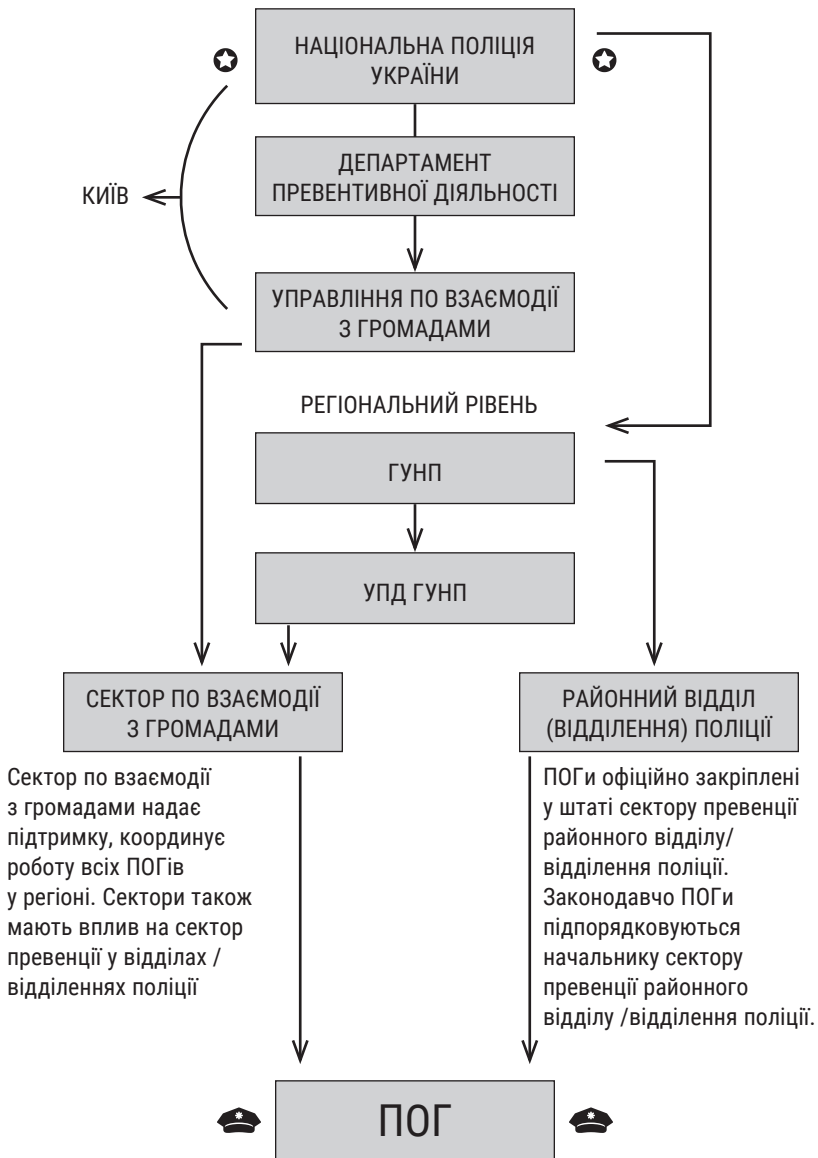
→ необхідністю виконання поліцейським офіцером громади функцій інших підрозділів поліції (охорони публічного порядку і безпеки, нагляду за дорожнім рухом та інших)

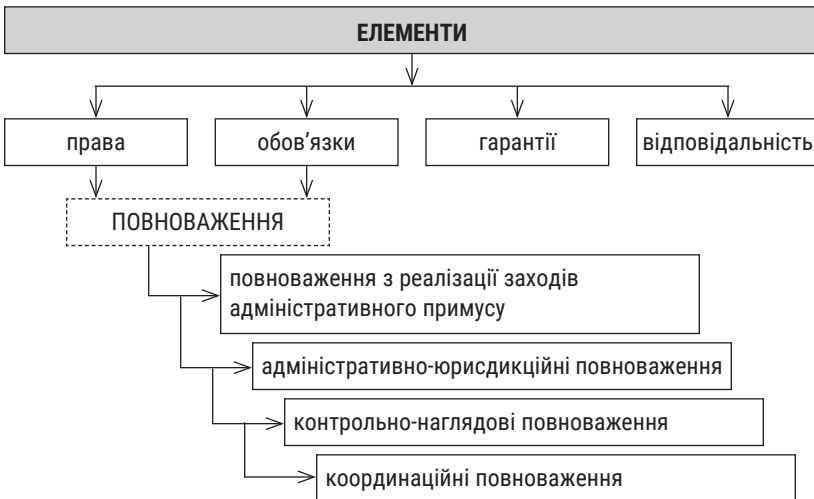
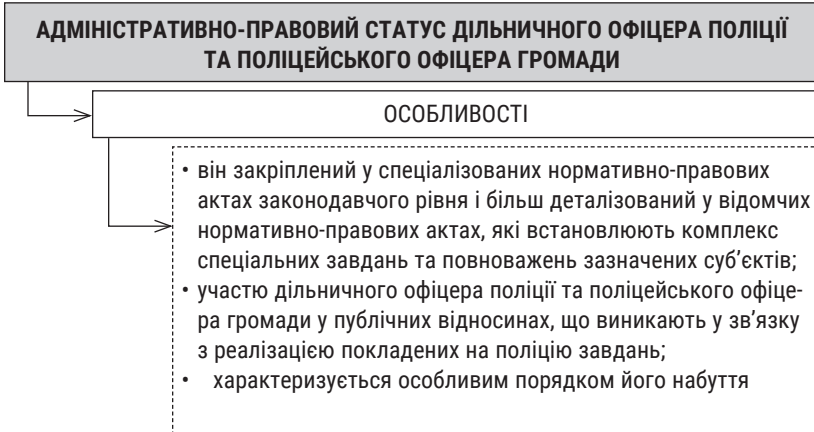
→ необхідністю тісної взаємодії з виконавчими органами сільських, селищних рад і громадськими формуваннями

→ співпрацю з населенням, керівниками підприємств, соціальних, навчальних та культурних закладів, закладів захисту дітей з метою реалізації принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства, обмін інформацією для подальшого її використання під час виконання службових обов'язків

→ визначення спільних пріоритетних напрямів роботи та її оцінювання з урахуванням думки і потреб громадськості

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

ПРАВА ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ОФІЦЕРІВ ГРОМАД	
→	вимагати від осіб пред'явлення документів, що посвідчують їх особу, та інших документів у випадках, визначених статтею 32 Закону України «Про Національну поліцію»
→	опитувати осіб у випадках, визначених статтею 33 Закону України «Про Національну поліцію»
→	застосовувати заходи, передбачені статтями 30, 31 Закону України «Про Національну поліцію»
→	затримувати підозрюваних у вчиненні кримінального або адміністративного правопорушення, доставляти таких осіб до поліцейської станції або органу (підрозділу) поліції
→	у випадках, визначених законодавством, здійснювати провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймати рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечувати їх виконання
→	відповідно до статті 38 Закону України «Про Національну поліцію» проникати до житла чи іншого володіння особи без вмотивованого рішення суду в невідкладних випадках
→	здійснювати заходи з контролю за дотриманням обмежень, установлених Законом України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»
→	здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами порядку та правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, вибухових речовин та матеріалів, боєприпасів, на які поширюється дозвільна система, а також безпосередньо оглядати місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведіння з ними та правил використання

**ПРАВА ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ
ОФІЦЕРІВ ГРОМАД**

→ здійснювати в межах, визначених Законом України «Про Національну поліцію», поліцейське піклування

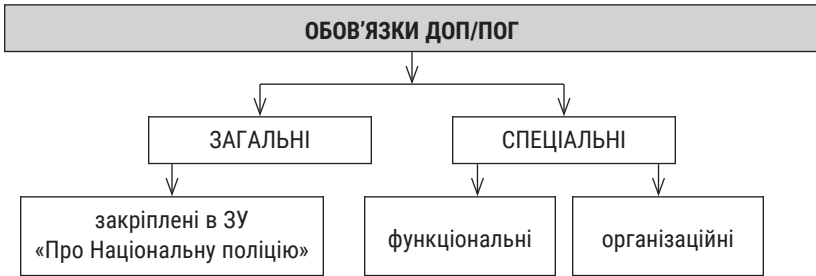
→ застосовувати поліцейські заходи примусу у випадках та порядку, визначених Законом України «Про Національну поліцію»

→ залучати ГРПП для надання допомоги під час затримання та доставлення осіб, які вчинили правопорушення, виконання ухвал суду та слідчого судді про привід свідків та підозрюваних до суду та в інших необхідних випадках за погодженням із керівництвом підрозділу превенції територіального (відокремленого) підрозділу головного управління Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві (далі – ГУНП)

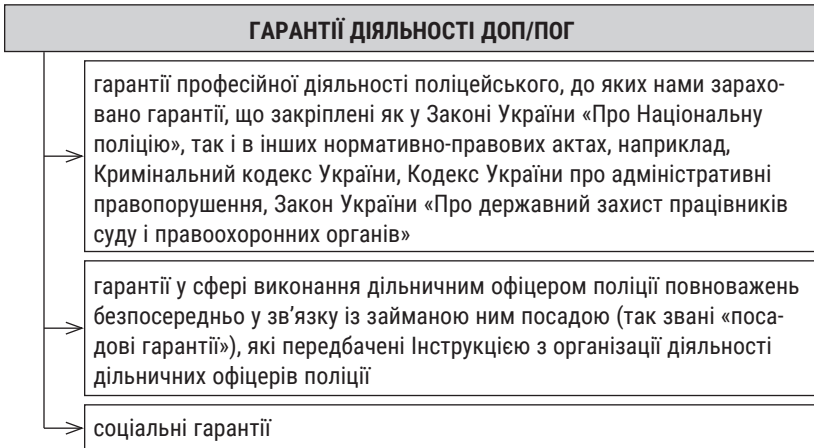
→ проводити перевірку прибуття особи, звільненої з установи виконання покарань, до місця проживання в порядку, установленому законодавством

→ готувати матеріали про анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, надсилати їх до уповноваженого підрозділу з контролю за обігом зброї та дозвільної системи з метою прийняття рішення щодо анулювання дозволів у порядку, визначеному законодавством, а також вилучати зброю та боєприпаси

→ вживати у взаємодії зі службою у справах дітей обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій заходів щодо встановлення особи дитини, місця її проживання, відомостей про батьків або осіб, які їх замінюють, інших родичів, місця їх проживання (перебування) у разі надходження повідомлення про дитину, яка залишилася без батьківського піклування

Функціональні обов'язки	Організаційні обов'язки
<ul style="list-style-type: none"> • здійснення превентивної (профілактичної) роботи; • здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення; • реагування на звернення громадян і посадових осіб та вжиття необхідних заходів щодо виконання вимог законодавства; • здійснення взаємодії з іншими органами та підрозділами Національної поліції України, а також державними органами; • реалізація заходів взаємодії з населенням. 	<ul style="list-style-type: none"> • планування своєї діяльності з урахуванням пріоритетів громади у сфері публічної безпеки та порядку й оперативної обстановки; • управління наявними силами; • виконання службових функцій на закріпленій за ДОП поліцейській дільниці в однострої з табельною вогнепальною зброєю, засобами зв'язку та спецзасобами; • передавання табельної вогнепальної зброї та боеприпасів до органу (підрозділу) поліції після закінчення несення служби; • ведення службової документації ДОП: контрольно-наглядової справи, облікових справ тощо.

ПОЛІЦЕЙСЬКА ДІЛЬНИЦЯ – територія, що обслуговується ДОП, із чисельністю населення, що не перевищує 6 тис. осіб у сільській місцевості та 7 тис. осіб – у містах

Територія поліцейської дільниці (її розміри та межі) наказом начальника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції

За ДОП/ПОГ наказом начальника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції закріплюється поліцейська дільниця, якій присвоюється відповідний порядковий номер

Інформація про призначення ДОП/ПОГ і закріплення за ним певної поліцейської дільниці надається керівникам виконавчих органів місцевого самоврядування

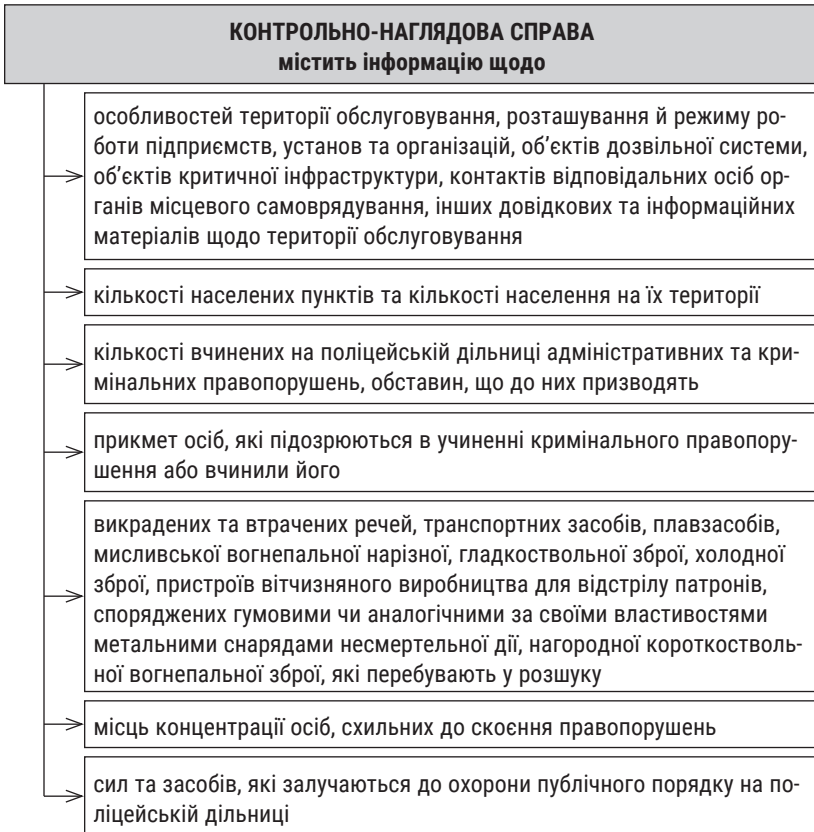
ПОЛІЦЕЙСЬКА СТАНЦІЯ

службове приміщення, що надається ДОП/ПОГ для виконання покладених на нього завдань із забезпечення правопорядку в межах поліцейської дільниці

Облаштовується відповідно до вимог розділу VII. «Матеріально-технічне забезпечення ДОП/ПОГ» Інструкції

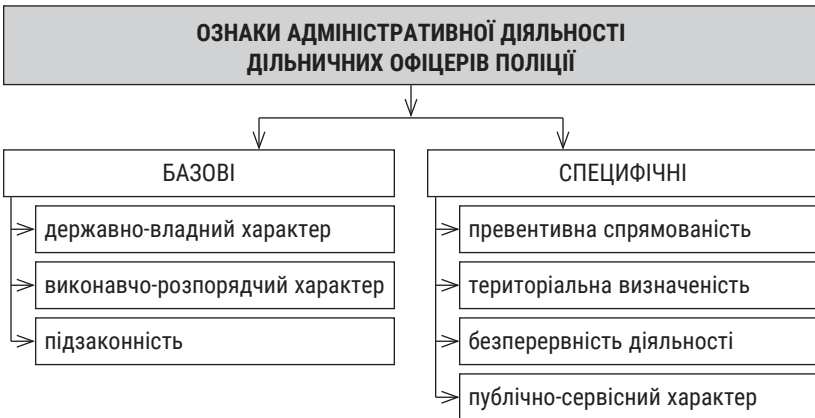
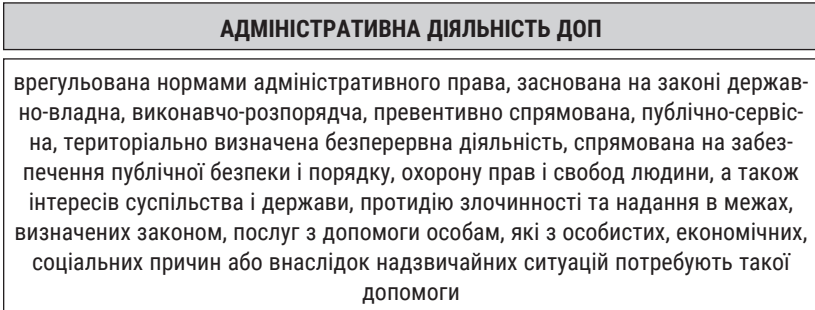

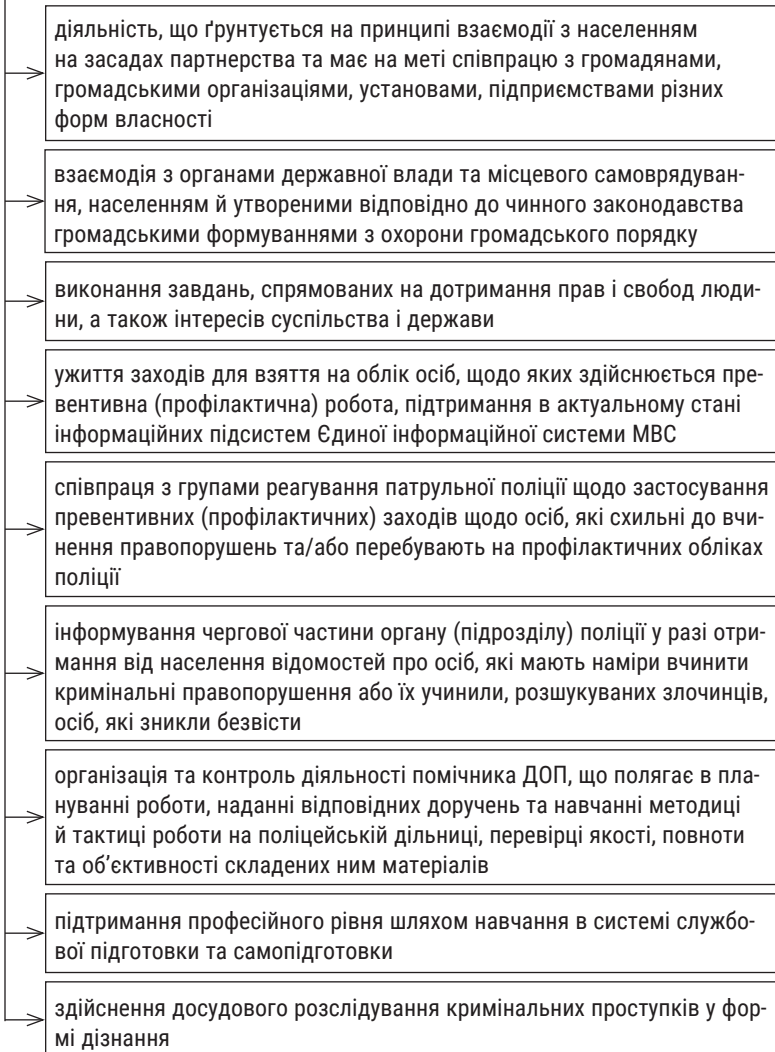

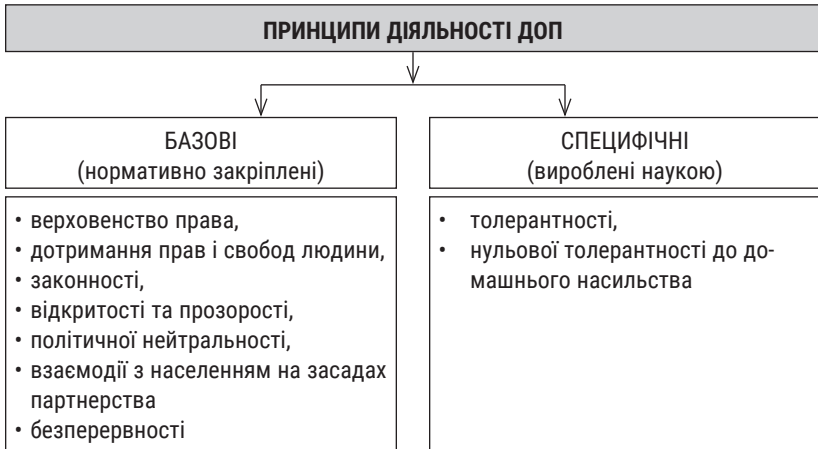
В інформаційно-телекомунікаційній системі «Інформаційний портал Національної поліції України» функціонує інформаційна підсистема «Паспорт поліцейської дільниці»

Схеми до розділу 2.

Зміст адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції

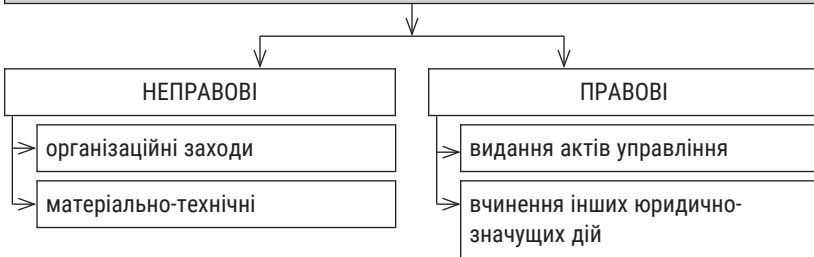

ЗАВДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

ФОРМИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОП – зовнішнє вираження їх дій, які реалізуються в межах наданих їм повноважень для виконання поставлених перед ними завдань у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, надання поліцейських послуг, які спричиняють наслідки правового та неправового характеру

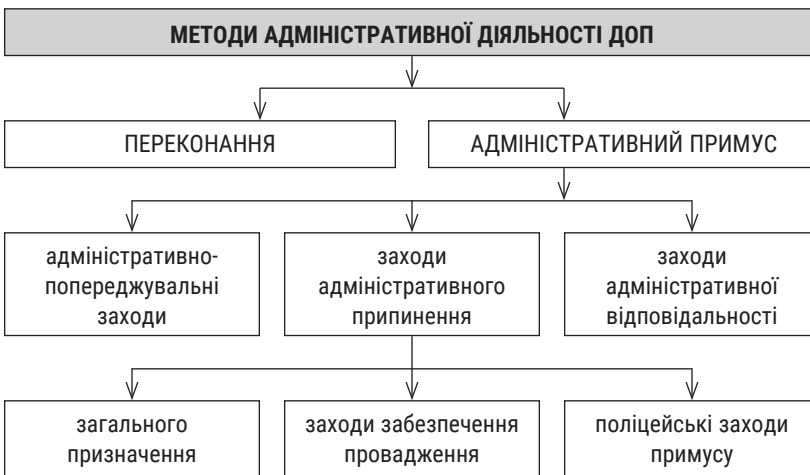
ВИДИ ФОРМ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОП

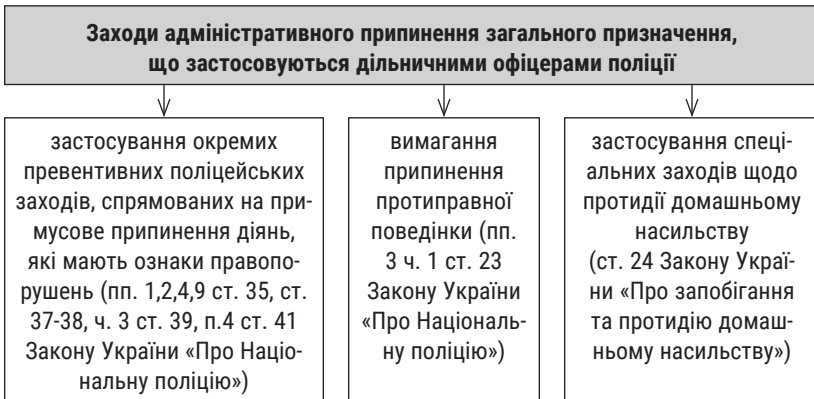
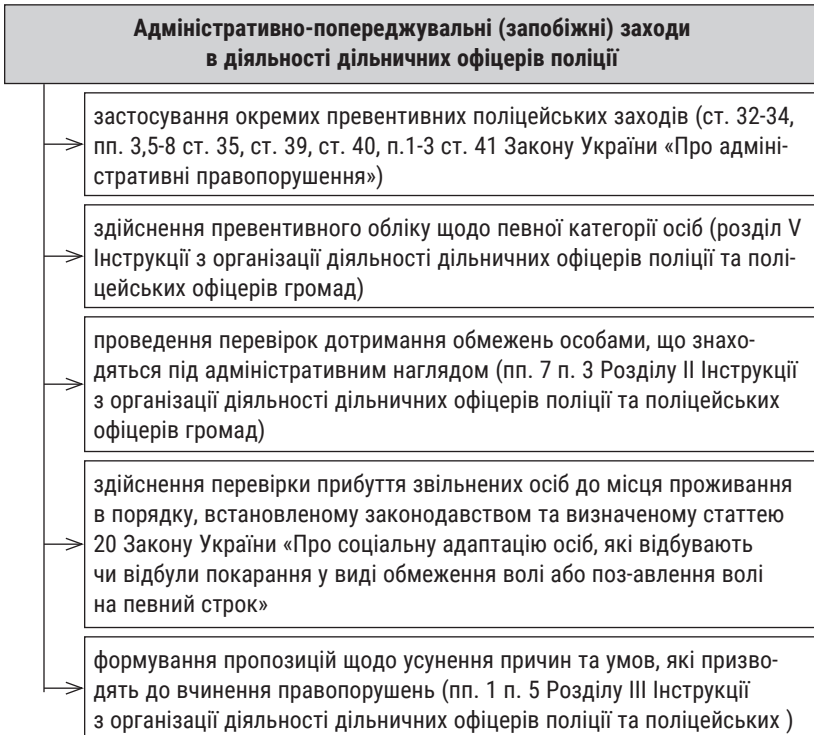

МЕТОДИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОП

сукупність заходів, закріплених законодавством і вироблених правозастосовною практикою, які реалізуються засобами адміністративно-правового впливу й застосовуються дільничними офіцерами поліції з метою реалізації завдань і основних напрямів їхньої адміністративної діяльності

ПЕРЕКОНАННЯ	АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРИМУС
<p>заходи безпосередньо не регламентовані, а обов'язок їх реалізації закладено в завданнях чи напрямках діяльності дільничних офіцерів поліції, водночас у положеннях нормативно-правових актів частіше закріплено конкретні форми їх реалізації, які до того ж можуть бути вироблені і практикою. Наприклад, здійснення заходів переконання дільничним офіцером поліції зумовлене реалізацією основних напрямів його діяльності таких як: проведення профілактичної роботи, спрямованої на запобігання вчиненню кримінальних та інших правопорушень; виявлення причин та умов, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень, ужиття у межах компетенції заходів для їх усунення.</p>	<p>містяться не тільки в Законі України «Про Національну поліцію» та Кодексі України про адміністративні правопорушення, а й в інших нормативно-правових актах, таких, як Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Закон України «Про адміністративний нагляд за особами звільненими з місць позбавлення волі», Закон України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» тощо та в низці відомчих нормативно-правових актів.</p>

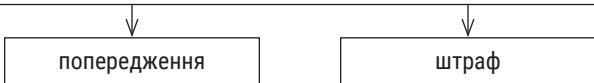

**ЗАХОДИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
мірою яких є адміністративні стягнення**

Відповідно до ст. 222 КУпАП уповноважені на те, посадові особи органів Національної поліції, якими є і дільничні офіцери поліції, повинні розглядати справи про адміністративні правопорушення й накладати адміністративні стягнення

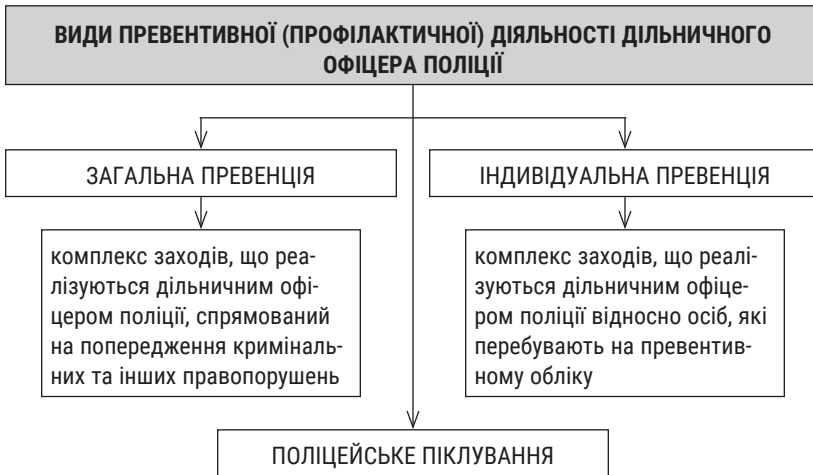
Схеми до розділу 3. Превентивна (профілактична) діяльність дільничного офіцера поліції

ПРЕВЕНТИВНА (ПРОФІЛАКТИЧНА) ДІЯЛЬНІСТЬ ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ

це один з напрямів їх адміністративної діяльності, що передбачає комплексне застосування заходів з урахуванням потреб, наявних можливостей та обізнаності дільничного офіцера поліції в особливостях їх реалізації, спрямоване на запобігання вчиненню правопорушень

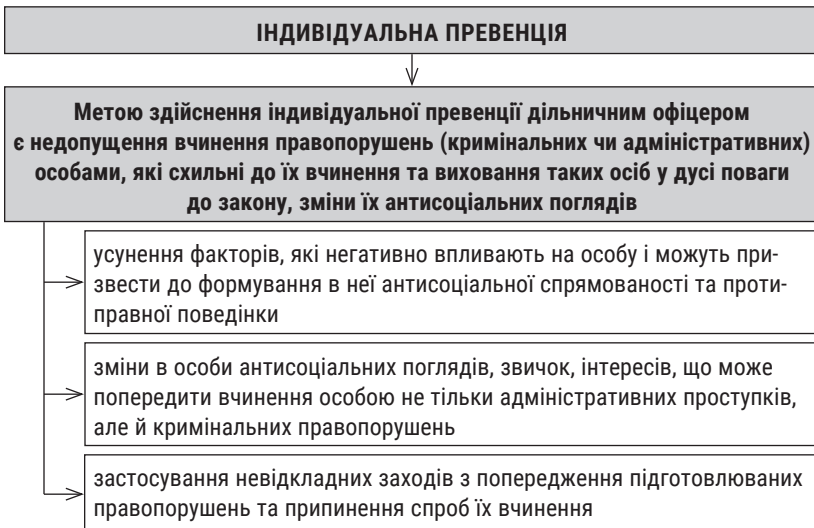
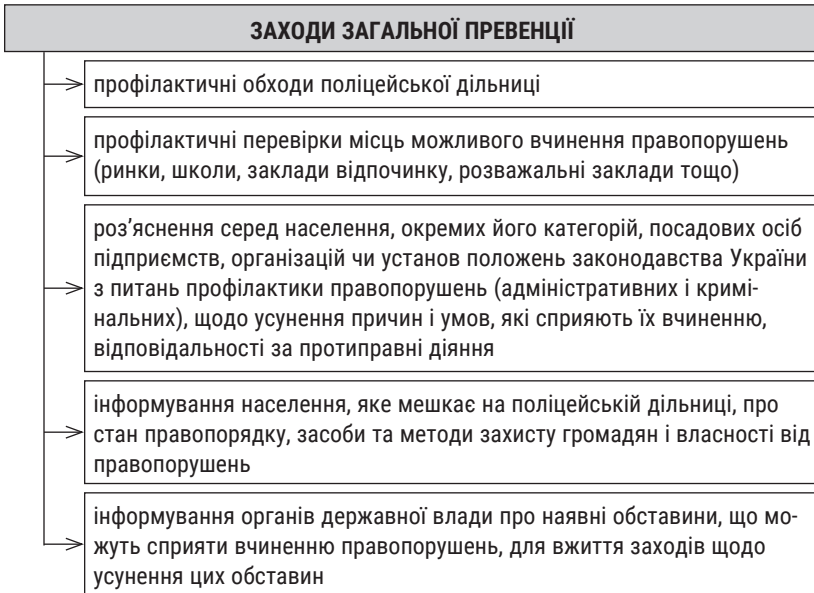
Відповідно до ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція відповідно до покладених на неї завдань

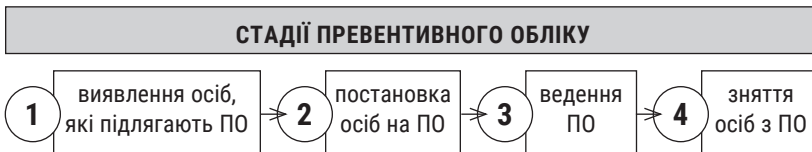
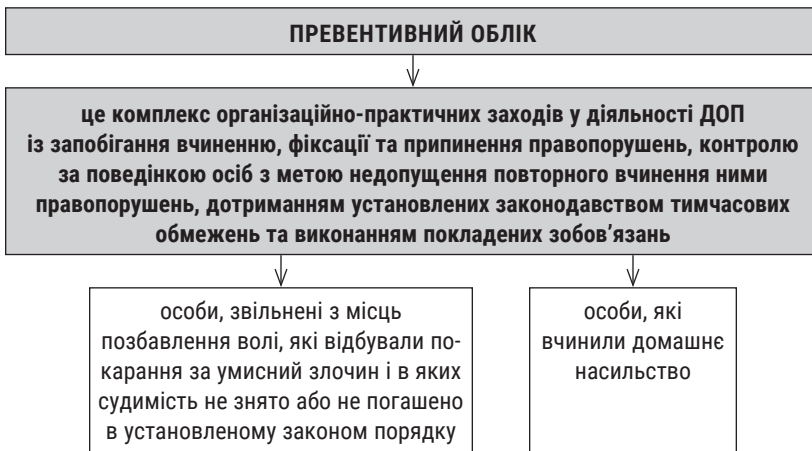
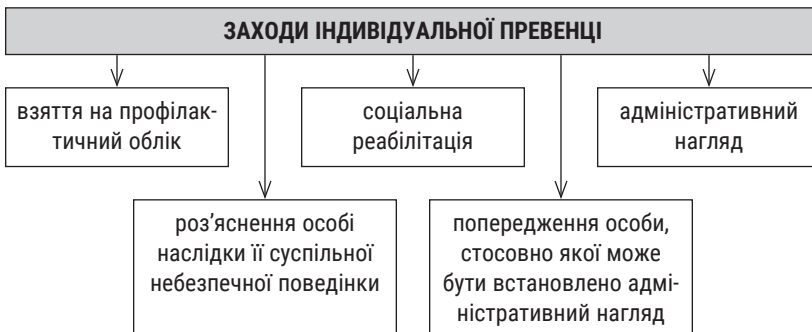
- здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень
- виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживає у межах своєї компетенції заходів для їх усунення
- вживає заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення
- вживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей
- вживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі

До повноважень дільничного офіцера поліції, які реалізуються в межах загальної превенції можна віднести такі:

- здійснення профілактичної роботи, спрямованої на запобігання вчиненню кримінальних та інших правопорушень;
- виявлення причин та умов, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень, ужиття в межах компетенції заходів для їх усунення;
- ужиття заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення;
- ужиття заходів для запобігання вчиненню домашнього насильства та його припинення;
- взаємодія відповідно до законодавства в межах контрольованих прикордонних районів з дільничними інспекторами прикордонної служби щодо проведення превентивних заходів з протидії нелегальній міграції та іншій протиправній діяльності на державному кордоні, отримання інформації про шляхи проникнення та накопичення контрабандних товарів, а також мешканців населених пунктів, розташованих поблизу державного кордону, які здійснюють незаконні операції з переміщення товарів.

ПОСТАНОВКА НА ПРОФІЛАКТИЧНИЙ ОБЛІК ПРОВОДИТЬСЯ НА ПІДСТАВІ

рапорту, який складається в довільній формі на ім'я керівника територіального органу поліції, в якому в обов'язковому випадку повинна бути викладена така інформація

- дані, які характеризують особу, відносно якої ініціюється постановка на профілактичний облік: прізвище, ім'я та по батькові, вік, місце проживання, місце роботи (навчання), посада;
- підстава для постановки на профілактичний облік;
- інформація про ДОП, що ініціює постановку на профілактичний облік.

рішення про постановку на профілактичний облік приймає керівник територіального органу поліції

ПІДСТАВАМИ ДЛЯ ЗНЯТТЯ ОСІБ, ЗВІЛЬНЕНИХ З МІСЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ, ЯКІ ВІДБУВАЛИ ПОКАРАННЯ ЗА УМИСНИЙ ЗЛОЧИН І В ЯКИХ СУДИМІСТЬ НЕ ЗНЯТО АБО НЕ ПОГАШЕНО В УСТАНОВЛЕНОМУ ЗАКОНОМ ПОРЯДКУ, З ПРОФІЛАКТИЧНОГО ОБЛІКУ Є:

погашення або зняття судимості з особи

встановлення особі, що перебувала на профілактичному обліку, адміністративного нагляду

засудження особи, яка перебувала на профілактичному обліку до позбавлення волі і направлення його до місця відбування покарання

рішення суду про оголошення особи померлою чи визнання безвісно відсутньою або отримання свідоцтва про її смерть

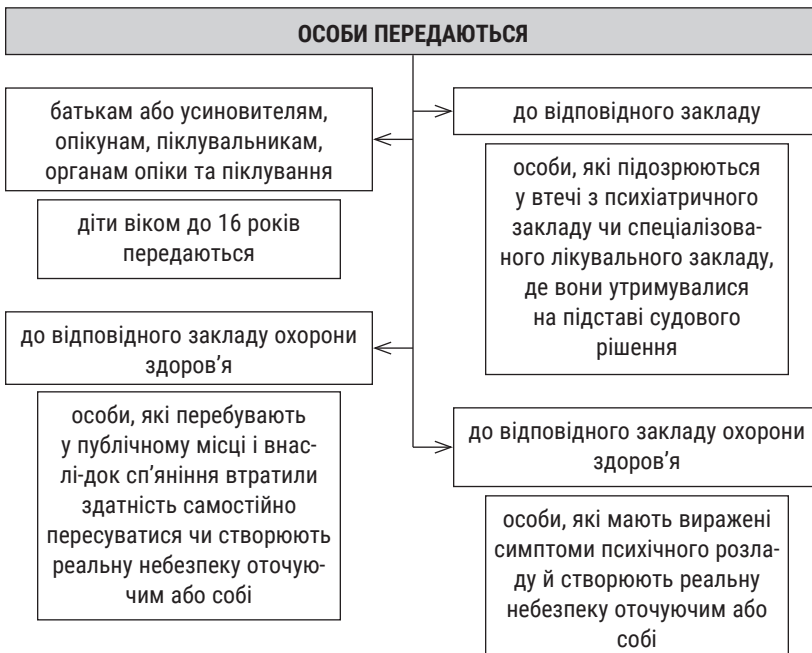
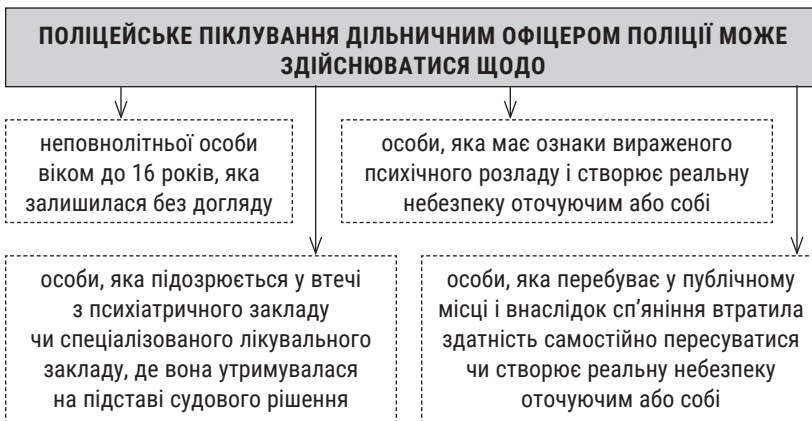
КАТЕГОРІЯ ОСОБИ	СТРОКИ ВЕДЕННЯ ПРОФІЛАКТИЧНОГО ОБЛІКУ
<p>особи, звільнені з місць позбавлення волі, які відбували покарання за умисний злочин і в яких судимість не знято або не погашено в установленому законом порядку</p>	<p>до зняття або погашення судимості в установленому порядку</p>
	<p>до ініціювання встановлення адміністративного нагляду, якщо незважаючи на попередження органів Національної поліції, вони систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення</p>
<p>особи, які вчинили домашнє насильство</p>	<p>відповідно до строків застосування заходів тимчасового обмеження прав кривдника або покладення на нього обов'язків, передбачених обмежувальним приписом стосовно кривдника, а в разі продовження припису – на встановлений судом строк</p>
	<p>упродовж одного року з дня виявлення останнього факту вчинення домашнього насильства у випадку, коли обмежувальний припис стосовно кривдника судом не виносився</p>
	<p>упродовж одного року з дня накладення судом адміністративного стягнення за вчинення домашнього насильства чи насильства за ознакою статі</p>
	<p>до набрання законної сили вироком суду у кримінальному провадженні, відкритому стосовно кривдника у зв'язку з вчиненням ним домашнього насильства чи насильства за ознакою статі</p>
	<p>до погашення або зняття судимості за кримінальне правопорушення, пов'язане з учиненням домашнього насильства</p>

ПІДСТАВИ ЗНЯТТЯ КРИВДНИКА З ПРОФІЛАКТИЧНОГО ОБЛІКУ

- відсутність повторних випадків учинення кривдником домашнього насильства впродовж одного року з дня взяття на профілактичний облік
- закінчення строку дії обмежувального припису стосовно кривдника
- закриття справи про адміністративне правопорушення стосовно кривдника;
- закриття кримінального провадження за відсутністю в діянні складу кримінального правопорушення, розпочатого у зв'язку з вчиненням кривдником домашнього насильства чи насильства за ознакою статі;
- погашення або зняття судимості за кримінальне правопорушення, пов'язане з учиненням домашнього насильства;
- набрання законної сили виправдувальним вироком суду, вироком суду щодо призначення покарання у вигляді позбавлення волі за кримінальне правопорушення, пов'язане з учиненням домашнього насильства;
- рішення суду про оголошення особи померлою чи визнання безвісно відсутньою або отримання свідоцтва про її смерть.

ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПІКЛУВАННЯ

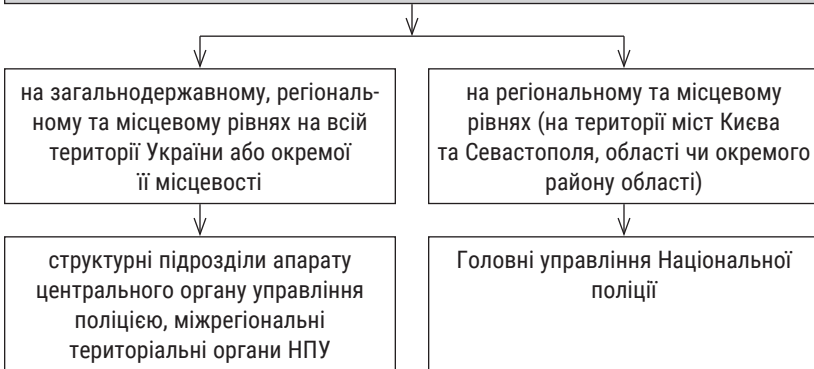
це превентивний поліцейський захід, який полягає у тимчасовому нагляді і короткочасному обмеженні права на свободу пересування та особисту недоторканість особи, яка потребує допомоги, через її передачу до спеціально визначених законом закладів, місць чи законним представникам дитини віком до 16 років

ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ

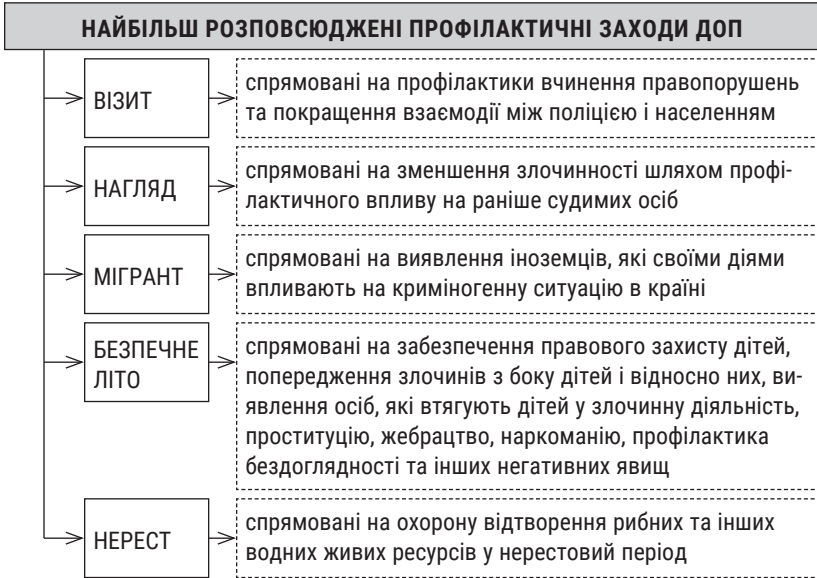
це дії поліції, спрямовані на недопущення правопорушень та запобігання їх учиненню, ліквідацію причин та умов, що їх викликають.
Такі заходи проводяться протягом 10 діб, якщо інше не передбачено законодавчими актами та організаційно-розпорядчими документами або специфікою запланованого заходу

ІНІЦІАТОРАМИ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ МОЖУТЬ БУТИ

ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЗДІЙСНЮЮТЬСЯ НА ПІДСТАВІ ТИПОВОГО ПЛАНУ, ЯКИЙ РОЗРОБЛЯЄТЬСЯ ІНІЦІАТОРОМ ЇХ ПРОВЕДЕННЯ І В НЬОМУ ЗАЗНАЧАЮТЬСЯ

- дати початку та строки проведення підготовчого і практичного етапів (кількість діб), періодичність надання звітів та підбиття підсумків
- конкретизовані завдання виконавцям на кожному окремому етапі проведення профілактичного заходу зі сторонами їх виконання
- порядок обміну інформацією між ініціатором проведення заходів та ГУНП
- способи координації дій органів і підрозділів поліції, що взаємодіють із заінтересованими центральними органами виконавчої влади та їх територіальними органами

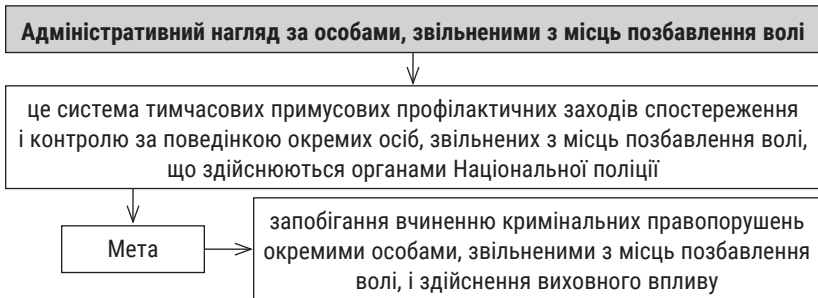
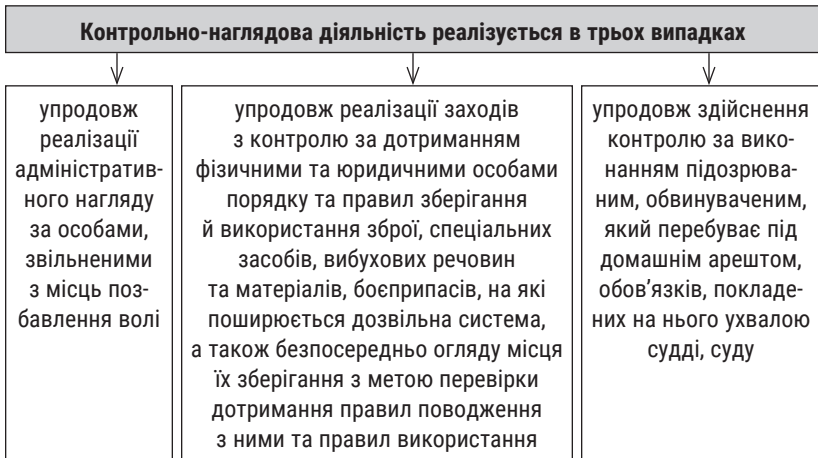
Схеми до розділу 4. Контрольно-наглядова діяльність дільничного офіцера поліції

КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ

це врегульований нормами адміністративного права напрям адміністративної діяльності, здійснюваний у межах повноважень, визначених чинним законодавством, у зв'язку з виконанням покладених на них повноважень, що пов'язані зі спостереженням за дотриманням законності визначеними категоріями громадян з метою попередження, виявлення і припинення правопорушень

ОСОБЛИВОСТЯМИ КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- цей напрям адміністративної діяльності здійснюється виключно на підставі закону й відповідно до закону в межах сукупності процедур, визначених переважно відомчими нормативно-правовими актами
- зазначена діяльність полягає в спостереженні і перевірці дотримання загальнообов'язкових правил у визначених сферах
- застосовується щодо чітко визначеної категорії осіб
- у процесі здійснення можуть застосовуватись заходи адміністративного примусу
- спрямована на попередження, виявлення і припинення правопорушень і тягне юридичні наслідки
- вона не пов'язана з притягненням винних до відповідальності

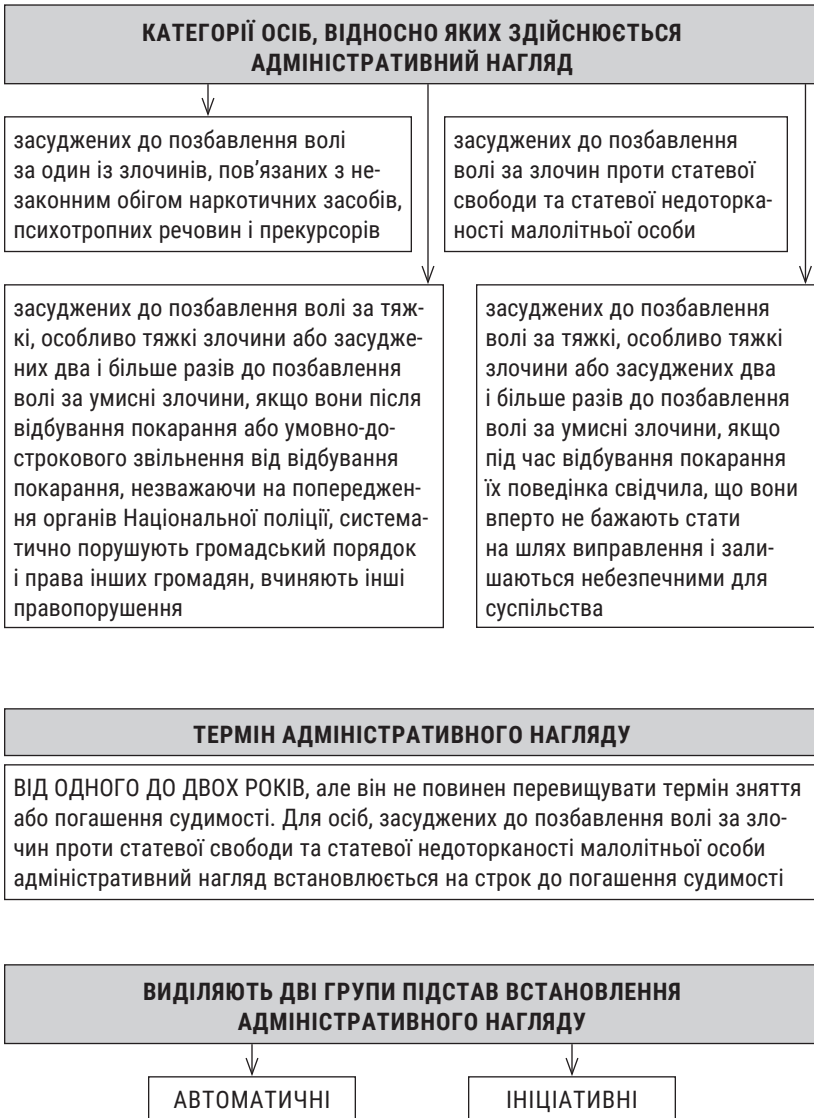
ПРАВОВОЮ ОСНОВОЮ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО НАГЛЯДУ Є

- Закон України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 року № 580-VIII, в якому визначено загальні засади здійснення превентивного поліцейського заходу – перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб (п. 10 ч. 1 ст. 32)
- Закону України «Про адміністративний нагляд, за особами звільненими з місць позбавлення волі» від 01.12.1994 № 264/94-ВР, який визначає умови і порядок встановлення та здійснення адміністративного нагляду за окремими категоріями раніше судимих осіб та їх обов'язки
- Закон України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» від 17.03.2011 № 3160-VI, який визначає повноваження органів Національної поліції щодо здійснення соціального патронажу
- Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затверджена наказом МВС України від 28 липня 2017 року № 650, в якій на дільничних офіцерів поліції покладено обов'язок здійснювати заходи з контролю за дотриманням обмежень, установлених Законом України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» та конкретизовано окремі його положення
- Інструкція про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, затверджена наказом МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 року № 1303/203, яка є спеціалізованим нормативно-правовим актом, що визначає порядок організації здійснення адміністративного нагляду за окремими особами, звільненими з місць позбавлення волі

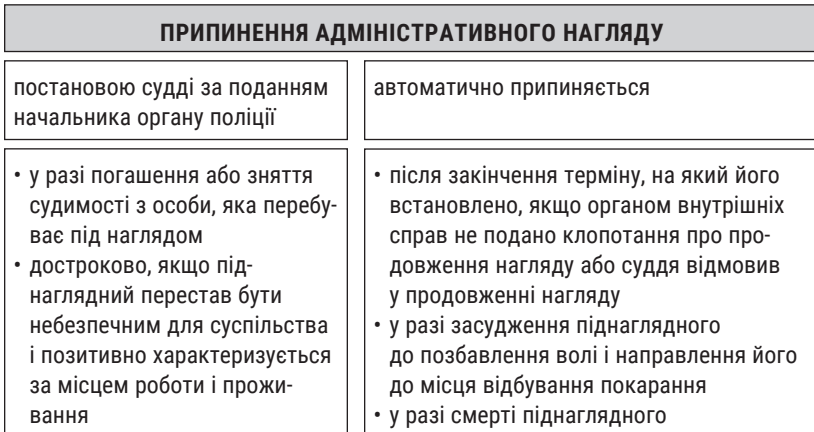
ПРАВОВОЮ ОСНОВОЮ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО НАГЛЯДУ Є

Порядок взаємодії установ виконання покарань, уповноважених органів з питань пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, затверджений наказом Мініюста України, Мінсоцполітики України, МОЗ України, МВС України від 03.04.2018 року № 974/5/467/609/280, який визначає повноваження поліції щодо підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк

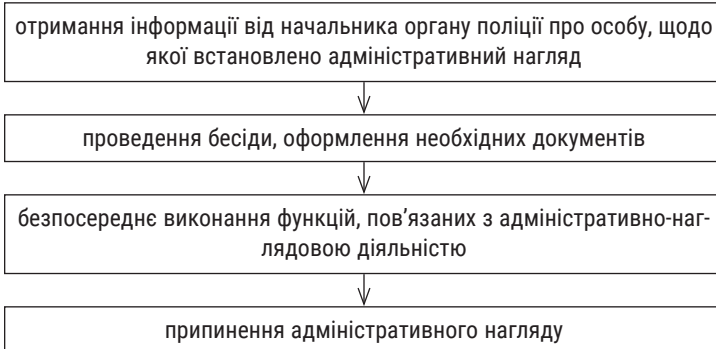
Порядок взаємодії суб'єктів соціального патронажу звільнених осіб, затверджений наказом Мінсоцполітики України, МВС України, МОЗ України міністерство юстиції України від 07 листопада 2011 року № 429/831/769/3279/5, в якому визначено повноваження органів поліції з метою впровадження ефективного механізму взаємодії суб'єктів соціального патронажу осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, чіткого визначення дій центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, закладів тощо, причетних до надання послуг звільненим особам, покращення якості надання послуг, створення умов для подальшої соціальної адаптації таких громадян та інтеграції їх в суспільство

ПІДСТАВА ВСТАНОВЛЕННЯ АДМІННАГЛЯДУ	ІНІЦІАТОР ВСТАНОВЛЕННЯ АДМІННАГЛЯДУ	РІШЕННЯ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ АДМІННАГЛЯДУ
<p>вирок суду, що набрав законної сили, щодо осіб, засуджених до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів</p>	<p>подання начальника установи виконання покарань</p>	<p>в судовому засіданні одноособово суддею районного, районного у місті, міського та міськрайонного суду за місцезнаходженням установи виконання покарань</p>
<p>вирок суду, що набрав законної сили, щодо осіб, засуджених до позбавлення волі за злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи</p>		
<p>матеріали від установ виконання покарань про особу, засуджену до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, і яка не стала на шлях виправлення</p>		
<p>матеріали від органів поліції про те, що особа після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження органів поліції, систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення</p>	<p>подання начальника територіального органу поліції</p>	<p>одноособово суддею районного, районного у місті, міського та міськрайонного суду за місцем проживання особи</p>

Особливості організації діяльності ДОП щодо здійснення адміністративного нагляду за особами, які прибули на територію обслуговування із встановленим адміністративним наглядом

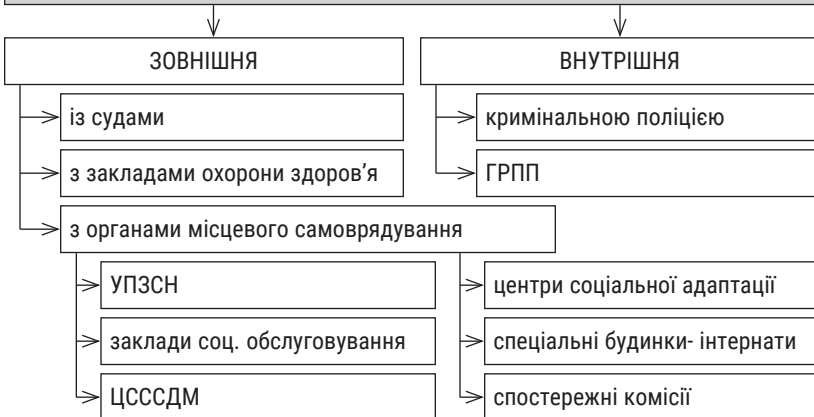
Особливості організації діяльності ДОП щодо здійснення адміністративного нагляду за особами, яким ініціюється його встановлення органом поліції

**ІНСТРУКЦІЄЮ ПРО ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ЗДІЙСНЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОГО НАГЛЯДУ ЗА ОСОБАМИ ЗА ДІЛЬНИЧНИМИ
ОФІЦЕРАМИ ПОЛІЦІЇ ЗАКРІПЛЕНО ТАКІ ПОВНОВАЖЕННЯ:**

- здійснення контролю за прибуттям і реєстрацією піднаглядних та осіб, які підпадають під дію Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»;
- поставлення на профілактичний облік піднаглядних та ведуть справи адміністративного нагляду;
- оформлення за наявності підстав матеріалів про встановлення адміністративного нагляду за особами, які підпадають під дію Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»;
- контролювання дотримання піднаглядними правил адміністративного нагляду;
- залучення до здійснення адміністративного нагляду представників громадських формувань з охорони громадського порядку
- взаємодія з оперуповноваженими карного розшуку, ГРПП та іншими підрозділами.

**ВЗАЄМОДІЯ ДОП З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ В ПИТАННЯХ ЗДІЙСНЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОГО НАГЛЯДУ**

Контроль ДОП за дотриманням фізичними та юридичними особами порядку та правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, вибухових речовин та матеріалів, боєприпасів, на які поширюється дозвільна система, а також безпосереднього огляду місць їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведінки з ними та правил використання передбачає реалізацію таких повноважень:

- здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система (пп. 9 п. 2 розділу 2 Інструкції);
- прийняття в громадян необхідних документів, визначених у підпунктах 12.2 та 12.5 пункту 12 розділу II Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 07 жовтня 1998 року за № 637/3077 (із змінами), для одержання в органах поліції дозволів на придбання, зберігання та носіння зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них або перереєстрації (продовження терміну дії таких дозволів) (пп. 15 п. 2 розділу 2 Інструкції).

**НАКАЗ МВС ВІД 21 СЕРПНЯ 1998 РОКУ № 622 ПЕРЕДБАЧАЄ
РЕАЛІЗАЦІЮ ТАКИХ ПОВНОВАЖЕНЬ:**

об'єкти дозвільної системи інспекторами дозвільної системи та дільничними офіцерами поліції обстежуються ЩОКВАРТАЛУ, а об'єкти, де зберігається велика кількість зброї (20 чи більше одиниць), і базові склади вибухових матеріалів і речовин – ЩОМІСЯЦЯ

перевірка порядку зберігання зброї громадянами проводиться дільничними офіцерами поліції не рідше ОДНОГО РАЗУ НА ТРИ РОКИ. Про результати перевірки складається рапорт, який підшивається до особової справи власника зброї, пристрою

**МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЯХ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДРОЗДІЛІВ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ТА МОНІТОРИНГУ ВІДОКРЕМЛЕНИХ
СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ (ВІДДІЛІВ, ВІДДІЛЕНЬ ПОЛІЦІЇ)
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ НПУ ВИЗНАЧАЮТЬ ТАКІ ПОВНОВАЖЕННЯ:**

здійснення контролю за дотриманням фізичними особами спеціальних правил і порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів до них у сфері забезпечення дозвільної системи

у випадках, передбачених законом, здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймає рішення про застосування адміністративних стягнень у разі виявлення порушень дозвільної системи

ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЬНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ У СФЕРІ ОБІГУ ЗБРОЇ

систематичні перевірки фізичних осіб-власників зброї за місцем їх проживання

систематичні перевірки юридичних осіб об'єктів дозвільної системи за місцем їх дислокації

виявлення фактів порушення шляхом здійснення поліцейських заходів за наявності передбачених законом підстав

проведення комплексних та цільових оперативно-профілактичних заходів із залученням інших підрозділів поліції

ведення спеціального обліку об'єктів дозвільної системи на адміністративній дільниці

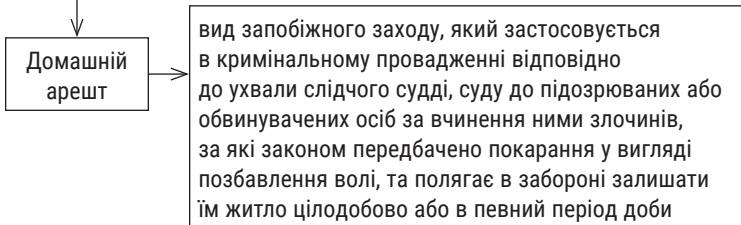
Дільничний офіцер поліції зобов'язаний порушити перед підрозділами контролю за обігом зброї питання про анулювання виданого дозволу

у випадку виявлення дільничним офіцером поліції на території обслуговування громадян, які зловживають спиртними напоями, вживають наркотичні засоби без призначення лікаря, інші одурманюючі засоби, хворіють на психічні захворювання

у разі вчинення особами, що мають дозвіл на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів, домашнього насильства, а також питання про вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством

Інструкції про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту встановлює, що

вжиття заходів з виконання ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту, які відповідно до законодавства реалізуються через визначення підпорядкованого структурного підрозділу для реалізації контрольних повноважень начальником органу Національної поліції при їх отриманні щодо підозрюваного, обвинуваченого, який проживає на території його обслуговування, з урахуванням особливостей кримінального провадження

Дільничний офіцер поліції, якому доручено здійснювати безпосередній контроль за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який знаходиться під домашнім арештом: адміністративного нагляду за особами за дільничними офіцерами поліції закріплено такі повноваження:

- зобов'язаний невідкладно з'явитися за місцем проживання підозрюваного, обвинуваченого з метою фіксації факту початку виконання ним покладених ухвалою слідчого судді, суду обов'язків, постановлення особи на облік

Дільничний офіцер поліції, якому доручено здійснювати безпосередній контроль за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який знаходиться під домашнім арештом: адміністративного нагляду за особами за дільничними офіцерами поліції закріплено такі повноваження:

- під час першого відвідування підозрюваного, обвинуваченого роз'яснює йому сутність запобіжного заходу, обмежень і обов'язків, які зазначені в ухвалі слідчого судді, суду, та попереджає, що в разі невиконання покладених обов'язків прокурор, слідчий за погодженням з прокурором відповідно до статті 200 КПК України має право звернутися до слідчого судді, суду із клопотанням про зміну запобіжного заходу, у тому числі про зміну або покладення додаткових обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 КПК України, чи про зміну способу їх виконання, про що складає протокол роз'яснення підозрюваному, обвинуваченому обов'язків, покладених на нього ухвалою слідчого судді, суду. Протокол долучає до контрольно-наглядової справи
- негайно ставить на облік підозрюваного, обвинуваченого шляхом заповнення та внесення до комп'ютерного обліку бази даних МВС електронної картки на особу, про що робить відмітку в графі 3 журналу обліку контрольно-наглядових справ щодо контролю за особами, які перебувають під домашнім арештом
- про поставлення на облік підозрюваного, обвинуваченого протягом доби з моменту внесення відомостей до комп'ютерного обліку забезпечує письмове інформування слідчого або суду, якщо запобіжний захід застосовано під час судового провадження, копію листа-повідомлення долучає до контрольно-наглядової справи
- здійснює фотографування підозрюваного, обвинуваченого, заповнює анкетний лист. Протягом доби оформляє та реєструє контрольно-наглядову справу
- при покладенні ухвалою слідчого судді, суду на підозрюваного, обвинуваченого обов'язку носити електронний засіб контролю застосовує його в порядку, установленому законом, про що робить відмітку в електронній картці на особу

Дільничний офіцер поліції, якому доручено здійснювати безпосередній контроль за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який знаходиться під домашнім арештом: адміністративного нагляду за особами за дільничними офіцерами поліції закріплено такі повноваження:

- у разі якщо ухвалою слідчого судді, суду на підозрюваного, обвинуваченого не покладено обов'язку носити електронний засіб контролю або під час застосування електронних засобів контролю виникли обставини, що унеможливають їх подальше використання (створення небезпеки для життя та здоров'я особи; технічна несправність системи електронного контролю тощо), перевірку виконання покладених на підозрюваного, обвинуваченого обов'язків здійснює шляхом відвідування місця його проживання, телефонних дзвінків та опитування сусідів і осіб, які проживають разом з ним
- забезпечує надсилання письмових звернень до підприємств, установ, організацій з проханням про сприяння в здійсненні контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, залучає до здійснення контролю місцеве населення та громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону
- складає рапорт про результати кожного відвідування житла підозрюваного, обвинуваченого, який після доповіді керівникові органу НПУ долучає до контрольно-наглядової справи
- при надходженні ухвали слідчого судді, суду про продовження строку тримання під домашнім арештом або про заміну запобіжного заходу, у тому числі про скасування, зміну або покладення додаткових обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 КПК України, чи про зміну способу їх виконання, робить відповідну відмітку в електронній картці на особу та в графі 5 журналу обліку контрольно-наглядових справ
- про припинення контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого доповідає вмотивованим рапортом начальникові органу НПУ. З письмового дозволу начальника органу поліції знімає особу з комп'ютерного обліку бази даних МВС шляхом унесення необхідної інформації до електронної картки на особу та закриває контрольно-наглядову справу, про що робить відповідну відмітку в графі 6 журналу обліку контрольно-наглядових справ

Документи стосовно підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, накопичуються в контрольно-наглядовій справі щодо контролю за особою, що перебуває під домашнім арештом, до якої долучають:

- примірник ухвали слідчого судді, суду;
- копію листа про повідомлення слідчого або суду, якщо запобіжний захід застосовано під час судового провадження, про поставлення особи на облік;
- протокол роз'яснення підозрюваному, обвинуваченому обов'язків, покладених на нього ухвалою слідчого судді, суду;
- анкетний лист на підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом;
- відомості про здійснення контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом;
- рапорти про результати проведення перевірок поведінки підозрюваного, обвинуваченого з відмітками про внесення зазначеної в них інформації до комп'ютерного обліку;
- копії листів про повідомлення прокурора, слідчого або суду, якщо запобіжний захід застосовано під час судового провадження, про порушення підозрюваним, обвинуваченим покладених обов'язків;
- інші документи, що стосуються здійснення контрольних заходів і листування з цього питання.

У разі встановлення обставин, що свідчать про порушення підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього обов'язків, поліцейський зобов'язаний контролювати за обігом зброї питання про анулювання виданого дозволу

→ зафіксувати факт порушення покладених обов'язків шляхом складання мотивованого рапорту. Відібрати письмові пояснення з приводу виявлених порушень у підозрюваного, обвинуваченого, членів його сім'ї, сусідів або інших свідків події за їх згодою. Зміст складеного рапорту та відібраних пояснень доповісти керівникові органу Національної поліції

→ у разі відсутності підозрюваного, обвинуваченого за місцем проживання негайно повідомити про це орган Національної поліції та вжити заходів для встановлення місця його перебування

→ забезпечити невідкладне інформування усно засобами зв'язку, а надалі – письмово про виявлені факти порушень слідчого та прокурора, а якщо кримінальне провадження перебуває на розгляді в суді, – суду і прокурора

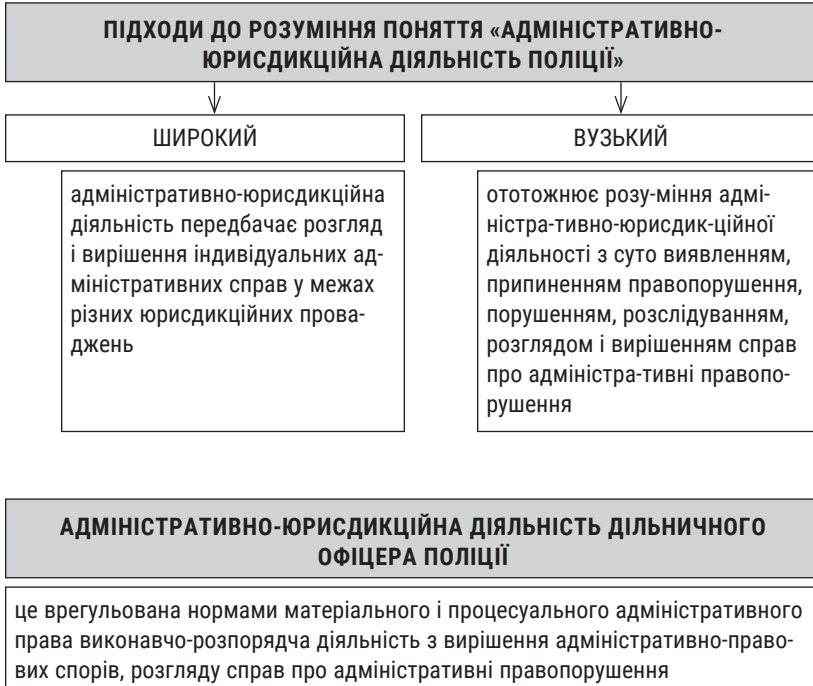
ДОП при здійсненні контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, мають право

→ відповідно до частини п'ятої статті 181 КПК України з дотриманням прав і свобод інших осіб, які мешкають разом з підозрюваним, обвинуваченим, що перебуває під домашнім арештом, з'являтися в його житло з метою перевірки дотримання встановлених судом зобов'язань та обмежень

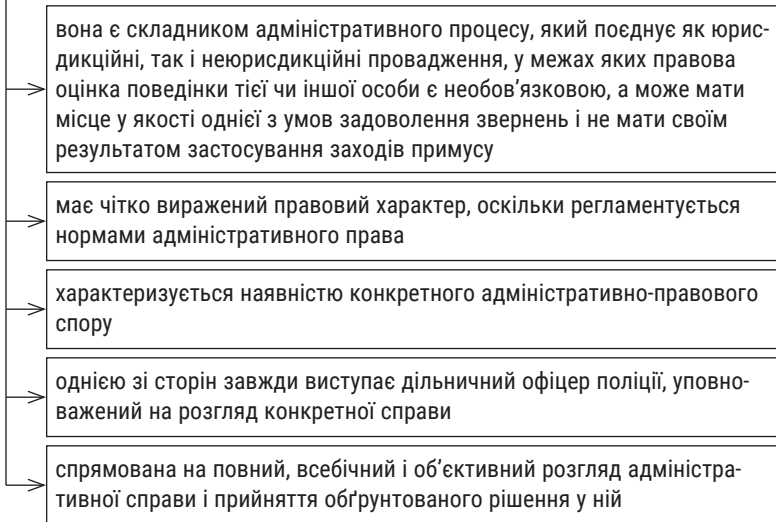
→ вимагати в підозрюваного, обвинуваченого в усній або письмовій формі пояснення з питань, пов'язаних з виконанням покладених на нього обов'язків

→ отримувати від членів сім'ї підозрюваного, обвинуваченого або інших осіб, які мешкають разом з ним, за їх згодою, пояснення з приводу його поведінки

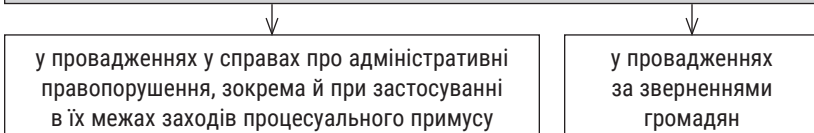
Схеми до розділу 5. Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничного офіцера поліції

Характерні ознаки адміністративно-юрисдикційної ДОП

ДІЛЬНИЧНІ ОФІЦЕРИ ПОЛІЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ НАРАЗІ РЕАЛІЗУЮТЬ У ДВОХ ФОРМАХ

Специфіка діяльності ДОП дає нам право виділити такі групи адміністративних правопорушень залежно від родового об'єкта, які їм властиві

- адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення (ч. 1 ст. 44, 44-1, ч. 1 ст. 44-3 КУпАП)
- адміністративні правопорушення, що посягають на власність (ст. 51 КУпАП)
- адміністративні правопорушення в галузі охорони природи, використання природних ресурсів, охорони пам'яток історії та культури (ст. 89 КУпАП)
- адміністративні правопорушення в сільському господарстві, порушення ветеринарно-санітарних правил (ч. 1 ст. 106-1, 106-2 КУпАП)
- адміністративні правопорушення на транспорті, у галузі шляхового господарства і зв'язку (ч. 4, 7-9 ст. 121, ч. 5, 7 ст. 122, ч. 1 ст. 122-2, ст. 122-2, ч. 2, 3 ст. 123, 124, ч. 3 ст. 126, ч. 4 ст. 127, ст. 127-1, 130, КУпАП) – на практиці складання матеріалів про адміністративні правопорушення є характерними лише для ПОГ
- адміністративні правопорушення в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою (ст. 152, ст. 154 КУпАП)
- адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфери послуг, в галузі фінансів і підприємницькій діяльності (ст. 156, 160, 162, 164, 164-10 КУпАП)
- адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку (ст. 173, 173-2, 174, 175-1 (за винятком порушень, учинених у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради), 176, 177, 178, 179, 182 КУпАП)
- адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління (ст. 185, 186, 187 КУпАП – характерні для всіх) ст. 190, 191, 192, 193, 194, 195, 195-2, 195-3, 195-4, 195-6 КУпАП – характерні для ПОГ)
- адміністративні правопорушення, що посягають на здійснення народного волевиявлення та встановлений порядок його забезпечення (ст. 212-7, 212-8, 212-10, 212-13, 212-14, 212-22, 212-23, 212-24 КУпАП)

У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ В ПРОВАДЖЕННЯХ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ДІЛЬНИЧНІ ОФІЦЕРИ ПОЛІЦІЇ МОЖУТЬ РЕАЛІЗОВУВАТИ ТАКІ ЮРИДИЧНО ЗНАЧУЩІ ДІЇ

порушувати провадження у справі про адміністративне правопорушення й складати протоколи за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених у п. 1 ч. 1 ст. 255 КУпАП

застосовувати заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст. 259-265, ч. 2 ст. 268 КУпАП

розглядати справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 222 КУпАП і виносити рішення за ними

забезпечувати виконання рішень у справах про адміністративні правопорушення

ВИД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ	ДІЇ ОСОБИ, ЯКА ПРИТЯГАЄТЬСЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	ДІЇ ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ
Адміністративне правопорушення, підвідомче органам Національної поліції	Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності не осперить допущене порушення і адміністративне стягнення, що накладається	Застосовується спрощене провадження, на місці вчинення адміністративного правопорушення ДОП виноситься постанова у справі про адміністративне правопорушення
	Якщо під час складання постанови у справі про адміністративне правопорушення особа осперить допущене порушення і адміністративне стягнення	Застосовується звичайне провадження, ДОП складається протокол про адміністративне правопорушення та виноситься постанова
Адміністративне правопорушення, підвідомче іншим органам (посадовим особам), уповноваженим розглядати справи про адміністративні правопорушення	Не залежно від дій особи, яка притягається до відповідальності	ДОП складається протокол і інші матеріали, що мають значення для розгляду справ, які направляються органу (посадовій особі), уповноваженій розглядати справи про адміністративні правопорушення

**АЛГОРИТМ ДІЙ ДОП, ЯКЩО СПРАВА ПІДВІДОМЧА ІНШОМУ
ОРГАНУ (ПОСАДОВІЙ ОСОБІ)**

Отримання повідомлення про вчинене адміністративне правопорушення, або безпосереднє виявлення ознак правопорушення дільничим офіцером поліції

Перевірка інформації, а також з'ясування обставин справи

Складання протоколу про адміністративне правопорушення з дотриманням вимог ст. 256 КУпАП та розділу II Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 № 1376

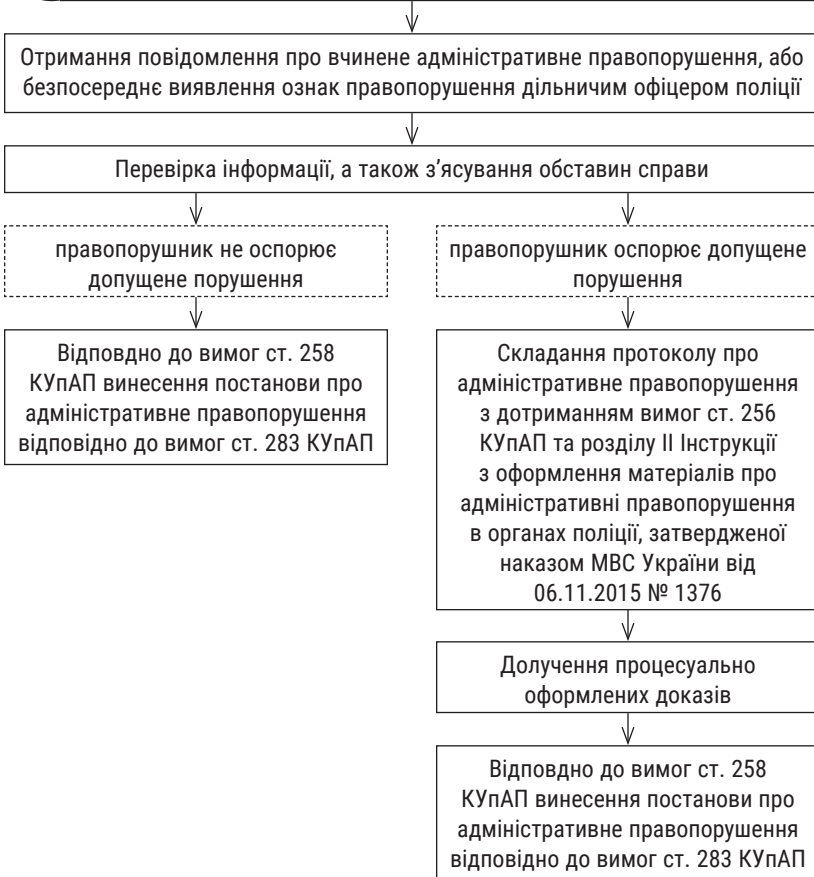
У разі необхідності за наявності підстав застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення ст. 260-266 КУпАП

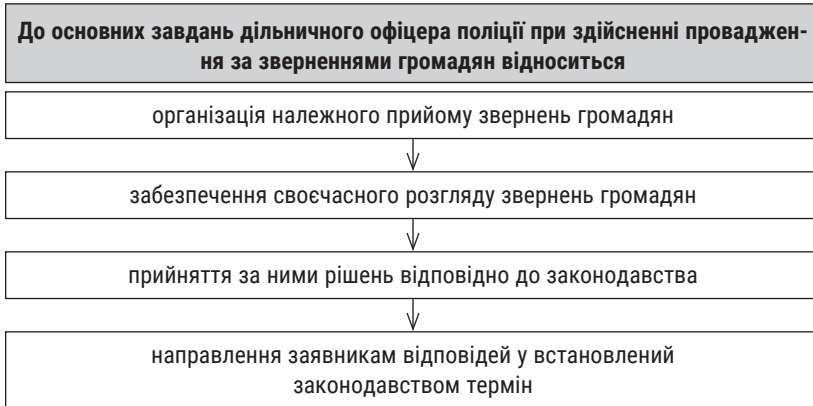
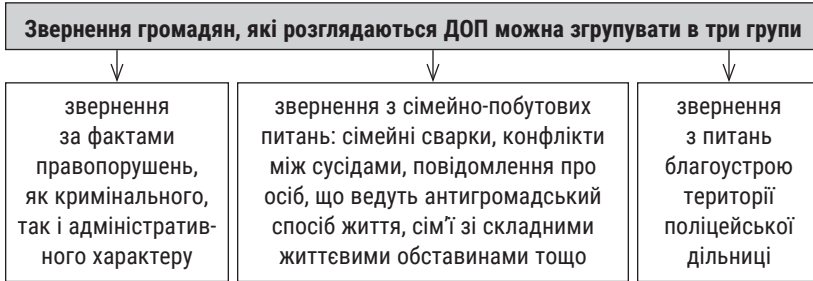
Долучення процесуально оформлених доказів та інших матеріалів, що мають значення для розгляду справи

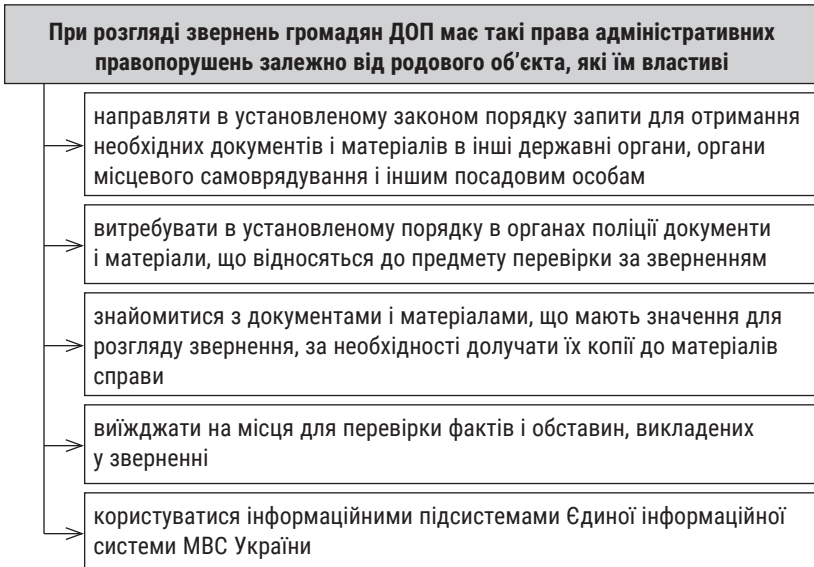
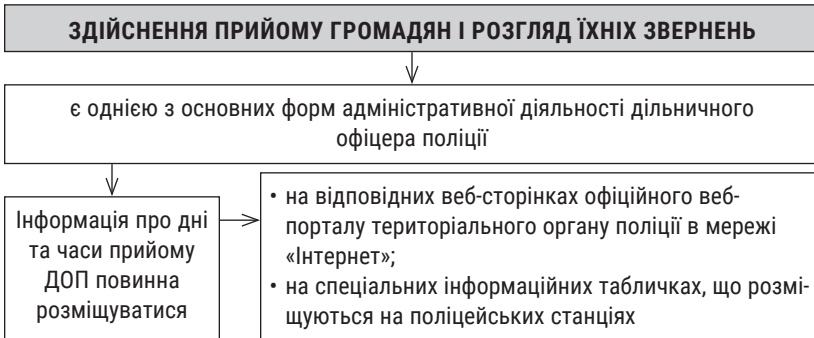
Направлення матеріалів за підвідомчістю іншим органам (посадовим особам), уповноваженим розглядати конкретну справу про адміністративні правопорушення

АЛГОРИТМ ДІЙ ДОП, ЯКЩО СПРАВА ПІДВІДОМЧА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

За результатами розгляду звернень громадян ДОП готується висновок, який містить такі частини

<p>ВСТУПНА, в якій зазначається посада, спеціальне звання прізвище, ім'я, по батькові дільничного офіцера поліції, який проводив перевірку за зверненням; прізвище, ім'я, по батькові заявника</p>	<p>ОСНОВНА, в якій викладається зміст проведеної перевірки, а саме: об'єктивний аналіз фактів і обставин, встановлених за результатами перевірки, відомості, документи і матеріали, що підтверджують чи спростовують доводи заявника; інформацію про наявність (відсутність) порушень чинного законодавства за результатами розгляду тощо</p>	<p>РЕЗОЛЮТИВНА, яка містить інформацію про прийняте рішення за результатами розгляду звернення, інформацію щодо подальший хід матеріалів за зверненням</p>
---	--	---

Оформлення матеріалів розгляду звернень

- титульний аркуш
- опис документів, що знаходяться в матеріалі за письмовим зверненням
- лист резолюції до звернення (за наявності)
- письмове звернення, додатки до нього за їх наявність
- матеріали перевірки за зверненням, а також копії повідомлень сповіщень заявника, рапорт про продовження строків розгляду (за їх наявності)
- висновок про результати розгляду звернення
- копія відповіді заявникові з датою і номером реєстрації, засвідчена працівником підрозділу документального забезпечення службової діяльності (канцелярії)

Схеми до розділу 6. Публічно-сервісна діяльність дільничних офіцерів поліції

ПУБЛІЧНО-СЕРВІСНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ

це врегульований нормами адміністративного права напрям їхньої адміністративної діяльності, здійснюваний у межах повноважень, визначених чинним законодавством, спрямований на налагодження партнерських відносин між цими суб'єктами та установами, підприємствами, окремими громадянами, некомерційними структурами й засобами масової інформації для розробки й запровадження спільних методів поліцейської діяльності на території обслуговування, а також створення сприятливих умов для реалізації і захисту прав, свобод і законних інтересів населенням

Публічно-сервісні повноваження дільничних офіцерів поліції

- здійснення своєчасного реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події
- ужиття всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я, а також особам, які постраждали від торгівлі людьми
- участь у межах повноважень, передбачених законом, у здійсненні заходів, спрямованих на соціальну адаптацію осіб, які звільнилися з місць позбавлення волі
- здійснення поліцейського піклування
- співпраця з органами місцевого самоврядування, представниками територіальних громад, населенням, керівниками підприємств, соціальних, навчальних та культурних закладів, закладів захисту дітей з метою реалізації принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства, обмін інформацією для подальшого її використання під час виконання службових обов'язків
- визначення спільних з територіальною громадою пріоритетних напрямів роботи та її оцінювання з урахуванням думки і потреб громадськості

ДОП та ПОГ із метою впровадження принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства організовують роботу за такими напрямками

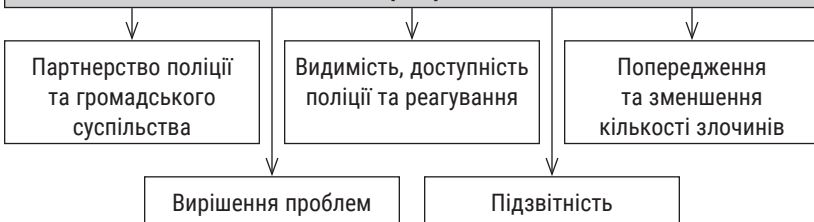
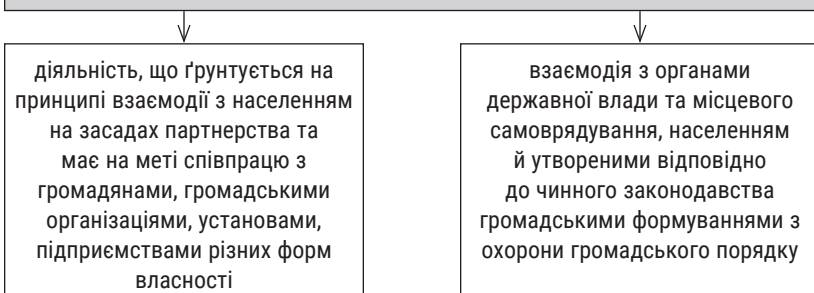
- протидія злочинності, профілактика правопорушень та охорона публічного порядку за участю населення;
- співпраця з органами місцевого самоврядування, представниками територіальних громад, населенням, керівниками підприємств, соціальних, навчальних та культурних закладів, закладів соціального захисту дітей із метою реалізації принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства; обмін інформацією для подальшого її використання під час виконання службових обов'язків;
- визначення спільних пріоритетних напрямів роботи та її оцінювання з урахуванням думки і потреб громадськості;
- вирішення в межах компетенції безпекових питань, що сприятимуть формуванню довіри до поліції;
- налагодження ефективної комунікації з населенням громади, у тому числі із застосуванням інноваційних засобів та інформаційних платформ, проведенням тематичних зустрічей для швидкого обміну інформацією щодо вирішення проблем із безпекою, зосередження уваги на причинах учинення правопорушень із метою їх завчасного запобігання;
- співпраця з активними мешканцями громади з метою підвищення рівня їх правової обізнаності щодо повноважень поліції.

КОНЦЕПЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДИ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА (COMMUNITY POLICING)

філософія та організаційна стратегія, що базується на прозорій, партнерській та проактивній співпраці поліції та громади, спрямованій на більш ефективне та оперативне виявлення, запобігання і вирішення проблем та стереотипів, пов'язаних із злочинністю, страхом перед злочинністю, завданням фізичної шкоди, порушенням громадського порядку та занепадом територіальної громади, з метою покращення умов життя для всіх її мешканців

СТ. 89 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ»

Поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проєктів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань. Співпраця між поліцією та громадськістю спрямована на виявлення та усунення проблем, пов'язаних зі здійсненням поліцейської діяльності, і сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності здійснення такої діяльності. Поліція надає підтримку програмам правового виховання, пропагує правові знання в освітніх закладах, засобах масової інформації та у видавничій діяльності

ХАРАКТЕРНІ РИСИ КОНЦЕПЦІЇ COMMUNITY POLICING**Завдання дільничних офіцерів поліції у сфері реалізації публічно-сервісних повноважень**

Форми взаємодії дільничного офіцера поліції з громадськістю	
→	реалізація спільних проєктів
→	проведення постійних виступів, зустрічей серед громади поліцейської дільниці
→	проведення профілактично-роз'яснювальної роботи серед населення
→	вивчення думки громади щодо стану профілактики правопорушень та стану захищеності
→	надання громаді звітів про виконану роботу на адміністративній дільниці
→	надання допомоги громаді шляхом участі в проведенні організаційних зборів громадян, сходів жителів села тощо
→	налагодження співпраці з представниками самоорганізації населення (ОСББ, старші будинків, квартальні)
→	проведення спільних рейдів з окремими громадянами, волонтерами, представниками органів державної влади чи місцевого самоврядування з метою попередження окремих видів правопорушень на адміністративній дільниці
→	спільна з органами місцевого самоврядування розробка і здійснення заходів щодо забезпечення публічної безпеки і порядку
→	обмін інформацією, що становить спільний інтерес (інформаційна взаємодія)
→	надання допомоги дільничними офіцерами поліції громадським формуванням у проведенні заходів щодо забезпечення публічної безпеки і порядку

ЗВІТ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ
є періодичним (не рідше ніж двічі на рік) інформуванням виконавчого органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади про стан дотримання правопорядку на поліцейській дільниці, ужиті заходи із запобігання правопорушенням, підвищення довіри населення до поліції

ОСНОВНИЙ

на засіданнях сільських, селищних, міських рад та об'єднаних територіальних громад і виступи на зборах трудових колективів та серед населення

ДОДАТКОВИЙ

через засоби масової інформації та в мережі «Інтернет» на офіційних сайтах та сторінках соціальних мереж, каналів месенджерів)

Методи вирішення місцевих проблем для співробітництва дільничного офіцера поліції і громадськості:

CAPRA

- C – Client (Клієнт),
- A – Acquiring and Analyzing Information (Отримання і аналіз інформації),
- P – Partnership (Партнерство),
- R – Response (Реагування),
- A – Assessment (Оцінка)

SARA

- S – Scanning (Сканування),
- A – Analysis (Аналіз),
- R – Response (Реагування),
- A – Assessment (Оцінка)

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕТОДУ CAPRA

- C – Client (Клієнт). На цьому етапі дільничним офіцером поліції визначаються безпосередні та опосередковані клієнти, тобто ті особи, які зацікавлені у вирішенні місцевої проблеми
- A – Acquiring and Analyzing Information (Отримання і аналіз інформації). Цей етап безпосередньо пов'язаний із збором та аналізом наявної інформації щодо певної місцевої проблеми.
- P – Partnership (Партнерство). На цьому етапі дільничний офіцер поліції визначається із партнерами, яких можна залучити до вирішення конкретної місцевої проблеми.
- R – Response (Реагування). Цей етап характеризується практичною реалізацією заходів реагування щодо вирішення місцевої проблеми
- A – Assessment (Оцінка). Це останній етап вирішення місцевої проблеми, на якому здійснюється вдосконалення і оцінка результатів запроваджених заходів.

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕТОДУ SARA

- S – Scanning (Сканування). На цьому етапі дільничним офіцером поліції визначається сутність проблеми
- A – Analysis (Аналіз). Цей етап безпосередньо пов'язаний із збором та аналізом наявної інформації щодо певної місцевої проблеми.
- R – Response (Реагування). Цей етап характеризується практичною реалізацією заходів реагування щодо вирішення місцевої проблеми
- A – Assessment (Оцінка). Це останній етап вирішення місцевої проблеми, на якому здійснюється вдосконалення і оцінка результатів запроваджених заходів.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Практичні завдання до розділу 1. Загальнотеоретичні положення діяльності служби дільничних офіцерів поліції

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Яку назву має наказ МВС України № 650 від 28.07.2017 року:

- A. Інструкція з організації служби дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України
- B. Про затвердження Інструкція з організації служби дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України
- C. Про затвердження Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України
- D. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції

Що таке поліцейська дільниця?

- A. територія, що обслуговується ДОП, із чисельністю населення, що не перевищує 5 тис. осіб у сільській місцевості та 6 тис. осіб — у містах
- B. територія, що обслуговується ДОП, із чисельністю населення, що не перевищує 6 тис. осіб у сільській місцевості та 7 тис. осіб — у містах
- C. територія, що обслуговується ДОП, із чисельністю населення, що не перевищує 7 тис. осіб у сільській місцевості та 8 тис. осіб — у містах
- D. територія, що обслуговується ДОП, із чисельністю населення, що не перевищує 8 тис. осіб у сільській місцевості та 9 тис. осіб — у містах

Який документ заводиться на поліцейську дільницю?

- A. паспорт дільниці
- B. справа дільниці
- C. контрольно-наглядова справа
- D. номенклатурна справа

Який основний нормативно-правовий акт регламентує діяльність дільничних офіцерів поліції?:

- A. наказ МВС України № 550 від 11.11.2010
- B. наказ МВС України № 1212 від 11.11.2010
- C. наказ МВС України № 650 від 28.07.2017
- D. наказ МВС України № 550 від 20.10.2003

Організація та контроль за роботою ДОП покладаються на:

- A. заступника начальника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції, який відповідно до розподілу функціональних обов'язків координує діяльність ДОП та начальника відділу (сектору) превенції територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції
- B. виключно на заступника начальника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції
- C. виключно на начальника відділу (сектору) превенції територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції
- D. на Департамент превентивної діяльності

Яка інформація міститься у контрольно-наглядовій справі:

- A. особливості території обслуговування, розташування й режиму роботи підприємств, установ та організацій, об'єктів дозвільної системи, контактів відповідальних осіб органів місцевого самоврядування, інших довідкових та інформаційних матеріалів щодо території обслуговування
- B. кількість населення на території
- C. кількість скоєних на поліцейській дільниці кримінальних правопорушень, обставин, які призводять до їх скоєння
- D. усі відповіді правильні

Межі поліцейської дільниці визначаються:

- A. заступником начальника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції
- B. Департаментом превентивної діяльності
- C. начальником міського, районного органу (управління) внутрішніх справ
- D. керівником відділу (відділення) поліції з урахуванням площі території та специфіки регіону

Службове приміщення, що надається ДОП для виконання покладених на нього завдань із забезпечення правопорядку в межах поліцейської дільниці:

- A. кабінет дільничного офіцера поліції
- B. дільничний пункт поліції
- C. поліцейська станція
- D. поліцейська дільниця

До якого блоку поліції входить служба дільничних офіцерів?

- A. до кримінальної поліції
- B. до патрульної поліції
- C. до превентивної діяльності
- D. до спеціальної поліції

Найвищою ланкою підрозділів дільничних офіцерів поліції у системі Національної поліції є:

- A. Департамент превентивної діяльності
- B. Управління дільничних офіцерів поліції
- C. відділ дільничних офіцерів поліції
- D. сектор дільничних офіцерів поліції

З урахуванням чого розроблюється план роботи дільничного офіцера поліції?

- A. з урахуванням оперативної обстановки
- B. з урахуванням пріоритетів громади у сфері публічної безпеки та порядку, оперативної обстановки на дільниці
- C. з урахуванням пріоритетів громади у сфері публічної безпеки та порядку
- D. з урахуванням вказівок керівника

Чи допускається використання ДОП та їх помічників поза межами закріплених за ними поліцейських дільниць?

- A. так
- B. ні C. у виняткових випадках за наказами керівників територіальних органів (підрозділів) поліції
- C. так, за згодою самого дільничного офіцера поліції чи його керівника

Кого інформують у випадку покладення обов'язків дільничного офіцера поліції на період тривалої відсутності ДОП (відпустка, навчання, хвороба, відрядження), закріпленого за певною дільницею?

- A. населення
- B. керівника ГУНП в області
- C. органи місцевого самоврядування
- D. керівника Департаменту превентивної діяльності

Кого інформують щодо призначення ДОП та закріплення за ним відповідної поліцейської дільниці?

- A. населення
- B. керівника ГУНП в області
- C. органи місцевого самоврядування
- D. керівника Департаменту превентивної діяльності

Чи може змінюватися територія поліцейської дільниці (її розміри та межі)?

- A. так, тільки начальником ГУНП в області
- B. ні
- C. так, керівником відділу (відділення) поліції за поданням заступника керівника, який відповідно до розподілу функціональних обов'язків координує діяльність ДОП
- D. так, за згодою населення, що мешкає на цій території

Яким документом за дільничним офіцером поліції закріплюється поліцейська дільниця?

- A. рапортом
- B. актом про закріплення
- C. наказом
- D. постановою

Скільки розділів містить Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції?

- A. 5
- B. 6
- C. 7
- D. 8

Із скількох ланок складається система підрозділів дільничних офіцерів поліції?

- A. 2
- B. 3
- C. 4
- D. 5

Який із перелічених відділів функціонує у структурі Управління дільничних офіцерів поліції Департаменту превентивної діяльності?

- A. відділ контрольно-методичної роботи
- B. відділ координації
- C. відділ превентивних заходів та протидії домашньому насильству
- D. усі перелічені відділи

Які елементи характеризують адміністративно-правовий статус дільничного офіцера поліції?

- A. права, повноваження, гарантії;
- B. компетенція, гарантії, відповідальність;
- C. права, повноваження, гарантії, відповідальність;
- D. права, обов'язки, гарантії, відповідальність.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Практичне завдання № 1

Під час виборчого процесу до Верховної Ради України дільничні офіцери поліції Петров і Іванов забезпечували публічну безпеку та порядок на одній із дільниць. В день виборів до зазначених поліцейських, які перебували на службі, звернулися представники ЗМІ з пропозицією надати коментар щодо кандидатів-лідерів у депутати. Поліцейський Петров висловив свою прихильність до кандидата Т. та переконував журналістів у добротності кандидата та його партії.

Чи правомірні дії дільничного офіцера поліції? Які вимоги Закону України «Про Національну поліцію», враховуючи умови задачі було порушено? Чи дозволяється поліцейським висловлювати особисте ставлення до діяльності політичних партій та їх кандидатів? Який принцип діяльності дільничних офіцерів поліції реалізується у цій ситуації?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Закону України «Про Національну поліцію».

Практичне завдання № 2

Випускник Донецького державного університету внутрішніх справ після закінчення закладу вищої освіти був розподілений для подальшого проходження служби на посаді дільничного офіцера поліції ВП № 1 Кропивницького РУП ГУНП в Кіровоградській області. Начальник сектору превенції відділення поліції закріпив за ним поліцейську дільницю № 2, передав контрольно-наглядову справу.

Чи має право начальник сектору превенції відділення поліції закріплювати поліцейську дільницю за дільничним? Яким документом має бути закріплено рішення про закріплення поліцейської дільниці? Які відомості мають міститися в контрольно-наглядовій справі?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом IV Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 3

Дільничного офіцера поліції Симонова було відряджено до деокупованої зони для реалізації спеціальних завдань на два місяці.

Прокоментуйте дану ситуацію. Визначте, хто повинен здійснювати повноваження ДОП на час його відрядження. Хто і які дії повинен вчинити у цій ситуації. Відповідь обґрунтуйте з посиланням на чинні нормативно-правові акти.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом IV Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 4

У ході перевірки діяльності дільничного офіцера поліції Шишкіна Б. В. начальник ВП встановив, що всю інформацію, яка характери-

зує обстановку на обслуговуваній території, у тому числі список осіб, що перебувають на профілактичному обліку, Шишкін Б.В. заносить до щоденника, аркуші якого згрупував у відповідні розділи. Перелік заходів, що плануються на кожен день, Шишкін Б.В. відмічав на від-ривному календарі, що знаходився на його робочому столі.

Чи правомірні дії ДОП? Яку документацію, і по яким правилам зобов'язаний вести дільничний офіцер поліції?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом IV та V Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 5

Під час семінарського заняття, відповідаючи на питання викладача щодо організаційно-штатної структури Управління дільничних офіцерів поліції Департаменту превентивної діяльності, курсант Шевченко зазначив, що до структури зазначеного підрозділу поліції входять: начальник управління; перший заступник начальника управління, три заступники начальника управління; відділ контролюно-методичної роботи; відділ координації; відділ превентивних заходів та протидії домашньому насильству.

Оцініть відповідь курсанта Шевченка. Чи правильно визначено організаційно-штатну структуру Управління дільничних офіцерів поліції Департаменту превентивної діяльності? У разі наявності помилки, надайте правильну відповідь.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом 1 навчального посібника.

Практичне завдання № 6

Поліцейський офіцер громади був залучений до несення служби із забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення заходів із святкування дня створення територіальної громади. Святкові заходи завершилися пізно ввечері і поліцейський офіцер громади вирішив не здавати табельну вогнепальну зброю та боєприпаси до органу поліції.

Посилаючись на чинні нормативно-правові акти, оцініть правомірність дій поліцейського офіцера громади у зазначеній ситуації.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом I Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 7

Начальником відділення поліції № 1 (м. Мала Виска) Новоукраїнського РВП ГУНП в Кіровоградській області, підполковником поліції Тодосейчуком видано наказ про відкриття поліцейської станції на території обслуговування зазначеного відділення поліції.

Посилаючись на положення чинних нормативно-правових актів, надайте відповідь, які вимоги висуваються до облаштування поліцейської станції підрозділу поліції?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом VII Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 8

Для виконання відповідно до законодавства покладених на поліцейського офіцера громади завдань за ним було закріплено службовий автомобіль. 15 липня поточного року поліцейський офіцер громади на службовому автомобілі відвозив власну родину до міста відпочинку, про що стало відомо керівнику сектору по взаємодії з громадами.

Посилаючись на положення чинних нормативно-правових актів, оцініть правомірність дій поліцейського офіцера громади? Чи повинен поліцейський офіцер громади забезпечуватися службовим автомобілем?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом I та VII Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650, а також розділом III Порядку використання

і зберігання транспортних засобів Національної поліції України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07 вересня 2017 року за № 757.

Практичне завдання № 9

На одній із поліцейських станцій старший дільничний офіцер поліції Сидоров вирішив здійснити перевірку виконання дільничним офіцером поліції та помічником дільничного офіцера поліції заходів плану їх роботи. На що дільничний офіцер поліції та його помічник зауважили, що старший дільничний офіцер поліції не має таких повноважень, адже план затверджується керівником територіального відділу поліції або заступником керівника, який відповідно до розподілу обов'язків координує діяльність дільничних офіцерів поліції.

Посилаючись на положення чинних нормативно-правових актів, оцініть правомірність заперечень дільничного офіцера поліції та його помічника? Чи має старший дільничний офіцер поліції здійснювати організацію та контроль за названими в умовах задачі поліцейськими?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом IV Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 10

Начальник відділу поліції № 1 (м. Знам'янка) Кропивницького РУП ГУНП в Кіровоградській області майор поліції Міхавчук віддав письмовий наказ про відрядження поліцейського офіцера громади старшого лейтенанта поліції Орлова зі Знам'янської міської територіальної громади, за якою останній був офіційно закріплений, до Катеринівської територіальної громади. У мотивувальній частині наказу Міхавчук посилався на ускладнення оперативної обстановки на території обслуговування Катеринівської територіальної громади.

Визначте з посиланням на чинні нормативно-правові акти правомірність рішення начальника відділу поліції № 1 (м. Знам'янка) Кропивницького РУП ГУНП в Кіровоградській області майора поліції Міхавчука.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом IV Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичні завдання до розділу 2.

Зміст адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

До базових ознак адміністративної діяльності ДОП відноситься:

- A. державно-владний характер
- B. виконавчо-розпорядчий (організаційно-розпорядчий) характер
- C. підзаконність
- D. усі зазначені ознаки

Адміністративна діяльність дільничного офіцера поліції — це:

- A. врегульовані нормами адміністративного права внутрішньо-організаційні та зовнішні суспільні відносини, що виникають в діяльності органів Національної поліції під час виконання ними завдань з охорони громадського порядку і безпеки
- B. управлінські відносини, що складаються у сфері організації та практичного здійснення охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, боротьби зі злочинністю і окремими адміністративними правопорушеннями в громадських місцях, відносини, в яких проявляється нормотворча, правозастосовна та правоохоронна діяльність органів Національної поліції
- C. врегульована нормами адміністративного права, заснована на законі державно-владна, виконавчо-розпорядча, превентивно спрямована, публічно-сервісна, територіально визначена безперервна діяльність, спрямована на забезпечення публічної безпеки і порядку, охорону прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидію злочинності та надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги
- D. система знань про врегульовану нормами адміністративного права виконавчо-розпорядчу діяльність органів Національної поліції щодо забезпечення прав і свобод громадян, громадського порядку і безпеки, попередження й припинення злочинів та інших правопорушень

Державно-владний характер адміністративної діяльності дільничного офіцера поліції проявляється:

- A. в тому, що її підрозділи та посадові особи здійснюють повноваження від імені держави, реалізуючи внутрішню функцію держави — охорону правопорядку
- B. в тому, що виконавчо-розпорядча діяльність здійснюється ними задля виконання приписів законів, на підставах, способами та в межах, визначених законом
- C. в тому, що її органи, підрозділи і посадові особи в межах наданих їм відповідно до законодавства надають поліцейські послуги
- D. в тому, що Національна поліція в цілому, окремі її підрозділи, посадові особи звітують про результати своєї діяльності перед органами державного контролю, перед вищестоящими органами і підрозділами, а також перед громадськістю

Основними завданнями служби ДОП є:

- A. співпраця з групами реагування патрульної поліції
- B. інформування чергової частини органу (підрозділу) поліції у разі отримання від населення відомостей про осіб, які мають наміри вчинити кримінальні правопорушення або їх учинили, розшукуваних злочинців, осіб, які зникли безвісти
- C. ужиття заходів для взяття на облік осіб, щодо яких здійснюється превентивна робота, підтримання в актуальному стані інформаційних підсистем ЄІС МВС
- D. усе вищеперераховане

До повноважень ДОП відноситься:

- A. здійснення профілактичної роботи, спрямованої на запобігання вчиненню кримінальних та інших правопорушень
- B. виявлення причин та умов, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень, ужиття у межах компетенції заходів для їх усунення
- C. ужиття заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення
- D. всі наведені варіанти є правильними

Які із перелічених заходів здійснюють дільничні офіцери поліції?

- A. постановка на превентивний облік повнолітніх осіб
- B. видача дозволів на зброю зброї
- C. проведення ознайомлювальних, попереджувальних та виховних бесід з дитиною
- D. постановка на превентивний облік дітей

Узагальнені види адміністративної діяльності ДОП, що мають певну специфіку, яка розкривається через особливі повноваження, адміністративно-правові засоби й організацію діяльності — це:

- A. завдання адміністративної діяльності ДОП
- B. напрями адміністративної діяльності ДОП
- C. принципи адміністративної діяльності ДОП
- D. форми адміністративної діяльності ДОП

Зовнішнє вираження їх дій, які реалізуються в межах наданих їм повноважень для виконання поставлених перед ними завдань у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, надання поліцейських послуг, які спричиняють наслідки правового та неправового характеру — це:

- A. завдання адміністративної діяльності ДОП
- B. напрями адміністративної діяльності ДОП
- C. принципи адміністративної діяльності ДОП
- D. форми адміністративної діяльності ДОП

Методи адміністративної діяльності ДОП — це:

- A. зовнішнє вираження їх дій, які реалізуються в межах наданих їм повноважень для виконання поставлених перед ними завдань у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, надання поліцейських послуг, які спричиняють наслідки правового та неправового характеру
- B. сукупність заходів, закріплених законодавством і вироблених правозастосовною практикою, які реалізуються засобами адміністративно-правового впливу й застосовуються дільничними офіцерами поліції з метою реалізації завдань і основних напрямів їхньої адміністративної діяльності

- C. узагальнені види адміністративної діяльності ДОП, що мають певну специфіку, яка розкривається через особливі повноваження, адміністративно-правові засоби й організацію діяльності
- D. врегульована нормами адміністративного права, заснована на законі державно-владна, виконавчо-розпорядча, превентивно спрямована, публічно-сервісна, територіально визначена безперервна діяльність, спрямована на забезпечення публічної безпеки і порядку, охорону прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидію злочинності та надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги

Скільки прийнято розрізняти напрямів адміністративної діяльності ДОП?

- A. 2
- B. 3
- C. 4
- D. 5

Скільки існує основних методів адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції?

- A. 2
- B. 3
- C. 4
- D. 5

До базових принципів адміністративної діяльності ДОП НЕ відносяться:

- A. принцип верховенства права
- B. принцип толерантності
- C. принцип дотримання прав і свобод людини
- D. принцип законності

До специфічних принципів адміністративної діяльності ДОП відносяться:

- A. принцип безперервності
- B. принцип толерантності

- C. принцип нульової толерантності до домашнього насильства
- D. усі зазначені принципи

Найбільш поширеною формою адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції є:

- A. видання нормативних та індивідуальних актів управління
- B. вчинення інших юридично значущих дій
- C. організаційні заходи
- D. матеріально-технічні заходи

До якої форми адміністративної діяльності ДОП належить облаштування поліцейської станції?

- A. видання нормативних та індивідуальних актів управління
- B. вчинення інших юридично значущих дій
- C. організаційні заходи
- D. матеріально-технічні заходи

До якої форми адміністративної діяльності ДОП належить поквартирний (побудинковий) обхід поліцейської дільниці?

- A. видання нормативних та індивідуальних актів управління
- B. вчинення інших юридично значущих дій
- C. організаційні заходи
- D. матеріально-технічні заходи

До яких заходів адміністративної діяльності ДОП належить здійснення превентивного обліку щодо певної категорії осіб?

- A. до заходів переконання
- B. до адміністративно-попереджувальних (запобіжних) заходів
- C. до заходів адміністративного припинення загального призначення
- D. до спеціальних заходів адміністративного припинення

До яких заходів адміністративної діяльності ДОП належить застосування спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству?

- A. до заходів переконання
- B. до адміністративно-попереджувальних (запобіжних) заходів

- C. до заходів адміністративного припинення загального призначення
- D. до спеціальних заходів адміністративного припинення

До яких заходів адміністративної діяльності ДОП належить накладення стягнення у вигляді штрафу на правопорушника?

- A. до заходів адміністративної відповідальності
- B. до адміністративно-попереджувальних (запобіжних) заходів
- C. до заходів адміністративного припинення загального призначення
- D. до спеціальних заходів адміністративного припинення

До яких заходів адміністративної діяльності ДОП належить здійснення інформування населення поліцейської дільниці про вжиті карантинні обмеження?

- A. до заходів переконання
- B. до адміністративно-попереджувальних (запобіжних) заходів
- C. до заходів адміністративного припинення загального призначення
- D. до спеціальних заходів адміністративного припинення

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Практичне завдання № 1

До дільничного офіцера поліції звернулась громадянка Петрова і повідомила, що її чоловік страждає алкоголізмом. Вона просила направити його на примусове лікування і застосувати інші можливі заходи. Дільничний офіцер поліції сказав, що відповідно до чинного законодавства до такі питання не належать до завдань його діяльності, він не зобов'язаний працювати з такою категорією осіб і тому нічим допомогти він не може.

Чи правомірна відповідь дільничного офіцера поліції в цій ситуації.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції

та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 2

Дільничний офіцер поліції Кравець В.В. для проведення профілактичної бесіди прибув до квартири громадянина Сіялявіна С.П., який є звільненим з місць позбавлення волі і відбував покарання за умисний злочин і у нього судимість не знято або не погашено у встановленому законом порядку. Сіялявін С.П. відкрив двері, але впустити до приміщення дільничного офіцера поліції відмовився. Кравець В.В. заявив, що притягне Сіялявіна С.П. до адміністративної відповідальності за злісну непокору законному розпорядженню або вимозі поліцейського.

Чи мав право дільничний офіцер поліції приходити до квартири Сіялявіна С.П.? Відповідь обґрунтуйте з посиланням на чинні нормативно-правові акти.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 3

До дільничного офіцера поліції звернулася громадянка Іванова О.О. і повідомила, що її сусід Петренко С.В. страждає на шизофренію і постійно їй погрожує.

Дати юридичну оцінку цій ситуації. Як повинен вчинити дільничний офіцер поліції в цій ситуації. Складіть алгоритм правильних дій.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 4

Поліцейський офіцер громади капітан поліції Стеценко на території обслуговування, з метою припинення адміністративного правопо-

рушення зупинив транспортний засіб ВА3 2107 д.н.з. ВА 0380 ОІ, під керуванням гр. Самсоненка. Водій заперечував законність зупинки транспортного засобу, мотивуючи це тим, що статус поліцейського офіцера громади не наділяє капітана поліції Стеценка повноваженнями щодо виявлення та припинення правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Оцініть правомірність висловлених гр. Самсоненком заперечень. Чи мають поліцейські офіцери громади повноваження щодо оформлення адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху? Обґрунтуйте відповідь з посиланням на нормативно-правові акти.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 5

Дільничним офіцером поліції на території його обслуговування було виявлено дитину, розлучену із сім'єю.

Які дії повинен здійснити дільничний офіцер поліції у цій ситуації? Відповідь обґрунтуйте з посиланням на чинні нормативно-правові акти.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 6

Зверніть увагу на такі приклади адміністративної діяльності діяльності дільничних офіцерів поліції:

- здійснено прийом громадян на поліцейській станції;
- проведено поквартирний (побудинковий) обхід поліцейської дільниці;
- винесено постанову про притягнення громадянина Н. до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 178 КУпАП;

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

- отримано бланки протоколів про адміністративне правопорушення, бланки постанов у справі про адміністративне правопорушення, бланки термінових заборонних приписів;
- підготовлено звіт про результати своєї роботи за I квартал.

Схарактеризуйте форми адміністративної діяльності Національної поліції, наведені у зазначених вище прикладах.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно враховувати, що форми адміністративної діяльності органів дільничних офіцерів поліції поділяються на правові та неправові, і користуватися розділом 2 навчального посібника.

Практичне завдання № 7

Дільничні офіцери поліції Іванов та Смирнов, під час обходу поліцейської дільниці, виявили громадянина Кірина, який знаходився у громадському місці у п'яному вигляді, що ображає людську гідність і громадську мораль, та попросили надати документи. Документів, які підтверджують особу, у Кірина не виявилось. Дільничні офіцери поліції доставили правопорушника до чергової частини для встановлення особи затриманого та для складання протоколу про адміністративне правопорушення, передбачене ч.1 ст. 178 КУпАП.

Які заходи адміністративного примусу застосовано дільничними офіцерами поліції в цій ситуації? Якими нормативно-правовими актами регламентовано їхні дії?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом V «Поліцейські заходи» Закону України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 року № 580-VIII, главою 14, 19 Кодексу України про адміністративні правопорушення та розділ II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 7

Заповніть таблицю запропонованими заходами:

Заходи переконання	Адміністративно-попереджувальні заходи	Заходи адміністративного припинення	Заходи адміністративної відповідальності

1. Перевірка документів особи.
2. Інформування виконавчого органу місцевого самоврядування територіальної громади про стан дотримання правопорядку на поліцейській дільниці в межах територіальної громади, ужиті заходи із запобігання правопорушенням, з метою підвищення довіри населення до поліції.
3. Взяття на профілактичний облік кривдника, який вчинив домашнє насильство.
4. Здійснення заходи з контролю за дотриманням обмежень, установлених Законом України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі».
5. Опитування особи.
6. Зупинення поліцейським офіцером громади транспортного засобу, водій якого порушив Правил дорожнього руху.
7. Проведення дільничним офіцером поліції особистого огляду й огляду речей.
8. Застосування дільничним офіцером поліції заходів фізичного впливу;
9. Застосування дільничним офіцером поліції попередження за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 178 КУпАП.
10. Постійне інформування населення про стан правопорядку і боротьби зі злочинністю.
11. Здійснення поліцейського піклування.
12. Участь працівників дільничного офіцера поліції у всеукраїнській акції «16 днів проти насильства».
13. Застосування дільничним офіцером поліції штрафу за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 175-1 КУпАП;

14. Здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами порядку та правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, вибухових речовин та матеріалів, боєприпасів, на які поширюється дозвільна система.
15. Підготовлено матеріали про анулювання дозволу на право зберігання, носіння зброї та боєприпасів власником, який вчинив домашнє насильство.
16. Винесення термінового заборонного припису кривднику.
17. Затримано особу, яка вчинила адміністративне правопорушення, передбачене ст. 173 КУпАП.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом V «Поліцейські заходи» Закону України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 року № 580-VIII, главою 20 Кодексу України про адміністративні правопорушення, розділ II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650 та розділом 2 навчального посібника.

Практичне завдання № 8

Проаналізуйте нижченаведені ситуації й запишіть, який превентивний поліцейський захід має застосувати дільничний офіцер поліції з посиланням на норму закону:

Ситуація	Превентивний поліцейський захід, що застосовується, стаття
Працівниками поліції виявлено особу чоловічої статі, яка перебувала на зупинці громадського транспорту і внаслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися	поліцейське піклування, ст. 41
Дільничний офіцер поліції прибув за місцем мешкання громадянина Н., який є власником мисливської вогнепальної зброї, для перевірки правил її зберігання	

Ситуація	Превентивний поліцейський захід, що застосовується, стаття
Невідомий чоловік, побачивши дільничних офіцерів поліції, які здійснювали патрулювання і наближався до нього, різко змінив свій напрямок руху і почав бігти	
За вчинення дрібного хуліганства та невиконання законних вимог дільничного офіцера поліції громадянина Н. було затримано	
Під час оформлення протоколу про адміністративне правопорушення в працівників патрульної поліції виникла необхідність залучення свідків	
У межах реалізації проекту «Безпечний будинок» у м. Кропивницький встановлено 204 камери відеоспостереження на закладах освіти, дитячих садках та житлових будинках	
Дільничному офіцеру поліції стало відомо, що громадянин Н. бачив факт вчинення домашнього насильства громадянином П. щодо своєї дружини, які є його сусідом	
Дільничні офіцери поліції переслідували громадянина Н., що вчинив грабіж, який забіг до приватного будинку за адресою: вул. Вокзальна, 20	
Поліцейський офіцер громади виявив порушення водієм автомобіля Honda правил дорожнього руху	

Практичне завдання № 9

Дільничним офіцером поліції спільно з помічником затримано громадянку Кочергіну за торгівлю ковбасами з рук у підземному переході. Через чотири години після з'ясування обставин справи і складання протоколу про адміністративне правопорушення Кочергіну відпустили.

Які заходи адміністративного примусу було застосовано у цій ситуації. Які порушення були допущені у цій ситуації дільничним офіцером поліції?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися главою 20 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Практичне завдання № 10

Проаналізуйте нижченаведені ситуації й запишіть з посиланням на положення Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650, який обов'язок ДОП та ПОГ реалізовано в цій ситуації:

Ситуація	Обов'язок, який реалізовано, пункт Інструкції
Дільничний офіцер поліції прибув за місцем мешкання громадянина Н., який є власником мисливської вогнепальної зброї, для перевірки правил її зберігання	здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами порядку зберігання і використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система пп. 9 п. 2 розділу II
До поліцейського офіцера громади звернулася громадянка Н. і повідомила, що у дворі будинку на території поліцейської дільниці невідомі особи на дитячому майданчику розпивають алкогольні напої. Через 10 хвилин ПОГ прибув на місце події	
Поліцейський офіцер громади провів профілактичний захід у школі на території його обслуговування	

Ситуація	Обов'язок, який реалізовано, пункт Інструкції
Під час обходу поліцейської дільниці дільничний офіцер поліції побачив невідому жінку, яка впала і втратила свідомість, він викликав бригаду швидкої допомоги та почав реалізацію заходів з надання домедичної допомоги	
За торгівлю з рук у невстановлених місцях до гр. К. було застосовано адміністративне затримання	
За вчинення домашнього насильства дільничним офіцером поліції поставлено кривдника на профілактичний облік	
Дільничний офіцер поліції отримав інформацію, що мешканці території його обслуговування, що розташована поблизу державного кордону, здійснюють незаконні операції з переміщення товарів	
Дільничним офіцером поліції проведено перевірку прибуття звільненої особи до місця проживання в порядку, встановленому законодавством	

Практичні завдання до розділу 3. Превентивна (профілактична) діяльність дільничного офіцера поліції

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Які види превентивної (профілактичної) діяльності прийнято розрізняти в діяльності ДОП?

- A. загальна превенція
- B. індивідуальна превенція
- C. поліцейське піклування
- D. усі перелічені види

Скільки видів превентивної (профілактичної) діяльності прийнято розрізняти в діяльності ДОП?

- A. 2
- B. 3
- C. 4
- D. 5

Комплекс заходів, що реалізуються дільничним офіцером поліції відносно осіб, які перебувають на превентивному обліку — це:

- A. загальна превенція
- B. індивідуальна превенція
- C. поліцейське піклування
- D. превентивна (профілактична) діяльність ДОП

Превентивний поліцейський захід, який полягає у тимчасовому нагляді і короточасному обмеженні права на свободу пересування та особисту недоторканість особи, яка потребує допомоги, через її передачу до спеціально визначених законом закладів, місць чи законним представникам дитини віком до 16 років — це:

- A. загальна превенція
- B. індивідуальна превенція
- C. поліцейське піклування
- D. превентивна (профілактична) діяльність ДОП

Профілактичні заходи — це:

- A. дії поліції, спрямовані на недопущення правопорушень та запобігання їх учиненню, ліквідацію причин та умов, що їх викликають
- B. превентивний поліцейський захід, який полягає у тимчасовому нагляді і короткочасному обмеженні права на свободу пересування та особисту недоторканість особи, яка потребує допомоги, через її передачу до спеціально визначених законом закладів, місць чи законним представникам дитини віком до 16 років
- C. комплекс заходів, що реалізуються дільничним офіцером поліції відносно осіб, які перебувають на превентивному обліку
- D. один з напрямів їх адміністративної діяльності, що передбачає комплексне застосування заходів з урахуванням потреб, наявних можливостей та обізнаності дільничного офіцера поліції в особливостях їх реалізації, спрямоване на запобігання вчиненню правопорушень

Що із переліченого НЕ відноситься до заходів загальної превенції?

- A. профілактичні обходи поліцейської дільниці
- B. профілактичні перевірки місць можливого вчинення правопорушень
- C. профілактичний облік певної категорії осіб
- D. інформування населення, яке мешкає на поліцейській дільниці, про стан правопорядку, засоби та методи захисту громадян і власності від правопорушень

Що із переліченого відноситься до заходів індивідуальної превенції?

- A. профілактичні обходи поліцейської дільниці
- B. профілактичні перевірки місць можливого вчинення правопорушень
- C. превентивний облік певної категорії осіб
- D. інформування населення, яке мешкає на поліцейській дільниці, про стан правопорядку, засоби та методи захисту громадян і власності від правопорушень

ДОП ставить на превентивний облік та в межах своєї компетенції проводить профілактичну роботу з:

- A. особами, звільненими з місць позбавлення волі, які відбували покарання за умисний злочин і в яких судимість не знято або не погашено в установленому законом порядку
- B. особами, які вчинили домашнє насильство
- C. дітьми, схильних до вчинення правопорушень
- D. особами, які вчинили домашнє насильство та особами, звільненими з місць позбавлення волі, які відбували покарання за умисний злочин і в яких судимість не знято або не погашено в установленому законом порядку

Чи є можливим зняття з обліку особи, яка перебуває на превентивному обліку та переїхала на нове місце проживання?

- A. забороняється зняття з обліку особи, яка перебуває на превентивному обліку та переїхала на нове місце проживання, без надходження з відповідного територіального (відокремленого) підрозділу поліції підтвердної інформації про поставлення її на облік в зазначеному місці
- B. дозволяється зняття з обліку особи, яка перебуває на превентивному обліку та переїхала на нове місце проживання
- C. дозволяється зняття з обліку особи, яка перебуває на превентивному обліку та переїхала на нове місце проживання, навіть без надходження з відповідного територіального (відокремленого) підрозділу поліції інформації про поставлення її на облік в зазначеному місці
- D. зняття особи з обліку забороняється у будь-якому разі

Що таке превентивний облік?

- A. діяльність, передбачена законодавством України, що спрямована на попередження кримінальних та інших правопорушень, перевірку дотримання обмежень, установлених законом відносно осіб, які перебувають на превентивному обліку, здійснення поліцейського піклування
- B. комплекс заходів щодо конкретних осіб, схильних до вчинення правопорушень, та осіб, які перебувають на обліках в органах внутрішніх справ, з метою попередження вчинення ними злочинів та інших правопорушень

- C. це комплекс організаційно-практичних заходів у діяльності ДОП із запобігання вчиненню, фіксації та припинення правопорушень, контролю за поведінкою осіб з метою недопущення повторного вчинення ними правопорушень, дотриманням установлених законодавством тимчасових обмежень та виконанням покладених зобов'язань
- D. комплекс заходів, спрямованих на виявлення причин та умов, які призводять до скоєння правопорушень, їх усунення в межах своєї компетенції, проведення профілактично-роз'яснювальної роботи серед громадян

Під час здійснення профілактичної діяльності дільничні офіцери поліції:

- A. планують профілактичні заходи з урахуванням потреб осіб, відносно яких вони здійснюються
- B. можуть застосовувати різні форми та методи профілактичної роботи
- C. взаємодіють з іншими суб'єктами: соціальними службами, закладами освіти, громадськими організаціями тощо
- D. вживають усі вищеперераховані заходи

Який документ складає дільничний офіцер поліції для ініціювання взяття на превентивний облік особи?

- A. подання про постановку на превентивний облік
- B. рапорт про необхідність постановки на превентивний облік
- C. довідку про необхідність постановки на превентивний облік
- D. клопотання про необхідність постановки на превентивний облік

На які види поділяються заходи з профілактики адміністративних і кримінальних правопорушень?

- A. первинні і вторинні;
- B. загальні і спеціальні;
- C. основні і додаткові;
- D. загальні і індивідуальні.

Хто з працівників поліції має повноваження щодо постановки на превентивний облік та в межах своєї компетенції проводить профілактичну роботу з: особами, звільненими з місць позбавлення волі,

які відбували покарання за умисний злочин і в яких судимість не знято або не погашено в установленому законом порядку; особами, які вчинили домашнє насильство?

- A. слідчий
- B. інспектор ювенальної превенції
- C. патрульний поліцейський
- D. дільничний офіцер поліції

Здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень, визначено серед основних завдань поліції:

- A. у ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію»
- B. у ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію»
- C. у Положенні про Міністерство внутрішніх справ України
- D. у всіх вище перелічених нормативно-правових актах

Хто приймає рішення про поставлення особи на превентивний облік?

- A. дільничний офіцер поліції
- B. керівник відділу (відділення) поліції або його заступник на підставі наданих ДОП матеріалів
- C. старший дільничний офіцер поліції
- D. начальник сектору (відділу) превенції

Який документ заводиться на осіб, засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо ці особи після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження поліції, систематично порушують публічний порядок і права громадян, учиняють інші правопорушення?

- A. профілактичні справи
- B. облікові справи
- C. справи адміністративного нагляду
- D. контрольно-наглядові справи

В який термін відповідна інформація надсилається до підрозділу поліції за територіальністю у разі зміни постійного місця про-

живання особи, стосовно якої дільничними офіцерами поліції проводяться превентивні заходи?

- A. протягом доби
- B. протягом 3 діб
- C. протягом 10 діб
- D. в стислі строки

Яким нормативно-правовим актом визначено процедуру взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України?

- A. Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»
- B. Інструкцією з організації діяльності дільничних офіцерів поліції
- C. Порядком взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України
- D. Інструкцією з організації профілактичного обліку, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України

До якого документу працівником уповноваженого підрозділу поліції, відповідального за організацію роботи з особами, які перебувають на профілактичному обліку, вносить відомості про кривдника?

- A. до контрольно-наглядової справи
- B. до журналу реєстрації осіб, які перебувають на профілактичному обліку за вчинення домашнього насильства
- C. до журналу реєстрації осіб, які перебувають на превентивному обліку
- D. до паспорту поліцейської дільниці

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Практичне завдання № 1

Під час поквартирного обходу дільничний офіцер поліції встановив, що по вулиці Засядька 12, кв. 7 мешкає сім'я Родіонових — чоловік,

дружина і двоє дітей (7 та 9 років). Родіонові ведуть антигромадський спосіб життя, зловживають спиртними напоями, до них постійно приходять раніше засуджені. Також встановлено, що Родіонові не займаються вихованням дітей, не слідкують за ними.

Чи належить така діяльність до превентивної? Які дії дільничний офіцер поліції повинен вчинити у цій ситуації?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 2

До начальника поліції звернувся громадянин Іванов зі скаргою на дільничного офіцера, який що дня, на прохання його дружини, на протязі місяця заходить до нього за місцем проживання і в присутності рідних проводить профілактичні бесіди про неприпустимість протиправної поведінки.

Громадянин Іванов вважає, що дільничний офіцер порушує його конституційні права на невтручання в особисте і сімейне життя, яке закріплене в ст. 32 Конституції України.

Чи належить така діяльність до превентивної? Чи правомірно діяв дільничний офіцер поліції? До яких із видів профілактичної роботи дільничного офіцера відносяться профілактичні бесіди про неприпустимість протиправної поведінки?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II та V Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 3

На поліцейський дільниці, що обслуговується ДОП Петровим П.П. мешкає гр. Іванов І.І., який перебуває на профілактичному обліку, як кривдник. Гр. Іванов І.І. виїхав на постійне місце проживання до м. Києва. Петров П.П. підготував ініціативний рапорт на керівника

територіального органу поліції про зняття гр. Іванова І.І. з профілактичного обліку, який був задоволений керівником.

Оцініть правомірність дій учасників ситуації. Які дії дільничний офіцер поліції повинен вчинити у цій ситуації? Складіть необхідні адміністративно-процесуальні документи.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України, затверджений наказом МВС України від 25.02.2019 № 124.

Практичне завдання № 4

До дільничного офіцера поліції від керівника органу поліції надійшла інформація про те, що 22 січня поточного року працівниками патрульної поліції був складений протокол про адміністративне правопорушення, передбачене ст. 173-2 КУпАП.

Яке значення для Вас, як для дільничного офіцера поліції має така інформація? Які дії дільничний офіцер поліції повинен вчинити у цій ситуації? Складіть необхідні адміністративно-процесуальні документи.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України, затверджений наказом МВС України від 25.02.2019 № 124.

Практичне завдання № 5

Протягом робочого дня дільничний офіцер поліції прийняв заяву від громадянина про торгівлю самогоном біля парку культури, що знаходиться на поліцейській дільниці; провів робочу зустріч з головами ОСББ для обговорення питань створення безпечного середовища на поліцейській дільниці; перевіряв за місцем мешкання особу, яка перебуває на превентивному обліку; написав рапорт про надання йому чергової відпустки; провів правоосвітницьку роботу з учнями випускних класів загальноосвітньої школи № 1, де роз'яснив правила

дотримання карантинних обмежень; надав пропозицію начальнику поліції щодо найдоцільнішої розстановки та маневрування патрульних нарядів на своїй поліцейській ділянці.

Визначте, які із перерахованих заходів відносяться до превентивної (профілактичної) діяльності дільничного офіцера поліції. До яких (загальної чи індивідуальної превенції) вони відносяться.

Примітка: для вирішення задачі використовуйте інформацію з розділу 3 навчального посібника.

Практичне завдання № 6

На території обслуговування поліцейського офіцера громади неповнолітній К. вчинив домашнє насильство відносно своєї матері. Поліцейський офіцер громади подав ініціативний рапорт про взяття на профілактичний облік кривдника.

Чи правомірні дії поліцейського офіцера громади. Відповідь обґрунтуйте з посиланням на чинні нормативно-правові акти.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України, затверджений наказом МВС України від 25.02.2019 № 124.

Практичне завдання № 7

За вчинення домашнього насильства дільничним офіцером поліції взято гр. П. на профілактичний облік як кривдника. Через тиждень з моменту вчинення гр. П. адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 173-2 КУпАП, до дільничного офіцера поліції надійшли матеріали з районного суду першої інстанції про закриття справи про адміністративне правопорушення.

Які дії повинен вчинити дільничний офіцер поліції у цій ситуації. Відповідь обґрунтуйте з посиланням на чинні нормативно-правові акти.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України, затверджений наказом МВС України від 25.02.2019 № 124.

Практичне завдання № 8

На територію обслуговування Кропивницького РУП ГУНП в Кіровоградській області прибув гр. Д на постійне місце проживання, який перебуває на профілактичному обліку як кривдник в Олександрійському РВ ГУНП в Кіровоградській області.

Які дії повинен уповноважений підрозділ Кропивницького РУП ГУНП в Кіровоградській області у цій ситуації. Відповідь обґрунтуйте з посиланням на чинні нормативно-правові акти.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України, затверджений наказом МВС України від 25.02.2019 № 124.

Практичне завдання № 9

В ході перевірки діяльності поліцейського офіцера громади за напрямом організації роботи з особами, які перебувають на превентивному (профілактичному) обліку перевіряючим було зроблено зауваження відносно того, що облікові справи повинні зберігатися у начальника сектору превенції територіального відділу поліції або у працівника цього сектору. Натомість поліцейський офіцер громади не погодився із таким зауваженням, аргументуючи свою позицію тим, що облікові осіб, що перебувають на превентивному (профілактичному) обліку на території обслуговування ПОГ, зберігаються на поліцейській станції.

Оцініть правомірність позиції перевіряючої особи і поліцейського офіцера громади? Відповідь обґрунтуйте з посиланням на чинні нормативно-правові акти.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом V Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне заняття № 10

Дільничний офіцер поліції підготував ініціативний рапорт, який направив своєму безпосередньому керівництву, в якому виклав пропозиції щодо усунення передумов, які призводять до вчинення правопорушень на території його обслуговування.

Чи відноситься зазначені дії дільничного офіцера поліції до превентивної (профілактичної) діяльності? Якщо так, то до якого різновиду заходів превентивної (профілактичної) діяльності належать зазначені дії? Чи має дільничний офіцер поліції повноваження щодо ініціювання таких заходів? Відповідь обґрунтуйте з посиланням на чинні нормативно-правові акти.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом III та V Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичні завдання до розділу 4. Контрольно-наглядова діяльність дільничного офіцера поліції

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Коли адміністративний нагляд припиняється автоматично:

- A. після закінчення терміну, на який його встановлено, якщо органом Національної поліції не подано клопотання про продовження нагляду або суддя відмовив у продовженні нагляду
- B. у разі засудження піднаглядного до позбавлення волі і направлення його до місця відбування покарання
- C. у разі смерті піднаглядного
- D. всі наведені варіанти є правильними

Підставою для встановлення адміністративного нагляду є вирок суду щодо осіб:

- A. яких було засуджено до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів
- B. засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо під час відбування покарання їх поведінка свідчила, що вони вперто не бажають стати на шлях виправлення і залишаються небезпечними для суспільства
- C. засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо вони після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження органів Національної поліції, систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення
- D. засуджених до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та за злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи

Адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі, встановлюється у термін:

- A. від 1 до 2 років
- B. до 1 року
- C. від 6 місяців до 1 року
- D. до 2 років

Інструкція про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі була прийнята спільним наказом МВС України та Державним Департаментом України з питань виконання покарань:

- A. № 1303/203 від 04.11.2003 р.
- B. № 1203 від 04.11.2003 р.
- C. № 1323/203 від 11.04.2003 р.
- D. № 1344 від 13.03.2001 р.

До осіб, щодо яких встановлено адміністративний нагляд, застосовуються такі обмеження:

- A. заборона виїзду на час відпустки за межі міста (району)
- B. заборона виходу з будинку у вихідні і святкові дні
- C. заборона виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу
- D. реєстрація в поліції від чотирьох до шести разів на місяць

Який документ складається дільничним офіцером поліції для ініціації встановлення адміністративного нагляду:

- A. рапорт
- B. подання
- C. клопотання
- D. вимога

Хто з уповноважених осіб територіальних органів поліції, під час здійснення адміністративного нагляду з урахуванням особи піднаглядного, його способу життя і поведінки, направляє до суду подання щодо продовження терміну адміністративного нагляду, збільшення або зменшення обсягу обмежень дій піднаглядного, припинення адміністративного нагляду?

- A. дільничний офіцер поліції
- B. начальник сектору (відділу) превенції
- C. заступник начальника територіального органу поліції
- D. начальник територіального органу поліції

Контроль за прибуттям і реєстрацією піднаглядних та осіб, які підпадають під дію Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» здійснюють:

- A. оперуповноважені карного розшуку
- B. дільничні офіцери поліції
- C. начальник сектору (відділу) превенції
- D. всі перелічені особи

У разі дозволу на тимчасовий виїзд до іншої місцевості піднаглядному вручається під підпис:

- A. відкріпної талон
- B. реєстраційний листок
- C. контрольний листок
- D. маршрутний листок

Визначте, які із перелічених обмежень НЕ можуть бути застосовані до осіб, щодо яких встановлено адміністративний нагляд:

- A. заборона виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу
- B. заборона виїзду чи обмеження часу виїзду в особистих справах за межі району (міста)
- C. заборона займатися певним видом діяльності
- D. реєстрація в поліції від одного до чотирьох разів на місяць

Чи може адміністративний нагляд бути припинений достроково?

- A. ні B. так, за заявою особи, що перебуває під адміністративним наглядом
- B. так, якщо піднаглядний переїхав на інше місце проживання
- C. якщо піднаглядний перестав бути небезпечним для суспільства і позитивно характеризується за місцем роботи і проживання

Фіксація реєстрації піднаглядної особи, якій встановлено обмеження дій у вигляді реєстрації в поліції здійснюється:

- A. рапортом на ім'я начальника органу
- B. відміткою в робочому зошиті
- C. записом у реєстраційному листку
- D. не робиться зовсім

Скільки видів обмежень, що можуть бути застосовані до піднаглядної особи, передбачено в Законі України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»

- A. 2
- B. 3
- C. 4
- D. 5

Який нормативно-правовий акт визначає умови і порядок встановлення та здійснення адміністративного нагляду за окремими категоріями раніше судимих осіб та їх обов'язки?

- A. Закон України «Про Національну поліцію»
- B. Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції
- C. Закон України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»
- D. Кримінально-виконавчий кодекс

Як часто відповідно до наказу МВС від 21 серпня 1998 року № 622 ДОП здійснює перевірку порядку зберігання зброї громадянами?

- A. щомісяця
- B. щокварталу
- C. один раз на рік
- D. один раз на три роки

Як часто відповідно до наказу МВС від 21 серпня 1998 року № 622 ДОП спільно з інспекторами дозвільної системи здійснює обстеження об'єктів дозвільної системи?

- A. щомісяця
- B. щокварталу
- C. один раз на рік
- D. один раз на три роки

Як часто відповідно до наказу МВС від 21 серпня 1998 року № 622 ДОП спільно з інспекторами дозвільної системи здійснює обстеження об'єктів дозвільної системи, де зберігається велика кількість зброї (20 чи більше одиниць), і базові склади вибухових матеріалів і речовин?

- A. щомісяця
- B. щокварталу
- C. один раз на рік
- D. один раз на три роки

Яким документом оформлюються перевірки порядку зберігання зброї громадянами?

- A. рапортом
- B. протоколом
- C. актом перевірки
- D. висновком про перевірку

Що із переліченого відноситься до форм реалізації контрольних повноважень ДОП у сфері обігу зброї?

- A. систематичні перевірки фізичних осіб-власників зброї за місцем їх проживання
- B. систематичні перевірки юридичних осіб об'єктів дозвільної системи за місцем їх дислокації
- C. виявлення фактів порушення шляхом здійснення поліцейських заходів за наявності передбачених законом підстав
- D. усі перелічені форми

В якому документів ДОП систематизує матеріали, що стосуються контроль за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який знаходиться під домашнім арештом?

- A. в контрольно-наглядовій справі
- B. в обліковій справі
- C. в справі адміністративного нагляду
- D. в контрольній справі

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Практичне завдання № 1

Громадянин Нестеренко О.В., який знаходиться під адміністративним наглядом, звернувся до дільничного офіцера поліції Карпеця А.П. з проханням виїхати до м. Чернігів на півроку для догляду за хворим батьком.

Чи має таке право особа, яка знаходиться під адміністративним наглядом? Якщо так, то які дії повинен вчинити дільничний офіцер поліції в цій ситуації?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом V Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, затвердженої наказом МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 № 1303/203.

Практичне завдання № 2

Відносно громадянина Кудрявцева Р.В. встановлено адміністративний нагляд та обмеження «Заборона виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу»

Ви дільничний офіцер поліції. Як ви будете здійснювати виконання цього обмеження піднаглядним? Які документи Ви складатимете?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом V Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, затвердженої наказом МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 № 1303/203 та інформацією з розділу 4 навчального посібника.

Практичне завдання № 3

На території обслуговування за адресою вул. Засядька 15, кв. 12, мешкає формально підпадаючий під дію Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» громадянин Іванов Іван Іванович, який у 2019 році був засуджений Саксаганським районним судом м. Кривий Ріг за ч. 1 ст. 185 КК України

до 3 років позбавлення волі. Після звільнення 1 травня поточного року гр-н Іванов І.І. на шлях виправлення не став. Систематично порушує громадський порядок, зловживає спиртними напоями, за що неодноразово притягувався до адміністративної відповідальності. Так: 15 травня поточного року був притягнутий до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 178 КУпАП, за що було винесено попередження; 12 червня поточного року — за вчинення правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 178 КУпАП. Іванов І.І. будучи попередженим про припинення ведення антигромадського способу життя та можливості встановлення щодо нього адміністративного нагляду, своєї поведінки не змінив і знов вчинив правопорушення, за яке 20 липня поточного року був притягнутий до адміністративної відповідальності за ст. 173 КУпАП з призначенням штрафу.

Ви дільничний офіцер поліції. Як Ви повинні вчинити в цій ситуації? Які документи Ви складатимете?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом IV Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, затвердженої наказом МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 № 1303/203.

Практичне завдання № 4

На території Вашого обслуговування мешкає громадянин Петров К.І., відносно якого встановлено адміністративний нагляд з обмеженням заборона виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу, а саме з 22.00 до 06.00 строком на два роки. Через півроку перебування під адміністративним наглядом громадянин Петров К.І. працевлаштувався на ММК «Ілліча» слюсарем, що передбачає виконання ним роботи позмінно, у тому числі і в нічну зміну.

Ви дільничний офіцер поліції. Як Ви повинні вчинити в цій ситуації? Які документи Ви складатимете?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом VI Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду

за особами, звільненими з місць позбавлення волі, затвердженої наказом МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 № 1303/203.

Практичне завдання № 5

При перевірці дільничним офіцером поліції дотримання піднаглядним Семеновим А.А. правил адміністративного нагляду, якому було встановлено обмеження заборона виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу, а саме з 22.00 до 06.00 строком на один рік було встановлено, що 22 серпня поточного року о 23.00 громадянин Семенов був відсутній.

Ви дільничний офіцер поліції. Як Ви повинні вчинити в цій ситуації? Які документи Ви складатимете?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом VI Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, затвердженої наказом МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 № 1303/203, главою 15 КУпАП.

Практичне завдання № 6

Після звільнення з місць позбавлення волі до відділення поліції для постановки на облік як особа, якій встановлено адміністративний нагляд, звернувся гр. Біркін А.С. Під час опитування останнього стало відомо, що він не може бути зареєстрованим за попереднім місцем проживання, тому що втратив соціальні зв'язки з рідними.

Як в даній ситуації повинні діяти працівники поліції з метою надання таким особам допомоги в соціальній адаптації та у які органи необхідно надіслати зазначену інформацію.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Порядку взаємодії суб'єктів соціального патронажу звільнених осіб, затвердженого наказом Міністерство соціальної політики України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство охорони здоров'я України міністерство юстиції України від 07 листопада 2011 року № 429/831/769/3279/5.

Практичне завдання № 7 (фабула для проведення поліцейського квесту)

На території обслуговування за адресою просп. Миру 104, кв. 116, мешкає формально підпадаючий під дію Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» громадянин Іванов Іван Іванович, який три роки тому був засуджений Кіровським районним судом м. Кропивницький за ч. 1 ст. 185 КК України до 3 років позбавлення волі. Після звільнення 1 травня поточного року гр-н Іванов І.І. прибув за місцем мешкання на територію Вашого обслуговування. Однак на шлях виправлення Іванов не став, систематично порушує громадський порядок, зловживає спиртними напоями, за що неодноразово притягувався до адміністративної відповідальності. Так: 15 травня поточного року був притягнутий до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 178 КУпАП, за що було винесено попередження; 12 червня поточного року — за вчинення правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 178 КУпАП. Іванов І.І. будучи попередженим про припинення ведення антигромадського способу життя та можливості встановлення щодо нього адміністративного нагляду, своєї поведінки не змінив і знов вчинив правопорушення, за яке 20 липня поточного року був притягнутий до адміністративної відповідальності за ст. 173 КУпАП з призначенням штрафу.

Ви дільничний офіцер поліції. Як Ви повинні вчинити в цій ситуації? Складіть необхідні документи починаючи з моменту прибуття звільненого Іванова І.І. на територію Вашого обслуговування.

Додаткові умови:

1. За поданням Кропивницького РУП 10.08.2022 Кіровським районним судом м. Кропивницького гр. Іванову І.І. Було встановлено адміністративний нагляд на строк 2 роки із встановленням таких обмежень
 - заборона виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу;
 - заборона виїзду чи обмеження часу виїзду в особистих справах за межі району (міста);
 - реєстрація в поліції чотири рази на місяць.

*Ви дільничний офіцер поліції. Як Ви повинні вчинити в цій ситуації?
Складіть необхідні документи*

2. Вами, дільничним офіцером поліції систематично здійснювалася перевірка дотримання піднаглядним обмеження у вигляді заборони виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу. Кожен раз піднаглядний був вдома. А також кожного тижня піднаглядний прибував до поліцейської дільниці для реєстрації з метою виконання обмеження «реєстрація в поліції чотири рази на місяць».

*Ви дільничний офіцер поліції. Як Ви повинні вчинити в цій ситуації?
Складіть необхідні документи (рапорт про перевірку в 1 екземплярі для демонстрації вміння його складання)*

3. 20 жовтня поточного року гр. Іванов І.І. звернувся до Вас із проханням виїхати до м. Дніпро на тиждень для участі у весіллі своєї сестри.

*Ви дільничний офіцер поліції. Як Ви повинні вчинити в цій ситуації?
Складіть необхідні документи.*

4. Через рік після встановлення адміністративного нагляду гр. Іванов І.І. працевлаштувався на шахту «Суша балка», одружився, правопорушень не допускав, за місцем мешкання і роботи характеризується позитивно, отже піднаглядний перестав бути небезпечним для суспільства.

*Ви дільничний офіцер поліції. Як Ви повинні вчинити в цій ситуації?
Складіть необхідні документи.*

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом III, IV, V Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, затвердженої наказом МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 № 1303/203.

Практичне завдання № 8

Гр. Омельченко Семен Михайлович (01.07.1950 р.н.) зберігав вдома мисливську рушницю, на що мав дозвіл (серія АБ9745123, виданий ВП№3 Кропивницького РУП ГУНП в Кіровоградській області 25.01.2020 року). 10.08.2023 року, з метою планової перевірки дотримання порядку зберігання до Омельченка прибув дільничний офіцер поліції, який виявив, що мисливська рушниця зберігалася під ліжком, перебувала у зарядженому стані, а у стволі був патрон.

Дайте юридичну оцінку цій ситуації. Чи відносяться такі заходи до контролю-наглядової діяльності ДОП. Визначте порядок дій дільничного офіцера поліції у цій ситуації. Складіть необхідні адміністративно-процесуальні документи.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650 та главою 7 розділу I Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21.08.1998 № 622.

Практичне завдання № 9

Ви дільничний офіцер поліції отримали завдання на перевірку правил зберігання зброї гр. Омельченко Семен Михайлович (01.07.1950 р.н.), що мешкає за адресою м. Кривий Ріг, вул. Вільна 5, кв. 10.

Визначте порядок дій дільничного офіцера поліції у цій ситуації. Складіть необхідні адміністративно-процесуальні документи.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися главою 12 розділу I Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21.08.1998 № 622.

Практичне завдання № 10

Підозрюваному за рішенням суду було встановлено заборону залишати житло цілодобово. Ви дільничний офіцер поліції, якому доручено здійснювати контроль за виконанням ухвали слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту.

Як часто ви будите здійснювати перевірки і відвідувати місце проживання особи, що знаходиться під домашнім арештом. Який документ Вами скрадатиметься за результатами таких перевірок. Складіть його.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом III Інструкції про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, затвердженої наказом МВС України від 13.07.2016 № 654.

Практичні завдання до розділу 5. Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничного офіцера поліції

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Адміністративно-юрисдикційна діяльність у вузькому розумінні це:

- A. виконавчо-розпорядча діяльність НП щодо захисту прав і свобод громадян, забезпечення громадського порядку і громадської безпеки
- B. урегульована нормами адміністративного права діяльність щодо вирішення індивідуально-конкретних спорів
- C. урегульована нормами адміністративного права діяльність щодо розгляду та вирішення по суті підвідомчих їм справ про адміністративні правопорушення
- D. своєчасне, всебічне, повне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи

Врегульована нормами матеріального і процесуального адміністративного права виконавчо-розпорядча діяльність з вирішення адміністративно-правових спорів, розгляду справ про адміністративні правопорушення:

- A. провадження у справах про адміністративні правопорушення
- B. провадження за зверненнями громадян
- C. адміністративно-юрисдикційна діяльність ДОП
- D. контрольно-наглядова діяльність ДОП

Яка стаття Кодексу України про адміністративні правопорушення закріплює повноваження дільничного офіцера поліції на складання протоколів про адміністративні правопорушення:

- A. стаття 254 КУпАП
- B. стаття 255 КУпАП
- C. стаття 256 КУпАП
- D. стаття 257 КУпАП

Які розрізняють види проваджень у справах про адміністративні правопорушення в діяльності ДОП?

- A. загальні і спеціальні
- B. звичайні і спрощені
- C. основні і додаткові
- D. прості і складні

Матеріали, за якими справами про адміністративні правопорушення, є характерними для діяльності лише поліцейських офіцерів громади?

- A. адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення
- B. адміністративні правопорушення на транспорті, у галузі шляхового господарства і зв'язку
- C. адміністративні правопорушення в сільському господарстві, порушення ветеринарно-санітарних правил
- D. адміністративні правопорушення в галузі охорони природи, використання природних ресурсів, охорони пам'яток історії та культури (ст. 89 КУпАП)

Підвідомчість дільничному офіцеру поліції справ про адміністративне правопорушення визначається:

- A. законом України “Про Національну поліцію”
- B. Інструкцією з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженою наказом МВС України від 06 листопада 2015 року № 1376
- C. Кодексом України про адміністративні правопорушення
- D. Інструкцією з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, затвердженою наказом МВС України від 06 листопада 2015 року № 1395

Яка стаття Кодексу України про адміністративні правопорушення закріплює повноваження дільничного офіцера поліції на розгляд справ про адміністративні правопорушення:

- A. стаття 219 КУпАП
- B. стаття 220 КУпАП
- C. стаття 221 КУпАП
- D. стаття 222 КУпАП

Які дії здійснює дільничний офіцер поліції, якщо протокол про адміністративне правопорушення не складається?

- A. правопорушника направляють одразу до суду для розгляду справи
- B. правопорушнику виноситься усне зауваження
- C. на місці вчинення правопорушення виноситься постанова у справі про адміністративне правопорушення
- D. правопорушника затримують для подальшого з'ясування обставин справи

Які дії необхідно здійснити при складанні протоколу про адміністративне правопорушення?

- A. особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснити її права, передбачені статтями 55, 56, 59, 63 Конституції України
- B. особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснити її права, передбачені статтею 268 КУпАП
- C. особі повідомляється, що справу про адміністративне правопорушення буде розглянуто у строки, визначені статтею 277 КУпАП
- D. особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснити її права, передбачені статтями 55, 56, 59, 63 Конституції України, статтею 268 КУпАП, а також те, що справу про адміністративне правопорушення буде розглянуто у строки, визначені статтею 277 КУпАП

Торгівля з рук у невстановлених місцях, передбачена:

- A. ст. 44 КУпАП
- B. ст. 51 КУпАП
- C. ст. 124 КУпАП
- D. ст. 160 КУпАП

Злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця передбачена:

- A. ст. 124 КУпАП
- B. ст. 156 КУпАП
- C. ст. 160 КУпАП
- D. ст. 185 КУпАП

Термін, після закінчення якого особа вважається такою, що не була піддана адміністративному стягненню.

- A. через 3 місяці
- B. через 6 місяців
- C. через 12 місяців
- D. через 15 місяців

Відповідальність за дрібне хуліганство передбачена?

- A. ст. 124 КУпАП
- B. ст. 156 КУпАП
- C. ст. 173 КУпАП
- D. ст. 185 КУпАП

Відповідальність за Порушення правил адміністративного нагляду особами, щодо яких встановлено такий нагляд, передбачена?

- A. ст. 184 КУпАП
- B. ст. 185 КУпАП
- C. ст. 186 КУпАП
- D. ст. 187 КУпАП

Який документ складається ДОП за результатами розгляду звернень громадян?

- A. рапорт
- B. протокол
- C. висновок
- D. акт

Скільки частин містить висновок за результатами розгляду звернень громадян?

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4

Якщо під час складання постанови у справі про адміністративне правопорушення особа осперить допущене порушення і адміністративне стягнення, що на неї накладається, то ДОП зобов'язаний:

- A. здійснити адміністративне затримання особи
- B. скласти протокол про адміністративне правопорушення
- C. продовжити складати постанову у справі про адміністративне правопорушення
- D. доповісти про цей факт керівнику територіального підрозділу поліції

Які групи звернень громадян є характерними для діяльності ДОП?

- A. звернення за фактами правопорушень, як кримінального, так і адміністративного характеру
- B. звернення з сімейно-побутових питань: сімейні сварки, конфлікти між сусідами, повідомлення про осіб, що ведуть антигромадський спосіб життя, сім'ї зі складними життєвими обставинами тощо
- C. звернення з питань благоустрою території поліцейської дільниці
- D. усі вищезазначені звернення

До основних завдань дільничного офіцера поліції при здійсненні провадження за зверненнями громадян відноситься:

- A. організація належного прийому звернень громадян
- B. забезпечення своєчасного розгляду звернень громадян та прийняття за ними рішень
- C. направлення заявникам відповідей у встановлений законодавством термін
- D. усі названі завдання

Яким документом ДОП інформує заявника про результати розгляду звернення?

- A. повідомленням
- B. листом
- C. висновком
- D. відповіддю

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Практичне завдання № 1

Громадянин Н., особа з інвалідністю внаслідок війни, звернувся до начальника ВП № 1 Кропивницького РУП ГУНП в Кіровоградській області з проханням розглянути скаргу на бездіяльність старшого дільничного офіцера поліції. Скаргу було направлено на розгляд до сектору превенції.

Чи правомірні дії начальника ВП № 1 Кропивницького РУП ГУНП в Кіровоградській області з урахуванням вимог законодавства? Назвіть особливості розгляду скарг окремих категорій громадян?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Закону України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР.

Практичне завдання № 2

В процесі здійснення прийому громадян дільничний офіцер поліції отримав таку інформацію:

1. В торговельному залі, розташованому по вул. Гагаріна, 123 здійснюється торгівля промисловими товарами без контрольно-касових апаратів.
2. Гр. Кудяєв Г.І. постійно б'є свого сина Кудяєва Г.І., який ходить до з синцями на тілі, і кожен вечір гучно плаче.
3. На території дільниці знаходиться трансформаторна будка, вхід до якої не зачинений.

Які дії повинен вчинити ДОП щодо отриманих відомостей?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом III Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 3

28 листопада поточного року до чергової частини Кропивницького районного управління поліції ГУНП в Кіровоградській області надійшло повідомлення від громадян, про те, що за адресою: м. Кропивницький, пр. Будівельників, 147 крадіжка.

Виїздом СОГ на місце події опитаний гр. Петров Петро Петрович, 05.05.1983 р.н., мешкає: м. Кропивницький, вул. Троїцька, 53/59, який пояснив, що він працює на посаді охоронця мультимаркету «Аврора» та 28 листопада поточного року близько о 11:00 год. знаходився в приміщенні мультимаркету по пр. Будівельників, 147, та приблизно в цей час він помітив невідому особу жіночої статі, яка поводитись себе підозріло. Вказана жінка підійшла до стелажу та взяла до рук навушники марки «Navit» чорного кольору, та ходила з ними по території маркету. В цей момент гр. Петров П.П. пішов до підсобного приміщення для того, щоб подивитись камери відеоспостереження та побачив, що невідома жінка розпакувала коробку з навушниками, коробку поклала на прилавок, а навушники почала ховати до куртки, яка була одягнута не ній. Зупинивши жінку біля касової зони, гр. Петров П.П. провів останню до підсобного приміщення, де виявив у вищевказаної жінки навушники. Після чого гр. Петров П.П. викликав поліцію.

Вивченням змісту наданого матеріалу встановлено, що в матеріалах відсутня інформація стосовно збитку. Також, неможливо встановити його балансову вартість та приналежність, його правовий режим використання. Крім того, відсутні акт попередньої інвентаризації, акт інвентаризації станом на день виявлення факту недостачі, відсутні товарні чеки (накладні).

Який документ повинен бути складений за результатами повідомлення про факт крадіжки. Складіть необхідні документи від імені дільничного офіцера поліції?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом III Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України, затвердженого наказом МВС України від 15.11.2017 №930, та інформацією з розділу 5 навчального посібника.

Практичне завдання № 4

10 травня поточного року приблизно о 16.30 дільничний офіцер поліції під час обходу обслуговуваної території ринку «Азовський» виявив громадянина, який в присутності масового скупчення людей у підвищеному тоні брутально висловлювався відносно перехожих громадян, порушуючи громадський порядок. На місті правопорушення було встановлено особу правопорушника, ним виявився громадянин Сидоренко Семен Семенович, 30.04.1984 року народження, громадянин України, що проживає та зареєстрований за адресою: Кіровоградська область, м. Кропивницький, вул. Вокзальна, б. 43, кв. 54.

Кваліфікуйте дії гр. Сидоренка. Ви дільничний офіцер поліції. Як Ви повинні вчинити в цій ситуації? Складіть необхідні документи.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 № 1376 року, та главою 14 КУпАП.

Практичне завдання № 5

Під час несення служби у м. Кропивницький, 06 серпня поточного року о 10.30 дільничний офіцер поліції лейтенант поліції Петров І.І. виявив громадянина Сомова Д.Ю., який розпивав алкогольні напої у громадському місці. Під час розмови з працівником поліції лейтенантом поліції Петровим І.І., Сомов Д.Ю. свої дії не заперечував, припинив вживати алкогольні напої та дав пояснення по справі.

Кваліфікуйте дії гр. Сомова. Ви дільничний офіцер поліції. Як Ви повинні вчинити в цій ситуації? Складіть необхідні документи.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 № 1376 року, та главою 14 КУпАП.

Практичне завдання № 6 (фабула для проведення поліцейського квесту)

10 грудня поточного року до дільничного офіцера поліції відділення поліції № 1 Кропивницького РУП ГУНП в Кіровоградській області зателефонувала громадянка Трусова Ірина Михайлівна (10 червня 1966 р.н., проживає за адресою м. Кропивницький, вул. Пушкіна 64) та повідомила, що її чоловік Трусов Микола Іванович (2 квітня 1964 р.н., м. Кропивницький, вул. Пушкіна 64, працює головним механіком на фермерському господарстві «Топаз-2012»), знаходячись у стані алкогольного сп'яніння, вчинив відносно неї фізичне і психологічне насильство з висловлюванням наміру вчинити економічне насильство в присутності їх неповнолітнього сина Петра. Крім того, вона повідомила, що сусідка бачила, як чоловік ганяв її по двору і лаявся. Дільничний офіцер поліції разом із напарником прибули за зазначеною адресою. На час прибуття працівників поліції поведінка правопорушника не агресивна, однак, жінка боїться за своє життя і життя свого сина.

Додаткова умова: дільничний офіцер поліції знає, що у гр. Трусова М.І. у власності є вогнепальна мисливська рушниця «ТОЗ-34».

Етап 1. Дайте юридичну оцінку ситуації. Чи вбачається склад правопорушення у діях гр. Трусова М.І.?

Етап 2. Продемонструйте алгоритм дій дільничних офіцерів поліції у цій ситуації. Яку допомогу вони можуть надати в цій ситуації.

Етап 3. Складіть необхідні адміністративно-процесуальні документи.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 № 1376 року, та главою 14 КУпАП.

Практичне завдання № 7

10 грудня поточного року до чергової частини Кропивницького РУП ГУНП в Кіровоградській області звернулася громадянка Михайловська Ірина Михайлівна (10 червня 1966 р.н., проживає за адресою м. Кропивницький, вул. Тюріна 15, кв.10) та повідомила, що її чоловік Михайловський Микола Іванович (2 квітня 1964 р.н., м. Кропивницький,

вул. Тюріна 15, кв.10, працює головним механіком на шахті Суха балка), знаходячись у стані алкогольного сп'яніння, вчиняє відносно неї фізичне і психологічне насильство з висловлюванням наміру вчинити економічне насильство в присутності їх неповнолітнього сина Петра. Оперативний черговий направив на місце правопорушення двох дільничних офіцерів поліції, що обслуговують зазначену територію. На час прибуття працівників поліції поведінка правопорушника не агресивна, однак, жінка боїться за своє життя і життя свого сина.

Дайте юридичну оцінку ситуації. Чи вбачається склад правопорушення у діях гр. Михайловського М.І.? Які дії повинні вчинити дільничні офіцери поліції у цій ситуації. Складіть необхідні адміністративно-процесуальні документи.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 № 1376 року, розділом II Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника, затвердженого наказом МВС України від 01.08.2018 № 654, розділом II Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства, затвердженого наказом Мінсоцполітики України та МВС України від 13.03.2019 № 369/180, та главою 14 КУпАП.

Практичне завдання № 8

20 лютого поточного року о 19.30 в м. Кропивницький, за адресою: вул. Василя Стуса, 20 під час обходу поліцейської дільниці дільничними офіцерами поліції в магазині «Сигма» був виявлений факт продажу горілки «Хортиця» (0,7 л.) військовослужбовцю, попри встановлене обмеження щодо торгівлі алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі, на території Івано-Франківської області відповідно до наказу ОВА від 04.04.2022 року № 12.

Продаж здійснено продавчиною зазначеного магазину громадянкою Михайловською Іриною Михайлівною (10 червня 1966 р.н., проживає за адресою м. Івано-Франківськ, вул. Тюріна 15, кв.10)

Дайте юридичну оцінку ситуації. Чи вбачається склад правопорушення у діях гр. Михайловської І.М.? Складіть необхідні адміністративно-процесуальні документи.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 № 1376 року, та главою 12 КУпАП.

Практичне завдання № 9

12 лютого поточного року дільничними офіцерами поліції при обході території поліцейської дільниці в 20.30 в парку «Ковалівський» у м. Кропивницький виявлено гр. Сидоренка Семена Семеновича, 30.04.1984 року народження, громадянин України, що проживає та зареєстрований за адресою: Кіровоградська область, м. Кропивницький, вул. Вокзальна, б. 43, кв. 54, який палив цигарки «Сamel» та розпивав на лавочці горілку «Хортиця». Факт вчинення адміністративного правопорушення гр. Сидоренко не заперечував, на вимогу працівників поліції надав паспорт.

Дайте юридичну оцінку цій ситуації. Чи вбачається склад правопорушення в діях гр. Сидоренка. Складіть необхідні адміністративно-процесуальні документи.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 № 1376 року, та главою 14, 19 КУпАП.

Практичне завдання № 10

01 березня поточного року о 10.30 під час обходу поліцейської дільниці дільничними офіцерами поліції було виявлено громадянку Хлань Анну Сергіївну (11.01.2001 р.н., що проживає за адресою: Кіровоградська область, с. Бережинка, вул. Криворізька, 14), яка здійснювала торгівлю сільхозпродукцією та м'ясною продукцією на зупинці громадського транспорту, що знаходиться за адресою: м. Кропивницький, вул. Велика Перспективна, 13.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

Дайте юридичну оцінку ситуації. Чи вбачається в діях гр. Хлань склад адміністративного правопорушення? Складіть необхідні адміністративно-процесуальні документи.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 № 1376 року, та главою 12 КУпАП.

Практичні завдання до розділу 6. Публічно-сервісна діяльність дільничних офіцерів поліції

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Яка стаття Закону України «Про Національну поліцію» визначає правові підстави взаємодія поліції з органами державної влади та органами місцевого самоврядування:

- A. ст. 5
- B. ст. 15
- C. ст. 25
- D. ст. 35

Який принцип щодо взаємодії поліції і населення закладено в Законі України «Про Національну поліцію»?

- A. постійна взаємодія з населенням
- B. взаємодія з населенням на засадах партнерства
- C. безперервна взаємодія з населенням
- D. законна взаємодія з населенням

Яка стаття Закону України «Про Національну поліцію» визначає принцип взаємодії поліції і населення на засадах партнерства:

- A. ст. 10
- B. ст. 11
- C. ст. 12
- D. ст. 13

Яку іншу назву має концепція «Community policing»?

- A. все для людей
- B. безпечна країна
- C. дієва поліція
- D. партнерство заради спокою

Яка стаття Закону України «Про Національну поліцію» визначає форму взаємодії поліції і населення «Спільні проекти з громадськістю»:

- A. ст. 88
- B. ст. 89
- C. ст. 90
- D. ст. 91

Який проект поліції і суспільства реалізується службою дільничних офіцерів поліції?

- A. дільничні офіцери поліції з громадою
- B. поліцейський офіцер громади
- C. безпечна дільниця
- D. дільничний поряд

Який проект поліції і суспільства реалізується службою дільничних офіцерів поліції спільно з об'єднаннями співвласників багатопверхових будинків?

- A. дільничні офіцери поліції з громадою
- B. поліцейський офіцер громади
- C. безпечна дільниця
- D. безпечний будинок

Врегульований нормами адміністративного права напрям адміністративної діяльності ДОП, здійснюваний у межах повноважень, визначених чинним законодавством, спрямований на налагодження партнерських відносин між цими суб'єктами та установами, підприємствами, окремими громадянами, некомерційними структурами й засобами масової інформації для розробки й запровадження спільних методів поліцейської діяльності на території обслуговування, а також створення сприятливих умов для реалізації і захисту прав, свобод і законних інтересів населенням — це:

- A. взаємодія ДОП з громадськістю
- B. проект «Поліцейський офіцер громади»
- C. публічно-сервісна діяльність ДОП
- D. превентивна діяльність ДОП

До форм взаємодії дільничного офіцера поліції з громадськістю належать:

- A. реалізація спільних проєктів
- B. проведення постійних виступів, зустрічей серед громади поліцейської дільниці
- C. проведення профілактично-роз'яснювальної роботи серед населення
- D. усі перелічені форми

До форм взаємодії дільничного офіцера поліції з громадськістю належать:

- A. налагодження співпраці з представниками самоорганізації населення (ОСББ, старші будинків, квартальні)
- B. спільна з органами місцевого самоврядування розробка і здійснення заходів щодо забезпечення публічної безпеки і порядку
- C. обмін інформацією, що становить спільний інтерес (інформаційна взаємодія)
- D. усі перелічені форми

За якими напрямами ДОП з метою впровадження принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства організовує роботу?

- A. протидія злочинності, профілактика правопорушень та охорона публічного порядку за участю населення
- B. співпраця з органами місцевого самоврядування, представниками територіальних громад, населенням, керівниками підприємств, соціальних, навчальних та культурних закладів, закладів захисту дітей з метою реалізації принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства, обмін інформацією для подальшого її використання під час виконання службових обов'язків
- C. визначення спільних пріоритетних напрямів роботи та її оцінювання з урахуванням думки і потреб громадськості
- D. за всіма перерахованими

Періодичне (не рідше ніж двічі на рік) інформування виконавчого органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади про стан дотримання правопорядку на поліцейській дільниці, ужиті заходи із запобігання правопорушенням, підвищення довіри населення до поліції:

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

- A. звіт дільничного офіцера поліції
- B. правове виховання дільничного офіцера поліції
- C. правове інформування дільничного офіцера поліції
- D. публічний виступ дільничного офіцера поліції

Як часто дільничні офіцери поліції повинні проводити звіт перед органами місцевого самоврядування?

- A. не рідше ніж двічі на рік
- B. не рідше ніж раз на квартал
- C. не рідше ніж раз на рік
- D. не рідше ніж раз на два роки

Які існують різновиди звітів дільничного офіцера поліції?

- A. загальний і спеціальний
- B. основний і додатковий
- C. плановий і позаплановий
- D. первинний і вторинний

Які існують методи вирішення місцевих проблем для співробітництва дільничного офіцера поліції і громадськості?

- A. CAPRA і TARA
- B. CAPRA і SARA
- C. TARA і SARA
- D. CAPA і SARA

До основних форм взаємодії дільничних офіцерів поліції з органами державної влади та органами місцевого самоврядування з питань діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку відноситься:

- A. участь в проведенні нарад за участю членів громадських формувань
- B. здійснення навчання нових членів громадських формувань
- C. підписання планів роботи громадських формувань
- D. контроль діяльності громадського формування

До основних форм взаємодії дільничних офіцерів поліції з органами державної влади та органами місцевого самоврядування

з питань діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку відноситься:

- A. участь в проведенні нарад за участю членів громадських формувань
- B. участь у заслуховуванні звітів керівників громадських формувань з охорони громадського порядку щодо участі їх членів в охороні громадського порядку, проведенні спільних з органами поліції профілактичних рейдів та інших відпрацювань територій населених пунктів
- C. заохочення членів громадських формувань з охорони громадського порядку у встановленому законодавством порядку
- D. всі зазначені форми

Яка інформація НЕ зазначається у звіті дільничного офіцера поліції:

- A. інформація про стан криміногенної ситуації на території поліцейської дільниці
- B. інформація про осіб, які перебувають на превентивному обліку
- C. ужиті поліцією заходи із запобігання та протидії правопорушенням та підвищення рівня довіри населення до поліції
- D. надання пропозицій щодо покращення безпеки громади

Хто є безпосередніми клієнтами при вирішенні місцевої проблеми із застосуванням моделі CAPRA:

- A. люди, з якими ДОП не обов'язково контактує безпосередньо, але на яких впливає результат вирішення наявної проблеми
- B. люди, з якими ДОП щодня контактує при наданні послуг або в ситуаціях при вирішенні проблем, включно з окремими громадянами
- C. приватні особи або групи осіб, які зможуть допомогти ДОП у наданні якісних послуг
- D. органи місцевого самоврядування

Хто є опосередкованими клієнтами при вирішенні місцевої проблеми із застосуванням моделі CAPRA:

- A. люди, з якими ДОП не обов'язково контактує безпосередньо, але на яких впливає результат вирішення наявної проблеми
- B. люди, з якими ДОП щодня контактує при наданні послуг або в ситуаціях при вирішенні проблем, включно з окремими громадянами

- C. приватні особи або групи осіб, які зможуть допомогти ДОП у наданні якісних послуг
- D. органи місцевого самоврядування

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Практичне завдання № 1

На планшет дільничному офіцеру поліції надійшло повідомлення про виявлення трупу без ознак насильницької смерті на території його поліцейської дільниці (бабуся 85 років, що постійно зверталася до лікарні).

Який механізм взаємодії ДОП з іншими суб'єктами? Яких суб'єктів необхідно залучити у цій ситуації. Складіть висновок щодо ненасильницької смерті людини за місцем проживання.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом IV Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини, затвердженого Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України, Генеральної прокуратури України від 29.09.2017 року № 807/1193/279

Практичне завдання № 2

У сільській місцевості дві неповнолітні дитини віком 13 та 14 років пішли в ліс за грибами і загубилися.

Чи належить розшук дітей до повноважень ДОП? Які першочергові невідкладні заходи необхідно здійснити дільничному офіцеру поліції, щодо пошуку зниклих дітей, які сили громадськості можна залучити у цій ситуації.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650; розділом IV Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 19.12.2017 року № 1044.

Практичне завдання № 3

ДОП з представниками органів місцевого самоврядування району з метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і населенням вирішив провести відкриту зустріч з мешканцями території обслуговування.

Чи має дільничний інспектор поліції повноваження щодо проведення таких зустрічей? Якщо так, визначте, де може бути проведено таку зустріч і яким чином сповіщено населення про час та місце її проведення.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом III Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 4

Користуючись мережею «Інтернет» зазначте мінімум три приклади реалізації службою дільничних офіцерів поліції концепції Community policing в регіонах України за такою схемою:

Де реалізується програма	Хто реалізує	Назва та сутність заходу
Вінницька область	Експертний центр з прав людини у взаємодії з місцевою владою, Асоціацією ОСББ Вінниччини та громадськими організаціями за підтримки Міжнародного фонду «Відродження»	Реалізація Програми «Впровадження поліцейської діяльності, орієнтованої на громаду у Вінницькій області» (Community policing). Метою Програми є запровадження ефективної моделі діяльності поліції з урахуванням правоохоронних потреб місцевих громад, що дозволить значно покращити якість правоохоронних послуг, швидше реагувати на потреби громадян; покращити попередження правопорушень; налагодити взаємну довіру між населенням і поліцією; заохотити громадян брати активну участь в житті місцевих громад тощо.

Практичне завдання № 5⁷¹

До дільничного офіцера поліції надійшло звернення мешканців одного із будинків з приводу того, що поряд з їх помешканням розташований кіоск, в якому діти з дитячого будинку сімейного типу, який поруч, купують пиво та розпивають його біля їхнього під'їзду, курять, гучно сміються та висловлюються нецензурною лайкою. Батьки-вихователі на зауваження сусідів відповідають, що «діти проблемні, мають залежність від алкоголю та тютюну».

Чи належить вирішення зазначеної ситуації до компетенції дільничного офіцера поліції? Якщо так, визначте з якими суб'єктами повинен взаємодіяти дільничний офіцер поліції.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650, та розділом «Виявлення та організація першочергових заходів соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах» Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585.

Практичне завдання № 6⁷²

Борис та Олена виховують дітей — Марина (6 років) та Петро (4 роки). Сусідка родини, Ірина, вирішила поїхати на заробітки до Польщі і попросила Бориса та Олену піклуватися про її сина, В'ячеслава (8 років). За це вона обіцяла щомісяця надсилати гроші, яких повинно вистачати на утримання дитини. Перші декілька місяців Ірина дійсно надсилала кошти, проте згодом вона припинила будь-які зв'язки із родиною, в якій

⁷¹ Умови практичного завдання використано із джерела Підготовка працівників структурних підрозділів Національної поліції України у частині забезпечення та захисту прав дітей: частина 2 (спеціалізована): навчально-методичний посібник / за заг. ред. Т.В. Журавель, Л.В. Зуб, О.В. Ковальової, Ю.В. Пилипас. Київ, 2019. С. 138

⁷² Умови практичного завдання використано із джерела Підготовка працівників структурних підрозділів Національної поліції України у частині забезпечення та захисту прав дітей: частина 2 (спеціалізована): навчально-методичний посібник / за заг. ред. Т.В. Журавель, Л.В. Зуб, О.В. Ковальової, Ю.В. Пилипас. Київ, 2019. С. 138

залишила свою дитину. До знайомого дільничного офіцера поліції звернулась класний керівник В'ячеслава і повідомила, що у хлопчика занедбаний вигляд, він не має належного канцелярського приладдя, а матір на зв'язок не виходить.

Чи належить вирішення зазначеної ситуації до компетенції дільничного офіцера поліції? Якщо так, визначте з якими суб'єктами повинен взаємодіяти дільничний офіцер поліції.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650, та розділом «Виявлення та організація першочергових заходів соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах» Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585.

Практичне завдання № 7

31 березня поточного року о 16.30 громадянка Краснова Сніжана Єгорівна телефоном звернулась до дільничного офіцера поліції і повідомила, що у дворі будинку 31 по проспекту Миру м. Кропивницький на траві лежить невідомий громадянин у стані сильного алкогольного сп'яніння.

Прибувши на місце події, дільничні офіцери поліції виявили заявницю гр. Краснову та невідомого чоловіка, який внаслідок сп'яніння втратив здатність самостійно пересуватися.

Дайте юридичну оцінку цій ситуації. Які поліцейські заходи будуть застосовані працівниками поліції у цій ситуації? Чи відноситься їх діяльність до публічно-сервісної? Складіть необхідні адміністративно-процесуальні документи.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом V Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII

та розділом II Інструкції з оформлення матеріалів про застосування поліцейського піклування, затвердженої наказом МВС України від 12.10.2020 № 724.

Практичне завдання № 8

Протягом поточного року поліцейський офіцер громади 01 липня інформування виконавчого органу місцевого самоврядування територіальної громади про стан дотримання правопорядку на поліцейській дільниці в межах територіальної громади, ужиті заходи із запобігання правопорушенням, з метою підвищення довіри населення до поліції.

Дайте юридичну оцінку цій ситуації. Чи правомірні дії поліцейського офіцера громад? Чи відноситься така діяльність до публічно-сервісної?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом I та III Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650.

Практичне завдання № 9

Відповідно до п. 4 розділу III Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650, ДОП та ПОГ у взаємодії з органами соціального захисту населення місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, службами у справах дітей, благодійними, громадськими організаціями, представниками територіальних громад, спеціалізованими установами для осіб, які відбули покарання, здійснюють роботу із запобігання вчиненню правопорушень, у тому числі стосовно осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Визначте з посиланням на чинні нормативно-правові акти, які категорії осіб відносяться до осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом «Виявлення осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах або мають найвищий ризик потрапляння в такі обставини» Порядку

організації надання соціальних послуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 587.

Практичне завдання № 10

Дільничний офіцер поліції ініціював перед керівником громадського формування з охорони громадського порядку, яке здійснює свою діяльність на території поліцейської дільниці, проведення спільної наради, під час якої планувалося розробка та погодження заходів із забезпечення публічної безпеки і порядку на території обслуговування.

В свою чергу керівник громадського формування з охорони громадського порядку відмовився проводити таку нараду, обґрунтовуючи, що це є втручанням у діяльність громадського формування.

Дайте юридичну оцінку зазначеній ситуації. Чи має право дільничний офіцер поліції брати участь у проведенні спільних нарад, під час яких розробляються та погоджуються заходи із забезпечення публічної безпеки і порядку на територіях обслуговування?

Примітка: для розв'язання практичного завдання необхідно користуватися розділом III Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28.07.2017 № 650, та розділом I Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22.06.2000 № 1835-III.

ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

С

Community Policing 126

- мета 127
- поняття 126

А

Адміністративна діяльність
дільничних офіцерів поліції

- ознаки 36

Адміністративний нагляд за
особами, звільненими з місць
позбавлення волі

- взаємодія 87
- категорії осіб 77
- обмеження 79
- підстави 77
- поняття 75
- строки 77

Адміністративний примус 47

- адміністративно-попереджувальні заходи 47
- заходи адміністративного припинення 48
- заходи адміністративної відповідальності 48

Адміністративно-правовий ста-
тус дільничного офіцері поліції
та поліцейського офіцера гро-
мади 16

- відповідальність 22
- гарантії 22
- обов'язки 20
- права 17

Адміністративно-юрисдикцій-
на діяльність дільничного офі-
цера поліції 107

- ознаки 107
- форми 108

З

Завдання діяльності дільнич-
них офіцерів поліції 34

Заходи загальної превенції 60

Звіт дільничного офіцера поліції
132

К

Керівництво службою дільнич-
них офіцерів та поліцейських
офіцерів громад 27

Контрольні повноваження дільничного офіцера поліції у сфері дозвільної системи 96

Контрольно-наглядова діяльність дільничного офіцера поліції 73

- особливості 73
- поняття 73

М

Методи адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції 45

Методи вирішення місцевих проблем 133

- CAPRA 134
- SARA 136

Н

Напрями діяльності дільничних офіцерів поліції 40

П

Переконання 46

Підрозділи дільничних офіцерів поліції 10

План роботи 26

Поліцейська дільниця 23

Поліцейське піклування 68

Превентивна (профілактична) діяльність дільничного офіцера поліції 57

Превентивний облік 62

- категорії осіб 62
- поняття 62
- стадії 62
- строки 64

Превентивні заходи 70

- види 71
- поняття 70

Принципи діяльності дільничних офіцерів поліції 36

- види 58
- поняття 57

Провадження за зверненнями громадян 116

- групи звернень 116
- завдання 117
- оформлення матеріалів 120

Провадження у справах про адміністративні правопорушення 111

- звичайне 111
- спрощене 111
- юридично значущі дії 111

Публічно-сервісна діяльність дільничних офіцерів поліції 123

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

- оформлення матеріалів 120
- повноваження 123
- поняття 123

С

Система підрозділів дільничних офіцерів поліції 12

Система підрозділів поліцейських офіцерів громад 13, 14

Спеціальні службові завдання 52

Стабілізаційні заходи на деокупованих територіях 53

Ф

Форми адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції 41

- неправові 42
- правові 42

Форми взаємодії дільничного офіцера поліції та громадськості 129

- види 130
- поняття 129

ЛІТЕРАТУРА

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. додаток до № 51. Ст. 1122 (з наступними змінами та доповненнями).
2. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі : Закон України від 01 грудня 1994 року № 264-94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 52. Ст. 455 (з наступними змінами та доповненнями).
3. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07 грудня 2017 року № 2229-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст. 35.
4. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : наказ МВС України від 07 липня 2017 року № 575. *Офіційний вісник України*. 2017. № 67. Ст. 2019.
5. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад та поліцейських офіцерів громад: наказ МВС України від 28 липня 2017 року № 650. *Офіційний вісник України*. 2017. № 70. Ст. 2136 (у редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України від 18 травня 2022 року № 301).
6. Про затвердження Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів : наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26 травня 2015 року № 613/785/5/30/29/67/68. *Офіційний вісник України*. 2015. № 49. Ст. 1589.
7. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України : наказ МВС України від 27 квітня 2020 року № 357. *Офіційний вісник України*. 2020. № 41. Ст. 1345.
8. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : наказ МВС України від 06 листопада 2015 року № 1376. *Офіційний вісник України*. 2015. № 99. Ст. 3405.
9. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про застосування поліцейського піккування: наказ МВС України від 12 жовтня 2020 року № 724. *Офіційний вісник України*. 2020. № 97. Ст. 3161.
10. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі : наказ МВС України від 07 листопада 2015 року № 1395. *Офіційний вісник України*. 2015. № 88. Ст. 2964 (із змінами і доповненнями).

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

11. Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі: наказ МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 року № 1303/203. *Офіційний вісник України*. 2004. № 2. Ст. 103.
12. Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії дільничних інспекторів прикордонної служби Державної прикордонної служби України та дільничних офіцерів поліції Національної поліції України : наказ МВС України від 04 серпня 2017 року № 689. *Офіційний вісник України*. 2017. № 76. Ст. 2341.
13. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боеприпасів до зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21 серпня 1998 року № 622. *Офіційний вісник України*. 1998. № 42. Ст. 107.
14. Про затвердження Інструкції про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13 липня 2016 року № 654. *Офіційний вісник України*. 2016. № 65. Ст. 2211.
15. Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції : наказ МВС України та МОЗ України від 09 листопада 2015 року № 1452/735. *Офіційний вісник України*. 2015. № 88. Ст. 2965.
16. Про затвердження Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боеприпасів до неї: наказ МВС України від 31 травня 1993 року № 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0106-93#Text>.
17. Про затвердження положень про спостережні комісії та піклувальні ради при спеціальних виховних установах: постанова Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2004 року № 429. *Офіційний вісник України*. 2004. № 13. Ст. 905.
18. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події : наказ МВС України від 08 лютого 2019 року № 100. *Офіційний вісник України*. 2019. № 26. Ст. 939.
19. Про затвердження Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини: наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України, Генеральної прокуратури України від 29.09.2017 року № 807/1193/279. *Офіційний вісник України*. 2017. № 95. Ст. 2909.
20. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі : постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658. *Офіційний вісник України*. 2018. № 69. Ст. 2332.
21. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів соціального патронажу звільнених осіб : наказ Міністерство соціальної політики України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство охорони здоров'я України міністерство юстиції України від 07 листопада 2011 року № 429/831/769/3279/5. *Офіційний вісник України*. 2011. № 99. Ст. 3651.
22. Про затвердження Порядку взаємодії установ виконання покарань, уповноважених органів з питань пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний

- строк : наказ Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України від 03.04.2018 року №974/5/467/609/280. *Офіційний вісник України*. 2018. № 35. Ст. 1252.
23. Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25 лютого 2019 року № 124. *Офіційний вісник України*. 2019. № 29. Ст. 1027.
 24. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника: наказ МВС України від 01 серпня 2018 року № 654. *Офіційний вісник України*. 2018. № 69. Ст. 2341.
 25. Про затвердження Порядку організації проведення профілактичних заходів : наказ Національної поліції України 27 грудня 2016 року № 1377.
 26. Про затвердження Порядку організації роботи із депутатськими запитами та депутатськими зверненнями народних депутатів України в Національній поліції України : наказ МВС України від 15 лютого 2017 року № 119. *Офіційний вісник України*. 2017. № 30. Ст. 909.
 27. Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства: Наказ Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ України від 13 березня 2019 року № 369/180. *Офіційний вісник України*. 2019. № 30. Ст. 1078.
 28. Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України : наказ МВС України від 15 листопада 2017 року № 930. *Офіційний вісник України*. 2018. № 8. Ст. 319.
 29. Про затвердження Типових положень про заклади соціального захисту для бездомних осіб та звільнених осіб: наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 14 лютого 2006 року № 31. *Офіційний вісник України*. 2006. № 17. Ст. 1277.
 30. Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі : постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 654. *Офіційний вісник України*. 2018. № 69. Ст. 2331.
 31. Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі: постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 655. *Офіційний вісник України*. 2018. № 68. Ст. 2310.
 32. Про заходи щодо виконання постанови Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1993 р. № 706 «Про затвердження Положення про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії»: наказ МВС України від 18 жовтня 1993 року № 642.
 33. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року № 396/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256 (з наступними змінами та доповненнями).
 34. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
 35. Про організацію роботи із запитами на публічну інформацію в Національній поліції України : Наказ МВС України від 07 лютого 2017 року № 95. *Офіційний вісник України*. 2017. № 30. Ст. 908.
 36. Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії: постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1993 року № 706.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

37. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 № 3160-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 380.

НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

1. Поліцейська діяльність: підручник / за заг. ред. С.С. Вітвіцького. К. : Видавництво «Дакор», 2021. 372 с.
2. Поліцейська (адміністративна діяльність): навчальний посібник / За ред. О.І. Безпалової. Харків, 2020. 396 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9647/Politseiska_administrativna_diialnist_2020.pdf?sequence=4&isAllowed=y
3. Довідник працівника поліції превентивної діяльності: навч. посібник / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, Засл. юрист України А.Є. Фоменко. Дніпро: ДДУВС, 2018. 180 с. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/2423/1/%D0%94%D0%9E%D0%92%D0%94%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%20%D0%9F%D0%9F%D0%94_%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%95%D0%9A%D0%A2.pdf
4. Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник / кер. авт. кол. к.ю.н., засл. юрист України В.А. Глуховеря. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 248 с.
5. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навчальний посібник / Авт. кол. К. : Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 196 с.
6. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Сокуренько. Харків : ХНУВС, 2017. 432 с. URL: <file:///C:/Users/%D0%9E%D0%BB%D1%8C%D0%B3%D0%B0/Downloads/MnuQRfpcr-NrWRZf3sUMKVM06z0IDZpi.pdf>
7. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навчальний посібник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки. Х. : ХНУВС, 2017. 242 с.
8. Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України: Навч. посібник / За заг. ред. заслуженого юриста України В.А. Глуховері. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016. 264 с.
9. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції : навчальний посібник / Константінов С.Ф., Братель С.Г., Басс В.О., Білик В.М. та ін. Київ: «Центр учбової літератури». 2016. 336 с.
10. Бесчастний В.М., Мердова О.М., Тулінов В.С., Сахно А.П. Адміністративна діяльність Національної поліції : загальна частина : навчальний посібник. К. : Видавництво «Дакор», 2017. 248 с.

НАУКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Бандурка О.М. Профілактика злочинності. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2014. № 1. С. 115-124.
2. Головков О.М. Адміністративна діяльність дільничних офіцерів поліції: : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Донецький юридичний інститут МВС України. Кривий Ріг, 2019. 227 с.
3. Головков О.М. Методи адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції. *Наше право*. 2017. №3. С. 192-198.

4. Головков О.М. Зарубіжний досвід організації діяльності інституту дільничних офіцерів поліції (компаративистське дослідження). *Міжнародний науковий журнал «Верховенство права»*. 2017. №4. С.200-208.
5. Головков О.М. Актуальні питання реалізації звіту дільничних офіцерів поліції. *Правовий часопис Донбасу*. 2017. № 3-4. С. 108-111.
6. Головков О.М. Місце дільничного офіцера поліції в системі суб'єктів адміністративної діяльності національної поліції України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. №1. URL: http://www.pap.in.ua/1_2018/53.pdf.
7. Головков О.М. Організаційно-правові засади взаємодії дільничного офіцера поліції з іншими суб'єктами у питаннях реалізації адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2018. №36. Т. 2. С. 126-130.
8. Гулак Л.С. Адміністративно-правові заходи профілактики правопорушень. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. №4. С. 155-157.
9. Лесько Н. Проблеми правового регулювання профілактики правопорушень в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: юридичні науки. 2014. №807. С. 231-235.
10. Мельник В.І. Впровадження community policing у діяльність дільничних офіцерів поліції під час охорони публічного порядку в сільській місцевості. *Одеські юридичні читання : матер. всеукр. наук.-практ. конфер. (м. Одеса, 10-11 листопада 2017 р.)*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 297-300.
11. Мердова О.М., Головков О.М. Адміністративно-правовий статус дільничного офіцера поліції та поліцейського офіцера громади. *Правовий часопис Донбасу*. 2020. № 3. С. 135-144.
12. Мердова О.М. Значення спільних проєктів з громадськістю щодо створення безпечного середовища. *Актуальні питання забезпечення публічної безпеки, порядку в сучасних умовах: поліція та суспільство — стратегії розвитку і взаємодії: тези доповідей всеукраїнської науково-практичної конференції (18 травня 2018 р., м. Маріуполь)*. Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ», 2018. С. 151-154.
13. Миловидова С.В. Правові засади запобігання адміністративним правопорушенням в Україні: сучасний стан і перспективи вдосконалення. *Право і суспільство*. 2013. №4. С. 94-100.
14. Науково-практичний коментар розділу IV «Повноваження поліції» та розділу V «Поліцейські заходи» Закону України «Про Національну поліцію» / Т.П. Мінка, Р.В. Миронюк, В.А. Глуховець та ін.; за заг. ред. Т.П. Мінки. Х. : Право, 2016. 178 с.
15. Посохова Я.С. Превентивна діяльність поліцейських: психологічні особливості здійснення. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*. Харків, 2018. С. 106-109.
16. Ребенок Н.О. Функціонально-правові та психологічні засади індивідуально-превентивної діяльності дільничного офіцера поліції: дис. ... канд. юрид. наук: 19.00.06 / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2018. 203 с.
17. Скворцов С.І. Адміністративно-правове регулювання адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2018. 215 с.
18. Скворцов С.І. Контроль (нагляд) за особами звільненими з місць позбавлення волі: розвиток і генезис. *Право і суспільство*. 2015. №5-2. Частина 2. С. 167-171
19. Троян В.А. Поняття та види публічно-сервісної діяльності Національної поліції України. *Право і безпека*. 2016. №4 (63). 90-94.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Вітвіцький Сергій Сергійович — ректор Донецького державного університету внутрішніх справ доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

Головков Олександр Миколайович — кандидат юридичних наук

Коваленко Ярослав Анатолійович — викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ

Кривонос Максим Васильович — доцент кафедри поліцейської діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів поліції ЛННІ ім. Е.О. Дідоренка Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Мердова Ольга Миколаївна — завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Носевич Надія Русланівна — завідувач кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики факультету № 1 КННІ Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Окопник Олена Миколаївна — доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Сахно Артем Петрович — доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

Тишлек Микола Миколайович — декан факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ

Хозлу Іван Костянтинович — викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ

Наукове видання

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

Навчальний посібник

За загальною редакцією професора С. С. Вітвіцького

Підготовлено до друку ВД «Дакор»

Надруковано в авторській редакції

Підписано до друку 28.06.2023. Гарнітура Source Serif Pro. Формат 60×84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Ум.-друк. арк. 14,85. Обл.-вид. арк. 16,53.
Наклад 300 прим.

ТОВ «ВД «Дакор»

Свід. ДК № 4349 від 05.07.2012

☎ (067) 153-96-73; @ vd_dakor@ukr.net 🌐 www.dakor.kiev.ua

📍 03057, м. Київ, просп. Берестейський, 56